

EESTI STATISTIKA

ILMUB KORD KUUS

RECUEIL MENSUEL

DU

BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

1929

JUULI—AUGUST

SISUKS PEALE MUU:

Korteriolud Tallinnas ja Tartus.

Töökaitse 1928 a.

Tööpäeva pikkus tööstuses 1928 a. II poolaastal.

Üidhariduslikud rahvuskoolid 1927/28 õ/a.

Maksubilanss 1928 a.

Nakkushaigused 1928 a.

Välis- ja rannasõit ja kauba- ning reisijate vedu 1928 a.

Tähtsamad Eesti majandus- ja ühiskondliku elu ilmutused 1921-29 a.

Nr. 92 (7)—93 (8)

TALLINN

Nr. 92 (7)—93 (8)

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO
BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

SISUKORD

TABLE DES MATIÈRES

	Lhk.	Page
Korteriolud Tallinnas ja Tartus — H. Reiman	385	Conditions du logement à Tallinn et Tartu — H. Reiman 385
Töökaitse 1928 a. — R. Sõrmus	399	Inspection du travail en 1928 — R. Sõrmus 399
Tööpäeva pikkus tööstuses 1928 a. II poolaastal	406	Durée du travail dans l'industrie en II semestre de 1928 406
Üldhariduslikud rahvuskoolid 1927/28 õ/a. — A. Lepp	407	Écoles pour différentes nationalités en 1927/28 — A. Lepp 407
Maksubilans 1928 a. — A. Tooms	420	Balance des paiements en 1928 — A. Tooms 420
Nakkushaigused 1928 a. — E. Lasberg	427	Maladies contagieuses en 1928 — E. Lasberg 427
Välis- ja rannasõit ja kauba- ning reisijate vedu 1928 a. — A. Kits	429	Navigation et transports maritimes des mar- chandises et des voyageurs en 1928 — A. Kits 429
Tähtsamad Eesti majandus- ja ühiskondliku elu ilmutused 1921—29 a.	476	Données principales concernant la vie écono- mique et sociale de l'Estonie 1921—29 476

TABELID — TABLEAUX

(Standard- numeraat- sioon)	(Numération permanente)
Tab. 1. Sissevedu mais lhk. 448 ja juunis	462
" 2. Väljavedu mais lhk. 447 ja juunis	463
" 3. Sisse- ja väljavedu mais lhk. 448 ja juunis (tähtsamad ained)	464
" 4. Tolliametite lähikäik mais lhk. 450 ja juunis	466
" 5. Tolliasutiste tulud detsembris	466
" 6. Ühend. riigraadteede tegevus aprillis lhk. 451 ja mais	467
" 7. Tallinna sadama tegevus juunis lhk. 452 ja juulis	468
" 8. Eesti Panga äriseis 31. V. ja 30. VI.	452
" 9. Maapanga äriseis	225
" 10. Era- ja tähtsamate ühispankade äriseis 1. V. ja 1. VI.	453
" 11. Üksikute pankade äriseis summad 1. V. ja 1. VI.	453
" 12. Riigi sissetulekud aprillis lhk. 454 ja mais	468
" 13. Valuuta hinnad Tallinna börsil juunis ja juulis	455
" 14. Vabariigi piiridest ülesõitnud juunis lhk. 454 ja juulis	474
" 15. Elanikkude arv linnades mais ja juunis	469
Sama juulis	455
" 16. Liikvel olev raha 1. V. 29	378
" 18. Pankadevahelise arvkoja tegevus mais	378
" 19. Protestitud vekslid aprillis	378
" 20. Kapitali emissioonid aprillis	378
" 21. Tööstustoodang märtsis	378
" 22. Loomataudid märtsis	378
" 23. Tapamajade tegevus märtsis	378
" 24. Suurmlüggihinnad juunis ja juulis	456
" 25. Tolduafinete maksumus kaloritise sisalduse järgi 1925—29	454
" 26. Turuhinnad juunis lhk. 457 ja juulis	470
" 27. Elumaksumusindeksid	458
" 28. Suurmlüggindeksid	458
" 29. Tööbörsid ja eravahetaituskont. mais lhk. 459 ja juunis	471
" 30. Tööstusettevõtted ja nende tööjõud 1 juuniks lhk. 460 ja 1 juuliks	472
" 31. Tööõnnetused tööstusettevõtteis mais lhk. 461 ja juunis	473
" 32. Tööstustööliliste arvu liikumise indeksid lhk. 461 ja	473
" 33. Nakkushaigused mais lhk. 461 ja juulis	473
Tab. 1. Importation en mai p. 446 et en juin	462
" 2. Exportation en mai p. 447 et en juin	463
" 3. Importation et exportation des principaux articles en mai p. 448 et en juin	464
" 4. Commerce extérieur en mai p. 450 et en juin (par les douanes)	466
" 5. Recettes douanières en décembre	466
" 6. Chemins de fer unis en avril p. 451 et en mai	467
" 7. Mouvement du port de Tallinn en juin p. 452 et en juillet	468
" 8. Situation financière de la Banque d'Estonie au 31. V. et 30. VI.	452
" 9. Situation financière de la Banque agraire	225
" 10. Situation financière des banques privées et des prin- cipales banques coopératives au 1. V. et 1. VI.	453
" 11. Montant des bilans des banques au 1. V. et 1. VI.	453
" 12. Recettes de l'État en avril p. 454 et en mai	468
" 13. Cours du change à Tallinn en juin et en juillet	455
" 14. Nombre des personnes passées les confins de la Répu- blique en juin p. 454 et en juillet	474
" 15. Mouvement de la population dans les villes en mai et en juin	469
La même en juillet	455
" 16. Billets en circulation 1. V. 29	378
" 18. Mouvement de la chambre de compensation en mai	378
" 19. Effets protestés en avril	378
" 20. Emissions des capitaux en avril	378
" 21. Production de quelques industries en mars	378
" 22. Epizooties en mars	378
" 23. Fonctionnement des abattoirs en mars	378
" 24. Prix de gros en juin et en juillet	456
" 25. Coût des denrées alimentaires à la base de leur valeur nutritive 1925—29	454
" 26. Prix de détail en juin p. 457 et en juillet	470
" 27. Nombres-indices du coût de la vie	458
" 28. Nombres-indices des prix de gros	458
" 29. Activité des bourses du travail et des agences d'affai- res privées en mai p. 459 et en juin	471
" 30. Entreprises industrielles et leur main d'oeuvre au 1 juin p. 460 et au 1 juillet	472
" 31. Accidents du travail dans les entreprises industriel- les en mai p. 461 et en juin	473
" 32. Nombres-indices du mouvement du nombre de la main d'oeuvre dans les entrepr. industr. p. 461 et	473
" 33. Maladies contagieuses en mai p. 461 et en juin	473

KORTERIOIUD TALLINNAS JA TARTUS. CONDITIONS du LOGEMENT à TALLINN et TARTU.

S i s u : 1) Tallinna ja Tartu maaala asustamine ja elamute suurus, lhk. 385. 2) Tallinna ja Tartu korteristik, lhk. 387. 3) Leibkonnakorterid, lhk. 391. 4) Leibkonnakorterite kasutamine, lhk. 393. 5) Allüürnikkude pidamine, lhk. 395. 6) Üürid, lhk. 396. 7) Võrdlusi välislinnadega, lhk. 397.

Jürgnev ülevaade Tallinna ja Tartu korterioludest põhjendab peamiselt andmeid, mis on saavutatud erilisi korteriuuringuid: Tallinnas aprillis 1926 ja Tartus veebr. 1927. Mõlemad uuringud teostati enamvähem ühelaadiliselt — nii programmil, kui läbiviijate koosseisult — intelligent tööliste abil hädaabi-tööde krediidi arvel. Sellega on mõlemil uuringul ühised voo-rused ja nõrkused, mistõttu andmete võrreldatavus peaks olema vast täiuslik, mis korteristatistikas tuleb ette harva.

Mõlema linna andmete võrdlust segavaks paheks on vaid Tallinna korteriuuringu andmete kokkuvõtmine kõigi linna administratiivpiires olevate elamute ulatuses. Teada on aga, et pärislinna piirab linna administratiivseisse piiresse kuuluv põllumajanduslik (resp. alandus) või seal asuvate põllumajandus-likkude elamutega, mis reeglipäraselt on korterioludest tunda-valt halvemad linna elamutest. Tartus on aga pärislinn orat-datud linna piires asuvatest põllumajanduslikest asulaist ja selle tõttu Tartu andmed näitavad l i n n a korteriolusid, mida aga Tallinna kohta öelda ei või, — kuigi vast mitte-linna ela-mute arv ja mõju väga suur ei ole (andmed selle kohta aga puuduvad).

Kuna uuringuil saavutatud rikkalikud andmed üksikasja-likku kasutamist leiavad mõlemi linna kohta koostatavaks monograafilis, siis peatume siin peamiselt vaid otulisemate and-mete juures. Nende hinnanguks on toodud võrdlusarvused ka välismaalt, — kuigi viimased on lihti kvaliteedilt ja saavuta-misviisilt erinevad Eesti andmetest.

1. Tallinna ja Tartu maaala asustamine ja elamute suurus. Données générales sur l'habitation et bâtiments.

Tallinna ja Tartu kui asulate suuruselt ja asustamistihedusest annab ligikaudse ülevaate tab. 1. See on koostatud maa-

ala osas Tallinna ja Tartu maamõõdu osakonna andmeil — nii kui need on avaldatud ametlikes väljaandeis. Kuivõrra ühtlaselt on neis arvestatud ehistatud kruntide pindalad — linna ja linnaümbruse eritlemise mõttes — jääb lahtiseks. Elanikkude arvud aga on võetud täpsemate andmete puudusel aadresslaudade andmeist ja seega sisaldavad kõiki elanikke linna admini-str. piires. Kuna aga linnaümbruse elanik-kude arv on väga väikene pärislinna elanikkude arvuga võrreldes, siis mõjutab see asustamis-ja elamistiheduse arvusid vähe. Korteriuurin-gute andmeil aga oli linna maaalade võrdlus Tallinnas linna naabruse eristamatuse tõttu täiesti võimata. Ajalt oli võimalik andmeid kõrvutada vaid l. I. 1925 a.

Tallinna ja Tartu maaala suurus 1 jaan. 1925 a.—*Étendue territoriale de Tallinn et de Tartu au 1. I. 1925.*

1.	Linna administr. piires maaala suurus <i>ha</i> <i>Étendue territo-riale de la ville dans les limites administratives en ha</i>	Selvest ehistatud kruntide all <i>Donc terrains bâtis</i>		Elanikke— <i>Habitants</i>		
		<i>ha</i>	%%	Üldse <i>Total</i>	1 <i>ha</i> ehistatud kruntide pindala kohta (elamistihedus) <i>Par 1 ha des ter-rains bâtis</i>	1 <i>ha</i> kogu linna pindala kohta (asustamistihedus) <i>Par 1 ha de la superficie urbaine totale (densité de la population)</i>
Tallinn	5 825	1 350	23,2	129 576	96	80
Tartu	2 149	015	28,6	57 302	93	66

Meelestatades, et Tartu varem oli surutud väga kitsale maaalale, (kuni 1901 a. pikemat aega vaid 664,3 *ha* ja hiljem kasvades kuni 1923 a. 862 *ha* suurusse), Tallinnal aga juba varakult olid kasutada laialdased maaalad, peame järelda-ma, et Tallinnal olid soodsad eeldused plaan-kindlaks kujunemiseks ja takistamata kasva-miseks; Tartul need aga puudusid ja linn oli sunnitud kasvama administratiivpiirest välja eramaile, mis ei jätnud negatiivset mõju aval-damata korteriolude kujunemisele.

Konkreetselt kujutluse linna asumisala suurus-est annab ehistatud kruntide pindala. Ses suht-es on Tallinn Tartust suurem 2,2 korda; ent

kruntide arvult vähe üle 1,3 korra, mis on tingitud Tallinna tunduvalt suuremaist krundiüksusist — 1,64:1 vastu. Kui selle kõrval silmas peame mõlemi linna peaaegu võrdset elanik-kude arvu 1 *ha* ehistatud kruntide pindala kohta, siis on selge, et Tallinnas ühe krundi-üksuse kohta tuleb tuntavalt suurem kogu elanikke; s. t., kui võtta krundiüksust kui linna asustamiselementi, siis on need Tallinnas suuremad.

Ent elamistiheduselt, s. o. elan. arvult 1 *ha* ehistatud kruntide pindala kohta, nii kui öeldud, Tallinn ületab Tartu vähesel määral. Sellevastu aga asustamistihedus,

s. o. ühes ehistatud kruntidega ka nende juure kuuluvate uulide, avalikkude platside, parkide, spordiplatside jne. (veekogusid arvestamata) pindala 1 ha kohta langev elanikkude arv on Tallinnas kõrgem kui Tartus. Kuid vaatamata osutunud erinevustele on mõlemi suurema Eesti linna asustamisintensiivsus üsna madal, kui seda võrrelda L.-Euroopa suurlinnaga, kus 1 ha kohta langev elan. arv tõuseb sadadesse.

Konkreetsema kujutluse võrdlevast asustamisintensiivsusest Tallinnas ja Tartus saavutame juba teostatud korteriuuringu andmeil. Kuigi need olid ajalt ligemale aastased vahega, võime saavutatud tulemusi siiski tingivalt käsitleda „üheaegistena“, — eeskätt selletõttu, et Tartu pikaldane kasvamine ühe suve jooksul võis tuua

vähe muutusi.—Ka tuleb järgnevate arvude käsitlekul silmas pidada, et need on saavutatud vaid asustatud kruntide andmeil, kuna tab. 1 sisaldas ka ehistatud, kuid asustamata krunte.

Esimeseks linna asustamist selgitavaks iseloomustuseks võib lugeda elamute arvu krundil. See vihjab ühelt poolt võrdlevat kruntide ehistamist, teiselt poolt aga ka elamute laadi — eriti kui silmas peame juurelisatud kruntide keskmist pindala. Nii, Tallinna kui Tartu leiame krundil asuvate elamute arvult peaaegu sarnaseina, vaatamata kruntide suuruse erinevusele (tab. 2). Järjekult võib oletada Tallinnas suuremaid õuede ja aedade aluseid maalaasid ja seega elanikel suuremat kodust liikumisvõimalust.

Elamute arv krundil — *Nombre des bâtiments d'habitation sur terrain.*

2.	Keskmine kruntide pindala m ² <i>Moyenne de la superficie des terrains en m²</i>	Elamute arv krundil % <i>Nombre des bâtiments d'habitation sur terrain en %</i>					Keskmine elamute arv krundil <i>Nombre moyen des bâtiments d'habitation sur terrain</i>
		1	2	3	4 ja rohkem <i>Et plus</i>	Kokku—Total	
Tallinn	58,5	29,2	8,8	3,5	100,0	1,6
Tartu	1841,5	59,4	29,4	8,8	2,4	100,0	1,6

Vaatamata peaaegu võrdsele elamute arvule krundil, siiski tuntavalt suurema elanikkude arvu asustamist võimaldavad Tallinnas osalt võrdlemisi suuremad elamud, nii kui seda osu-

tab juba korterite arv krundi kohta (tab. 3). Kaudselt osutab see tabel ka ühel krundil elavate leibkondade arvu — kuigi viimane arv läbistikku on suurem korterite arvust.

Korterite arv krundil — *Nombre des logements sur terrain.*

3.	Korterite arv krundil % <i>Nombre des logements sur terrain</i>						Keskmine korterite arv krundil <i>Nombre moyen des logements sur terrain</i>
	1—2	3—5	6—10	11—14	15 ja rohkem <i>et plus</i>	Kokku—Total	
Tallinn	22,0	23,2	30,1	12,1	12,6	100,0	8,2
Tartu	27,2	26,7	32,0	8,4	5,7	100,0	6,0

Ent suurem korterite arv krundil — keskmiselt 36,6% võrra — vaevast üksi suudab tõsta

elanikkude arvu krundil sel määral, kui seda näitab tab. 4.

Elanikkude arv krundil — *Nombre des habitants sur terrain.*

4.	Elanikkude arv krundil % <i>Nombre des habitants sur terrain en %</i>							Keskmine elanikkude arv krundil <i>Nombre moyen des habitants sur terrain</i>	
	0	1—5	6—10	11—20	21—50	51—100	100 ja rohkem <i>et plus</i>		Kokku—Total
Tallinn	0,4	12,6	14,5	22,4	37,6	10,7	1,8	100,0	28,8
Tartu	0,1	17,5	17,0	29,6	31,7	3,8	0,3	100,0	19,0

Keskmiselt enam kui 50% võrra kõrgem elanikkude arv krundil — võrreldes palju madalama korterite arvu ülekaaluga — vihjab juba halvemaid korteriolusid Tallinnas. Kuid ka absoluutselt suuremat elanikkude arvu krundil

võib lugeda teatavaks miinuseks, kui inimeste suurema kuhjumise osutust.

Elamute juure ülemines, leiame esijoones, et need Tallinnas kordsuselt Tartu omi jällegi vähe ületavad: mõlemad linnad on läbis-

tikku lamedaimelised, valitsevalt ühekordsete elamutega—ühekordseid Tallinnas 48,7%, Tartus 55,9%, kahekordseid 45,4% ja 40,8%. Vastavalt

sellele, ka korterite arv maja kohta erineb mitte väga palju: mõlemis linnas on valitsevaks majatüübiks väikepoolsed üürimajad.

Kordade ja korterite arv elamus. — *Nombre d'étages et de logements dans bâtiments d'habitation.*

5.	Keskmine kordade arv elamus <i>Nombre moyen d'étages</i>	Korterite arv % — <i>Nombre de logements en %</i>						Keskmine korterite arv elamus <i>N. moyen de logements par bâtim. d'habitat.</i>	
		1—2	3—5	6—10	11—15	16—20	21 ja üle et plus		Kokku—Total
Tallinn	1,6	38,8	26,6	24,1	6,7	2,5	1,3	100,0	5,0
Tartu	1,5	42,9	31,6	21,2	3,3	0,7	0,3	100,0	3,8

Ühekorterlisi maju leidus Tallinnas 21,1%, Tartus 24,9%. Need arvud on võrdlemisi kõrged. Ent sarnased pisimajad on meil tihti väikesed tagaõue ehitised, mispärast eisaa neid lugeda suurel määral Lääne-Euroopas eelistatavaks ühe-leibkonna majadeks.

Olulikumaks korteriolude üldiseloomustuseks võime aga lugeda siiski elanikkude arvu elamu kohta. Kuigi see võib olla tingitud nii elamute suurusest kui elanikkude tihedusest

kortereis, võime selle järele siiski ligikaudu orienteeruda linna elamute suurusest ja sellest tingitud elamisoludest.

Tab. 6 järele leiame keskmise elanikkude arvu elamu kohta Tallinnas 17,5, Tartus 12,6. Need arvud osutuvad keskmiselt vahepealseid elamutüüpe, — Saksa-, Prantsuse-, Taani-, Rootsi-, Norra suurlinnade üürikasarmutest väiksemaid, ent Inglise-, Hollandi-, Belgia väikemajadest hästi suuremaid.

Elanikkude arv elamus — *Nombre d'habitants dans l'habitation.*

6.	Ajutiste sissesõitjate elamud <i>Bâtiments d'habitation passagère</i>	Elanikkude arv elamus % — <i>Nombre d'habitants dans l'habitation en %</i>							Keskmine elanikkude arv majas <i>Nombre moyen d'habitants dans la maison</i>
		1—5	6—10	11—20	21—50	51—100	100 ja üle et plus	Kokku Total	
Tallinn	0,7	20,9	20,9	27,9	25,5	3,6	0,5	100,0	17,5
Tartu	0,9	27,1	24,5	30,2	16,6	0,5	0,2	100,0	12,6

Ajutiselt sissesõitjateks kasutatavate elamute leidmine Tartus suuremal arvul on sümptomaatse tähtsusega. Teistest alaliselt kasutatavaist elamuist omavad mõlemas linnas valitseva koha 11—20 elanikuga elamud. Arvestades keskmiselt korteri kohta 3—4 elanikuga, oleks tüübiliseks elamuks nii Tallinnas kui Tartus 4—5 korteriga elamu, nii kui seda osutasid ka tab. 5 keskmised arvud.

Kokkuvõttena võiksime väita, et välisorientatsiooni andmeil peaks ootama Tallinnas ja Tartus võrdlemisi soodsaid korteriolusid ja elamistingimusi, kui meile poleks tuttavad, välja arvatud erandid, nende linnade tüübilised 1—2 kordsed 4—8 väikekorteriga karpmajad. See pärast peame erilist rõhku panema eeskätt korteriolude siseanalüüsile, mis võimaldab konkreetse kujutelu korteristikut ja selle kasutamisest.

2. Tallinna ja Tartu korteristik. *Logements existants.*

Korteristiku vaatlemisel peame eritlema iseseisvaid või n. n. „ehitus-“ ja „leibkonna“ kortereid.

Esimene on möödunud aegade ehitustegevuse tulemus, on kujunenud ehitajate-majaomanik-

kude, ehitusmeistrite ja linnavalitsuse nõuete, soovi ja maitsete kohaselt. Teine asi aga on, kuidas olevaid ehituskortereid kasutatakse. Pole harvad juhud, mil kortereid üüritakse mitu — suuremaks korteriks ühendamiseks; veel sagedam on aga juhtude arv, kus korter jaotatakse mitmeks korteriks — kas koosüürimisel või, mis sagedam, korteriosa edasiüürimise teel.

Tähtsad on mõlematlaadi andmed — esimesed lähtena korterite tagavara selgitamiseks, teised aga tegelikkude korteriolude selgitamiseks. Sel määral, kui korteriuuringute andmed võimaldavad, kasutame neid mõlemaid allpool üksikute küsimuste valgustamiseks. Allpool nimetame ehituskortereid lihtsalt korteriteks, teisi aga leibkonnakorteriteks.

Tallinna ja Tartu korteriuuringute kokkuvõtteis on ühendatud korterid arvestatud koos ühe korterina — nende eraldi arvestamise võimaluse tõttu. Välja on jäänud arvestamisest mõningad korterid andmete puuduse tõttu, siis ühiselamuteks, nagu koolideks, internaatideks, kasarmuteks jne, samuti täiesti äriilisteks otstarveteks kasutatavad korterid; osaliselt äriilisteks otstarveteks kasutatud korterid on arvestatud elukorteritena vaid sel määral kui neid

tegelikult sellastena kasutati. Selletõttu on tegelik korterite arv mõlemas linnas küll suurem, kui näitab tab. 7; ent suhtarvulist olukorda see vaevalt palju muudab, sest ühendatud ja ühiselamuteks tarvitataivate korterite arv pole just

suur, ja äriilisteks otstarbeiks kasutatavaid või ümberehitatud ruume ei saa enam lugeda elukortereiks, analoogiliselt eriti äri tarvis ehitatud ruumele.

Korterite arv ja koosseis. — *Nombre de logements et leur composition.*

7.	Korterite arv <i>Nombre de logements</i>	Kööktuba <i>Chambre-cuisine</i>								8 ja enam tuba <i>et plus de chambres</i>	Kokku—Total
			1	2	3	4	5	6	7		
			a) Tubade arv korteris % — <i>Nombre de chambres dans le logement en %</i>								
Tallinn	36 016	56,2	17,9	9,8	6,8	4,0	2,7	1,4	0,7	0,5	100,0
Tartu	16 526	41,4	10,5	26,1	9,1	5,8	3,2	2,0	0,9	1,0	100,0
			Sellest—Dont:								
			b) Köögita korterite % — <i>Nombre de logements sans cuisine en %</i>								
Tallinn	—	100,0	15,7	4,2	0,7	0,3	0,2	0,8	—	—	59,5
Tartu	—	100,0	54,4	61,7	17,5	9,9	1,9	1,2	—	1,8	65,4
			c) Ühisköögiga korterite % — <i>Nombre de logements avec cuisine en %</i>								
Tallinn	—	—	7,7	2,7	0,9	0,6	0,2	0,2	—	1,0	1,7
Tartu	—	—	3,4	0,2	0,1	0,1	—	—	—	—	0,4

Tab. 7 tulemused on masendavad, eriti Tallinna suhtes: 56,2% kortereist (Tartus 41,4%) on ehitatud üheruumiliste kööktubadena, pealegi kui silmas peame, et põrandapinnalt neist kortereist on

$$\left(\frac{\text{Tallinnas}}{\text{Tartus}} \right) : \text{kuni 3 s}^2 \frac{17,8\%}{29,2\%} \quad 3-5 \text{ s}^2 \frac{53,5\%}{59,0\%}$$

Kööktubadega peaaegu ühel astmel seisvaid ühetoalisi leidub Tallinnas ka rohkem kui Tartus, ainult selle vahega, et neid Tallinnas on rohkem köögiga. Täpsema ülevaate saavutamiseks oleks; õieti pidanud köök arvestatama eluruumina, milleks seda ka sagedasti kasutatakse, eriti väikekorterite juures, ja nii kui seda vajalikuks peab moodne korteristatistika. Siis oleks Tallinnas 2-toaliste korterite arv ühetoaliste arvel tõusnud rohkem kui Tartus ja Tartus jälle 3 toaliste arv 2-toaliste arvel — lühidalt, korterite jagunemine oleks kujunenud ühtlasemaks. Siis oleks ka selgemini silma paistnud Tartu korteristiku parem koosseis suur- ja eriti keskkorterite kõrgema % näol. Lääne-Euroopa mõiste järele tuleb lugeda suurtortereiks 6 tuba köögiga ja suuremad, s. o. algades 7 eluruumilistest, ja keskkortereiks 4 tuba köögiga kuni 6 tuba köögita, s. o. 5—6 eluruumilised. Siis oleks keskkortereid Tallinnas 6,6%, Tartus 8,4%, suurtortereid Tallinnas 2,6%, Tartus 3,9%.

Ent teiselt poolt köögi olemasolult osutuvad paremaks Tallinna korterid: ühesarvatud kööktodad, on köögita kortereid Tallinnas 59,5%, Tartus aga 65,4%; ilma kööktubadeta arvestades aga Tallinnas 7,0% ja Tartus 41,0%(!).

Ka köögita kortereile enamvähem vastuvõetavaid toiduvalmistamise võimalusi pakkuvaid ühiskööke leidub Tallinnas rohkemal määral — korterite üldarvust 1,7%, Tartu 0,4% vastu. Sellejuures pole arvestatud koridoreid ja kodades asuvaid koldeid või pliite, kus tavaliselt valmistavad toitu köögita korterite elanikud. Sarnaseid aga leidub Tartus eriti rohkesti.

Ühes korteristiku koosseisuga on vajalik selgitada teine veel tähtsam küsimus: see on korterite jätkuvus. Ühiskonna tarvitumajanduse, seega korterite kasutajaks algüksuseks on leibkond — ühiseks tarvitumajapidamiseks kujunenud koondis ehk ka iseseisva tarvit. majapidamisega üksik. Korralikkude elutingimuste seisukohalt peab lugema normiks, et igal leibkonnal oleks omaette korter.

Korterite ja leibkondade arvu vahekorra selgitamine aga pole kerge, eriti üksikute arvestuse ebatäpsuse tõttu. Keda lugeda neist omaette korterit vajavaks leibkonnaks? Tallinna ja Tartu korteriuuringul arvestati leibkonnana kogu isikuid, kellel ühine korter ja majapidamine, samuti üksikuist neid, kel oma korter ja üksikmajapidamine ja koguni neid kes elasid ühes teistega, kuid pidasid omaette eraldi majandust. Kuid üksiku omaette eraldi majapidamise konstateerimine polegi nii lihtne. Kui inimene celistab omaette korterile elada allüürnikuna mõõbliga toas, toitlustudes väljas (restoraanis), kas on tema omaette leibkond ja kas vajab tema iseseisvat korterit? — Ent ka tõelised leibkonnad tihti kas vabatahtlikult või on sunnitud keelduma omaette korterist.

Seepärast saab vaevalt korteriuuringul arvestatud leibkondade arvu järele täpselt kindlaks määrata tõeliselt vajalikku korterite arvu. Kui loeme, et uuringuil leidsid kortereid ja leibkondi; Tallinnas 36 016 ja 44 477, Tartus 16 526 ja 21 192 (need arvud on tõelikkudest vähe madalamad puudulikult arvestatud juhtude tõttu), siis oleks ettevaatamatus kindlasti väita, et kortereid puudub Tallinnas 8 461 ehk 19,0%, ja Tartus 4 666 ehk 22,1% leibkonnal. Ent, teiselt poolt, konstateerides tõsiasi, et olevad korterid on tegelikult jaotatud palju suuremaks arvuks leibkonnakortereiks, olgu see majaperemeeste või üürnikkude poolt (allüürn. pidajatelt), — Tallinnas

38883 ja Tartus 18920 ehk kort. võrreldes 7,9% ja 14,5% võrra.—võime siiski järeldada korterite arvu vähesust, kuigi määramata arvul. Seda võiksime selgitada vast teiskordsel korteriuuringul igale allüürinikuks olijale leibkonnale küsimuse esitades, kas vajab omaette korterit.

Korterite puudust osutab ka uuringul leitud tühjade korterite arv; Tallinnas vaid 1,7%, Tartus 2,5% määras. Normaalseks korterite tagavaraks loetakse 3%, kuid need peavad siis olema ka tarvitamiskõlblikud ja hinnalt kättesaadavad. Tartus aga, näiteks, osutus tühjast kortereist

remondis olevaiks 30,0%, elamiskõlbmatuks 16,0%, liig kõrge üüriga 9,3%. Kahtlemata, ka Tallinnas langeb tühjeks arvestatud kortereist suur osa reservist välja, nii et see tõeliselt võis olla äärmiselt väikene.

Kui ebatäpne võib olla leibkondade arvu järele korteriolude hinnang, näitavad elanikkude tiheduse andmed.

Leibkondade arvult osutus korteripuudus suurem Tartus, tegelikult on see, vastupidi, kahtlemata suurem Tallinnas, nii kui järgneb tab. 8 andmeist.

Elanikkude arv kortereis — *Nombre d'habitants occupant des logements.*

8.	Tübade arv kortereis — <i>Nombre de pièces dans le logement</i>					Kokku—Total
	1	2	3-4	5-6	7 ja enam et plus	
Elanikkude arv korteris <i>Nombre d'habitants dans le logement</i>						
1	12,9	5,5	2,5	0,4	0,5	10,4
2	27,4	19,9	10,1	2,8	1,4	23,4
3-4	44,7	45,4	41,0	24,7	14,0	43,9
5-6	12,8	22,7	32,3	40,2	25,7	10,9
7-9	2,1	5,8	12,2	25,9	38,2	4,6
10-	0,1	0,7	1,9	6,0	20,2	0,8
Kokku—Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	Elanikke 1 toa kohta — <i>Nombre d'habitants par 1 pièce.</i>					
	3,0	1,9	1,3	0,6	0,7	2,1
	a) Tallinnas. Korterite jagunemine %% — <i>Répartition des logements en %.</i>					
1	22,6	6,8	2,8	0,3	0,6	13,9
2	34,1	22,6	12,8	3,9	1,5	25,7
3-4	34,5	48,9	44,5	23,1	14,1	38,8
5-6	7,6	18,8	30,2	39,7	25,4	15,9
7-9	1,1	2,8	9,1	28,0	42,5	5,0
10-	0,1	0,1	0,6	5,0	15,9	0,7
Kokku—Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	Elanikke 1 toa kohta — <i>Nombre d'habitants par 1 pièce.</i>					
	2,5	1,7	1,2	1,1	1,0	1,7
	b) Tartus. Korterite jagunemine %% — <i>Répartition des logements en %.</i>					
1	22,6	6,8	2,8	0,3	0,6	13,9
2	34,1	22,6	12,8	3,9	1,5	25,7
3-4	34,5	48,9	44,5	23,1	14,1	38,8
5-6	7,6	18,8	30,2	39,7	25,4	15,9
7-9	1,1	2,8	9,1	28,0	42,5	5,0
10-	0,1	0,1	0,6	5,0	15,9	0,7
Kokku—Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	Elanikke 1 toa kohta — <i>Nombre d'habitants par 1 pièce.</i>					
	2,5	1,7	1,2	1,1	1,0	1,7

Juba keskmine elanikkude arv toa kohta räägib Tallinna kahjuks; eriti kõrge on see 1-toalistes korterites, missuguseid leidus Tallinnas 74,1%. Ainult Tallinna suurtortereis on elanikkude tihedus madalam — tunduvalt alla 1. Kultuurelu nõuete kohaseks normiks peame lugema nõuet: igal inimesel oma tuba. Ka elanikkude arvult korterite jagunemine osutab suuri erinevusi: nii leidus 1-toal. kortereist 3 ja enam elanikuga Tallinnas 59,7%, Tartus vaid 43,3%, 2-toal. kortereist 5 ja enam elanikuga Tall. 29,2%, Tartus 21,7%.

Sellevastu suurtortereist leiame, näit., 7 ja enam elanikuga, Tallinnas 58,4%, Tartus samuti 58,4%. 7 ja enam toaliste korterite rühmas, vaatamata elanikkude arvult pea võrdsele jagunemisele, Tallinna madalam keskmine arv on tingitud Tallinnas suuremast arvust väga suurtest kortereist.

Korteripuuduse hinnanguks erilise tähtsuse omab ülitihedalt täidetud korterite arv. Frankfurti statistika juba 1871 a. peale luges normaalseks elanikkude tiheduse piireks:

1 toalistes kort. 2 elan., 2 toalistes 4, 3 toal. 8, 4 toal. 10 jne., kus juures kööki toaks ei arvatud. Hiljem Berliini statistik Bösch arvas õigeks lugeda parajaks tiheduseks 2 inimest köetava ja 1 inimene mitteköetava toa ning köögi peale, neid norme ületavaid kortereid aga ülitihedateks; 1925 a. teostatud Saksa linnade korteriuuringul aga on võetud tiheduse normiks 2 in. eluruumi kohta, lugedes sarnaseks ka kööki.

Viimase normi järele võiks lugeda Tallinna ja Tartu keskmiste arvude kohaselt ülitihedalt täidetuiks vaid 1-toalisi kortereid. Kuid tegelikult sarnaseid leidub ka suuremate korterite seas.

Suuremate korterite ülitiheduse % on väikene ja tingitud vast peamiselt allüürinikkude pidamise tõttu. Ent väikekorterite ülitiheduse määr on juba kõrge ja seda kõrgem mida pisem korter. Nii võiksime väita, et tõelise korteriviletsuse all kannatavad just pisikorterite elanikud, eriti Tallinnas.

Täielikuks võrdlevaks korteriolude ülevaateks Tallinnas ja Tartus on korteristiku andmeil

Ühtihedalt täidetud korterite % vastava suurusega korterite üldarvust.
Logements surpeuplés en % au total de logements correspondants.

9.	Tubade arv korteris — Nombre de pièces dans le logement								
	1		2		3	4	5	6	7 ja enam et plus
	Kõõgita Sans cuisine	Kõõgiga Avec la cuisine	Kõõgita Sans cuisine	Kõõgiga Avec la cuisine					
Tallinn	56,9	24,3	15,5	6,8	2,9	1,0	0,5	0,6	1,1
Tartu	43,3	17,3	19,9	3,2	1,0	0,3	0,2	—	—

koostatud tab. 10. Et võimaldada ühtlasi selgust ka linnades enestes ilmsiks tulevaist erinevust, on toodud vastavad arvud Tallinnas admi-

nistr. linnajagude, Tartus aga selleks eriti moodustatud statistiliste raioonide järele.

Elamistihedus korteris — Densité d'habitation des logements.

10.	Elamistihedus korteris — Densité d'habitation des logements.							
	Keskmine tubade arv korteris Nombre moyen des pièces par logement	Keskmine leibkondade arv korteris Nombre moyen des ménages par loge- ment	Keskmine elanikkude arv korteris Nombre moyen d'habitants par loge- ment	Keskmine elanikkude arv toas Nombre moyen d'habitants par pièce	Põrandapind m ² korteri kohta Superficie du plancher en m ² par logement	Põrandapind m ² elaniku kohta Superficie du plancher en m ² par habitant	Kubatuur m ³ elaniku kohta Cubature en m ³ par habitant	
Linnaajad (administratiivsed) Arrondiss. de ville								
I	1,45	1,25	3,48	2,39	32,24	9,28	25,60	
I-se Kopli abijsk.	1,29	1,20	3,42	2,65	22,27	7,81	23,05	
II	2,00	1,35	3,55	1,78	42,87	12,06	34,36	
III	1,47	1,20	3,27	2,23	29,78	9,12	24,37	
III-da Lasnamäe abijsk.	1,13	1,21	3,57	3,16	23,76	6,65	17,34	
IV	1,62	1,24	3,36	2,03	34,45	10,44	29,46	
V	1,36	1,26	3,27	2,40	29,33	8,98	25,67	
VI	2,64	1,22	3,71	1,46	63,07	16,99	51,23	
Sadama	1,66	1,07	3,48	1,87	39,85	11,45	34,84	
Kokku—Total	1,62	1,23	3,40	2,10	35,00	10,29	29,18	
Jaotused — Subdivisions								
Meltsiveski	1,8	1,2	3,2	1,8	29,2	9,2	24,2	
Peetri	1,7	1,2	2,9	1,7	29,2	10,0	27,2	
Mäe	1,7	1,2	3,0	1,6	28,7	9,4	24,8	
Narva	1,0	1,3	3,1	1,6	31,0	9,9	25,9	
Pärna	1,3	1,1	3,0	2,2	20,7	6,8	16,6	
Herne	1,7	1,3	3,2	1,8	27,9	8,8	23,4	
Südalinna	2,6	1,3	3,4	1,3	50,4	14,8	43,7	
Aleksandri	1,7	1,2	3,1	1,8	27,6	9,0	23,6	
Karlova-alune	1,3	1,1	3,4	2,0	20,7	6,1	15,4	
Karlova	1,9	1,3	3,3	1,7	32,8	9,9	27,8	
Toome	2,8	1,4	3,7	1,3	55,5	14,9	43,5	
Raudteeäärne	2,4	1,4	3,6	1,4	41,6	11,6	35,0	
Ropka-Pliskopi	1,5	1,1	4,1	2,7	26,6	6,5	17,0	
Tamme	2,0	1,2	4,3	2,1	35,0	8,4	24,0	
Veeriku	1,4	1,1	2,9	2,0	22,5	7,8	20,5	
Kokku—Total	2,0	1,2	3,3	1,7	34,4	10,5	29,2	

Tallinnast on andmed toodud kogu admin. piiride ulatuses; Tartus aga, nii kui näitab raioonide eritelu, on linna ümbritsev admin. piires põllumajanduslik vöö eraldatud. Selle korteriolud osutuvad ülelinnalistest läbistikkult halvemaiks. Sedasama võib oletada ka Tallinna suhtes; kuid üldarvudes ilmsiks tulevad Tallinna ja Tartu erinevused ei või siiski tingitud olla üksi Tallinna põllumajand. vöö korteriolude mõjudest.

Silmaspidades üheltpoolt keskmist tubade, leibkondade ja elanikkude arvu korteris ja keskmist elanikkude arvu toas, teiselt aga põrandapinna ja õhumahu andmeid, eriti meelestades mainitud arvestuserinevusi, võime vältida (muidugi eeldades, et mõõtmised on toimitud ühtviisi), et Tallinna korterid on Tartu omist mahukamad, ja ainult selle tõttu nende tiheda-

mal elanikkonnal on kasutada Tartuga pea võrdne põrandapind ja õhumahu.

Lugedes tähtsamaks kriteeriolude iseloomustajaks koefitsienteks elanikkude arvu toa kohta, põrandapinda ja õhumahu elaniku kohta, võime nende alusel järjestada linna osad ja raioonid.

Tallinnas osutuvad korteriolud parimaks valinnas ühes Toompeaga — VI l.; sellele järgnevad Narva mantee ja sadama raioon — II l. ja sadama jaosk. ning Liivalaia ja Pärnu mnt. raioon — IV l., siis peaaegu võrdsetena Kalamaja raioon — I l., Paldiski tee raioon (Pelgulinna, Kassisaba ja Lilleküla) — V l. ja Narva mantee — Juhkent. raioon — III l.; kõige halvemateks korteriolud aga osutuvad Kopli — I Kopli abijsk. ja Lasnamäe — III-Lasnamäe abijsk. Sellejuures pole tähtsusetu märkida,

et enamvähem puhtlinnalise iseloomuga on VI, Sadama, I ja III lj. (ilma Lasnamäe abijaoskonnata); II lj. aga ulatudes kuni Pirita jõeni haarab juba suure suvitusraiooni; IV ja V lj. oma korda haaravad laialdased linnatagused aianusalad ja võivad nii mõjutatud olla seal asuvaist elamuist.

Tartus on korteriolud parimad südalinnas ja Toome (Aia) raionis ning nendele lähedases raudtee äärses raionis. Neile järgnevad suurema vahe järele Karlova ja Peetri raioon, siis üksteisele lähedased Narva-, Mäe-, ja Meltsiveski raioon ja Aleksandri-, Herne ja Tamme raioon ning lõpus, kui kõige kehvemad, Veeriku, Pärna, Ropka-Piiskopi ja Karlova alune raioon. Sellest järjestisest selgub, et uuesti ehitatud raioonid,

nende hulgas koguni Tammevälja aialinn, omavad korterioludelt väga tagasihoidliku ilme. Samuti on lood ka Tallinnas, kus suurim ehitustegevus areneb IV ja V lj. — kuigi siin vast väita võib, et uued ehitised arvult veel on sedavõrra vähesed, et tõsta suure linnajao korterite keskmist tasapinda.

3. Leibkonnakorteriid.

Logements de ménage.

Nii kui eelpool öeldud, on faktilise korteriolude kirjelduse seisukohast eriliselt

tähtsad andmed leibkonnakorterite koosseisust ja nende kasutamisest.

Kuivõrra leibkonnakorterite koosseis erineb ehituskortereist, nimelt pisikorterite arvu tõstes, näitab tab. 11.

Leibkonnakorterite jagunemine tubade arvu järgi %%. — Répartition des pièces des logements de ménage %%.

11.	Leibk. korteri üldarv Nombre général des logements de ménage	Köök—Cuisine	Eestuba Antichambre	Kööktuba Chambre—cuisine	1 tuba köögiga 1 chambre avec cuisine 1)	1 tuba köögiga 1 chambre avec cuisine	2 tuba chambres	3 tuba chambres	4 tuba chambres	5 tuba chambres	6 ja rohk. tuba et plus de chambres	Kokku Total
Tallinn	38 452	0,4	0,0	52,1	13,1	10,9	10,6	9,2	3,2	1,8	1,7	100,0
Tartu	48 920	0,1	0,0	35,0	12,5	10,5	24,5	7,0	3,0	1,8	2,0	100,0

Kõigepealt osa leibkondi, kuigi just mitte suur — Tallinnas 167 ja Tartus 22 — on sunnitud tarvitama korteriks ka kööki ja eestuba. Kuna näit. Tallinnas korteriks kasutatavate köökide keskmine pörandapind võrdub 14 m² ja keskmine elanikkude arv 2,5 inimesele, siis tuleb 1 köögielaniku kohta pörandapinda vaid 5,6 m²—ruum, mida just avaraks ei või lugeda.

Teiseks, suurema leibkonnakorterite arvu tõttu on kööktubade osatähtsus küll vähe langenud; ent juurearvates köögiga 1-toalisi korterid (toiduvalmistamise võimalusega kas ühisköögis või koojas, või koguni ilma selleta) saame ühe eluruumiga leibk. kortereid kokku Tallinnas 65,2%, Tartus 50,5%. Kuni 3 eluruumiga (2 tuba ja köök) korterite koguarv tõuseb: Tallinnas üle 87%, Tartus üle 85% — vastavaid ehituskortereid oli aga 84% ja 78%.

Vastavalt sellele on leibkonnakorteristikus kesk ja eriti suurkorterite osatähtsus madalam, kui ehituskorteristikus; sest õieti just nende jaotamisel ongi kasvanud väikekorterite arv.

Täpsema ülevaate valitsevast korterioludest võimaldab siiski leibkonnakorterite elanikkude jagunemine tubade arvu järele. Selle oleme koostanud ka linnaosade järele, mis, koos tab. 9, annab kujuka pildi Tallinna ja Tartu siselinnalistest elamistingimuste erinevustest.

Kuna suuremate korterite elanikkude arv, vaatamata väiksemale elanikkude tihedusele,

on siiski suurem kui väikekorteris, annab elanikkude jagunemine korteri suuruse järele korterite jagunemisest erineva pildi. Orienteerudes üheruumiga korterite andmeil, leiame selliste elanikkude osatähtsuse Tallinnas 59,1%, Tartus 42,8%; 1 ja 2 toalistes (s. o. kuni 3 eluruumiga) korteris elavaid oli Tallinnas 81,8%, Tartus 81,2%. Nii võime väita, et vaatamata mõningate erinevuste peale Tallinna korteriolude kahjuks, on kitsastes korterioludes elavate inimeste arv mõlemas linnas suhteliselt peaaegu võrdne.

Võttes siselinnaliste erinevuste jälgimiseks jällegi 1-ruumilistes korterites elavate inimeste arvu, leiame Tallinnas sellaste % kõige suurema Lasnamäel—76,4% ja selle järele Paldiski (V) linnajaos—69,2%, Kalamaja (I) lj.—65,3%, Narva (III) lj.—64,0 ja Pärnu (IV) lj.—62,4; kõige vähem leidub sarnaseid, loomulikult, südalinnas—29,3%. Eespool tab. 9 andmeil saavutatud järjekord oli vähe teine. Nii ühes Lasnamäega kõige kehvemaks osutunud Kopli raionis on 1-ruumiliste korterite elanikkude % ülelinnalisest keskmisest madalam; sellevastu kõrge % esineb korterioludelt võrdlemisi parimaks osutunud Pärnu linnajagu.

Samuti on lugu Tartus: ülelinnal. keskmisest suurema 1-ruumiliste korterite elanikkude arvuga esinevad alanevas järjekorras: Pärna—

1) Siin hulgas ka ühisköögiga korterid.

Leibkonnakorterite elanikkude jagunemine %%-Répartition des habitants des logements de ménage en %.

12.	Leibkonnakorterite elanikkude jagunemine %%-Répartition des habitants des logements de ménage en %.										
	Köök — Cuisine	Eestuba Antikkamre	Köökutuba Chambre — cuisine	1 tuba köögiga ehk ühisköögiga 1 chambre sans cuisine propre (ou ayant en commune)	1 tuba köögiga 1 chambre avec la cuisine	2 tuba 2 chambres	3 tuba 3 chambres	4 tuba 4 chambres	5 tuba 5 chambres	6 ja rohkem tuba et plus	Kokku Total
Tallinnas											
I	0,1	—	57,3	7,9	10,6	11,2	6,8	3,2	1,6	1,3	100,0
I-se Kopli abij.	1,5	—	47,0	8,3	26,9	8,0	4,2	1,7	1,2	1,2	100,0
II	0,3	0,0	33,8	12,8	11,0	14,6	12,1	6,3	4,5	4,6	100,0
III	0,3	—	55,8	8,8	8,0	11,5	7,6	4,0	1,7	2,3	100,0
III-da Lasnamäe abij.	0,3	—	69,2	6,9	12,0	8,0	1,7	0,7	—	0,3	100,0
IV	0,2	—	50,7	11,5	8,4	10,5	6,3	4,5	3,4	4,5	100,0
V	0,3	—	62,2	6,7	10,2	9,3	5,9	2,7	1,2	1,5	100,0
VI	0,1	—	17,5	11,7	11,1	17,1	14,0	9,7	8,6	10,2	100,0
Sadama	—	—	35,0	7,2	13,1	21,7	8,0	6,6	3,8	4,6	100,0
Kokku—Total	0,3	0,0	49,3	9,5	11,2	11,5	7,7	4,3	2,9	3,3	100,0
Tartus											
Meltsiveski	—	—	38,7	10,4	6,8	27,4	9,3	3,5	2,3	1,6	100,0
Peetri	0,2	—	44,0	7,5	5,1	23,4	6,8	3,7	2,7	1,6	100,0
Mäe	—	—	42,5	7,3	5,8	23,4	8,4	4,4	0,6	2,6	100,0
Narva	—	—	29,9	9,1	8,3	32,4	10,6	4,9	2,7	2,1	100,0
Pärna	—	—	62,8	3,5	3,1	26,1	3,6	0,6	—	0,3	100,0
Herne	—	—	42,5	9,3	6,8	25,8	9,3	4,2	1,2	0,9	100,0
Südalinna	—	—	15,3	10,3	8,2	27,2	12,2	8,7	7,2	10,9	100,0
Aleksandri	—	—	43,3	6,7	6,9	26,8	9,4	3,0	1,6	2,3	100,0
Karlova-alune	0,5	—	49,4	2,5	22,4	20,5	3,4	0,7	—	0,6	100,0
Karlova	0,1	—	31,4	6,7	10,9	31,9	9,0	5,4	2,0	2,6	100,0
Toome	—	0,2	10,5	14,8	11,5	22,4	10,9	8,2	7,5	14,0	100,0
Raudteeäärne	—	—	22,4	10,6	8,3	25,4	10,7	8,8	5,8	5,0	100,0
Popka-Piiskopi	—	—	27,0	0,3	38,0	26,8	5,0	1,3	—	1,6	100,0
Tamme	—	—	24,6	5,3	22,4	19,1	13,3	12,3	1,3	1,7	100,0
Veeriku	—	—	49,9	1,0	5,7	35,4	5,2	1,1	0,6	1,1	100,0
Tähtvere	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0
Kokku linn	0,1	0,1	35,6	7,0	11,3	27,1	8,5	4,7	3,0	2,6	100,0
Põllumajanduslik vöö	—	—	47,1	5,7	26,3	9,5	5,6	2,7	2,3	0,8	100,0

66,3%, Karlova-Alune—52,4%, Herne—51,8%, Peetri—51,7%, Veeriku—50,9%, Aleks.—50,0%, Mäe—49,8% ja Meltsi raioon 49,2%; üldiselt korterioludelt aga asus näit. Peetri r. parimate hulgas 5 kohal, samuti Mäe r. vaid 7 kohal.

Tallinna leibkonnakorterite täiendavaks iseloomustuseks toome veel tab. 13 korterite %/o jagunemisest elanikkude arvu järele. Tartu kohta kasutada olevad andmed sarnast anda ei võimalda.

Tallinna leibkonnakorterite jagunemine %/o elanikkude arvu järele.
Habitants des logements de ménage d'après la grandeur de leurs logements.

13.	Tubade arv kortereis — Nombre de pièces dans logement					
	1	2	3—4	5—6	7 ja enam et plus	Kokku—Total
Elan. arv—Nombre d'habitants						
1	16,2	7,9	3,5	0,7	0,7	13,7
2	29,0	23,9	13,5	3,8	2,1	25,4
3—4	42,0	44,6	45,0	29,3	14,5	42,0
5—6	11,8	19,2	29,5	43,7	33,0	15,2
7—9	1,9	4,1	7,8	20,0	33,6	3,4
10 ja rohk.—10 et plus	0,1	0,3	0,7	2,5	15,2	0,3
Kokku—Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 elanikku	0,9	1,4	3,1	2,8	4,0	1,1

Kuigi tab. 13 tubade arv on võetud ilma köögi arvamata ja seega 1 toal. korterite hulgas on osa 2-ruumilisi, on siiski tähelepanu pälviv, et 1-toal. korterite tüübiliseks elanikkude arvuks on 3—4, s.t. normaalleibkond. Sarnane elanikkude arv on domineeriv ka 2 ja 3—4 toalistes korterites. Alles suurtorterites on kas leibkonnad suuremad või elab seal rohkem kaasüürilisi, kel omaette tuba pole kasutada.

Ühtlasi näeme tab. 12, et ajutiseks tarvitamiseks peetavaid (0 elanikuga) kortereid on suhteliselt suuremal arvul küll mitmetoalisi;

absoluutselt aga on siiski neist kõige rohkem 1 toalisi—ligi 60%.

Olulisemaks korteriolude hinnangandmeiks aga on ühe elaniku kohta saavutatud põrandapinna m^2 ja õhumahu m^3 arvud. Kahjuks on Tallinna ja Tartu korteriuuringu andmed ses suhtes õige puudulikud: mõõtmised on teostatud jämejoonelisel, nurkade ja soppide arvestamata, samuti ahjude ja mööbli mahu mahaarvamata; köökide mahuga pole üldse arvestatud; keskmiste arvestamisel pole silmas peetud elanikkude vanuslikku erinevust. Kõige

selle tõttu saavutame arvud, mis näivad üldiselt siiski võrdlemisi kõrged olevat: Tallinnas põrandapinda 10,3 m² ja õhumahtu 29,2 m³, Tartus 10,5 m² ja 29,2 m³. Nende arvude parandamiseks peaks maha arvama (väikekorterite suhtes teostatud arvutuste kohaselt) 10% ja laste vähema ruumi tarve arvel juure arvama 5%, mis annaks vähenemise 5% võrra. Ent ka sel puhul jäävad küllalt kõrged arvud ja, mis tähelepanu pälviv, võrdsed Tallinnas ja Tartus.

G. Flü g g e andmeil (Grundriss der Hygiene) igale täiskasvanud inimesel peab olema kasutada miinimum 5 m² netto ehk vaba põrandapinda; nettoõhumahtu aga peab jätkuma igale

täiskasvanule 15 m³ ja lapsele alla 10 a. pool sellest normist. A. Gärtner aga (Leitfaden der Hygiene) nõuab iga täiskasvanu kohta magamisruumis 15 m³ ja samal ajal selle kõrval asuvas eluruumis ka 15 m³, nii et öösel kahe ruumi vahelise ukse lahtiolles ühel magajal oleks kasutada õhumahtu 30 m³. A. Fischeri (Grundriss der Hygiene) väitel aga tuleks lugeda õhumahtu normiks: täiskasvanu kohta 20 m³ ja lapsele 10 m³.

Nende normide kohaselt võiks nimetada Tallinna ja Tartu kortereid mahult läbistikkude rahuldavaiks ja arvesse võttes elanikkude arvu kortereis osalt koguni hääks, nii kui näitab tab. 14.

Leibkonnakorterite maht. — Cubature des logements de ménage.

14.	Elanikkude arv korteris — Nombre des habitants						Keskmiselt Moyenne
	1	2	3-4	5-6	7-9	10 ja enam Et plus	
a) Põrandapinda m ² 1 elaniku kohta — Superficie de plancher en m ² par habitant							
Tallinn	19,6	12,3	9,1	8,4	9,4	13,0	10,3
Tartu	18,1	15,5	9,2	8,7	9,9	10,3	10,5
b) Õhumahtu m ³ 1 elaniku kohta — Cubature de l'air en m ³ par habitant							
Tallinn	52,5	33,0	25,3	24,9	28,7	42,4	29,2
Tartu	49,3	30,7	25,6	25,0	30,0	31,9	29,2

Kuid juba eespool tab. 10 andmeist selgus, et keskmised arvud tõsiolusid liigagi varjavad. Mõningad linnaosad Tallinnas ja Tartus, ka keskmistelt arvudelt, asuvad allpool õhumahtu normi, teised vaevalt ületavad selle. Tõelise

pildi saavutame aga siis, kui liigitame korterid tubade arvu ja 1 in. kohta langeva õhumahtu järele, nii kui seda on tehtud Tartu korterite suhtes — tab. 15.

Tartu leibkonnakorterite jaganemine % pro 1 elan. brutto õhumahtu järgi. Cubature brute de l'air par habitant dans les logements de ménage à Tartu.

15.	1 toalised — 1 piice			2-toalised korterid	3-toalised korterid	4-toalised korterid	5-toalised korterid	6- ja enam toalised korterid
	Kööbiga Avec cuisine	Kööktuba Chambre-cuisine	Köögitä Sans cuisine					
Õhumaht 1 elaniku kohta								
0-4,9	1,7	1,3	0,4	0,5	—	—	—	—
5-9,9	12,1	15,2	4,5	3,6	0,2	—	—	—
10-14,9	16,1	21,7	8,3	10,4	3,0	0,4	—	—
15-19,9	16,7	22,3	4,6	14,9	7,0	2,9	0,3	0,5
20 ja enam	53,4	39,5	82,2	70,6	89,8	96,7	99,7	99,5
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Selgub, et keskmiselt korraliku õhumahtu juures see väikekorterites, eriti aga kööktubades, väga halb on: üle 60% juhtel on brutto õhumahtu alla 20 m³. Netto-arvude juures oleks see % veelgi suurem; pealegi puuduvad ju siin õhumahtu arvestamata köögid, mis võiksid tõsta suuremate korterite mahtu. Pole kahtlust, et Tallinnas on väikekorterite mahuga lood veel halvemad, kui silmas pidada nende suuremat arvu ja kõrgemat elanikkude tihedust (v. tab. 8).

4. Leibkonnakorterite kasutamine.
Utilisation des logements de ménage.

Korteristiku koosseisu vaatllemisel selgus, et Tallinnas korterid läbistiku on väiksemad, — eriti kõrge

arvu kööktubade tõttu. Selle tõttu leiame ka korterite kasutamisel Tallinna nii mitmeti Tartust erineva.

Kõigepealt, suuri erinevusi leiame korterikasutamise aluses. Tartus on maja- ja korteriomannikkude % korteripidajatest tuntavalt suurem, kui Tallinnas—11,1%:6,9 vastu. Sellest võib järeldada, et Tallinnas korterite äriiline iseloom ulatuslikum on: ühe maja- või korteriomanniku-korteripidaja kohta tuleb ehituskortereid: Tallinnas 13,9, Tartus aga kõigest 7,9. Korteri suuruse järele maja- või korteriomannikkude osatähtsust jälgides leiame Tartuga võrreldes erinevuse kõige suurema 3-4 toaliste korterite juures; 1-2 toaliste rühmas on aga maja- või korteriomannikkude % väike mõlemis

linnas. Sellest võime järeldada, et korterlääri on silmas pidanud eeskätt kehvemaid rahva kihte, saavutades just pisikorterite ehitamisega kõrgeimat tulu (v. allpool).

Teenistuskorterite arv on Tallinnas suhteliselt kõrgem, eriti kesk- ja suurkorterite rühmes; vastupidine on see vaid ühetoaliste juures (majahoidjad).

Üürnikkude %/0 järele võib, täienduseks eespool öeldule väita, et Tallinn on Tartust

tuntavalt kõrgemal määral üürnikkude linn Allüürnikkude arvu vähesus Tallinnas võib olla tingitud osalt pisikorterite kõrgemast arvust, osalt aga rahvastiku erinevast koosseisust. Tartus moodustab eriliselt kaaluva allüürnikkude kontingendi just üliõpilaskond. Teenistuse seisvad üksikud aga, 1-toaliste korterite kergemal leidmistel, eelistavad, nähtavasti, omaette korterit ja majapidamist.

Leibkonnakorterite kasutusalusel ja viisil—Utilisation des logements de ménage.

16.	Korterite arv Nombre des logements	Korterid tubade arvu järgi Nombre des pièces						Korterite %/0 jagunemine kasutusviisi järele Mode d'utilisation					
		1	2	3	4	5	6	Kokku Total	Ainult elamiseks Pour l'habitation	Elu- ja äri või tööstusruumina ühtlasi Pour l'habitation et à la fois comme ateliers, magasins etc.	Äri või töös- tusruumidega vahetult ühen- datud Pendant partie des magasins, ateliers etc.	Kokku Total	
		Tallinnas.						Tartus.					
Maja- või korteriomantik	2 642	3,7	12,7	16,3	19,1	27,8	34,8	6,9	95,0	3,1	1,9	100,0	
Teenistuskorter	2 914	7,9	7,6	5,7	5,7	4,1	6,9	7,6	97,0	2,1	0,3	100,0	
Üürnik	20 481	78,9	68,7	73,5	72,7	65,4	57,2	76,6	94,3	4,4	1,3	100,0	
Allüürnik	2 867	7,9	10,1	3,7	1,6	1,2	—	7,5	97,0	2,8	0,2	100,0	
Tasuta	546	1,6	0,9	0,8	0,0	1,5	1,1	1,4	98,4	1,0	—	100,0	
Kokku—Total	38 459	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	94,8	4,0	1,2	100,0	
Märkimata	2	0,0	—	—	—	—	—	0,0	100,0	—	—	100,0	
Majaomanik	2 069	5,2	14,7	24,1	32,5	30,3	36,5	11,0	92,7	3,8	3,5	100,0	
Korteriomantik	28	0,0	0,0	0,5	0,6	1,2	2,1	0,1	96,5	3,5	—	100,0	
Teenistuskorteri pidaja	1 403	8,8	6,3	3,9	3,9	3,2	2,6	7,4	95,0	4,2	0,8	100,0	
Üürnik	12 770	67,2	71,2	67,0	69,3	61,8	55,7	67,5	87,0	9,8	3,2	100,0	
Allüürnik	2 376	17,5	6,5	2,6	1,9	1,2	1,3	12,0	97,2	2,5	0,3	100,0	
Tasuta	297	1,3	1,3	1,9	1,8	2,3	1,8	1,4	96,7	2,9	0,4	100,0	
Kokku—Total	18 913	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	88,6	7,8	3,6	100,0	
Märkimata	7	0,0	—	0,2	0,1	—	—	0,0	85,7	—	14,3	100,0	

Arvatavasti erinevast korteristiku koosseisust on tingitud ka erinevus leibkonna-korterite kasutamises äriliseks või tööstuslikuks otstarbeks. Peab meeletama, et korteriuuringul täielikult äriks või tööstuslikuks otstarbeks kasutatavad ehituskorterid jäid arvestamata. Suurema arvu ühetoaliste korterite juures, eriti kui need üllitaidetud, on juba raske seda kasutada veel muuks otstarbeks; pigemini leidub seks lähidu-

ses eraldi ruum, mis sarnasena arvestusest jäi välja.

Samul motiivil võib seletada ka Tartus suurema arvu korterite otsekohehes ühenduses olemist äri või tööst. ruumiga.

Et selle kõrval mõõduandvad võivad olla ka teistsugused põhjused, näitavad äriliseks või tööstuslikuks otstarbeks kasutatud korterite %/0/0 korteri suuruse järele (Tab. 17.)

Kaubanduslikuks või tööstuslikuks otstarbeks kasutatavate leibkonnakorterite % vastava suurusega korterite üldarvust.
% des logements de ménage utilisés pour besoins industriels et commerciaux (au nombre total des logements correspondants).

17.	Tubade arv korteris → Nombre des pièces de logement							Kokku Total
	1	2	3	4	5	6 ja rohk. et plus		
Tallinn	3,3	5,3	5,2	7,8	9,3	11,1	4,0	
Tartu	6,3	12,4	7,4	6,0	4,4	4,1	7,8	

Kuna Tallinnas kõrvalülesannetega korterite % tubade arvu suurenedes tõuseb, mis ka loomulik, on see Tartus vastupidi—kõige enam kasutatakse eluruume äriks või tööks just väiksekorterite juures.

Valitsevate korteriolude iseloomustuseks on paljuütlevad ka andmed magamisruumina tarvitavate tubade arvud. Mida lähemad elanikkude arv, seda rohkem tube tarvitatakse magamiseks. Kuna aga meie valitsevaks korteri-

tüübiks on pisikorter, siis kasutatakse ka kõiki ruume magamiseks, abiks võttes kööki, kui see olemas.

Tallinnas kasutatakse kööki magamiseks 64,4%, Tartus aga kõigest 7,5% juhtel. Sellest

võib järeldada, et Tallinnas köök esineb täiesti elutoana ja peaks sellasena ka arvestatama. Suuremate korterite juures on kõõgi tarvita mine küll madalam, ent 1 toaliste juures on see, loomulikult, väga kõrge.

Magamisruumina kasutatavate tubade % Tallinnas. — % des pièces utilisées pour le coucher à Tallinn.

18.	Korteri tubade arv — Nombre des pièces de logement						Kokku Total
	1	2	3	4	5	6-w	
Magamiseks tarvitavate tubade arv ¹⁾ Nombre des pièces utilisées pour coucher							
1	100,0	57,4	40,5	22,5	10,6	4,2	86,3
2	—	42,6	42,7	49,5	35,9	18,3	9,6
3	—	—	16,8	21,9	38,2	32,8	2,9
4	—	—	—	6,1	12,2	25,9	0,8
5	—	—	—	—	3,1	12,2	0,3
6-w	—	—	—	—	—	6,6	0,1
Kokku—Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kõõgi kasutamine magamisetoaks % juhtudel ²⁾ — % Utilisation de cui- sine pour coucher	82,8	10,0	13,0	12,4	13,4	6,7	64,4

Tallinna korteriolude iseloomustusena pälvib toodud tabelis eritiist tähelepanu just suuremate korterites magamiseks kasutatavate tubade arv: 3—4 tuba, mitte vähestel juhtel ka kõik 5—6 tuba. Sarnasel puhul on siiski võimalik magajaid soo ja vanuse järele eraldada. Väiksemates korterites on see juba raskem. Et seda aga siiski eriliselt ei püütagi, näitab 2—3 toalistes korterites vaid 1 toa magamiseks kasutamise kõrge %. Tab. 13 järele on Tallinnas kuni 2 elanikuga kortereid: 2 toalisi 81,3, 3—4 toal. kõigest 17,0%. Järjekulult ka 2—4 toalistes korterites magavad ühes toas sagedasti terved leibkonnad.

Eriti halb on aga olukord, nii Tallinnas kui Tartus, väljakäigukohtade tarvitamise suhtes, nii kui see selgub tab. 19.

Väljakäigukohtade tarvitamine.
Utilisation commune des lieux d'aisance.

19.	Ühist väljakäigukohta tarvitajate leibkondade % Ménages utilisant lieu d'aisance en commune (en % au total)	Ühist väljakäigu kohta tarvita jate elanikkude % Personnes utilisant lieux d'aisance en commune (en % au total)
	Tallinnas	
1	15,8	4,2
2	14,6	12,7
3	11,0	20,1
4—5	24,1	11,3
6—7	13,4	23,6
8—9	8,4	11,6
10-w	12,7	16,5
Kokku	100,0	100,0
	Tartus	
1	19,7	6,5
2	15,9	15,4
3	14,3	22,9
4—5	24,0	18,1
6—7	12,3	17,8
8—9	6,2	9,1
10 ja rohk.	7,6	10,2

¹⁾ Leibkonnakorterite järele näidatud.
²⁾ Ehituskorterite järele näidatud, sest leibkonnakorterite andmed ei sisalda sarnast liigitust.

Kuigi Tallinnas on waterkloseti ehitamise võimalus, on siiski olukord ühise väljakäigu-koha tarvitamise mõttes siin halvem kui Tartus. Minimaalnõudeks väljakäigukohtade suhtes loetakse: igal leibkonnakorteril oma väljakäigu-koht samal korral kus asub korter; 1—2 toal. pisikorterite juures peab olema vk. koht vähemalt iga 2 leibkonna kohta. Tallinnas ja Tartus aga on, läbistikku võttes, niisuguseid leibkondi kõigest 30,4 ja 35,8%. Teised peavad kasutama tihti avalikku iseloomu kandvaid kohte. Eriti silmapaistev on see elanikkude arvu andmeil. Raske on rääkida seal puhtusest ja tervishoidlikkusest.

5. Allüürnikkude pidamine. Allüürnikkude pidamine võib olla tingitud mitmest põhjusest. Peamiseks põhjuseks on ikkagi elanikkonna nõuetele mittevastav korteristiku koosseis, kui mitte otsekohe puudus. Nii on juhitud tähelepanu L.-Euroopas ilmsiks tulnud nähtusele, et uued elamud ehitatakse suuremate korteritega kui seks vajadust, et saada lahti tülikatest pisikorterite pidajatest, neid sundides teistele allüürnikeks minema. Meil see põhjus vaevalt võib kõne alla tulla. Küll aga elanikkude üldine kehvus, mis ei luba pidada iseseisvat korterit, vaid sunnib minema kas nurgaelanikuks või jälle võtma kaasüürilisi. Soodustab seda eriti veel üldine korteripuudus. Lõpuks, on olemas igal pool inimesi, kes ei soovi omaette korterit, mõnususte tõttu, mida pakub allüürnikuna mõõeldud tubades elamine. Tartus on sarnaseid, nii kui mainitud, üliõpilaskond ja vast osalt selle tõttu on ka Tartus allüürnikkude pidamine laialdasem — 21,3% ehi-

tuskortereis Tallinna 19,8% vastu. Vahe võiks veel suuremgi olla, kui mitte Tallinnas omakorda suur poleks kehvemate nurgaelanikkude arv.

Üldiselt allüürnikkude pidamine tõuseb korteri suurenedes, näit. Tallinnas 1-toal. 17,1%

ja 2-toal. 22,0% pealt 33,2% -34,7% peale 7 ja 8 ning enam toal. ehituskortereis. Ent arvesse võttes väikekorterite suurt arvulist ülekaalu langeb suurim arv allüürnikka ikkagi nende arvele.

Allüürnikkude pidamine — Sous-location.

20.	Tubade arv korteris 1) — Nombre des pièces de logement								Kokku Total
	1	2	3	4	5	6	7	8-w	
Tallinn									
Korteritest edasiüüritud—Dont sous-loués:									
Toanurk—Partie d'une pièce	96,5	42,5	17,1	8,4	2,1	3,8	7,2	1,5	68,7
1 tuba—1 pièce	3,2	50,3	55,8	42,8	33,3	20,3	25,4	13,4	17,9
2 " "	—	1,0	20,8	35,0	35,1	29,2	22,9	20,9	7,1
3 " "	—	—	0,4	9,3	16,2	26,4	16,9	23,9	2,5
4 " "	—	—	—	0,2	5,6	13,2	6,0	11,9	0,8
5 " "	—	—	—	—	0,3	4,4	9,8	18,4	0,4
6-w	—	—	—	—	—	—	6,0	10,5	0,2
Ainult köök — Cuisine	0,3	—	—	—	—	—	—	—	0,2
Köök ja toanurk—Cuisine et partie d'une pièce	0,0	6,2	0,3	—	—	—	—	—	0,0
1 tuba ja toanurk	—	—	5,0	2,2	1,8	—	1,2	1,5	1,4
2 " "	—	—	1,6	1,6	4,1	—	1,2	1,5	0,5
3 " "	—	—	—	0,5	0,9	2,2	1,2	1,5	0,2
4 " "	—	—	—	—	0,6	0,5	1,2	1,2	0,1
5 " "	—	—	—	—	—	—	1,2	—	0,0
6-w	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku — Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Tartu									
Ainult magamisase (nurk)	97,7	42,0	18,4	10,9	6,7	2,9	5,0	2,1	47,1
Eestuba — Antichambre	—	0,1	—	—	—	—	—	—	0,03
1 tuba—1 pièce	2,3	48,4	51,1	40,2	28,2	22,9	22,5	16,3	28,6
2 " "	—	2,4	20,1	31,4	34,1	22,3	20,0	18,4	11,4
3 " "	—	—	0,8	9,6	18,8	23,4	21,3	20,4	4,8
3 " " + eestuba	—	—	—	—	—	—	—	1,0	0,03
4 " "	—	—	—	0,6	6,7	12,6	8,8	14,3	1,8
5 " "	—	—	—	—	—	3,4	15,0	12,3	0,9
6 ja enam	—	—	0,2	—	—	1,1	5,0	11,2	0,5
1 tuba ja toanurk	—	6,5	6,1	3,8	1,6	3,4	1,2	1,0	3,2
2 " "	—	—	3,1	2,0	2,3	3,4	—	2,0	1,1
3 " "	—	—	—	1,3	0,8	2,9	—	—	0,3
4 " "	—	—	—	—	0,8	1,1	—	1,0	0,1
5 " "	—	—	—	—	—	0,6	—	—	0,03
6 " "	—	—	—	—	—	—	1,2	—	0,03
Märkimata — Inconnu	—	—	0,2	0,2	—	—	—	—	0,1
Kokku — Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabelist paistab teravalt silma Tallinna ja Tartu allüürnikkude koosseisu erinevus; kuna viimases on ülekaalus tubade üürnikud, on Tallinnas valdav osa neist nurgauürnikud. Sellejuures pälvib tähelepanu nurgaelanikkude ulaluse leidmine esijoones pisikorterites — 1—2 toalistes; suuremates leiavad aset juba tubade üürivad. Sellejuures selgub ühtlasi, et mitte vähesel arvul on korterist allüürnikule edasi üüritud mitu tuba, koguni suurem osa korterist.

Mil määral siin on tegemist tõelise äriaga, või jälle hädasunnil osa korteri edasiüürimisega on otsekohe raske öelda. Kaudselt selgub see aga siiski korteri üüri andmeist.

6. Üürid. Üürihindade arvestamine teostatud korteriuuringul oli vast kõige raskem, mispärast neid andmeid tuleb lugeda ka nõrgeimaiks. Kuigi uuringute ajal oli üüriseadus maksev nii Tallinnas kui Tartus, oli selle kaotamine päevakorral, Tartu suhtes

koguni juba otsustatud. Sellelõttu normi-üürid püüsid veel vaid osalt. Teiseks ei saa kõiki ülesantud üüre võtta usaldusväärsetena, ette-tulnud varjamiste ja valeandmete tõttu. Ent siiski saavutatud arvud osutavad nii mõndagi huvitavat.

Korterite üür %%. — Loyer en %.

21.	Tallinn	Tartu
Üür kuus Kr.—Loyer mensuel (Kr.)		
Kuni 1,00	0,5	0,3
1,01—3,00	4,4	4,4
3,01—5,00	15,6	14,8
5,01—10,00	41,8	39,8
10,01—15,00	13,4	14,0
15,01—20,00	7,6	9,2
20,01—30,00	7,2	8,6
30,01—40,00	5,6	4,1
40,01—50,00	2,1	2,5
50,01—60,00	1,1	1,1
60,01—70,00	0,7	0,4
70,01—80,00	0,6	0,4
80,01—90,00	0,2	0,1
90,01—100,00	0,4	0,2
üle 100,00	0,8	0,1
Kokku—Total	100,0	100,0

1) Köök toaks mitte arvatud.

Esijoones võime konstateerida mõlemis linnas pea ühtlast üüride jagunemist, suurima % 5—10 kr rühmas. Üldiseks keskmiseks üüriks oli Tallinnas 8,30 kr, Tartus 8,32 kr. Seega olid

keskmised üürid korteri kohta Tartus vähe kõrgemad, mis seletatav aasta hilisema uuringuga ja mitte vähesel määral ka üüriseaduse kaotamise otsusega.

Keskmine üür toa kohta kr. — Loyer moyen par pièce (kr).

22.	Tubade arv korteris — Nombre de pièces de logement							
	1	2	3	4	5	6	7	8 ja rohk. et pluss
	a) üürnikkude poolt maksetud üür — Loyer de tenants							
Tallinnas (suurem sagedus) — (fréquence maxm.)	5—10	5—7,50	6,60—10	5—7,30	8—10	6,60—8,30	10—75	8,50—10
Tartus (aritm. keskm.) — moyen arithmet.)	6,71	7,19	8,21	8,50	8,19	7,83	8,74	8,47
	b) allüürnikelt võetud üür — Loyer de sous-locataires.							
Tallinnas	5—10	10—15	6—10	2,25—2,50	2,25—2,50	—	—	—
Tartus	11,36	10,86	9,98	9,42	8,00	12,57		

Kuigi Tallinna andmete laad ebaselgem, paistab siiski silma, et toa kohta arvatult, mõlemis linnas suuremad korterid olid pisikorterelst kallimad — mis ka loomulik esimeste mõnususte tõttu; samuti pole siin kööki arvestatud. Sellepärast on väga tähtsad üksikasjalisemad andmed, missugused on saavutatud Tartu kohta. Neist selgub, et arvatud korteri põrandapinna m^2 ja br. mahu m^3 kohta, ka kööki arvesse võtmata, pisikorterite üür on hästi kõrgem. Nii maksis Tartus brutto mahu m^3 kr: 1 toalistes korterites 0,18; 2-toal. — 0,17, 3-t. — 0,17, 4-t. — 0,16, 5-t. — 0,14, 6-t. — 0,12 7-t. — 0,13 ja 8 ja enam t. — 0,12. Põrandapinna m^2 juures erinevused pole nii selged ega järjekindla langusega. Kuid arvesse võttes ka köögi põrandapinda peaks vahed veel teravamad olema. Seega leiaks ka Eesti andmeil tõestust üldine tõsiasi, et kalleimad on just pisikorterid.

Teiseks tab. 22 andmeil selgub, et allüürnikkude maksetav läbistikkune üür — Tallinnas pea võrdne, Tartus 30% kõrgem poolt maksetavast üürist — ei osuta allüürnikelt suure kasu saamist.

Sisult võttes, pole mõlemad üürid võrreldavadki, sest et allüürnikud kasutavad neile antud ruume tavaliselt ühes mõnusustega — mööbli, küttevalgustuse ja ka teenimisega — kas koos või osaliselt. Eriti on see maksev Tartu üliõpilaskorterite kohta. Pälvib tähelepanu, et samas Tartus suuremad 4—5 toal allüürnikkude korterid, mis antakse välja enamasti juba ilma mõnususteta, vähe erinevad põhiüürist; Tallinnas on need näidatud koguni madalamaina.

7. Võrdlust välislinnadega.

Comparaisons avec l'étranger.

Lõpuks toome mõningad võrdlused väljamaa linnadest, mis võimaldaksid hinnata Tallinna ja Tartu korteriolusid. Eestkätt on toodud (tab. 23) andmeid Saksa linnadest, kus teostatud korteriuringud on ajalt ja vast ka meetodilt lähidased Tallinna ja Tartu uuringule; ka suuruselt on võrdluseks toodud linnad Tallinnale ja Tartule lähidased. Tabeli koostamisel on ühtlaselt saksa andmetega ka Tallinnas ja Tartus köök arvatud eluruumideks. (samuti ka tab. 24).

Võrdlusandmeid korterioludest väljamaa linnades — Comparaison avec quelques villes étrangères.

23.	Korteri uuring teostati aastal L'année de l'investigation	Elanikkude arv (üh.) korteri uuringu ajal Nombre d'habitants	Korterte arv Nombre des logements	Ühe elukorteri kohta Nombre par logement des		Keskmine eluruumide arv 1 korteris Nombre moyen des pièces par logement	1 eluruumi kohta elanikke Nombre d'habitants par une pièce	Ühtlased (eluruumi kohta enam kui 2 elanikuga) korterite % des logements surpeuplés et % (plus de 2 hab. par pièce)
				Leibkondi Ménages	Elanikke Habitants			
TaHinn	1926	126,6	36 016	1,23	3,40	2,00	1,70	38,7
Tartu	1927	60,8	16 526	1,28	3,29	2,32	1,41	29,8
Augsburg	1925	185,5	40 954	1,08	3,94	4,15	0,95	1,8
Bochum	"	158,8	33 635	1,07	4,54	3,63	1,25	13,6
Ludwigshafen	"	101,9	23 857	1,13	4,41	3,41	1,29	11,7
Würzburg	"	89,9	21 350	1,08	3,96	4,12	0,96	...
Gera	"	81,4	23 757	1,04	3,39	3,46	0,98	4,3
Tilsit	"	50,7	12 673	1,11	3,91	2,15	1,81	...

Kuna Tallinna ja Tartu korterid on läbistikkuna väiksemad, siis ühe korteri kohta langev elanikkude arv on võrdlemisi madal. Ent juba

leibkondade arvult korteri kohta, eriti aga 1 eluruumi kohta langevalt elanikkude arvult osutuvad Tallinna ja Tartu korteriolud palju

halvemaiks toodud linnest, väljaarvatud väike Tilsit. Kahjuks puuduvad sellest andmed ülitäidetud korterite kohta. Teiste linnadega võrreldes aga on Eesti arvud väga suured. Nii kui selgub, on ka Saksa linnas ses suhtes erinevused suured. Eriti suur on ülitihedate korterite

% Breslaus 18,5% ja ka Königsbergis 10,8%; ent Hannoveris kõigest 1,2%.

Üldse aga on erinevus Tallinna ja Tartu kahjuks sedavõrra suur, et võib tekkida kahtlus arvestuse ebaühtlusest. Kuid järgneva tab. andmed kinnitavad eelmise tulemusi.

Elanikkude jaotus korteri suuruse järel %. -- Répartition des habitants d'après la grandeur de logement en %.

24.	Korteriuringu aasta Année	Eluruumide arv korteris ¹⁾ -- Nombre des pièces d'habitation dans logement				
		1	2	3	4	5 ja enam
Tallinn	1926	51,5	14,7	10,2	8,5	15,1
Tartu	1927	35,9	20,7	12,6	10,0	20,8
Breslau	1925	12,4	33,5	21,2	13,2	19,7
Bochum	"	1,3	19,1	32,2	20,4	27,0
Ludvigshafen	"	1,3	16,3	36,0	27,9	18,5
Gera	"	1,5	14,1	39,5	23,2	21,7
Helsinki	1919	31,1	29,9	12,1	8,8	18,1
Tampere	"	21,0	47,0	14,3	8,9	8,8
Kopenhagen	1924	4,8	40,5	24,9	16,3	13,5
Frederiksberg	"	1,9	20,2	26,1	23,6	28,2
Lodz	1918-1920	56,7	22,7	12,0	5,0	3,6

Ka elanikkude jagunemine korterisuuruse järel osutab masendavat erinevust eesti linnade kahjuks. Ent seda siiski vaid väikekorterite elanikkude suhtes. Huvitaval viisil Tartus ja Tallinnas elab inimesi 5 ja enam-toalises korterites osa linnadele ligikaudu võrdselt, teisi koguni ületavalt. See on tingitud siiski suurel määral suuremates korterites peavarju leidnud allüürnikest. Lähidasemad eesti lin-

nade korterioludele olid need juba Soomes; ent arvestades hiljem tekkinud väga intensiivse ehitustegevusega, võivad need seal olla juba tunduvalt paremad. Ainult mitmeti kuulsa tööstusliku Lodzi korteriolud näivad olevat halvemad Tallinnast. Ja vast leidub seda veel mujalgi. Kuid üldtulemusena jääb ikkagi püsima tõde halvadest korterioludest Tallinnas ja Tartus.

¹⁾ Kõik ühes arvatud.

TÖÖKAITSE 1928 a.

INSPECTION du TRAVAIL en 1928.

(Ülevaate on lahkelt vaadanud läbi Töökaitse ja Sotsiaalkindl. osak. direktor J. Sonin.)

Sisur: 1) Tööinspeksiooni organisatsioon ja töökaitse ulatus, lhk. 399. 2) Tööinspektorite vahetalitus, lhk. 400. 3) Tööliste kaebuste põhjused, lhk. 401. 4) Seaduste rikkumine ettevõtteis, lhk. 402. 5) Ettevõtete omanikele ja juhatajatele määratud trahvid, lhk. 402. 6) Tööinspektorite vahetalitusel ettevõtteilt väljanõutud tööliste teenistus, lhk. 403. 7) Tööinspektorite ja politsei kaudu sissenõutud haiguskindlustusmaksud, lhk. 403. 8) Ettevõtete revisjon, lhk. 404.

1. Tööinspeksiooni organisatsioon ja töökaitse ulatus.

Organisation et champ d'activité de l'inspection.

Peale 1. I. 1927 reorganiseerimist Rahvusvahelise Tööbüroo vastava rekomendatsiooni nõuete kohaselt tööinspeksiooni organisatsioonis pole muutus tehtud. Tegevuses on endiselt 1 vanem tööinspektor ja 5 jaoskonna tööinspektorit. Ühes tööinspektori abide ja kantselei töödõuga töökaitse alal on alaliselt tegevuses kokku 14 isikut. Peale selle kasutati töödõju puudusel kantseleis veel praktikantide töödõudu.

1928 a. lõpul töökaitse järelevalve alla kuulusid üldsummas 3385 ettevõtet. Neist ümmarguselt $\frac{2}{3}$ moodustavad väikesed ettevõtted. Ligikaudu $\frac{1}{3}$ kuulub neist kesktööstusse. Suuremad ettevõtted moodustavad järelevalve alla kuuluvate ettevõtete üldarvust vaid väikese osa.

Järelevalve alla kuuluvais ettevõtteis oli 1. VII. 1928 a. 5 jaoskonnas kokku ligi 46 tuh. töötajat, millest valdav osa langeb suurtööstusele. Ühes vanema tööinspektori järelevalve alla kuuluvate raudteetöölisega (ümmarguselt 2500) kuulub töökaitse alla suvikuudel, mil palgaliste arv tööstuses maksimaalne, üle riigi ümmarguselt 48—49 tuh. töötajat.

Ettevõtete arvu järgi I, II ja IV tööinspeksiooni jaoskond ei lähe üksteisest palju lahku,

Tööinspeksiooni alla kuuluvate ettevõtete arv ja jaoskondade pindala 1928 a. lõpul.
Entreprises soumises à l'inspection du travail et l'étendue des districts d'inspection en 1928.

	Tööinspekts. jaosk. ¹⁾ Districts d'inspection					Kokku Total
	I.	II.	III.	IV.	V.	
a) Ettevõtete arv 1928 a. lõp. Nombre des entreprises à la fin de l'année 1928.	41	61	38	32	52	224
Suurtööstus—Grandes entreprises ²⁾	306	259	141	134	223	1063
Kesktööstus—Moyennes entreprises ²⁾	399	302	188	631	678	2098
Väiketööstus—Petites entreprises ²⁾						
Kokku—Total . . .	746	622	367	607	953	3385
b) Jaoskonna pindala (tuh. km ²) — Superficie (milliers de km ²) ³⁾	10,5	5,8	7,1	9,1	12,7	45,2

¹⁾ I jsk.—Umbes $\frac{1}{2}$ Tallinna linna, $\frac{1}{2}$ Harjumaad, Lääne- ja Saaremaa; II jsk.—umbes $\frac{1}{2}$ Tallinna linna, $\frac{1}{2}$ Harjumaad ja Järvamaa; III jsk.—Virumaa; IV jsk.—Viljandi- ja Pärnumaa; V jsk.—Tartu-, Valga-, Võru- ja Petserimaa.

²⁾ Rühmitus tehind suur-, kesk- ja väiketööstuse seaduse kohaselt (R. T. Nr. 28—1920 a.).

³⁾ Pindala järvedeta—Sans lacs.

kuna, nendega võrreldes, III jaoskond on võrdlemisi väike, V aga liiga suur. Võttes arvesse ka jaoskondade ulatust pindalaliselt, näeme, et eriti on koormatud V, I ja IV jsk. Ebamääraselt suur nii ettevõtete arvult kui pindalaliselt on V jsk., mis raskendab järelevalve tööd, eriti ettevõtete revisjoni kohal.

Peale ajutist tagasimeinekut töökaitse järelevalve alla kuuluvate ettevõtete arv 1927 a., mida osalt põhjustas ettevõtetud töökaitse aparadi reorganiseerimine, töökaitse ulatus näitab 1928 a. tublit laienemise tendentsi. 3050 ettevõtte vastu (1927 a. lõpul) kuulus järelevalve alla 1928 a. lõpul 3385 ettevõtet. Seega ettevõtete arv on tõusnud üle 10%.

Töökaitse järelevalve alla kuuluvate ettevõtete arv vastava aasta lõpuks 1923—28.
Nombre des entreprises soumises à l'inspection du travail de 1923—28 (à la fin de chaque an).

2.	Ettevõtete arv—Nombre des entreprises		
	Üldse Total	Sellest tegevaid ettevõtteid Dont les entreprises fonctionnantes	
		Arv—Nombre	1923 = 100
1928.	3 385	2 953	175
1927.	3 050	2 716	161
1926.	3 052	2 744	163
1925.	2 659	2 546	151
1924.	2 148	1 886	112
1923.	1 885	1 684	100

Töökaitse ulatus on kasvanud peamiselt selle tõttu, et töökaitse organisatsiooni kaudu sotsiaalseaduste maksvust on järjest laiendatud väiksemate ettevõtete peale. Näiteks, terve rida väikseid alla 5 töölisega ettevõtteid on 1928 a. tööinspektorite ettepanekul kinnitusetiite poolt arvatud haigekassade alla. Tööinspektorite aastaaruanded näitavad, et töökaitse järelevalve alla kuuluvate tegevate kesktööstusettevõtete arv tõusis 1928 a. 762 pealt 843 peale (tõus 10,6%) ja väiketööstusettevõtete arv 1767 pealt 1921 peale (tõus 8,7%). Järelevalve alla kuuluvad ettevõtted jaotuvad tööstusharude ja suuruse järgi järgnevalt:

Ettevõtete ja töötajate jaotus töötajate arvu järgi 1 juulil 1928 a.
Répartition des entreprises soumises à l'inspection du travail d'après leur grandeur au 1 juillet de 1928.

3.	Töötajate arvuga—Entreprises, ayant												Üldse—Total							Töötajate üldarvusi (teenijaid ²⁾)
	1—4 töötaja- jaga		5—20 travaill.		21—50 töötaja- jaga		51—100 töötaja- jaga		101—500 töötaja- jaga		501 ja enam töötajaga		Töötajaid N. des travailleurs							
	Ettevõtet.	Töötajaid	Entrepr.	Travaill.	Ettevõtet.	Töötajaid	Ettevõtet.	Töötajaid	Ettevõtet.	Töötajaid	Ettevõtet.	Töötajaid	Ettevõtteid N. des entreprises	Meht Hommes	Naisi Femmes	Kokku Total	Neist alla 18 a.)			
																	Meht H.	Naisi F.	Kokku Total	
I. Murrud ja kaevandused	4	9	6	75	6	217	2	165	8	2164	1	778	27	2500	908	3408	76	48	124	113
II. Mineraalide ümbertöötam.	93	205	29	318	14	504	3	218	4	641	1	708	144	2058	535	2593	207	31	238	112
III. Metallitööstus, masinate, instrum. ja apar. valm.	261	554	74	780	21	652	7	491	10	2257	2	1208	375	5542	400	5942	365	8	373	748
IV. Keemiatööstus	38	74	28	289	7	228	2	177	3	510	—	—	78	823	485	1308	12	14	26	181
V. Naha- ja loomasaadustet	53	96	22	200	6	227	2	193	—	—	—	—	83	530	126	656	16	13	29	66
VI. Tekstiilitööstus	67	117	37	362	10	361	1	68	8	1778	4	6820	127	3525	6082	9607	139	206	345	561
VII. Puitööstus	197	351	93	984	45	1540	17	1136	11	1937	1	1770	364	5852	1895	7777	235	23	258	675
VIII. Paberitööstus	12	29	12	137	7	197	1	74	4	1050	1	1048	37	2011	524	2535	46	15	61	310
IX. Polügraafiatööstus	32	84	46	538	10	296	4	306	3	489	—	—	95	1032	681	1713	127	33	160	255
X. Toidu- ja maitseainete ning jookide tööstus	675	1358	127	1233	24	794	11	675	6	1087	—	—	843	3042	2195	5147	93	41	134	680
XI. Kehakatte- ja pudukaupa- de tööstus	286	607	35	335	5	169	—	—	2	368	—	—	328	549	830	1379	32	43	75	95
XII. Ehitustööstus	21	51	46	560	8	282	1	53	2	371	1	551	79	1667	201	1868	10	—	10	98
XIII. Elektri ja gaasi- ja veevarustus	6	7	7	62	3	88	2	113	2	372	—	—	20	594	47	641	14	—	14	207
XIV. Puhastustööstus	61	110	9	95	1	29	1	51	—	—	—	—	72	74	211	285	5	5	10	15
XV. Transport ja side— <i>Trans- port et communication.</i>	16	46	15	165	9	321	1	62	3	453	—	—	44	746	301	1047	1	—	1	376
Kokku—Total	1822	3598	536	6133	176	5905	55	3772	66	13507	11	12893	2716	30575	15331	45906	1379	480	1853	4492

Tööinspektorite aastaaruannete järgi kuulus haigekassade alla 1928 a. algul 2352, aasta lõpul aga 2763 ettevõtet; seega tõusis nende arv 411 ehk 17,3% võrra. Aasta jooksul arvati haigekassade alla 672, haigekassade alt arvati aga välja ainult 261 ettevõtet. Viimaste hulka kuuluvad pea erandita seismajäänud ettevõtted, kuna haigekassade alla arvati osalt tegevust alganuid, osalt aga varem tegevaid väiksemaid, 1—2 töölisega ettevõtteid.

Tööõnnetuste vastu kindlustusühisuste alla kuulus 1928 a. algul 1133, aasta lõpul 1192 ettevõtet (juurdekasv 5,3%). Samal ajal kindlustusühisuste alla arvati 298 ja ühisuste alt arvati välja 239 ettevõtet.

Siin peab märkima, et tööinspektorite tähelepanekute järgi sotsiaalkindlustuse seadused, eriti tööõnnetuste vastu kindlustuse seadus, mõjutab teatud määral tööstuslikku tegevust. Seda on eriti tähelepanna väiksemis ettevõtteis, kus ei tarvitata masinaid. Nimelt on tähele pandud, et ettevõtted hoiduvad meelega suurendamast töölise arvu normini, millest hakkab ettevõtte kohta maksma, näiteks, tööõnnetuste vastu kindlustusseadus. Seda muidugi siis, kui sotsiaalkindlustuse maksud kõigi töölise palga pealt võivad teha ettevõttele rohkem kulu kui ta suurendada võidava töölise arvu pealt kasu võiks saada.

2. Tööinspektorite vahetalitus.
Entremise des inspecteurs du travail.

Tööinspektorite vahetalitust kasutasid 1928 a. tööstusest isiklikult 1594 (507) töölise — (sulgudes

1927 a. arvud) ja 149 (36) juhul kollektiivselt 670 (320) töölise. Põllumajandusest kasutasid vahetalitust 220 (176) töölise isiklikult ja kollektiivselt ainult ühel juhul (0,0) 2 töölise. Kokku on 1928 a. vahetalitust kasutanud 1964 juhul 2486 töölise. Eelmise aastaga võrreldes, vahetalitust on enam kui kahekordselt tõusnud. Kuid 1922—26 a. võrreldes, vahetalituse kasutamine on tunduvalt vähenenud. Nii, töölise kaebuste arv 100 järelevalve palgalise kohta oli 1922—26 a. 6,2% kuni 7,6%, aga 1928 a. 4,3%. Kahjuks, 1928 a. suhtarvud pole täpselt võrreldavad (v. märge tab. 4 juures). Tõeliselt vahetalituse kasutamise määra langus on arvatavasti pisut vähem.

Töölise kaebustega esinemise määr 1922—28. *)
Proportion des plaintes 1922—28.

4.	Kaebuste arv 100 järelevalve alla kuuluva palgalise kohta <i>Par 100 entreprises soumises à l'inspection</i>	Kaebuste ja palvetega esinonud töölise arv 100 järelevalve alla kuuluva palgalise kohta <i>Par 100 salariés dans les entreprises soumises à l'inspect.</i>	Töölise arv keskmiselt ühe kaebuse kohta <i>Nombre moyen des ouvriers par une plainte</i>
1928	4,3	5,4	1,3
1927	1,8	2,5	1,4
1926	6,5	8,2	1,3
1925	6,2	9,7	1,6
1924	7,6	22,6	3,0
1923	7,0	20,9	4,3
1922	7,1	47,2	6,7

Vahetalituse kasutamise vähenemine on kahtlemata tingitud töökaitse aparraadi kokkutõmbamisest, mis teoks sai Tööhoolekandeministri määrusega 18. XII. 1926 a. (R. T. N. 99—1926 a.). 5 tööinspektori pole enam nii kättesaadavad

¹⁾ Dont mineurs (au-dessous de 18 ans). ²⁾ N. de service parmi les travailleurs.
³⁾ Kuni 1927 a. suhtarvud töölise arvu alusel aasta lõpuks, 1928 a. suhtarvud töölise arvu alusel 1 juulil 1928.

kui endised 9 töökaitsekomissari. Tab. 5 andmetest on see selgelt näha. Sealt näeme muuseas, et üldiselt vahetalituse vähenemine sünnib põllutöölise suhtes, kuna tööstuslõõlised töõinspektorite vahetalitust 1928 a. kasutasid juba eelmiste aastate määral (väljaarvatud 1927 a.).

Veel enam kui vahetalituse määra, töõkaitse organisatsiooni reorganiseerimine on mõjutanud töõliste ja ettevõtjate vahel tekkinud tülkõisumuste lahendamise tulemusi. Tab. 5 näeme, et töõliste arv, kelle nõudmisi töõinspektor on rahuldanud, 1927 a. peale suhteliselt on langedud. Nii, keskmiselt töõliste nõudmisi rahuldati

1926 a. 60,1%, 1927 a. 48,5% ja 1928 a. 21,2% määral. Tõõkaitse aparaadi reorganiseerimisega taheti kõvendada ettevõtetes tehnilist järelevalvet. Teisest küljest aga oli kavatsatud kompensatsiooniks töõinspektorite töõkavast ära jätta puht tsiviilnõudmise iseloomuga tülide lahendamine töõliste ja ettevõtjate vahel. Nõud töõinspektorid jätavad niisugused tülkõisumused enamikus tsiviilkohtu lahendada ja sellest ongi tingitud rahuldatud töõliste nõudmiste vähenemine. Igatahes need andmed ei anna tunnistust aktiivsuse puudusest viimaseil aastail töõliste ja ettevõtjate tülkõisumuste lahendamisel.

Tõõinspektorite vahetalitus ja selle tagajärjed 1925—28 a.—*Entremise des inspecteurs du travail et les résultats de 1925—28.*

5.	Tõõstuses Dans l'industrie		Põllumajanduses Dans l'agriculture		Kokku—Total
	Istiklikud asjad	Kollek- tiivsed	Cas indivi- duels	Cas collectifs	
Tõõlised töõinspektori poole põõranud (juhtude arv) <i>Les ouvriers se sont adressés aux inspecteurs (nombre des cas)</i>					
	1928	149	220	1	1964
	1927	507	176	—	719
	1926	1290	1343	4	2986
	1925	1529	1002	28	2767
Tõõliste koguarv, kes töõinspektori poole põõranud <i>Nombre total des ouvriers, qui se sont adressés aux inspecteurs</i>					
	1928	670	220	2	2486
	1927	507	176	—	1003
	1926	1290	1343	8	3366
	1925	1681	1002	100	4312
Juhtude arv, kus töõliste nõudmised osalt ehk täiesti rahuldatud <i>Nombre des cas, où les demandes des ouvriers ont été satisfaites (totalemment ou partiellement)</i>					
	1928	25	64	—	339
	1927	200	89	—	304
	1926	671	869	1	1588
	1925	761	572	14	1461
Tõõliste arv, kelle nõudmised osalt ehk täiesti rahuldatud <i>Nombre des ouvriers dont les demandes ont été satisfaites (totalemment ou partiellement)</i>					
	1928	213	64	—	527
	1927	200	89	—	486
	1926	671	869	2	2022
	1925	1133	572	64	2530
% töõinspektori poole põõranud töõliste arvu kohta <i>En % au nombre total des ouvriers-déposants des plaintes</i>					
	1928	15,7	31,8	29,1	21,2
	1927	30,4	61,6	50,6	48,5
	1926	54,6	61,1	64,7	60,1
	1925	49,8	67,4	57,1	58,7

3. Tõõliste kaebuste põhjused.

Causes des demandes des ouvriers.

1964 kaebuses töõlised tõivad ette 2645 eripõhjust. Sagedalt töõlised otsivad töõinspektoritelt

abi ettevõtjate poolt töõliste palga mitteväljaandmise ja kinnipidamise pärast. Neid kaebusi oli 1928 a. registreeritud kaebuste üldarvust (2645) 829 ehk 31,3%. Tõeliselt pole vist seda

Tõõliste kaebuste põhjused 1928 a. — *Causes des plaintes des ouvriers en 1928.*

6.		%
Palgarasmatu mitteväljaandmine või valed sissekirjutused töölepingut puutuvate tingimuste üle— <i>Absence des livres d'engagement ou inscriptions fausses dans ces livres</i>	187	7,1
Tõõlit lahitalaskmine enne palkamise tähtaja lõppu— <i>Résolution du contrat d'engagement avant la terme</i>	313	11,8
Tõõöpäeva pikkusse puutuvad põhjused— <i>Motifs, concernant la journée du travail</i>	35	1,3
Palga mitteväljaandmine ja kinnipidamine— <i>Retenu des gains</i>	829	31,3
Palga vähendamine— <i>Diminution des salaires</i>	66	2,5
Rahulolematused mahaarvamiste ja töõtasu väljaarvamistega— <i>Mécontentement causé par réductions et calculs incorrects des gains</i>	34	1,3
Väike teenistus (väikse palga, töõ hindamise, ettevõtte seisaku, halbade masinate ja materjali puhul jne.)— <i>Gain insuffisant (bas salaire, sous-estimation du travail, arrêt de l'établissement; machines et matériaux défectives etc)</i>	133	5,0
Muud töölepingu tingimuste rikkumised— <i>Autres infractions des conditions du contrat</i>	281	10,6
Haiguste puhul arstabi puudumine (mittesaamine või korratu saamine)— <i>Absence (totale ou partielle) de secours médical à cause de maladie</i>	232	8,8
Tõõõnnetuste vastu kindlustus-seaduste rikkumised— <i>Contraventions à la loi d'assurance contre les accidents du travail</i>	268	10,1
Halb ümberkõimimine— <i>Mauvais traitement</i>	36	1,4
Muud põhjused— <i>Autres causes</i>	281	8,8
Kokku—Total	2645	100

liiki määruste rikkumisest tingitud tööliste rahulolematuse juhtude erikaal nii suur, sest kahtlemata vähema tähtsusega tööliste õiguste rikkumised jäävad sageli tööliste poolt avaldamata. Tööinspektori abi otsitakse, kui ähvardab juba valusalt riivata tööliste majanduslikku huvi. Suuremal arvul esinevad veel tööliste kaebuste põhjustena töölt lahtilaskmine enne palkamise tähtaja lõppu (11,8% põhjuste üldarvust), mõned töölepingu tingimuste rikkumised (10,6%), haiguste puhul rahulolematuse arstiabi (8,3%) ning tööõnnetuste vastu kindlustus-seadustes ettenähtud tööliste õiguste rikkumised (10,1%).

4. Seaduste rikkumine ettevõtetes.
Infractions aux lois dans les entreprises.

Tööinspektorid registreerisid 1928 a. ettevõtetes üldse 4110 seaduste ja määruste rikkumist, mis teeb välja 126,1 seaduste rikkumise juhtu 100 järelevalve all oleva ettevõtte kohta. Enamjaolt (3345 seaduse rikkumise puhul, mis teeb üldarvust 81,4%) tööinspektorid piirdusid ettevõtjatele tehtud märkustega. Protokolle tehti 765 seaduse rikkumise juhu kohta (18,6% registreeritud seaduste rikkumiste üldarvust). Tööinspektorid märgivad oma tegevuse aruannetes, et seaduste ja määruste rikkumiste kohta protokolle tehti peamiselt neil juhtudel, kui märgata võis kuritahtlikku kõrvalehoidmist seaduste nõuetest ehk kui märgata oli suurt hoolimatust seaduste nõuete täitmisel. Enamjaolt seaduse rikkumisi on tulnud ette seaduste mitetundmisest. See käib eriti väiksemate ettevõtete kohta. Üks tööinspektoritest märgib, näiteks, määruste kohta tööliste palgaraamatute

asjus, et neid revideeritud väiketööstuse ettevõtteis rikutakse vähemalt igas kolmandas ettevõttes.

Seaduste rikkumiste ning sel puhul ettevõttele tehtud märkuste ja protokollide arv 100 järelevalve all seiswa ettevõtte kohta 1925—28.
Infractions aux lois, procès-verbaux et observations par 100 entreprises 1925—28.

7.	Seaduste rikkumiste arv <i>Cas des infractions</i>	Märkuste arv <i>Nombre des observations</i>	Protokollide arv <i>Nombre des procès-verbaux</i>
1928	126,4	102,9	23,5
1927	105,5	82,9	22,6
1926	105,4	82,3	23,1
1925	107,6	96,4	11,2

Valjumalt kui kõiki muid seaduste rikkumisi tööinspektorid on võtnud haiguskindlustusseaduse rikkumisi. Neid registreerisid tööinspektorid 1928 a. üldse 848 juhtu, mil puhul tehti 382 märkust (45% üldarvust) ja 466 protokoll (55%). Suuremal arvul tehti veel protokolle tööliste palgaraamatute pidamise kohta maksvate määruste rikkumiste pärast (v. tab. 8).

Registreeritud seaduste ja määruste rikkumiste üldarvust esikohal on eksimised mitmesuguste andmete saatmise korra vastu. Andmete kokkuseadmine on teatud koormatuseks ettevõtete kantsleil töös, mida mõned ettevõteted heal meelele ei taha täita. Ei peeta igakord silmas nende ärasaatmise tähtaegu ja seepärast tööinspektoritel on ettevõtjatega ikka arusaamatusi. Kogusummas tööinspektorid tegid ettevõtjatele sel alal 1928 a. 1260 märkust (91,6% määruste rikkumiste üldarvust) ja 116 protokoll (8,4%). Erilike järgi registreeritud seaduste rikkumiste vahekordades polnud 1928 a., eelmise aastaga võrreldes, suuri muutusi näha.

Sagedalt korduvate seaduste ja määruste rikkumiste eest ettevõtjatele tehtud märkused ja protokollid ning nende vahekord %s 1927—28.
Nombre des procès-verbaux dressés et des observations faites par les inspecteurs du travail à cause des infractions plus fréquentes de 1927—1928.

	1928			1927			1928			1927		
	Märkused	Protokollid	Kokku	Märkused	Protokollid	Kokku	Observa-tions	Procès-verbaux	%	Observa-tions	Procès-verbaux	%
Määrused palgaraamatute asjus— <i>Règles concernant livres d'engagement</i>	308	85	393	275	68	343	78,4	21,6	100	9,6	80,2	19,8
Tööliste elu, tervise ja kõlblike kaitsemise asjus— <i>Concernant la protection de la vie, de la santé et de la morale des travailleurs</i>	523	36	559	241	6	247	93,6	6,4	100	13,6	97,6	2,4
Haigekassade asjus— <i>Concernant les caisses-maladie</i>	382	466	848	73	519	592	45,0	55,0	100	20,6	12,3	87,7
Statistiliste andmete mittesaatmise pärast— <i>Concernant l'envoi des statistiques</i>	1260	116	1376	971	10	981	91,6	8,4	100	33,5	99,0	1,0
Tööstusliku töö seaduses nõutud raamatute asjus— <i>Non-observation des règles, concernant les livres exigés par les lois</i>	366	19	385	388	17	405	95,1	4,9	100	9,4	25,8	4,2
Sisekorramääruste püüdmise pärast— <i>Manque du règlement du travail</i>	186	9	195	192	4	196	95,4	4,6	100	4,7	98,0	2,0
Muud— <i>Autres</i>	320	34	354	388	67	455	90,4	9,6	100	8,6	85,3	14,7
Kokku—Total	3345	765	4110	2528	691	3219	81,4	18,6	100	100	78,5	21,5

5. Ettevõtete omanikele ja juhatajale määratud trahvid.
Amendes infligées aux chefs ou propriétaires des entreprises.

Trahvid, millised määratakse ettevõtjatele töökaitse seaduste rikkumise või nende täitmisest keeldumise eest kuu-

luvad kahte liiki. Ühed neist määratakse administratiiv korras jaoskondade tööinspektorite ettepanekul või enese algatusel vanema tööinspektori otsusega, teised aga määratakse koh-tu-otsustega.

Arvuliselt trahvide üldarv oli 1928 a. (654) eelmise aasta arvule (651) peaaegu võrdne. Ainult administratiiv trahvide arv näitab ligi 103%-st tõusu. Pätvib tähelepanu, et 1925 a. peale trahvide arv on tõusnud ligi 160% võrra. Nii, administratiivtrahvide arv on tõusnud 21 pealt 60 peale, kohtuotsusega määratud trahvide arv 233 pealt 594 peale. Trahvisummad

näitavad küll palju väiksemat tõusu (v. tab. 9). Administratiiv trahvid on endiselt kõrgemad kohtuotsusega määratud trahvidest. Keskmise trahvisumma vanema tööinspektori otsusel oli 1925 a. 107,9 kr 1928 a. 45,4 kr, kohtutrahvide summa aga oli 1925 a. keskmiselt 12,9 kr ja 1928 a. 10,1 kr.

Tööstasettevõtete omanikele ja juhatajale määratud trahvid 1925—28 a.
Amendes infligées aux chefs ou propriétaires des entreprises industrielles en 1925—28.

9.	Juhtude arv—Nombre des cas				Summa (Ekr.)—Somme (en Ekr.)			
	Vanema tööinspektori otsuse põhjal (administratiiv trahvid)	Kohtu otsuse põhjal	Kokku	% 1925=100	Amendes administratives (par l'inspecteur en chef)	Amendes judiciaires (par tribunal)	Total	% 1925=100
1928	60	594	654	257	2 725	5 996	8 721	165
1927	32	619	651	256	1 745	5 162	6 907	131
1926	47	387	434	171	2 100	4 350	6 450	122
1925	21	233	254	100	2 205	3 010	5 215	100

6. Tööinspektorite vahetalitusel ettevõtjailt väljanõutud tööliste teenistus.

Gains reçus par les ouvriers grâce à l'intervention des inspecteurs du travail.

Ühes tööinspeksiooni aparaadi ülesannete muutmise, millest eelpool nimetatud, on tunduvalt vähenenud tööinspektorite vahetalitus ettevõtjailt töö-

liste saamata teenistussummade väljanõudmise alal. Tööinspektorite kaasabil teenistuse väljanõudmise juhtude arv on vähenenud, 1925—26 a. võrreldes, mitmekümne % võrra. Veel enam on vähenenud väljanõutud teenistuse üldsumma.

Tööinspektorite vahetalitusel ettevõtjailt väljanõutud tööliste teenistussummad 1925—28 a.
Gains reçus par ouvriers grâce à l'intervention des inspecteurs du travail en 1925—28.

10.	Tööstus—Industrie		Põllumajandus—Agriculture		Kokku—Total	% (1925=100)
	Isiklike kaebuste puhul	Kollektiivkaebuste puhul	D'après de réclamations individuelles	D'après de réclamations collectives		
a) Juhtude arv — Nombre des cas						
1928	239	34	101	1	375	34,9
1927	132	8	68	—	208	19,4
1926	319	31	500	3	853	79,4
1925	502	74	491	7	1 074	100
b) Teenistussumma (tuh. Ekr.) — Montant des gains (en milliers de Ekr.)						
1928	4,7	5,6	2,0	—	12,3	16,5
1927	8,5	5,8	3,4	—	17,7	23,7
1926	21,7	16,7	22,8	0,4	61,6	82,6
1925	24,0	31,7	18,2	0,7	74,6	100
c) Keskmise nõude-summa (Ekr.) — Montant d'une demande de gain (Ekr.)						
1928	20	166	20	—	39	47,8
1927	64	722	50	—	85	123,2
1926	68	539	46	138	72	104,3
1925	48	429	37	102	69	100

Tööliste teenistus nõuti tööinspektorite vahetalitusel ettevõtjailt välja 1928 a. 375 juhul, kusjuures väljanõutud teenistuse üldsumma tõusis 12,3 tuh. kr peale.

Palganõuete rahuldamise määr tööinspektorite vahetalitusel on võrdlemisi kõrge. 1928 a. läks korda palka kätte saada igast 100 juhust isiklike kaebuste puhul tööstuses 63,2 korral ja põllumajanduses 52,5 korral.

Keskmine nõudesumma on langenud 1928 a. eelmise aastaga võrreldes, umbes 60% võrra. Enam kui kolmekordselt on langenud keskmine isiklike kaebuste summa tööstuses. Tööinspektorite arvamise järgi palga mitteväljamaksamine on tingitud sellest, et tööandjatel on

tihti rahapuudus. Et töösturid 1928 a. ka väikeseid palgasumme töölistele jätsid väljamaksamata, oli osalt tingitud ka rahaturu raskusist, mida omakord tingis halb põllumajanduse saak.

7. Tööinspektorite ja politsei kaudu sisse nõutud haiguskindlustusmaksude

Contributions perçues sur demande des caisses-maladie.

summa näitab vähenemist juba kolmandat aastat. Kogusummas nõuti ettevõtjailt 1928 a. sisse haigekassade kasuks kindlustuspreemijaid 1299 juhul 135,5 tuh. kr, kuna see summa 1926 a. tõusis 171,0 tuh. kr peale. Tööinspektorid seletavad, et haiguskindlustusmaks ei tasuta korralikult mitte üksnes seepärast, et see neile majanduslikult raskusi teeb,

vaid osalt seepärast, et ettevõtjail maksmata kindlustus-preemiaid tegevuskapitalina kasulik on kasutada kui kalliprotsendilist panga laenu. Haiguskindlustus-preemiate pealt on viivitusprotsent madal, seepärast võiks preemiate maksmist korralikumaks teha viivitusprotsendi tõstmise abil.

Haigekassade kaebuste puhul ettevõtjail väljanõutud haiguskindlustusmaksud 1925—28 a.

Contributions perçues sur demande des caisses-maladie en 1925—28.

11.	Sissenõutud tööinspektorite kaudu <i>Par l'intermédiaire des inspecteurs</i>	Sissenõutud tööinspektori korraldusel politsei kaudu vastuvaidlemata korras <i>Par police (sur la base des résolutions des inspecteurs)</i>	Kokku <i>Total</i>	(1925=100)
	a) Juhtude arv— <i>Nombre des cas</i>			
1928 . . .	1	1 298	1 299	131
1927 . . .	5	1 538	1 543	156
1926 . . .	113	1 846	1 959	198
1925 . . .	209	780	989	100
b) Kindlustusmaksud (tuh. Ekr)— <i>Primes de l'assurance (en milliers de Ekr)</i>				
1928 . . .	0,5	135,0	135,5	101,3
1927 . . .	0,8	140,2	141,0	105,4
1926 . . .	8,5	163,1	171,6	128,3
1925 . . .	21,5	112,3	133,8	100

S. Ettevõtete revisjon.
Visites des inspecteurs du travail dans les entreprises.

Ettevõtete revisjoni saadus on üksikuis tööinspeksiooni jaoskonnades suurel määral tingitud

jaoskonna pindala suurusel ja jaoskonnas järelevalvele kuuluvate ettevõtete arvust. Tööinspektorite aruanded annavad sellest selge pildi. Neist selgub, et üksikuis jaoskonnades oli 1928 a.

	Revideeritud ettevõtete %	Töölajate % revideeritud ettevõtetis.
I jaoskond	45,6	73,6
II "	44,4	65,5
III "	68,8	99,4
IV "	36,8	74,1
V "	28,9	39,1

Nii, nagu juba eelpool osutus, raskeim on seisukord V jaoskonnas, kus praeguse olukorra juures iga ettevõtte võib revideeritud saada keskmiselt kord nelja aasta jooksul. Ka IV jaoskonnas pole olukord palju parem olnud, mis osalt oli tingitud subjektiivseist tingimustest. Peab tähendama, et üldiselt ettevõtete revisjon (revisjoni saaduse mõttes) on nõrk. Teistest praegusel korral paremas seisukorras olev III jaoskond ei jõua ka veel praegu sõjaeelse vene normini. Venes revideeriti enne sõda aastas läbi ümmarguselt 75% järelevalve alla kuuluvate ettevõtete üldarvust. Muidugi mõista, ei saa seda süüks panna praegustele tööinspektoritele, sest nemad on tööga ülekoormatud. Nende töökoorem on töökaitse seaduste laiendamise tõttu väikeste ettevõtete peale mitmekordsest kasvanud, kuna töökaitse aparaadi koosseis suurenenud pole.

Tööinspektori revideerimis- ja muud ametkäigud 1928 a.—Visites des inspecteurs du travail dans les entreprises en 1928.

12.	1. VII. 1928				Ettevõtete arv, kus käidud— <i>Nombre des entreprises visitées</i>				Käikude <i>Nombre des visites</i>				Mis põhjustel ettevõtteis käidud <i>Causes des visites</i>			
	älvevalve all ettevõtteid <i>Nombre des entreprises soumises à l'inspection</i>	Töölajaid järelevalve all olevais ettevõtetes— <i>Nombre des travailleurs dans les entreprises soumises à l'inspect.</i>	Revideeritud ettevõtete arv <i>N. des entreprises visitées</i>	Töölajate arv revideeritud ettevõtetes esimesel (kalendriaastast) revideerimise ajal— <i>Nombre des travailleurs dans les entreprises visitées au moment de la première visite</i>	Üks kord— <i>Une fois</i>	Kaks korda— <i>Deux fois</i>	Kolm korda— <i>Trois fois</i>	Neli ja enam korda <i>Quatre fois et plus</i>	Üldarv— <i>Total</i>	Neist õitses käigud <i>Dont visites nocturnes</i>	Ettevõtte revideerimine <i>Inspection d'entreprise générale</i>	Töölajate kaebuste läbi vaatamine <i>Demandes</i>	Töönõuetuste uurimine <i>Inspection d'accident</i>	Sirekide ja rahnuste puhul— <i>Graves etc.</i>	Muul põhjustel <i>Autres</i>	
I. Murrud ja kaevandused . . .	27	3 320	17	2 776	12	2	2	1	27	2	20	3	3	—	1	
II. Mineraalide ümbertöötam. . .	144	2 529	46	1 764	39	6	—	1	56	—	45	3	2	2	4	
III. Metallitööstus, masinate instrum. ja apr. valm. . .	375	5 935	168	3 243	150	14	3	1	190	—	175	8	2	—	5	
IV. Keemiatööstus . . .	78	1 304	37	913	32	3	—	2	46	1	35	—	—	—	11	
V. Naha ja loomasaad. tööst. . .	83	654	25	361	21	1	2	1	33	—	31	—	—	—	2	
VI. Tekstiilitööstus . . .	127	9 469	60	9 331	44	9	2	1	101	2	77	5	2	7	10	
VII. Puutööstus . . .	364	7 667	197	6 071	148	43	5	1	253	8	224	12	10	—	7	
VIII. Paberitööstus . . .	37	2 535	22	2 205	17	5	—	—	27	2	25	—	—	—	1	
IX. Polügraafiatööstus . . .	95	1 700	61	1 314	40	18	7	1	98	5	48	5	—	44	1	
X. Toidu ja maitseainete ning jookide tööstus . . .	843	5 145	316	3 102	283	24	5	3	361	7	338	3	4	—	16	
XI. Kehakat. ja pudukaup. t. . .	328	1 379	105	796	89	13	2	1	125	—	106	3	—	9	7	
XII. Ehitustööstus . . .	79	1 868	22	373	22	—	—	—	22	—	19	1	—	—	2	
XIII. Elektrijaamad ning gaasi- ja veevarustus . . .	20	641	12	479	11	1	—	—	13	1	12	—	—	—	1	
XIV. Puhastustööstus . . .	72	285	14	111	14	—	—	—	14	—	13	1	—	—	—	
XV. Transport ja side— <i>Transport et communication</i> . . .	44	1 046	6	251	6	—	—	—	6	1	6	—	—	—	—	
Kokku— <i>Total</i> . . .	2 716	45 486	1 108	33 095	928	139	28	17	1 372	29	1 174	44	23	63	68	
Seisvad ettevõtted— <i>Entreprises non fonct.</i> . . .	161	—	8	—	8	—	—	—	8	—	2	—	—	—	6	
Põllumajandus— <i>Agriculture</i> . . .	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	
Üldse— <i>Gr. total</i> . . .	2 877	—	1 117	33 095	937	139	28	17	1 381	29	1 176	44	24	63	74	

Pour la nomenclature française s'adresser au tab. 30. (v. tableau)

Üksikasjaliku ülevaate tööinspektorite tegevusest ettevõtete revisjoni alal annavad tab. 12 andmed.

Nagu tab. 13 andmeist selgub, tööinspektoritel on läinud ametikäikudeks väljaspool oma kantseleid aastas ühe tööinspektori kohta keskmiselt 137 tööpäeva ehk umbes 50% tööajast. Sellest veidi suurem osa (55,5%) on läinud ametkäikudeks tööinspektori asukohta linnas, 44,5% aga väljaspool oma asukohta — teistes linnades ja maal. Pool tööajast on tööinspektoritel kulunud töödeks oma büüroos.

Liikumisvahendina ametkäikudel väljaspool oma asukohta tööinspektorid on kasutanud peamiselt raudteed. Kogusummas on raudteel maha sõidetud ligi 24 tuhat km. (79,3% kaetud teede üldpikkusest). Sellele järgneb liikumine muil sõiduriistadel (autobussidel jne.) 5,3 tuh. km., laevadel 474 km. ja jalgsi 439 km.

Tööinspektori tegevuse muud iseloomustused.
Autre caractéristiques de l'activité des inspecteurs

13.			
Keskmiselt mitmel kalendri päeval iga tööinspektor on revideerimisele ja ametikäikudel olnud	{	Inspekt. asukohta linnas	70
		Väljaspool	61
		Kokku	137
Mitmel ööl ametikäikudel olnud	{	Inspekt. asukohta linnas	6
		Väljaspool	16
		Kokku	22
Sõidetud või käidud kilomeetrite arv ametikäikude puhul ettevõtetes väljaspool asukohta linnas	{	Raudteel	23 023
		Laeval	474
		Muul veeristal	5 326
		Jalgsi	439
		Kokku	30 162
Kohtuasutis käidud	{	Süüdistajana	87
		Tunnistajana	9
		Eksperdina	9
		Kokku	105
Osa võtnud omavalits. tööstuskomisjoni koosolekuist		59	
Muudest komisjonidest ja koosolekuteest osa võtnud		78	
Asjatoimetuste arv		17 072	
Sissetulnud kirjade arv		35 780	
Väljaläinud kirjade arv		38 464	
Revideeritud halgekassade arv		18	

TÖÖPÄEVA PIKKUS TÖÖSTUSES 1928 a. II poolaastal.

DURÉE du TRAVAIL dans l'INDUSTRIE en II SEMESTRE de 1928.

Tööpäeva pikkus näitas tööstustöölisel 1928 a. II poolaastal, eelmise poolaastaga võrreldes, languse tendentsi. Vähest tööpäeva pikenemist (8,68 tunni pealt 8,68 t. peale) näitab vaid meeste tööpäev suuremais (50 ja enam töötajaga ettevõtteis—A rühm). Vähemais ettevõtteis tööpäev on meestel lühenenud; nii, 20—49 töötajaga ettevõtteis (B rühm) 8,54 t. pealt 8,51 t. peale ja kesktööstuses 8,44 t. pealt 8,29 t. peale.

Naistel tööpäeva pikkus langes suurtööstuses A rühmas 8,13 t. pealt 8,11 t. peale, B rühmas 8,13 t. pealt 8,02 t. peale ja kesktööstuses 8,15 t. pealt 8,04 t. peale.

Loomulikult, vähenenud on ületunnitööd tei-

nud töölise arv ja ületundide arvu %.

Tööpäeva lühenemine on suurel määral tingitud tööinspeksiouu I ja II jaoskonnas, kuhu kuuluvad kõik Tallinna-, Harju-, Lääne-, Saare- ja Järvamaa ettevõtted, ületunnitöö tegemise üle kontrolli kõvendamisest. 1928 a. II poolaastal hakati neis jaoskondades nõudma ettevõtteilt ületunnitöö üle üksikasjaliste andmete saatmist. Selle korralduse tõttu mõned ettevõtted, mis tegid loata ületunnitööd, lõpetasid ületunnitöö; mõned ettevõtted aga leidsid enesele parema olevat lõpetada ületunnitöö, ennem kui saata tööinspektorile iga töölise ületunnitöö kohta täpseid andmeid.

Tööaeg töölisel suur- ja kesktööstuses 1928 a. II poolaastal.

Durée du travail des ouvriers dans les entreprises industrielles grandes et moyennes en II semestre de 1928.

	Ettevõtete arv	Keskmine töölise arv, kelle kohta andmed käivad		Ületunnitööd teinud töölise arvu %	Keskmine tööpäeva pikkus (tundides)		Ületundide arvu % normaali-töötundide arvust	Normaal-töötaja pürees	Ületundide arvu % normaali-töötundide arvust	Nombre des entreprises	Moyenne du nombre des ouvriers, comptant les jours supplémentaires	% du nombre d'ouvriers ayant fourni des heures de travail supplém.	Durée moyenne de la journée du travail		% des heures supplémentaires sur heures ordinaires
		Üldse	Normaal-töötaja pürees		Total	En timbres du travail ordinaire									
a) MEHED—HOMMES.															
1. Suurtööstus — Grandes entreprises (plus de 20 travailleurs).															
I. Murrud ja kaevandused	15	1 644	22,6	8,48	7,93	6,8	13	547	15,0	8,24	7,93	3,7	8,24	7,93	3,7
II. Mineraalide ümbertöötamine	19	1 200	49,7	8,59	7,79	10,2	16	351	45,0	8,22	7,59	8,2	8,22	7,59	8,2
III. Metallitööstus	31	2 829	38,2	8,32	7,84	6,0	19	191	26,2	8,17	7,78	5,0	8,17	7,78	5,0
IV. Keemiatööstus	12	446	76,9	8,97	7,88	13,8	8	308	27,9	8,01	7,88	1,7	8,01	7,88	1,7
V. Nahatööstus	10	311	60,5	8,06	7,85	10,2	10	77	51,9	7,74	7,31	5,8	7,74	7,31	5,8
VI. Tekstiilitööstus	26	2 875	46,4	8,63	7,74	11,4	27	6 244	20,4	8,03	7,78	3,2	8,03	7,78	3,2
VII. Puitööstus	60	2 741	60,3	8,70	7,75	13,4	58	1 485	45,2	8,29	7,81	6,1	8,29	7,81	6,1
VIII. Paberitööstus	14	1 731	51,4	9,08	7,75	17,1	13	468	41,5	8,20	7,65	7,2	8,20	7,65	7,2
IX. Poltgraanitööstus	16	646	50,3	8,47	7,85	7,9	16	352	48,3	8,44	7,82	7,9	8,44	7,82	7,9
X. Toidu-, maltseainete ja jookide tööstus	39	771	56,4	8,07	7,89	9,9	37	1 231	48,5	8,11	7,74	4,8	8,11	7,74	4,8
XI. Kehakatte- ja pudukaupade tööstus	8	274	22,3	8,23	7,95	2,5	10	049	26,8	8,05	7,77	3,6	8,05	7,77	3,6
XII. Ehitustööstus	14	891	49,5	8,88	7,85	13,1	8	224	19,2	8,51	7,73	10,1	8,51	7,73	10,1
XIII. Elektriamaad ning gaasi- ja veevarustus	6	410	62,7	8,89	7,85	13,1	4	69	33,3	8,41	7,57	7,7	8,41	7,57	7,7
XIV. Puhastustööstus	3	10	50,0	8,02	7,88	1,8	3	144	56,9	7,66	7,61	0,7	7,66	7,61	0,7
Üldse	273	16 671	47,6	8,65	7,81	10,8	242	12 340	29,0	8,10	7,77	4,2	8,10	7,77	4,2
Sellest: ettevõtted 50 ja üle töötajaga—les entrepr., ayant plus de 50 travail.	123	13 805	47,8	8,68	7,80	11,2	109	10 618	28,4	8,11	7,78	4,2	8,11	7,78	4,2
Dont: ettevõtted 20—49 töötajaga—les entreprises, ayant 20—49 travailleurs	150	2 866	46,6	8,51	7,85	8,4	133	1 722	32,6	8,02	7,70	4,2	8,02	7,70	4,2
2. Kesktööstus—Entreprises moyennes (de 5—19 travailleurs).															
I. Industries extractives	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. Industrie minérale	30	245	33,8	8,21	7,75	5,9	16	73	39,7	8,17	7,76	5,3	8,17	7,76	5,3
III. „ des métaux	64	711	34,2	8,35	7,78	7,3	14	67	7,5	7,95	7,75	2,6	7,95	7,75	2,6
IV. „ chimique	19	119	30,5	8,03	7,73	3,8	16	35	11,4	7,94	7,81	1,6	7,94	7,81	1,6
V. „ des cuirs et peaux	17	91	36,9	8,51	7,88	8,0	10	80	18,8	7,95	7,88	0,9	7,95	7,88	0,9
VI. „ textile	44	240	22,1	8,29	7,91	4,8	30	170	17,0	8,12	7,91	2,6	8,12	7,91	2,6
VII. „ du bois	67	592	41,2	8,54	7,78	9,7	30	100	32,0	8,38	7,87	6,5	8,38	7,87	6,5
VIII. „ du papier	11	47	46,8	8,39	7,57	10,8	10	90	18,0	7,94	7,84	1,3	7,94	7,84	1,3
IX. „ polygraphique	40	285	30,5	8,11	7,79	4,0	36	189	27,0	8,01	7,79	2,8	8,01	7,79	2,8
X. „ de l'alimental, et des boissons etc	100	463	15,6	8,19	7,83	3,4	69	305	29,2	8,10	7,81	3,7	8,10	7,81	3,7
XI. Confection de vêtements et fab. de mercerie	26	92	17,4	8,21	7,89	4,0	41	324	7,1	7,98	7,83	1,1	7,98	7,83	1,1
XII. Constructions	7	72	37,5	8,54	7,82	6,0	1	3	60,7	8,72	8,06	2,9	8,72	8,06	2,9
XIII. Usines électriques et à gaz d'éclairage et distribution d'eau	9	56	30,4	8,07	7,77	3,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIV. Industrie du nettoyage	2	2	—	7,97	7,97	—	6	55	3,6	7,97	7,93	0,6	7,97	7,93	0,6
Total	436	3014	31,4	8,28	7,80	6,2	279	1491	18,0	8,04	7,84	2,6	8,04	7,84	2,6

1) Väljaarvatud piiritusvabrikud—Distilleries non comprises.

Tööpäeva pikkuse kohta enam Keskbüroo väljaandels ilmunud artiklid:

Tööpäeva pikkus tööstuses 1928 I poolaastal. R. Sõrmus — Eesti Statistika Nr. 86 (1) 1929. lk. 30-41.
Sama 1927 a. — Eesti Statistika Nr. 82 (9) 1928 a. lk. 541-545.

ÜLDHARIDUSLIKUD RAHVUSKOOLID 1927/28 õ/a. ÉCOLES POUR DIFFÉRENTES NATIONALITÉS en 1927/28.

S i s u: 1. Koolide ja klasside arv, lhk. 407. 2. Õpilaste arv ja koosseis, lhk. 410. 3. Õppetöö korralikkus ja õpilaste edasijõudmine õppimises, lhk. 413. 4. Koolide tulud ja kulud, lhk. 416. 5. Õpetajate koosseis, lhk. 418.

Põhiseaduse § 21 ja vähemusrahvuste kulturomavalitsuse seaduse kohaselt kõik Eestis elavad vähemusrahvused, kelle üldarv mitte vähem kui kolm tuhat, võivad eslu kutsuda kulturomavalitsuse asutusi. Nende asutuste võimupiiri kuulub: a) vähemusrahvuse emakeelsete õppeasutuste organiseerimine, valitsemine ja järelevalve ja b) vähemusrahvuse muude kultuurilisasannete eest hoolitsemine.

Praegu tegutsevad meil ainult saksa ja juudi kulturomavalitsused, kuna venelased ja rootslased oma õigust kulturomavalitsuse loomiseks veel pole kasutanud (Eestis oli 1928 a. venelasi ümmarguselt 91 900, rootslasi—7800).

Tegutsevate saksa ja juudi vähemusrahvuste kult-omavalitsuste ülesandeks on praegu peaaesjalikult oma emakeelsete õppeasutuste valitsemine.

Arvesse võttes asjaolu, et vähemusrahvuste küsimus viimaseil ajal rahvusvaheliseks arutuseaineks on saanud ja Eestis vähemusrahvuste kult-omaval. korraldust teistele rahvusile isegi eeskujuks seatakse, tekkis tarvidus anda üksikasjalisem ülevaade saksa ja juudi kult-omav. üldharidusl. alg- ja keskkoolide õpetegevusest ja majandusest. Ühenduses selle kavatsusega avanes ühtlasi võimalus valgustada ka teiste vähemusrahvuste—venelaste, rootslaste, lätlaste, soomlaste—rahvuskoolide olukorda Eestis, olgugi et neil kulturomavalitsus veel puudub. Samuti pole me senini eraldi vandelnud ka eesti rahvuskooli, kui niisuguse, tegevust.

Kõike seda arvesse võttes annamegi käesolevaga ülevaate kõigi 1927/28 õ/a. Eestis tegutsenud üldhariduslike rahvuskoolide kohta.

Teatavasti on seaduse järgi üldhariduslik alg- ja keskkool Eestis emakeelne. Kui vähemusrahvusele pandub koolielukorraldus kulturomavalitsus, siis saab vähemusrahvusest Vabariigi kodanikele erilise algkooli või algkooliklassi avamine kohustavaks vastavaile omavalitsusele asutustele, kui läbitikkude 15—20 õpilast kogub, kelle õpetamine ühe õpetaja juhatusel võimalik. Samuti asutatakse riigi või omavalitsuste poolt, silmas pidades rahvuste arvulist vahetorda riigis, vähemusrahvuste emakeelset keskkooli, kui vähemusrahvusest õpilaste arv, kes keskkooli astuda soovivad ja võivad, selleks on küllalt suur.

Õpilane võib õppida mittemakeelses koolis ainult mõjuvaid põhjusil, mida otsustab kohalik koolivalitsus või vastava rahvuse kulturomavalitsus, kui ta olemas.

Kuna koolid on seaduse järgi emakeelset ja õpilaste emakeel arvatakse nende rahvuse järgi, siis võib rahvuskooli mõiste määrataks võtta kooli õppekeelt. 1333 algkooli ja 85 keskkooli hulgas on aga 1927/28 õ/a. 19 algkooli ja 2 keskkooli, kus õppekeeleks ka h t e keelt tarviatakse:

eesti	vene	juudi
-vene, -saksa, -rootsi, -läti, -soome,	läti	ja vene.

Need koolid on eestlaste, venelaste ja juutide, kel seal enamus, rahvuskoolide hulka arvatud. Neis koolis sünnib õppimine osalt ühiselt, osalt paralleelklassides õpilaste emakeeles, kuid õpetegevuse- ja majandusaruandend, mis antud kokkuvõtetult terve kooli kohta, et võimalda emakeelseid klasse eraldada ja vastavate rahvuskoolide juure ülekanda.

Juutidel on üldse 3 rahvuskooli, neist segakeelseid 2: 1 algkool juudi-vene õppekeelele ja 1 keskkool sama õppekeelele. Õpilased on erandita juudi rahvusest.

Venelasil on 100 algkooli hulgas 2 vene-läti õppekeelele algkooli. Nende kahe algkooli õpilast on 80,2% vene rahvusest. Õppimine sünnib paralleelklassides ja osalt ühiselt.

Eestlaste 1193 algkooli peate tuleb 1177 puhteesti- ja 16 segaõppekeelele kooli: 6 eesti-vene, 7 eesti-rootsi, 1 eesti-saksa, 1 eesti-läti ja 1 eesti-soome. Õpilaste üldarv segakeelele koolis 1076, neist 1130 ehk 67,4% eesti rahvusest. Õppimine sünnib osalt ühiselt, osalt paralleelklassides.

Eesti keskkoolide (60) hulgas on üks eesti-vene õppekeelele (Petseri ühishumanitaargümnaasium). Koolis töötavad paralleelselt 2 osakonda—eesti ja vene. Ka selles koolis ületab eestlaste arv venelasi. Vene osakonda vene rahvuskoolide hulka ülekanda ühise õpetegevuse- ja majandusaruandendete tõttu pole võimalik.

Käesolevaks tööks on kasutatud 1927/28 õ/a. kokkuvõtteid, sest värskemaid 1928/29 õ/a. andmed on veel läbitöötamata (osalt ka veel saamatud kohtadelt). Teoreetilisel kaalutusil peaks õpilaste üldarv ja koosseis 1927/28 ja 1928/29 õ/a. püsima enam-vähem ühel tasapinnal.

1. Rahvuskoolide ja klasside arv. *Nombre d'écoles et de classes pour différentes nationalités.*

Koolide üldarv moodsustavad eesti algkoolid 89,5%, keskkoolid 70,5. Vähemusrahvusil on algkooli 10,5% ja keskkooli 29,5% koolide üldarvust (elanikke 12,3% rahva üldarvust).

Algkooli tuleb keskmiselt iga 10 000 elaniku kohta 12,0 (vähemusrahvusil 10,2, eestlasil—12,2), algkoolide klasse 52,6 (47,7; 53,3), keskkooli 0,8 (1,8; 0,8), keskkoolide klasse 5,3 (10,1; 4,7).

Nagu võrdlusest (tab. 2) näha on algkoolide klasse vähemusrahvusil suhteliselt veidi vähem kui eestlasil, keskkoolide klasse aga keskmiselt umbes 2 korda rohkem (10,1:4,7).

Võrdluste hõlbustamiseks märgime siin ka ligikaudse eesti rahvusliku koosseisu 1. I 1928 a. (maa ja linn eraldi) tuhandeis:

Rahvus:	Maal:	Linnas:	Kokku	
Eestlased	705,2	272,5	977,7	87,7%
Venelased	65,5	26,4	91,9	8,2 „
Sakslased	4,3	14,1	18,4	1,7 „
Juudid	0,1	4,6	4,6	0,4 „
Rootslased	6,5	1,9	7,8	0,7 „
Muud	7,6	6,9	14,5 *)	1,3 „
Kokku	789,2	925,7	1 114,9	100%

*) Siin hulgas lätlased, soomlased, ingerlased, leedulased, poolakad jne.

Rahvuskoolide ja -klasside arv 1927/28 a.ja. — Nombre d'écoles et de classes pour différentes nationalités en 1927/28.

1. Rahvuskoolid Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement)	Koolid	Klasse	Klassi- komplekte	% %		
				Nombre d'écoles	Nombre de classes	Nombre de complets de classes
a) Algkoolid — Écoles primaires.						
Eesti — Estonienne	1 193	5 214	3 109	89,5	88,8	88,6
Sellest—Dont: Eesti—Estonienne	1 177	5 123	3 052	88,3	87,3	87,0
Eesti-vene — Estono-russe	6					
saksa — „ allemande	1					
rootsi — „ suédoise	7					
läti — „ lettonne	1					
soome — „ finnoise	1					
Vene — Russe	100	457	272	7,5	7,8	7,7
Sellest—Dont: Vene—Russe	98	439	264	7,3	7,5	7,5
Vene-läti — Russe-lettonne	2	18	8	0,2	0,3	0,2
Saksa — Allemande	23	116	86	1,7	2,0	2,5
Juudi — Juive	2	12	10	0,2	0,2	0,3
Sellest—Dont: Juudi—Juive	1	6	4	0,1	0,1	0,1
Juudi-vene — Juive-russe	1	6	6	0,1	0,1	0,2
Rootsi — Suédoise	10	47	21	0,7	0,8	0,6
Läti — Lettonne	4	20	10	0,3	0,3	0,3
Soome — Finnoise	1	3	1	0,1	0,1	0,0
Kokku — Total	1 333	5 869	3 509	100,0	100,0	100,0
Sellest vähemusrahvusil — Dont minorités	140	655	400	10,5	11,2	11,4
b) Keskkoolid — Écoles secondaires.						
Eesti — Estonienne	60	458	—	70,5	76,9	—
Sellest—Dont: Eesti—Estonienne	59	443	—	69,3	75,2	—
Eesti-vene — Estono-russe	1	10	—	1,2	1,7	—
Vene — Russe	9	52	—	10,6	8,7	—
Saksa — Allemande	14	77	—	16,5	12,9	—
Juudi (juudi-vene) — Juive	1	6	—	1,2	1,0	—
Läti — Lettonne	1	3	—	1,2	0,5	—
Kokku — Total	85	596	—	100,9	100,0	—
Sellest vähemusrahvusil — Dont minorités	25	138	—	29,5	23,1	—

Rahvuskoolide ja klasside arv 10 000 el. kohta (vastavast rahvusest) 1927/28 a.ja.

Nombre d'écoles et de classes pour différentes nationalités par 10 000 habitants de la nationalité correspondante en 1927/28.

2. Rahvuskoolid Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement)	10 000 vastavast rahvusest elaniku kohta Par 10 000 habitants de la nationalité correspondante					
	Koolid—Nombre d'écoles			Klasse—Nombre de classes		
	Maal	Linnes	Üleriigi	Arrondiss.	Villes	Total
a) Algkoolid—Écoles primaires.						
Eesti—Estonienne	15,4	4,0	12,2	64,2	25,2	53,3
Vene—Russe	13,1	5,3	10,9	56,7	32,6	49,7
Saksa—Allemande	11,7	12,7	12,5	42,0	69,3	62,6
Juudi—Juive	—	4,4	4,3	—	26,6	26,1
Rootsi—Suédoise	13,8	7,7	12,3	62,8	46,0	60,0
Muud—Autres	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	15,0	4,5	12,0	63,0	27,5	52,6
Sellest vähemusrahvusil—Dont minorités	12,4	0,8	10,2	53,2	39,1	47,7
b) Keskkoolid—Écoles secondaires.						
Eesti—Estonienne	0,1	1,0	0,6	0,5	15,4	4,7
Vene—Russe	0,2	3,0	1,0	0,3	18,9	5,7
Saksa—Allemande	—	0,9	7,6	—	54,4	41,8
Juudi—Juive	—	2,2	2,2	—	13,3	13,0
Muud—Autres	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	0,1	2,4	0,8	0,5	17,1	5,3
Sellest vähemusrahvusil—Dont minorités	0,1	4,5	1,3	0,2	25,5	10,1

Rahvuskoole üksikute klasside järgi vaadeldes saame järgmised vahekorrad:

Klasside arv 1927/28 õ/a. — Nombre de classes en 1927/28.

3.	Rahvuskoolid Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement)	Klasse — Nombre de classes						Klasside üldarv=100 N. total de classes=100					
		I	II	III	IV	V	VI	Kokku Total	I	II	III	IV	V
a) Algkoolid — Écoles primaires.													
Eesti — Estonienne	1 074	1 076	1 077	1 021	503	463	5 214	20,6	20,6	20,7	19,6	9,6	8,9
Vene — Russe	99	104	102	106	25	21	457	21,7	22,7	22,3	23,2	5,5	4,6
Saksa — Allemande	20	20	21	20	18	17	116	17,2	17,2	18,1	17,3	15,5	14,7
Juudi — Juive	2	2	2	2	2	2	12	16,7	16,6	16,7	16,6	16,7	16,7
Rootsi — Suédoise	11	9	10	12	3	2	47	23,4	19,1	21,3	25,5	6,4	4,3
Läti — Lettonne	4	4	4	4	2	2	20	20,0	20,0	20,0	20,0	10,0	10,0
Soome — Finnoise	1	1	—	1	—	—	3	33,3	33,4	—	33,3	—	—
Kokku — Total	1 211	1 216	1 216	1 165	553	507	5 869	20,6	20,7	20,7	19,9	9,4	8,7
Sellest vähemusrahvusil — Dont minorités	137	140	139	145	50	44	656	20,9	21,4	21,2	22,2	7,6	6,7
b) Keskkoolid — Écoles secondaires.													
Eesti — Estonienne	82	89	91	93	95	8	458	17,9	19,4	19,9	20,3	20,7	1,8
Vene — Russe	9	10	10	11	12	—	52	17,3	19,2	19,2	21,2	23,1	—
Saksa — Allemande	17	17	14	14	14	1	77	22,1	22,0	18,2	18,2	18,2	1,3
Juudi — Juive	1	1	1	1	2	—	6	16,6	16,7	16,7	16,7	33,3	—
Läti — Lettonne	—	—	1	1	1	—	3	—	—	33,3	33,4	33,3	—
Kokku — Total	109	117	117	120	124	9	596	18,3	19,6	19,6	20,2	20,8	1,5
Sellest vähemusrahvusil — Dont minorités	27	28	26	27	29	1	138	19,6	20,3	18,8	19,6	21,0	0,7

Klasside ja klassikomplektide koormatus, kui eestlasil, keskkoolis aga on eesti rahvuskooli koormatus märksa suurem: võttes aluseks õpilaste arvu, on algkoolis vähemusrahvusil keskmiselt peaaegu samasugune

Keskmise õpilaste arv 1 klassi peale 1927/28 õ/a. — Moyenne d'élèves par classe en 1927/28.

4.	Rahvuskoolid Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement)	Õpilasi tuli üleriigi Moyenne d'élèves par		Koormatuse vahekord (Eesti=1,0) Proportion (n. d'él. est.=1,0)	
		Iga klassi peale Classe	Iga klassikomplekti peale Complect de classe	Õpilasi iga klassi peale Par classe	Õpilasi iga klassi- komplekti peale Par complect de classe
a) Algkoolid — Écoles primaires.					
Eesti — Estonienne	16	27	1,0	1,0	
Vene — Russe	17	28	1,1	1,0	
Saksa — Allemande	15	21	0,9	0,8	
Juudi — Juive	21	25	1,3	0,9	
Rootsi — Suédoise	8	18	0,5	0,7	
Muud — Autres	9	18	0,6	0,7	
Kokku — Total	16	27	1,0	1,0	
Sellest vähemusrahvusil — Dont minorités	16	26	1,0	1,0	
b) Keskkoolid Écoles secondaires.					
Eesti — Estonienne	31	—	1,0	—	
Vene — Russe	21	—	0,6	—	
Saksa — Allemande	20	—	0,6	—	
Juudi — Juive	18	—	0,6	—	
Läti — Lettonne	9	—	0,3	—	
Kokku — Total	28	—	0,9	—	
Sellest vähemusrahvusil — Dont minorités	20	—	0,6	—	

Üksikuis klassides väljendub klassi koormatus—keskmise õpilaste arv klassi kohta—järgmiselt:

Keskmise õpilaste arv 1 klassi peale — klasside järgi — 1927/28 õ/a. — Moyenne d'élèves par classe en 1927/28.

5.	Rahvuskoolid Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement)	I	II	III	IV	V	VI
a) Algkoolid — Écoles primaires.							
Eesti—Estonienne	15	14	16	18	20	18	18
Vene—Russe	19	17	17	14	18	17	17
Saksa—Allemande	12	14	13	15	17	22	22
Juudi—Juive	25	17	26	16	21	21	21
Rootsi—Suédoise	8	8	8	8	12	2	2
Läti—Lettonne	9	7	9	9	12	13	13
Soome—Finnoise	8	6	—	8	—	—	—
Kokku—Total	15	14	16	17	20	18	18
Sellest vähemusrahvusil—Dont minorités	17	15	16	14	17	18	18
b) Keskkoolid — Écoles secondaires.							
Eesti—Estonienne	41	33	30	25	27	26	26
Vene—Russe	23	20	21	22	20	—	—
Saksa—Allemande	21	21	22	19	18	30	30
Juudi—Juive	29	32	22	10	8	—	—
Läti—Lettonne	—	—	8	10	10	—	—
Kokku—Total	36	30	28	24	25	26	26
Sellest vähemusrahvusil—Dont minorités	21	21	21	19	17	30	30

Rahvuskoolide üksikud klassid mahutavad õpilasi 1927/28 a.:

Õpilaste % klasside järgi 1927/28 õ/a. (vastava rahvuskooli õpilaste üldarv = 100).
Répartition en % d'élèves d'après les classes (total des élèves = 100).

6. Rahvuskoolid <i>Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement)</i>	I	II	III	IV	V	VI
a) Algkoolid — <i>Écoles primaires.</i>						
Besti—Estonienne	18,8	17,8	20,5	21,2	12,0	9,7
Vene—Russe	24,4	22,7	22,3	19,0	6,0	4,7
Saksa—Allemande	13,0	15,6	15,3	17,3	17,5	21,3
Juudi—Juive	19,6	13,0	20,8	12,8	16,8	16,4
Rootsi—Suédoise	23,4	18,5	21,4	26,1	9,8	0,8
Läti—Lettonne	13,5	15,2	19,6	20,1	13,0	13,6
Soome—Finnoise	17,5	35,3	—	47,1	—	—
Kokku—Total	19,2	18,1	20,5	21,0	11,7	9,5
Sellest vähemusrühvusi— <i>Dont minorités</i>	22,2	21,0	20,9	19,5	8,5	7,9
b) Keskkoolid — <i>Écoles secondaires.</i>						
Besti—Estonienne	23,6	20,8	19,5	16,4	18,2	1,5
Vene—Russe	19,2	18,2	19,2	21,8	21,6	—
Saksa—Allemande	22,5	22,5	20,0	17,2	15,9	1,9
Juudi—Juive	26,8	29,6	20,4	9,3	13,9	—
Läti—Lettonne	—	—	28,6	35,7	35,7	—
Kokku—Total	24,2	20,9	19,5	16,8	18,2	1,4
Sellest vähemusrühvusi— <i>Dont minorités</i>	21,1	20,9	19,8	18,9	18,2	1,1

2. Õpilaste arv ja koosseis.

Nombre et composition d'élèves.

Üldse oli rahvuskoolides keskmiselt üleriigi õpilasi-muulasi: algkoolis 2,3% (eestlasil 1,7%, vähemusrühvusi 6,9%), keskkoolis 4,8% (eestlasil 1,9%, vähemusrühvusi 19,7%).

Suhteliselt on rohkem arv muulasi algkoolis sakslasil (18,4%) ja keskkoolis venelasil (23,1%).

Õpilaste arvu üksikuis rahvuskoolide liikis selgitab üksikasjalisemalt järgnev kokkuvõte

Õpilaste arv rahvuskoolis 1927/28 õ/a. — Nombre d'élèves dans les écoles pour différentes nationalités en 1927/28.

7. Rahvuskoolid <i>Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement)</i>	Õpilaste arv 1/I 1928 a. <i>Nombre d'élèves au 1/I 1928.</i>				% %	
	Omast rühvusest	Muust rühvusest	Kokku—Total		Nationalité correspondante	Autres national.
			Arv Nombre	%		
a) Algkoolid — <i>Écoles primaires.</i>						
Besti—Estonienne	83 161	1 438	84 599	89,1	98,3	1,7
Sellest— <i>Dont</i> : Eesti—Estonienne	82 037	892	82 929	—	98,9	1,1
Eesti-vene—Estono-russe						
" saksa " allemande	1 130	546	1 676	—	67,4	32,6
" rootsi " suédoise						
" läti " lettonne						
" soome " finnoise						
Vene—Russe	7 321	385	7 706	8,1	95,0	5,0
Sellest— <i>Dont</i> : Vene—Russe	7 147	342	7 489	—	95,1	4,8
Vene-läti—Russe-lettonne	174	33	207	—	80,2	19,8
Saksa—Allemande	1 455	328	1 783	1,9	81,6	18,4
Juudi—Juive	250	—	250	0,3	100,0	—
Sellest— <i>Dont</i> : Juudi—Juive	250	—	250	—	100,0	—
Juudi-vene—Juive-russe						
Rootsi—Suédoise	368	—	368	0,4	100,0	—
Läti—Lettonne	183	1	184	—	99,5	0,5
Soome—Finnoise	17	—	17	0,2	100,0	—
Kokku—Total	92 755	2 152	94 907	100,0	97,7	2,3
Sellest vähemusrühvusi— <i>Dont minorités</i>	9 594	714	10 308	10,9	93,1	6,9
b) Keskkoolid — <i>Écoles secondaires.</i>						
Besti—Estonienne	13 784	267	14 051	83,5	98,1	1,9
Sellest— <i>Dont</i> : Eesti—Estonienne	13 637	126	13 763	—	99,1	0,9
Eesti-vene—Estono-russe	147	141	288	—	51,0	49,0
Vene—Russe	834	250	1 084	6,4	76,9	23,1
Saksa—Allemande	1 270	290	1 560	9,9	81,4	18,6
Juudi (juudi-vene)—Juive	108	—	108	0,6	100,0	—
Läti—Lettonne	21	7	28	0,2	75,0	25,0
Kokku—Total	16 017	814	16 831	100,0	95,2	4,8
Sellest vähemusrühvusi— <i>Dont minorités</i>	2 233	547	2 780	16,5	80,3	19,7

Keskmiselt üleriigi annavad 19 elanikku ühe algkooli õpilase (eestlasil 12, vähemusrühvusi 13 elan.) ja 66 elan. ühe keskkooli õpilase (eestlasil 67, vähemusrühvusi 49).

Keskkoolis tuleb õpilasi, vastavast rahvusest rahvaarvu aluseks võttes, sakslasil 5,9 ja juudid 1,6 korda rohkem kui eestlasil.

Õpilaste arv 10 000 elan. kohta 1927/28 õ/a. — Nombre d'élèves par 10 000 habitants en 1927/28.

8. Rahvuskoolid <i>Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement)</i>	10 000 vastavast rahvusest elaniku kohta õpillasi <i>Nombre d'élèves par 10 000 habi- tants de la nationalité correspond.</i>			1 õpilase peale vastavast rahvusest elanikke <i>Nombre d'habitants par élève</i>		
	Maal	Linnes	Üleriigi	Arrondiss.	Villes	Total
a) Algkoolid — Écoles primaires.						
Eesti—Estonienne	892,1	795,9	865,3	11	13	12
Vene—Russe	873,7	751,5	838,6	11	13	12
Saksa—Allemande	221,7	1 193,4	967,4	45	8	10
Juudi—Juive	—	554,3	542,9	—	18	18
Rootsi—Suédoise	538,0	130,5	470,2	19	77	21
Muud—Autres	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	876,6	789,8	851,2	11	13	12
Sellest vähemusrühvusiil— <i>Dont minorités</i>	746,4	758,4	751,0	13	13	13
b) Keskkoolid — Écoles secondaires.						
Eesti—Estonienne	12,0	484,6	143,7	835	21	67
Vene—Russe	3,5	401,7	118,0	2 847	25	85
Saksa—Allemande	—	1 192,9	846,4	—	9	12
Juudi—Juive	—	239,5	234,5	—	42	43
Muud—Autres	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	11,0	490,0	151,0	909	20	66
Sellest vähemusrühvusiil— <i>Dont minorités</i>	2,7	517,8	202,6	3 052	19	49

Rahvuskoolide üldkoosseisus moodustasid muulased 1927/28 õ/a. järgmise osatähtsuse (vastava rahvuskooli õpilaste üldarv — aastaläbi-käiguarv — = 100):

Eesti algkool. oli muulasi 1,6%, selles venel. 1,0%, rootsl. 0,2%.
Vene " " " 5,1%, " eesti. 2,2%, lätl. 0,9%,
juute 0,8%.

Saksa algkool. oli muulasi 18,4%, " venel. 4,2%, juute 3,7%,
lätl. 2,8%, rootsl. 2,5%.

Eesti keskkool. oli muulasi 1,9%, selles venel. 1,2%.

Vene " " " 22,8%, " juute 6,9%, eesti. 4,3%,
saksl. 3,0%, lätl. 2,5%.

Saksa " " " 18,6%, selles arvus venel. 4,3%,
juute 3,6%, rootsl. 3,3%, lätl. 2,2%.

Õpilaste rahvas % (õpilaste üldarv = 100) 1927/28 õ/a. — Nationalité des élèves en % (nombre total d'élèves = 100) 1927/28.

9. Rahvuskoolid <i>Écoles pour diffé- rentes nationalités (Langue d'ensei- gnement)</i>	Bestased Estoniens			Venelased Russes			Sakslased Allemands			Juudid Juifs			Rootslased Suédois			Lätlased Lettons			Soomlased Finnois			Muud Autres			
	Linnes	Maal	Kokku	Arond.	Villes	Total	Linnes	Maal	Kokku	Linnes	Maal	Kokku	Linnes	Maal	Kokku	Linnes	Maal	Kokku	Linnes	Maal	Kokku	Linnes	Maal	Kokku	
a) Algkoolid — Écoles primaires.																									
Eesti—Estonienne	97,7	98,5	98,4	1,5	0,7	1,0	0,1	0,2	0,1	0,2	—	0,0	0,0	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Vene—Russe	4,9	1,2	2,2	87,4	97,7	94,9	0,5	—	0,1	3,0	—	0,8	0,1	0,0	0,1	0,8	0,9	0,9	0,1	0,1	0,1	3,2	0,1	0,9	
Saksa—Allemande	0,7	—	0,7	4,2	4,2	4,2	81,0	92,6	81,6	3,9	—	3,7	2,6	—	2,5	2,9	2,1	2,8	0,4	—	—	4,3	1,1	4,1	
Juudi—Juive	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	—	—	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Rootsi—Suédoise	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	100,0	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Läti—Lettone	—	—	—	—	1,2	0,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	98,8	99,5	—	—	—	—	—	—	
Soome—Finnoise	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	100,0	—	—	—	—	
Kokku—Total	82,8	89,7	87,9	8,3	8,7	8,6	5,4	0,3	1,6	1,6	—	0,4	0,3	0,5	0,7	0,8	0,3	0,4	0,1	0,1	0,1	0,7	0,1	0,3	
Sellest vähemusrühvusiil— <i>Dont mi- norités</i>	2,7	1,1	1,7	44,8	88,9	71,6	33,8	1,4	14,2	9,5	—	3,7	1,6	5,9	4,2	4,0	2,2	2,9	0,2	0,4	0,3	3,4	0,1	1,4	
b) Keskkoolid — Écoles secondaires.																									
Eesti—Estonienne	98,1	99,6	98,1	1,2	0,3	1,2	—	0,2	0,1	—	—	0,1	0,2	—	0,2	—	—	0,1	0,0	—	0,0	0,1	0,1	0,1	
Vene—Russe	4,4	—	4,3	77,6	56,5	77,2	3,1	—	3,0	7,0	—	6,9	0,3	—	0,3	1,7	43,5	2,5	0,3	—	0,3	5,6	—	5,5	
Saksa—Allemande	1,6	—	1,6	4,3	—	4,3	81,4	—	81,4	3,8	—	3,8	3,3	—	3,3	2,2	—	2,2	0,3	—	0,3	3,1	—	3,1	
Juudi—Juive	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	—	—	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Läti—Lettone	25,0	—	25,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75,0	—	75,0	—	—	—	—	—	—	
Kokku—Total	81,8	97,0	82,6	6,5	1,8	6,3	8,2	—	7,7	1,5	—	1,5	0,5	—	0,5	0,6	1,1	0,6	0,1	—	0,1	0,8	0,1	0,7	
Sellest vähemusrühvusiil— <i>Dont mi- norités</i>	2,9	—	2,6	32,5	56,5	82,7	47,0	—	46,7	8,8	—	8,7	2,0	—	1,9	2,6	43,5	3,0	0,3	—	0,3	3,9	—	3,9	

Eelpool selgitasime rahvuskoolide õpilaste arvu vahakordi vastavast rahvusest elanikkude üldarvuga. Järgnevalt toome rahvusõpilaste

arvu vahakorrad oma rahva üldarvuga, vaata-mata sellele missuguses koolis — rahvus- või võõras- — õpib õpilane. Õppisid 1. I. 1928 a.:

10.
Õpilaste rahvus
Répartition des élèves d'après nationalité.

	Oma rahvus- koolis <i>Dans l'école de nationalité</i>	Mujal (võõras koolis) <i>Dans les autres écoles</i>	Kokku õpilasi üldtigi <i>Total des élèves</i>		% %	
			Arv <i>Nombre</i>	%	Oma rahvus- koolis <i>Dans l'école de nationalité</i>	Mujal (võõras koolis) <i>Dans les autres écoles</i>
a) Algkoolid — Écoles primaires.						
Eestlased— <i>Estoniens</i>	83 161	176	83 337	87,8	99,8	0,2
Venelased— <i>Russes</i>	7 321	879	8 200	8,6	89,3	10,7
Sakslased— <i>Allemands</i>	1 455	132	1 587	1,7	91,7	8,3
Juudid— <i>Juifs</i>	250	165	415	0,4	60,2	39,8
Rootslased— <i>Suédois</i>	368	240	608	0,6	60,5	39,5
Lätlased— <i>Lettons</i>	183	243	426	0,5	43,0	57,0
Soomlased— <i>Finois</i>	17	71	88	0,1	19,3	80,7
Muud— <i>Autres</i>	—	246	246	0,3	—	100,0
Kokku—Total	92 755	2 152	94 907	100,0	97,7	2,3
Sellest vähemusrahvusil— <i>Dont minorités</i>	9 594	1 976	11 570	12,2	82,9	17,1
b)-Keskoolid — Écoles secondaires.						
Eestlased— <i>Estoniens</i>	13 784	79	13 863	82,3	99,4	0,6
Venelased— <i>Russes</i>	834	232	1 066	6,3	78,2	21,8
Sakslased— <i>Allemands</i>	1 270	58	1 328	7,9	95,6	4,4
Juudid— <i>Juifs</i>	108	145	253	1,5	42,7	57,3
Rootslased— <i>Suédois</i>	—	83	83	0,5	—	100,0
Lätlased— <i>Lettons</i>	21	79	100	0,6	21,0	79,0
Soomlased— <i>Finois</i>	—	11	11	0,1	—	100,0
Muud— <i>Autres</i>	—	127	127	0,8	—	100,0
Kokku—Total	16 017	814	16 831	100,0	95,2	4,8
Sellest vähemusrahvusil— <i>Dont minorités</i>	2 233	735	2 968	17,7	75,2	24,8

Eestlasist õpib võõras algkoolis ainult 0,2%, võõras keskkoolis 0,6%, kuna kõik vähemusrahvused kokkuvõetult võõrale algkoolile annavad keskmiselt 17,1% ja keskkoolile 24,8% oma rahvusõpilasist.

Rahvuse järgi võttes õppisid võõrais kooles 1. I. 1928 a.:

a) algkoolid	
Eestlased	Vene rahvuskoolis 104—93,2%.
	Saksa " 12—8,8%.
Venelased	Eesti koolis 803—91,4%.
	Saksa " 75—8,6%.
Sakslased	Eesti koolis 122—92,4%.
	Vene " 10—7,6%.
Juudid	Saksa koolis 66—40,0%.
	Vene " 61—37,0%.
Rootslased	Eesti koolis 192—80,0%.
	Saksa " 44—18,9%.
Lätlased	Vene " 4—1,7%.
	Eesti koolis 120—51,8%.
Soomlased	Vene " 66—27,2%.
	Saksa " 51—21,0%.
Muulased	Eesti koolis 55—77,4%.
	Vene " 9—12,7%.
Eestlased	Saksa " 7—9,9%.
	Eesti koolis 102—41,4%.
Sakslased	Saksa " 78—29,7%.
	Vene " 71—28,9%.
b) keskkoolid.	
Eestlased	Vene koolis 47—59,5%.
	Saksa " 25—31,6%.
Sakslased	Läti " 7—8,9%.

Venelased	Eesti koolis 104—70,7%.
	Saksa " 68—29,3%.
Sakslased	Vene koolis 33—56,9%.
	Eesti " 25—43,1%.
Juudid	Vene koolis 76—52,4%.
	Saksa " 60—41,4%.
Rootslased	Eesti " 9—6,2%.
	Saksa koolis 51—61,5%.
Lätlased	Eesti " 29—34,9%.
	Vene " 3—3,6%.
Soomlased	Saksa koolis 34—43,0%.
	Vene " 28—35,5%.
Muulased	Eesti " 17—21,5%.
	Saksa " 4—30,4%.
Eestlased	Saksa " 4—36,4%.
	Vene " 3—27,2%.
Sakslased	Vene koolis 60—47,2%.
	Saksa " 48—37,8%.
Muulased	Eesti " 19—15,0%.

Vähemusrahvused annavad rahvusõpilasi algkoolile umbes sama palju kui eestlased. Keskkooles aga ületavad saksa ja juudi rahvusest õpilased tugevasti eestlasi.

Iga 10 000 elan. kohta vastav. rahvusest tuli keskkooles rahvusõpilasi (sulgudes rahvuskeskkoolide õpilaste vahukord rahvaarvuga. v. tab. 8):

Eestlasil	— 141,8 (143,7) = 1,0 (1,0).
Sakslasil	— 720,8 (846,4) = 5,1 (5,9).
Juutidel	— 549,4 (234,5) = 3,9 (1,0).
Venelasil	— 116,0 (118,0) = 0,8 (0,8).
Rootslasil	— 106,0 (—) = 0,7 (—).

¹⁾ Rootslasil oma rahvuskeskkool puudub.

Õpilaste arvu (mitte rahvuskooli õpilaste arvu) vahekord oma rahvusest elanik- kude üldarvuga oli 1. 1 1928 a.:

Õpilaste ja vastavast rahvusest elanikkude vahekord 1927/28 õ/a.
Proportion entre élèves et habitants de la nation. corresp. en 1927/28.

11. Õpilaste rahvus Répartition des élèves d'après nationalité.	Üldse õpilasi kõigis kooles Total des élèves			10 000 vastav. rahvusest elaniku kohta õpilasi N. d'él. par 10 000 hab. de la nationalité correspondante			1 õpilase peale vastavast rahvusest elanikke N. d'habitants par un élève (de la nation. corresp.)		
	Maal	Linnes	Üleriigi	Arrondiss.	Villes	Total	Maal	Linnes	Üleriigi
a) Algkoolid — Écoles primaires.									
Eestlased—Estoniens	62 054	21 283	83 337	860,0	781,0	852,4	11	13	12
Venelased—Russes	6 051	2 149	8 200	924,1	813,6	892,3	11	12	11
Sakslased—Allemands	185	1 402	1 587	431,7	991,2	861,1	23	10	12
Juudid—Juifs	—	415	415	—	920,2	901,2	—	11	11
Rootslased—Suédois	539	69	608	326,2	529,5	776,8	12	19	13
Muud—Autres	350	410	760 ¹⁾	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	69 179	25 728	94 907	876,6	789,8	851,2	11	13	12
Sellest vähemusrühvusi— Dont minorités	7 125	4 445	11 570	848,1	834,9	843,0	12	12	12
b) Keskkoolid — Écoles secondaires.									
Eestlased—Estoniens	841	13 022	13 863	12,0	477,9	141,8	84	21	71
Venelased—Russes	16	1 050	1 066	2,4	397,5	116,0	4 092	25	86
Sakslased—Allemands	—	1 328	1 328	—	938,8	720,6	—	11	14
Juudid—Juifs	—	253	253	—	561,0	549,4	—	18	18
Rootslased—Suédois	—	83	83	—	687,0	106,0	—	16	94
Muud—Autres	11	227	238 ²⁾	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	868	15 963	16 831	11,0	490,0	151,0	909	20	66
Sellest vähemusrühvusi— Dont minorités	27	2 941	2 968	3,2	552,4	216,2	3 111	18	46

Sooliselt on üleriigi — kõik koolid kokku- võetult — poisid enamuses algkooles (eestlasil 51,7%, vähemusrühvusi 50,8%) ja tüdrukud kesk- kooles (eestlasil 52,0%, vähemusrühvusi 51,2%).

Erandi moodustavad saksa, läti ja soome alg- koolid, kus tüdrukul, ja saksa ja juudi kesk- koolid, kus poistel ülekaal.

Õpilaste sugu 1927/28 õ/a. klasside järgi (%%). — Sexe des élèves en % d'après les classes en 1927/28.

12. Rahvuskoolid Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement)	Üldse—Total		I kl.—cl.		II		III		IV		V		VI	
	P.	T.	G.	F.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.
a) Algkoolid — Écoles primaires.														
Eesti — Estonienne	51,7	48,3	51,8	48,2	52,3	47,7	53,1	46,9	50,2	49,8	51,3	48,7	50,6	49,4
Vene — Russe	50,8	49,2	49,4	50,6	51,6	48,4	51,8	48,2	50,7	49,3	52,0	48,0	49,3	50,7
Saksa — Allemande	49,5	50,5	44,0	56,0	55,0	45,0	51,6	48,4	47,9	52,1	52,6	47,4	46,2	53,8
Juudi — Juive	59,6	40,4	61,2	38,8	64,7	35,3	50,0	50,0	68,8	31,2	52,4	47,6	65,0	34,1
Rootsi — Suédoise	53,0	47,0	51,2	48,8	53,8	41,2	53,2	46,8	47,9	52,1	58,3	41,7	66,7	33,3
Läti — Lettonne	49,5	50,5	44,1	55,9	60,7	39,3	41,7	58,3	48,6	51,4	58,3	41,7	48,0	52,0
Soome — Finnoise	35,3	64,7	33,3	66,7	50,0	50,0	—	—	25,0	75,0	—	—	—	—
Kokku — Total	51,6	48,4	51,5	48,5	52,4	47,6	52,9	47,1	50,2	49,8	51,4	48,6	50,4	49,6
Sel. vähemusrühv.—Dont minorités	50,8	49,2	49,1	50,9	52,6	47,4	51,6	48,4	50,2	49,8	52,6	47,4	48,7	51,3
b) Keskkoolid — Écoles secondaires.														
Eesti — Estonienne	48,0	52,0	48,3	51,7	47,6	52,4	48,5	51,5	46,4	53,6	49,3	50,7	41,8	58,2
Vene — Russe	46,4	53,6	50,5	49,5	48,2	51,8	44,7	55,3	41,4	58,6	47,9	52,1	—	—
Saksa — Allemande	50,6	49,4	49,3	50,7	47,0	53,0	51,9	48,1	51,1	48,9	49,2	50,8	100,0	—
Juudi — Juive	50,9	49,1	69,0	31,0	34,4	65,6	54,5	45,5	30,0	70,0	60,0	40,0	—	—
Läti — Lettonne	39,3	60,7	—	—	—	—	12,5	87,5	70,0	30,0	30,0	70,0	—	—
Kokku — Total	48,1	51,9	48,6	51,4	47,5	52,5	48,5	51,5	46,5	53,5	49,1	50,9	49,2	50,8
Sel. vähemusrühv.—Dont minorités	48,6	51,2	50,7	49,3	46,7	53,3	48,7	51,3	46,7	53,3	48,5	51,5	100,0	—

3. Rahvuskoolide õp- petöö korraldus ja õpilaste edasijõud- mine õppimises.

Régularité de l'enseigne- ment et le progrès des élèves.

Õppetegevuse algul hil- jem kooli ilmunute ja enneõppetegevuselõppu ära jäänute arv on eest- lasil algkooles suhteli- selt väiksem kui vähe-

musrahvusi keskmiselt, kuna keskkool vastu- pidist näitab (v. tab. 13).

Iga algkooli õpilase peale tuli 1927/28 õ/a. keskmiselt üleriigi puudumispäevi 15,2 (eestla- sil 14,6, vähemusrühvusi 20,2). Iga keskkooli õpi- lane kaotas puudumiste tõttu tunde keskmiselt 53,4 (eestlased 49,7, vähemusrühvused—75,9).

1) Siin hulgas 426 lätlast ja 88 soomlast.

2) " " 100 " " 11 "

Õppetegevuse algul kooll mittellõmnuud ja õppetegevuse lõpul varem ärajäänud õpilased (% üldarvust) 1927/28 a/a.

Frequentation irrégulière de l'école (% au nombre total).

13.	Algkoolid — Écoles primaires			Keskkoolid — Écoles secondaires		
	Õppetegevuse algul eilõmnuud kooll Nombre d'élèves absents au commencement de l'année scolaire	Enne õppetegevuse lõppu jäid koollist ära Nombre d'élèves ayant quitté l'école avant la fin de l'année scolaire	Iga õpilase peale tull puudumispäevi Nombre des jours d'absence par élève	Õppetegevuse algul eilõmnuud kooll Nombre d'élèves absents au commencement de l'année scolaire	Enne õppetegevuse lõppu jäid koollist ära Nombre d'élèves ayant quitté l'école avant la fin de l'année scolaire	Iga õpilase peale tull puudumistunde Nombre des heures d'absence par élève
Rahvuskoolid <i>Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement)</i>						
Linnas — Villes:						
Eesti—Estonienne	8,4	8,5	13,2	2,5	5,0	49,5
Vene—Russe	9,0	11,9	18,1	3,5	3,3	74,0
Saksa—Allemande	2,5	2,1	18,7	1,3	2,8	77,9
Juudi—Juive	4,6	6,1	14,5	0,9	1,9	85,1
Rootsi—Suédoise	—	29,4	13,9	—	—	—
Läti—Lettonne	23,5	18,4	15,2	—	—	39,7
Kokku—Total	8,1	8,4	13,9	2,4	4,6	54,4
Sel. vähemusrühv.—Dont minor.	6,3	7,7	18,0	2,1	2,9	76,3
Maal — Arrondissements:						
Eesti—Estonienne	18,2	8,6	15,1	3,8	3,0	51,3
Vene—Russe	25,7	18,9	22,7	4,3	—	25,8
Saksa—Allemande	20,0	18,9	17,7	—	—	—
Rootsi—Suédoise	0,8	1,9	7,7	—	—	—
Läti—Lettonne	4,7	5,8	9,8	—	—	—
Soome—Finnoise	—	—	3,4	—	—	—
Kokku—Total	18,7	9,4	15,7	3,8	2,9	50,7
Sel. vähemusrühv.—Dont minor.	23,5	17,7	21,5	4,3	—	25,8
Ülertigi — Total:						
Eesti—Estonienne	15,7	8,6	14,6	2,6	4,9	49,7
Vene—Russe	21,3	17,1	21,5	3,6	3,2	73,0
Saksa—Allemande	3,5	3,0	18,6	1,3	2,8	77,9
Juudi—Juive	4,6	6,1	14,5	0,9	1,9	85,1
Rootsi—Suédoise	0,8	3,1	8,0	—	—	—
Läti—Lettonne	14,7	12,5	12,7	—	—	39,7
Soome—Finnoise	—	—	3,4	—	—	—
Kokku—Total	15,8	9,1	15,2	2,5	4,5	53,4
Sel. vähemusrühv.—Dont minor.	16,9	13,7	20,2	2,1	2,9	75,9

Õppetöö edukusest—klassikursuse lõpetanud, ratud—annab ülevaadet järgnev tabel. teiseks aastaks klassi jäetud, järelekatset mää-

Õpilaste edasijõudmine õppimises 1927/28 a/a. (õpilaste üldarv a/a. lõpul = 100).

Progrès des élèves des écoles (n. total d'élèves à la fin de l'an. scol. = 100).

14.	Algkoolid — Écoles primaires			Keskkoolid — Écoles secondaires		
	Klassikursuse lõpetanud õpilased	Teiseks aastaks sama klassi jäetud	Järelekatset määratud	Élèves ayant passé le cours de la classe	Élèves restés en même classe	Examens supplémentaires
Rahvuskoolid <i>Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement)</i>						
Linnas — Villes:						
Eesti—Estonienne	78,7	13,9	7,4	65,5	9,1	25,4
Vene—Russe	64,1	17,1	18,8	64,4	4,4	31,2
Saksa—Allemande	89,2	7,5	12,3	74,5	7,0	18,5
Juudi—Juive	79,7	6,9	13,4	65,1	6,6	28,3
Rootsi—Suédoise	94,1	5,9	—	—	—	—
Läti—Lettonne	59,2	8,2	32,0	67,9	7,1	25,0
Kokku—Total	77,6	13,7	8,7	66,4	8,5	25,1
Sellest vähemusrühvusil—Dont minorités	71,8	12,2	16,0	70,2	6,0	23,8
Maal — Arrondissements:						
Eesti—Estonienne	77,6	15,0	7,4	66,6	7,3	26,1
Vene—Russe	71,5	22,2	6,3	65,2	4,3	30,5
Saksa—Allemande	69,2	30,8	—	—	—	—
Rootsi—Suédoise	83,5	12,2	4,3	—	—	—
Läti—Lettonne	86,0	10,5	3,5	—	—	—
Soome—Finnoise	88,2	11,8	—	—	—	—
Kokku—Total	77,1	15,6	7,3	66,6	7,2	26,2
Sellest vähemusrühvusil—Dont minorités	72,5	21,5	6,0	65,2	4,3	30,5
Ülertigi — Total:						
Eesti—Estonienne	77,9	14,7	7,4	65,6	9,0	25,4
Vene—Russe	69,6	20,9	9,5	64,4	4,4	31,2
Saksa—Allemande	79,7	8,7	11,6	74,5	7,0	18,5
Juudi—Juive	79,7	6,9	13,4	65,1	6,6	28,3
Rootsi—Suédoise	84,0	11,0	4,1	—	—	—
Läti—Lettonne	71,8	9,2	19,0	67,9	7,1	25,0
Soome—Finnoise	88,2	11,8	—	—	—	—
Kokku—Total	77,3	15,1	7,6	66,4	8,5	25,1
Sellest vähemusrühvusil—Dont minorités	72,2	17,9	9,9	70,2	5,9	23,9

Õpilaste edasijõudmine algkooles on eestlasil nii üldiselt kui ka üksikute klasside järgi keskmiselt edukam kui vähemusrahvusil. Kesk-

kooles aga püsib vähemusrahvuste edasijõudmine keskmiselt kõrgemal kui eestlasil.

Õpilaste edasijõudmine õppimises klasside järgi 1927/28 õ/a.
(Klassikursuse lõpetanute % vastava klassi õpilaste arvust õ/a. lõpu).
Progrès des élèves d'après les classes (Élèves ayant passé le cours de la classe en % au nombre total des élèves de la classe correspondante).

15. Rahvuskoolid Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement)	Algkoolid—Écoles primaires						Keskkooolid—Écoles secondaires					
	I	II	III	IV	V	VI	I	II	III	IV	V	VI
Linnes—Villes.												
Eesti—Estonienne	80,4	87,0	81,7	72,8	70,5	73,9	60,9	62,3	61,6	63,3	80,1	97,1
Vene—Russe	74,1	74,8	55,1	60,2	59,8	65,4	63,0	56,9	66,2	53,7	80,8	—
Saksa—Allemande	93,9	86,8	89,0	76,7	77,9	67,0	72,1	73,4	72,8	68,6	84,9	100,0
Juudi—Juive	89,8	97,5	94,2	93,8	46,3	65,9	55,0	59,4	68,2	70,0	86,7	—
Rootsi—Suédoise	89,0	100,0	100,0	100,0	100,0	—	—	—	—	—	—	—
Läti—Lettonne	52,6	69,2	13,8	42,9	68,8	75,0	—	—	50,0	62,5	100,0	—
Kokku—Total	83,3	86,0	79,7	72,1	70,0	72,7	62,1	63,2	63,2	63,0	80,7	97,5
Sellest vähemusrahvusil— Dont minorités	82,1	80,4	69,9	68,3	67,2	66,9	68,2	66,9	69,8	61,9	83,4	100,0
Maal—Arrondiss.												
Eesti—Estonienne	80,7	81,9	73,8	73,2	76,4	84,6	65,3	69,1	58,2	59,6	85,9	—
Vene—Russe	76,5	76,7	68,3	65,2	51,1	72,3	—	—	—	58,3	72,7	—
Saksa—Allemande	48,4	81,0	72,2	80,0	100,0	—	—	—	—	—	—	—
Juudi—Juive	95,3	90,9	75,6	71,9	93,8	66,7	—	—	—	—	—	—
Rootsi—Suédoise	73,3	86,7	80,0	91,3	100,0	100,0	—	—	—	—	—	—
Läti—Lettonne	100,0	100,0	—	75,0	—	—	—	—	—	—	—	—
Soome—Finnoise	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	80,1	81,3	73,3	72,6	76,3	81,4	65,3	69,1	58,2	59,5	84,9	—
Sellest vähemusrahvusil— Dont minorités	76,1	76,7	68,9	66,4	71,2	73,6	—	—	—	58,3	72,7	—
Üleriigi—Total.												
Eesti—Estonienne	82,4	83,1	75,4	73,1	74,0	80,0	61,2	62,7	61,4	63,1	80,5	97,1
Vene—Russe	75,3	75,6	65,4	63,9	59,7	67,0	63,0	56,9	66,2	54,1	80,4	—
Saksa—Allemande	87,7	86,3	87,8	76,9	78,4	67,6	72,1	73,4	72,8	68,0	84,9	100,0
Juudi—Juive	89,8	87,5	94,2	93,8	46,3	65,9	55,6	59,4	68,2	70,0	86,7	—
Rootsi—Suédoise	94,5	91,2	78,4	72,7	94,4	66,7	—	—	—	—	—	—
Läti—Lettonne	61,8	78,6	63,9	73,0	79,2	80,0	—	—	50,0	62,5	100,0	—
Soome—Finnoise	100,0	100,0	—	75,0	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	81,8	82,4	74,7	72,5	73,5	78,9	62,3	63,5	62,9	62,8	81,0	97,5
Sellest vähemusrahvusil— Dont minorités	77,5	77,7	69,3	67,1	67,9	67,7	68,2	66,9	69,8	61,8	83,2	100,0

Kirjaoskamata koollastudjad (% I kl. õpilaste üldarvust) 1927/28 õ/a.
Enfants entrés à l'école d'après savoir lire-écrire (% au total des élèves dans la classe) en 1927/28.

16. Rahvuskoolid Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement)	Esimene klas- siga koolest tea- teid annud % Nombre d'écoles ayant fourni de don- nées %	Ei osanud lugeda ega kirjutada Ne sachant ni lire ni écrire			Oskavad ainult lugeda Sachant lire seulement			Kirjaoskajad Létrés		
		P.	T.	Kokku	G.	F.	Total	P.	T.	Kokku
Linnes—Villes:										
a) Algkoolid — Écoles primaires.										
Eesti—Estonienne	95,8	42,4	44,3	43,3	26,9	23,4	25,2	80,7	82,3	31,5
Vene—Russe	100,0	71,7	62,5	67,0	11,4	19,1	15,1	17,5	18,4	17,9
Saksa—Allemande	92,9	65,9	64,8	65,3	5,7	6,5	6,1	28,4	28,7	28,6
Juudi—Juive	50,0	54,5	50,0	52,2	36,4	33,3	34,8	9,1	16,7	13,0
Rootsi—Suédoise	100,0	100,0	100,0	100,0	—	—	—	—	—	—
Läti—Lettonne	100,0	42,9	33,3	36,3	28,6	50,0	42,1	28,5	16,7	21,1
Kokku—Total	95,2	45,8	46,9	46,3	24,8	22,3	23,6	29,4	30,8	30,1
Sellest vähemusrahvusil— Dont minorités	93,3	68,3	61,7	65,0	10,8	16,0	13,4	20,9	22,3	21,6
Maal—Arrondissements:										
Eesti—Estonienne	99,6	41,9	38,5	40,3	24,8	27,3	26,0	33,3	34,2	33,7
Vene—Russe	100,0	68,8	64,2	65,6	10,9	10,9	10,9	22,9	24,9	23,6
Saksa—Allemande	80,0	87,5	80,0	67,9	—	5,0	3,6	12,5	35,0	28,5
Juudi—Juive	100,0	29,3	37,8	33,7	17,1	22,2	19,8	53,6	40,0	46,5
Rootsi—Suédoise	100,0	25,0	57,1	40,0	50,0	14,3	33,3	25,0	28,6	29,7
Läti—Lettonne	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soome—Finnoise	100,0	100,0	50,0	66,7	—	—	—	—	50,0	33,3
Kokku—Total	99,5	44,5	41,6	43,1	23,3	25,3	24,2	32,2	33,1	32,7
Sellest vähemusrahvusil— Dont minorités	98,9	64,9	62,7	63,7	11,4	11,4	11,4	23,7	25,9	24,9
Üleriigi—Total:										
Eesti—Estonienne	99,2	42,0	39,7	40,9	25,2	26,5	25,8	32,8	33,8	33,3
Vene—Russe	100,0	67,5	64,0	65,7	11,0	12,1	11,5	21,5	23,9	22,8
Saksa—Allemande	89,5	67,7	64,1	65,6	5,2	6,3	5,8	27,1	29,6	28,6
Juudi—Juive	50,0	54,5	50,0	52,2	36,4	33,3	34,8	9,1	16,7	13,0
Rootsi—Suédoise	100,0	85,6	39,1	37,4	15,6	21,7	18,7	48,8	39,2	43,0
Läti—Lettonne	100,0	33,3	42,1	38,2	40,0	36,3	38,2	26,7	21,1	23,6
Soome—Finnoise	100,0	—	—	—	—	—	—	—	50,0	33,3
Kokku—Total	99,1	44,8	43,8	43,8	23,6	24,7	24,1	31,6	31,5	32,1
Sellest vähemusrahvusil— Dont minorités	97,8	65,7	62,3	64,0	11,3	12,4	11,9	23,0	25,3	24,1

Algkooli I klassi astujate kirjaoskus. Kirjaoskajaid (oskab lugeda ja kirjutada emakeeles) oli 1927/28 õ/a. algkooli I klassi astujate hulgas (% I kl. õpilaste üldarvust):

Rootsi rahvuskoolis	43,0
Eesti	33,3
Soome	33,3
Saksa	28,6
Läti	23,6
Vene	22,8
Juudi	13,0

(v. tab. 16 eelmisel lhk.)

4. Rahvuskoolide tulud ja kulud.

Recettes et dépenses des écoles.

Tulud. Tähtsama osa eesti algkoolide tuludest moodustavad toetused omavalitsusilt ja riigilt, kuna vähemusrahvuste algkoolide tuludes nimetamisväärse tuluna esinevad peale selle veel seltsideit-eraiskuilt saadud toetussummad ja õppemaks:

	Omavalitsusilt ja riigilt:	Seltsideit-eraiskuilt ja õppem.:	Mujalt:
Eesti algkoolide tulud	96,5%	1,5%	2,0%
Vähemusr. „	78,1%	10,1%	2,8%

Alg- ja keskkoolide tulud 1927/28 õ/a. — Ressources des écoles primaires et secondaires en 1927/28.

17.	Rahvuskoolid Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement)	Koolide ülalpidamiseks saadud (%) — Subventions et autres ressources											
		Arvestatud koolide arv Écoles ayant fourni des données		Riigilt Subventions de l'État		Omavalitsusilt Subventions des administr. autonomes		Seltsideit ja eraiskuilt Subventions des sociétés et person. privées		Õppemaksust Rétribution scolaire		Mujalt Autres ressources	
		Algk.	Keskk.	Éc. pr.	Éc. sec.	Algk.	Keskk.	Algk.	Keskk.	Algk.	Keskk.	Algk.	Keskk.
Linnas — Villes													
Eesti—Estonienne	94	53	37,1	64,7	56,6	5,6	0,3	1,3	4,5	26,2	1,5	2,2	
Vene—Russe	11	8	40,2	40,1	49,8	8,2	4,2	17,1	0,7	30,8	5,1	3,8	
Saksa—Allemande	17	12	11,9	25,2	20,5	5,9	37,3	20,4	28,3	45,3	2,0	3,2	
Juudi—Juive	2	1	25,3	2,2	36,9	—	16,6	25,8	10,3	57,7	10,9	14,3	
Rootsi—Suédoise	1	—	47,5	—	43,7	—	8,8	—	—	—	—	—	
Läti—Lettonne	1	1	46,9	80,4	52,6	6,9	—	0,7	—	11,1	0,5	0,9	
Kokku—Total	126	75	34,6	59,2	51,8	5,8	4,9	4,2	6,7	28,4	2,0	2,4	
Sellest vähemusrahvusil— Dont minorités	32	22	25,3	31,0	34,4	6,5	21,3	19,0	15,0	39,6	4,0	3,9	
Maal — Arrondissements													
Eesti—Estonienne	1073	7	43,0	61,7	51,3	10,6	0,4	2,8	0,1	22,8	2,2	2,1	
Vene—Russe	80	1	52,3	34,7	45,3	8,3	0,9	1,3	—	55,7	1,5	—	
Saksa—Allemande	5	—	24,3	—	17,3	—	58,3	—	—	—	0,1	—	
Rootsi—Suédoise	9	—	51,9	—	45,8	—	0,5	—	—	—	1,8	—	
Läti—Lettonne	3	—	41,6	—	52,4	—	—	—	—	—	6,0	—	
Soome—Finnoise	1	—	55,6	—	44,0	—	—	—	—	—	0,4	—	
Kokku—Total	1177	8	43,7	60,6	53,6	10,5	0,5	2,8	0,1	24,1	2,1	2,0	
Sellest vähemusrahvusil— Dont minorités	104	1	51,5	34,7	45,0	8,3	1,9	1,3	—	55,7	1,6	—	
Ütiritlgi — Total													
Eesti—Estonienne	1167	80	41,7	64,4	54,8	6,0	0,4	1,4	1,1	26,0	2,0	2,2	
Vene—Russe	97	9	48,6	39,9	46,7	8,2	1,9	16,5	0,2	31,7	2,6	3,7	
Saksa—Allemande	22	12	12,3	25,2	20,4	5,9	38,0	20,4	27,4	45,3	1,9	3,2	
Juudi—Juive	2	1	25,3	2,2	36,9	—	16,6	25,8	10,3	57,7	10,9	14,3	
Rootsi—Suédoise	10	—	51,3	—	45,5	—	1,7	—	—	—	1,5	—	
Läti—Lettonne	4	1	44,1	80,4	52,5	6,9	—	0,7	—	11,1	3,4	0,9	
Soome—Finnoise	1	—	55,6	—	44,0	—	—	—	—	—	0,4	—	
Kokku—Total	1303	83	41,3	59,3	53,2	6,1	1,6	4,1	1,8	28,1	2,1	2,4	
Sellest vähemusrahvusil— Dont minorités	136	23	38,4	31,0	39,7	6,6	11,6	18,7	7,5	39,8	2,8	3,9	

Keskmine kulutus 1 klassi, klassikomplekti ja õpilase peale 1927/28 õ/a.
Moyenne des dépenses par classe, complet de classe et élève en 1927/28.

18.	Kulu üldsumma Total des dépenses		Kulutatud keskmiselt Moyenne des dépenses			Kulutuse vahekord (Eesti=1,0) Proportion des dépenses (éc. est.=1,0)		
	Kroone Kr.	%	1 klassi peale Par classe	1 klassi komplekti peale Par compl. de classe	1 õpilase peale Par élève	1 kl. peale Par classe	1 kl.- peale Par compl. de classe	1 õpil. peale Par élève
a) Algkoolid — Écoles primaires.								
Eesti—Estonienne	6 201 390	89,1	1 203	2 025	75	1,0	1,0	1,0
Vene—Russe	484 550	7,0	1 096	1 857	05	0,9	0,9	0,9
Saksa—Allemande	188 850	2,7	1 042	2 222	108	1,4	1,1	1,4
Juudi—Juive	38 070	0,5	3 173	3 807	152	2,6	1,9	2,0
Rootsi—Suédoise	28 990	0,4	617	1 380	79	0,5	0,7	1,1
Läti—Lettonne	18 310	0,3	893	1 866	102	0,7	0,9	1,4
Soome—Finnoise	2 220							
Kokku—Total	6 962 380	100,0	1 202	2 017	75	1,0	1,0	1,0
Sel. vähemusrahv.—Dont minor.	760 990	10,9	1 191	1 961	76	1,0	1,0	1,0
b) Keskkoolid — Écoles secondaires.								
Eesti—Estonienne	2 412 010	84,2	4 393	—	144	1,0	—	1,0
Vene—Russe	173 010	6,0	2 582	—	131	0,6	—	0,9
Saksa—Allemande	241 950	8,5	3 226	—	149	0,7	—	1,0
Juudi—Juive	24 550	0,9	4 092	—	227	0,9	—	1,6
Läti—Lettonne	10 330	0,4	3 443	—	369	0,8	—	2,6
Kokku—Total	2 861 850	100,0	4 088	—	145	0,9	—	1,0
Sel. vähemusrahv.—Dont minor.	449 840	15,8	2 979	—	146	0,7	—	1,0

Eesti keskkool katab omad kulud peaaegsali-kult riigisummest (64,4%) ja õppemaksust (26,0%). Vähemusrahvuste keskkooles on suuremaiks tuluallikaiks õppemaks (39,8%), riigi (31,0%) ja seltside-erasisikute (18,7%) toetussummad.

Kulud. Kulutatud on üldse 1927/28 õ/a. koolide ülalpidamiseks üleriigi (v. tab. 18):

Algkoolid:	Kulusumma:	%	Õpilasi:
Eesti	Kr. 6 201 390	89,1%	89,1%
Vene	" 484 550	7,0%	8,1 "
Saksa	" 188 850	2,7%	1,9 "
Muud	" 87 590	1,2%	0,9 "
Kokku	Kr. 6 962 380		

Keskkoolid:

Eesti	Kr. 2 412 010	84,2%	83,5
Saksa	" 241 950	8,5%	9,3
Vene	" 173 010	6,0%	6,4
Muud	" 34 880	1,3%	0,8
Kokku	Kr. 2 861 850		

Alg- ja keskkoolide kuludest langeb suhteliselt suurem osa õpetajate ja ametnikkude palgade peale, kus juures vähemusrahvuste kooles palgakulu võrdlemisi kõrgem kui eesti kooles:

	Õpetajate ja ametn. palgad:		Muud kulud:	
	Algkool	Keskkool	Algk.	Keskk.
Eesti koolid	72,2%	74,3%	27,8%	25,7%
Vähemusrahv. koolid	78,9%	77,4%	21,1%	22,6%

Rahvuskoolide kulusid üksikute kululiikide järgi (üldkulu summa=100) selgitab %/o tabel nr. 19.

Alg- ja keskkoolide kulud 1927/28 õ/a.—Dépenses des écoles primaires et secondaires en 1927/28.

19. Rahvuskoolid Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement.)	Arvestatud koolide arv Écoles ayant fourni des données		Koolide ülalpidamiseks kulutatud (%%)—Sommes dépens. pour l'entret. des écoles (en %)														
			Palkadeks juhatajale ja õpetajale Salaires du directeur et du personnel enseignant		Palkadeks ametnikele ja teenijale Salaires des employés et du service		Majanduskuludeks (tüür, kütte, valgustus) Dépenses économiques (loyer, chauffage, éclairage)		Oppevahendite muretsemiseks ja raamatukog. täiendamiseks Achat de moyens d'enseign. et complém. de bibliothèque		Õpilaste toetuseks Secours aux élèves		Muud kulud Autres dépenses				
			Algkool	Keskk.	A.	K.	A.	K.	A.	K.	Éc. prim.	Éc. sec.	A.	K.	A.	K.	
Linnes—Villes.																	
Eesti—Estonienne . . .	94	53	64,4	65,8	7,3	8,5	12,6	9,7	2,5	3,7	5,1	1,4	7,8	10,9			
Vene—Russe	11	8	88,4	67,8	6,0	8,0	13,3	15,3	1,4	3,5	5,5	0,7	5,1	4,7			
Saksa—Allemande . . .	17	12	69,8	71,2	6,6	8,1	13,3	10,5	1,2	1,1	2,1	0,9	8,0	8,2			
Juudi—Juive	2	1	54,9	53,0	6,6	5,7	28,0	30,3	1,9	1,9	3,9	4,1	4,7	5,0			
Rootsi—Suédoise	1	—	84,2	—	—	2,9	—	9,1	—	—	3,6	—	0,2	—			
Läti—Lettonne	1	1	77,7	84,6	3,5	6,3	11,3	5,9	2,2	0,6	2,3	—	3,0	2,6			
Kokku—Total	126	75	65,1	66,3	7,1	8,4	13,0	10,3	2,2	3,4	5,1	1,4	7,5	10,2			
Sellest vähemusrahvusil Dont minorités	32	22	67,7	69,2	6,2	7,9	14,7	13,3	1,3	2,0	3,6	1,0	6,5	6,6			
Maal—Arrondiss.																	
Eesti—Estonienne	1073	7	69,9	65,8	2,4	7,4	10,4	9,2	2,3	5,9	2,2	0,1	12,8	11,6			
Vene—Russe	36	1	82,1	97,0	1,8	1,0	8,0	1,4	0,8	—	2,5	0,3	4,8	0,3			
Saksa—Allemande	5	—	76,8	—	3,5	—	14,8	—	1,7	—	0,6	—	3,6	—			
Juudi—Juive	9	—	87,8	—	0,0	—	3,4	—	0,8	—	2,8	—	4,3	—			
Rootsi—Suédoise	3	—	70,2	—	2,7	—	19,3	—	—	—	0,6	—	7,2	—			
Läti—Lettonne	1	—	93,7	—	—	—	4,5	—	—	—	1,8	—	—	—			
Kokku—Total	1177	8	70,8	67,0	2,3	7,2	10,3	8,9	2,2	5,6	2,2	0,1	12,2	11,2			
Sellest vähemusrahvusil Dont minorités	104	1	82,1	97,0	1,8	1,0	8,1	1,4	0,8	—	2,4	0,3	4,8	0,3			
Üleriigi—Total.																	
Eesti—Estonienne	1167	60	68,7	65,8	3,5	8,5	10,9	9,6	2,3	3,8	2,9	1,3	11,7	11,0			
Vene—Russe	97	9	77,9	68,8	3,1	7,8	9,6	14,8	1,0	3,4	3,4	0,7	5,0	4,5			
Saksa—Allemande	22	12	69,1	71,2	6,5	8,1	13,4	10,5	1,2	1,1	2,0	0,9	7,8	8,2			
Juudi—Juive	2	1	54,9	53,0	6,6	5,7	28,0	30,3	1,9	1,9	3,9	4,1	4,7	5,0			
Rootsi—Suédoise	10	—	87,3	—	1,2	—	4,2	—	0,7	—	2,9	—	3,7	—			
Läti—Lettonne	4	1	73,7	84,6	3,1	6,3	15,9	5,9	1,0	0,6	1,4	—	5,2	2,6			
Soome—Finnoise	1	—	93,7	—	—	—	4,5	—	—	—	1,8	—	—	—			
Kokku—Total	1303	83	69,4	66,4	3,5	8,3	11,0	10,2	2,2	3,5	2,9	1,3	11,0	10,3			
Sellest vähemusrahvusil Dont minorités	136	23	74,9	69,6	4,0	7,8	11,4	13,2	1,1	2,0	3,0	0,9	5,6	6,5			

Võttes aluseks eesti algkooli kulust 1 õpilase peale, maksab läti rahvusalgkooli õpilane 1,3, saksa 1,4, soome 1,7 ja juudi 2,0 korda rohem kui eesti õpilane.

Läti keskkooli 1 õpilase peale kulutatakse 2,6 ja juudi keskkooli 1 õpilase peale 1,6 korda enam kui eesti rahvuskeskkoolis.

Kulutus 1 õpilase peale alg- ja keskkoolis 1927/28 õ/a. (kroones).
 Dépenses par élève des écoles primaires et secondaires en 1927/28 (kr).

20. Rahvuskoolid Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement)	Algkool—École primaire			Keskkool—École secondaire			Kulusummade vahetõrd (Üleriigi) Eesti = 1,0 Proportion des dépenses (éc. est. = 1,0)	
	Linnes	Maal	Üleriigi	Villes	Arrondissements	Total	Algkool École primaire	Keskkool École secondaire
Eesti—Estonienne	72	76	75	143	170	144	1,0	1,0
Vene—Russe	84	59	65	129	261	131	0,9	0,9
Saksa—Allemande	110	73	108	149	—	149	1,4	1,0
Juudi—Juive	152	—	152	227	—	227	2,0	1,6
Rootsi—Suédoise	246	71	79	—	—	—	1,1	—
Läti—Lettonne	88	112	100	369	—	369	1,3	2,6
Soome—Finnoise	—	131	131	—	—	—	1,7	—
Kokku (keskmiselt) Total (moyenne)	76	75	75	143	172	145	—	—

Keskmiselt langes iga vastavast rahvusest elaniku peale rahvuskoolide ülalpidamiskuludid 1927/28 õ/a.:

	Algkoolide ülalpidamiseks	Keskkoolide ülalpidamiseks	Kulusum. vahetõrd (Eesti = 1,0)	
			Algkool	Keskkool
1 eestlase peale	6,3 kr.	2,5 kr.	1,0	1,0
1 venelase „	5,3 „	1,9 „	0,8	0,8
1 sakslase „	10,2 „	13,1 „	1,6	5,2

	Algkoolide ülalpidamiseks	Keskkoolide ülalpidamiseks	Kulusum. vahetõrd (Eesti = 1,0)	
			Algkool	Keskkool
1 juudi peale	8,3 kr.	5,3 kr.	1,3	2,1
1 rootslase „	3,7 „	— „	0,6	—
Keskmis. 1 el. p.	6,2 „	2,6 „	—	—

5. Rahvuskoolide õpetajate koosseis
 Personnel enseignant.

Õpetajate arv 1927/28 õ/a. — Personnel enseignant en 1927/28.

21. Rahvuskoolid Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement)	Õpetajate du personnel enseignant		Iga õpetaja peale õpilasi d'élèves par instituteur		Iga kooli peale õpetajaid Nombre d'instituteurs par école	
	Arv—Nombre	%	Arv—Nombre	Vahetõrd (Eesti=1,0) Proportion (éc. est.=1,0)	Arv—Nombre	Vahetõrd (Eesti=1,0) Proportion (éc. est.=1,0)
a) Algkoolid — Écoles primaires.						
Eesti—Estonienne	3 521	85,8	24	1,0	3	1,0
Vene—Russe	328	8,0	23	1,0	3	1,0
Saksa—Allemande	191	4,7	9	0,4	8	2,7
Juudi—Juive	24	0,6	10	0,4	12	4,0
Rootsi—Suédoise	22	0,5	17	0,7	2	0,7
Läti—Lettonne	14	} 0,4	13	0,5	3	1,0
Soome—Finnoise	1					
Kokku—Total	4 101	100,0	23	1,0	3	1,0
Sellest vähemusrahv.—Dont minorités	580	14,2	18	0,8	4	1,3
b) Keskkoolid — Écoles secondaires.						
Eesti—Estonienne	1 128	75,3	13	1,0	19	1,0
Vene—Russe	133	8,9	8	0,6	15	0,8
Saksa—Allemande	213	14,2	7	0,5	15	0,8
Juudi—Juive	16	1,1	7	0,5	16	0,8
Läti—Lettonne	7	0,5	4	0,3	7	0,4
Kokku—Total	1 497	100,0	11	0,8	16	0,9
Sellest vähemusrahv.—Dont minorités	369	24,7	8	0,6	15	0,8

Kutseta õpetajad oli 1927/28 õ/a.:

a) Algkoolis — Rootsi	40,9%
Saksa	26,3%
Läti	21,4%
Juudi	16,7%
Eesti	11,4%
Vene	7,3%

b) Keskkoolis — Juudi	93,7%
Eesti	40,7%
Saksa	39,9%
Vene	19,5%
Läti	14,3%

Õpetajate kousseis 1927/28 õ/a. aigul—Effectif du personnel enseignant au commencement de l'année scolaire.

22. Rahvuskoollid Écoles pour différentes nationalités (Langue d'enseignement)	Algkoolid—Écoles primaires						Keskkoolid—Écoles secondaires					
	Kutsega—Ayant dip- lôme d'instituteur			Kutseta—Sans dip- lôme d'instituteur			Kutsega—Ayant dip- lôme d'instituteur			Kutseta—Sans dip- lôme d'instituteur		
	M.	N.	K.	H.	F.	T.	M.	N.	K.	M.	N.	K.
Linnes—Villes:												
Eesti—Estonienne	90,8	93,8	92,4	9,2	6,2	7,6	63,4	56,7	61,1	36,6	43,3	38,9
Vene—Russe	88,9	97,0	93,3	11,1	3,0	6,7	85,7	73,5	81,0	14,3	26,5	19,0
Saksa—Allemande	57,4	84,6	74,6	42,6	15,4	25,4	61,9	57,9	60,1	38,1	42,1	39,9
Juudi—Juive	85,7	80,0	83,3	14,3	20,0	16,7	8,3	—	6,3	91,7	100,0	93,7
Rootsi—Suédoise	100,0	100,0	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Läti—Lettonne	75,0	80,0	77,8	25,0	20,0	22,2	100,0	66,7	85,7	—	33,3	14,3
Kokku—Total	86,4	92,3	89,6	13,6	7,7	10,4	64,5	58,2	62,3	35,5	41,8	37,7
Sellest vähemusrahvusil Dont minorités	73,0	88,5	82,1	27,0	11,5	17,9	68,2	61,6	65,5	31,8	38,4	34,5
Maal—Arrondissements:												
Eesti—Estonienne	86,3	88,1	87,2	13,7	11,9	12,8	35,4	37,1	36,1	64,6	62,9	63,9
Vene—Russe	96,4	89,6	92,3	3,6	10,4	7,7	80,0	50,0	71,4	20,0	50,0	28,6
Saksa—Allemande	—	60,0	50,0	100,0	40,0	50,0	—	—	—	—	—	—
Rootsi—Suédoise	53,8	50,0	52,6	46,2	50,0	47,4	—	—	—	—	—	—
Läti—Lettonne	100,0	66,7	80,0	—	33,3	20,0	—	—	—	—	—	—
Soome—Finnoise	100,0	—	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	86,6	87,9	87,3	13,4	12,1	12,7	39,6	37,8	38,9	60,4	62,2	61,1
Sellest vähemusrahvusil Dont minorités	90,0	86,3	87,9	10,0	13,7	12,1	80,0	50,0	71,4	20,0	50,0	28,6
Üterliigi—Total:												
Eesti—Estonienne	87,5	89,7	88,6	12,5	10,3	11,4	61,6	54,0	59,3	38,4	45,1	40,7
Vene—Russe	93,4	92,1	92,7	5,6	7,9	7,3	85,4	72,5	80,5	14,6	27,5	19,5
Saksa—Allemande	56,5	83,6	73,8	43,5	16,4	26,2	61,9	57,9	60,1	38,1	42,1	39,9
Juudi—Juive	85,7	80,0	83,3	14,3	20,0	16,7	8,3	—	6,3	91,7	100,0	93,7
Rootsi—Suédoise	57,1	62,5	59,1	42,9	37,5	40,9	—	—	—	—	—	—
Läti—Lettonne	83,3	75,0	78,6	16,7	25,0	21,4	100,0	66,7	85,7	—	33,3	14,3
Soome—Finnoise	100,0	—	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	86,6	89,3	88,0	13,4	10,7	12,0	63,1	56,8	60,9	36,9	43,2	39,1
Sellest vähemusrahvusil Dont minorités	80,1	87,6	84,5	19,9	12,4	15,5	68,5	61,4	65,6	31,5	38,6	34,4

Alg- ja keskkoolide kohta Keskbüroo väljaandeis esmum ilmanud artiklid ja andmed:

Alg- ja keskkoolid 1927/28 õ/a., A. Lepp, Eesti Statistika, 1929 a., lhk. 142—162.

Õppeasutised 1922—27 a., A. Lepp, Eesti Statistika, 1928 a., lhk. 200—210.

Alg- ja keskkoolid 1926/27 õ/a. A. Lepp, Eesti Statistika, 1928 a. lhk. 471—478.

" " " 1925/26 " " " " 1927 a., " 611—628.

" " " 1924/25 " Eesti Statistika 1926 a. Nr. 60(5) lhk. 1—20.

" " " 1923/24 " " " " 1925 a. Nr. 43(10) " 1—54 (lisa).

MAKSUBILANSS 1928 a. — BALANCE des PAIEMENTS en 1928.

Sisu: 1) Täpsed andmed, lhk. 420. 2) Ligikaudsed andmed (võimalik viga alla 10%), lhk. 422. 3) Umbkaudsed andmed (võimalik viga üle 10%), lhk. 422. 4) Maksubilansi tulemus, lhk. 424.

Käesolevast aastast alates on Rahvasteliit maksubilansi soovitatavat vormi muutnud. Senine andmestik on jaotatud kahte iseseisvasse ossa: jooksvad artiklid ja kapitalarved. Peale selle on lisatud veel kolmas osa — rahvusvahelise võla bilanss aasta lõpuks.

Rahvasteliit eeldab, et jooksvate artiklite krediti ja deebeti vahe peab teoreetiliselt vastama kapitaliliikumiste krediti ja deebeti vahetele ja võimalikud lühikumineku näitavad arvutamises tehtud vigu. Nii kontrolliks üks bilanss teist. Muidugi peab selle juures tehtama kindlaks mitte ainult pikaajaliste välislaenu ja investeerimiste summad, vaid ka lühiajalise välisvõla liikumine saadud ja tasutud krediitide tagajärjel, millised summad senini olid arvestamata.

Põhimõtteliselt oleme kogu aeg pooldanud sellist eristamist, millise on sputnud teostada juba mitmed riigid. Kuna aga ka käesoleval aastal, samuti nagu eelmisel, oleme sunnitud algama märkusega, et meie vastavad organisatsioonid võimalikuks ei pea andmete varustamist isegi selliste artiklite üle, nagu sissetulekud laevamisest, investeerimised välismaadelt jne, siis on seda arusaadavam, et kaubakrediitide jne. kohta meil andmete kogumine on esialgu teostamatu.

Sellepärast ei saa meie Rahvasteliidu nomenklatuuri kohaselt andmeid koostada ei kapitalide liikumise ega ka rahvusvahelise võla bilansi kohta. Toome ainult kokkuvõtet jooksvate artiklite liikumise üle, kuigi ka neis mitmelpool ligikaudsete andmetega tuleb piiruda.

Käesolevalt ei peatu me pikemalt bilansi koostamise meetodeil, mida tegime 1924-26 ja 1927 a. andmete avaldamisel (v. lõpus).

Andmed liigitame:
täpseks,
ligikaudseks (võimaliku veaga kuni 10%)
umbkaudseks („ „ üle 10%)

1. Täpsed andmed.*Données exactes.*

Järgnevad andmed võimaldasid täpset kindlaksmääramist, kus vastavate asutiste raamatupidamise andmeid või praegusel ajal parimat täpsust kindlustustavil meetodeil.

Väliskaubanduse andmed, millised maksubilansi jaoks kasutatud, käivad sisse- ja väljaveetud kaupade *cif* ja *fab* väärtuse kohta, olenemata tegelikest maksimisist nende eest, mis võisid sündida varem ehk hiljem. Kaubakrediidid ja välja- ning sisseveo krediiditingimuste erinevus on samuti arvesse võtmata.

Oma kaubalaevastiku sissetulek prahtidest, sissetulekud transiidist ja kaupade täiendavast ümbertöötamisest ning välisriikide laevadele müüdü varustus ja nende kulutused meie sadamais on arvestatud eraldi.

Samuti eraldi on arvestatud mitmesugused riigiostud välismailt.

Väliskaubanduse avaldatud andmelle on siia lisatud aasta kostel välismailt ostetud ja välismaale müüdü laevade väärtus.

Nagu mujalgi, pole meie väliskaubanduses arvestatud reisi- ja pagas, ametlikud pakid, kaubaarvud, tühi pakis, merel hukkunud või osaliselt päästetud varused, rikutud kaubad jne. (Pikemalt v. E. Stat. Nr. 66, lhk. 240-242.)

Kõik märgitud iseärasused on aga omased ka peaaegu kõikide teiste riikide maksubilansi arvutustele, nii et järgnevat arvuks selles mõttes täpseks võime pidada.

Eelmise kolme aasta ligidaste, peaaegu stabiliseerunud arvude kõrval, näitas 1928 a. väliskaubandus tunduvalt laienemist, mille juures aasta lõpuks väljavedu enam sissevedu ei suutnud katta ja passiivse kaubabilansi andis. Kuna väliskaubandus moodustab üle 85% meie maksubilansist, määrab see ka ette maksubilansi üldise tulemuse.

Hõbeda väliskaubandus oli tasakaalus, kulda veeti rohkem välja, kui sisse (Eesti Panga poolt). Vastupidi sellele, suurem summa läks välja raha välismailt ostetud laevade eest, sest 1928 a. kestis juba eelmisel aastal alanud kaubalaevastiku suurendamine.

Järgnevalt toodud arvused on mõned parandused tulnud teha.

Väliskaubandus 1925-28 a. (1000 kr.) — Commerce extérieur de 1925-28.

1. Väljavedu — Exportations		1928	1927	1926	1925
Väljavedu ilma allpoolloetletuta — Exportation sans articles sous-mentionnés		126 642	105 776	96 236	96 646
Välja veetud hõbedat kangides — En plus — argent en lingots		117	— ¹⁾	108	54
" " " teostes ja juvelifilt. — En plus — argent en orfèvrerie etc.		13	—	—	—
Kokku — Total		126 772	105 776	96 344	96 700
Peale selle laevad — Navires vendus		107	264	188	215
Kulla väljavedu kangides — Or exporté en lingots		337	—	53	1
" " " teostes — " " " orfèvrerie		—	—	—	—
Üldse — Gr. total		127 216	106 040	96 585	96 916
Sissevedu — Importations					
Sissevedu kalendriaastal ilma allpoolloetletuta — Importation sans articles sous-mentionnés		131 039	96 323	95 510	96 499
Sisse veetud hõbedat metallina — En plus importation de l'argent en lingots		32	31	—	—
" " " teostena — " " " " " orfèvrerie etc.		95	35	19	18
Kokku — Total		131 166	96 389	95 529	96 517
Peale selle: ostetud laevade eest makstud (ostetud laevade väärtus, millised väliskaubanduse statistika poolt arvestamata ning hiljemini saadud parandused väliskaubanduses arvutatud laevade hinna juures) — Navires achetés non compris dans le commerce extérieur (achetés et naviguants à l'étranger)		1 064	930	20	179
Sisseveetud kuld metallina — Importation de l'or en lingots		69	6	14	11
" " " teostena — " " " " " orfèvrerie etc.		138	22	27	18
Üldse — Gr. total		132 437	97 347	95 590	96 725

1) Ka plaatina.

Transiidist saadud summa näitas väikest tõusu (277 tuh. kr 358 tuh. kr peale), jäädes siiski tähtsusetuks üldse.

Välisvõlgade ja % tasumine (1000 kr.) — Amortissement des dettes extérieures et intérêts versés (en 1000).

2.	1928				1927				1926				1925			
	Vastavas valuutas				kr											
Riigi ja omavalitsuse välisvõlgade tasumine tuhandes Amortissement des dettes (en 1000).																
Prantsuse valitsusele—France (Fr.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inglise valitsusele—Angleterre (£)	6,6	6,3	6,0	2,5	120,0	114,5	109,6	40,2	—	—	—	—	—	—	—	—
Ameerika-Ühisriikide valitsusele—États Unis (\$)	—	—	—	1,4	—	—	—	5,4	—	—	—	—	—	—	—	—
Inglise firma „Power Securities Corporation“ Ltd. (£)	—	—	—	100	—	—	—	1 820,0	—	—	—	—	—	—	—	—
Laen Londonist raudteematerjalide ostmiseks—Emprunt pour l'achat du matériel des chem. de fer (£)	13,0	13,0	—	—	236,3	236,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Rootsi valitsusele (kaubakrediit)—Crédit commercial du Gouvern. de Suède (Rkr.)	59,1	78,1	—	—	59,4	78,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Panga- ja rahareformi laenu — Emprunt pour la réforme monétaire:																
Am.-Ühisriigile (\$)	23,0	11,0	—	—	85,9	41,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inglismaale ja Hollandile (£)	2,5	1,9	—	—	45,4	34,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku	—	—	—	—	547,0	505,8	109,6	2 438,5	—	—	—	—	—	—	—	—
Riigi ja omavalitsuste poolt tegelikult tasutud võlaprotsendid Intérêts versés.																
Prantsuse valitsusele—France (Fr.)	—	—	—	148,2	—	—	—	24,7	—	—	—	—	—	—	—	—
Inglise valitsusele—Angleterre (£)	48,5	48,8	49,0	12,5	881,7	888,6	893,4	228,2	—	—	—	—	—	—	—	—
Ameerika-Ühisriikide valitsusele—États Unis (\$)	200,0	150,0	100,0	—	747,1	502,0	375,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rootsi valitsusele (kaubakrediit)—Crédit commercial du Gouvern. de Suède (Rkr.)	40,5	49,6	52,9	35,8	46,5	50,0	53,0	35,7	—	—	—	—	—	—	—	—
Inglise firma „Power Securities Corporation“ Ltd. (£)	—	—	—	38	—	—	—	68,2	—	—	—	—	—	—	—	—
Laen Londonist raudteematerjalide ostmiseks—Emprunt pour l'achat du matériel des chem. de fer (£)	5,6 ¹⁾	6,3 ²⁾	2,5	—	101,8	114,4	45,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Panga- ja rahareformi laenu—Emprunt pour la réforme monétaire:																
Am.-Ühisriigile (\$)	279,6 ³⁾	139,6	—	—	1 044,4	523,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inglismaale ja Hollandile (£)	49,1 ⁴⁾	26,4	—	—	892,6	481,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku	—	—	—	—	3 714,1	2 619,9	1 366,9	356,8	—	—	—	—	—	—	—	—

Panga ja rahareformi laenu seis 1. I 29. oli järgmine:

A.-Ühisriiges \$	3 966 000	— kr (1000)	14 814,6
Ingl.-ja Hollandis £	694 200	— kr (1000)	12 619,9
Kokku		kr (1000)	27 434,5

Rahaline vahekorid välisriigiga posti-telegraafi-telefoni ja raadio alal 1928/29 a. (tuh. kr.).

Situation financière des postes etc. envers l'étranger en 1928/29 (1000 kr.).

3.	Välismaalt saadud	Välismaale makstud
Rahakaardid—Mandats	1 074,1	550,6
Postipakid—Colts	120,5	0,0
Postivedu—Transport	—	1,7
Ajalistele postiaabonemendid — Abonnements aux journaux	37,2	31,0
Kahjutasud ja vastuskupongid — Amendes et coupons pour réponse	0,7	0,7
Välistelegrammid—Télégrammes	28,3	67,9
Laevadega vahetatud raadiogrammid—Radiogr. aux navires	6,0	1,0
Telefoni kaugekõned—Téléphones	19,3	2,2
Kirjaposti rahvusvahelised transiitmaksud — Paiements pour transit	—	30,0
Kokku—Total	1 886,1	685,1

¹⁾ Sellest 0,1 tuh. £ komisjoni; ²⁾ sellest 0,1 tuh. £ komisjoni; ³⁾ sellest 1,6 tuh. \$ komisjoni; ⁴⁾ sellest 0,3 tuh. £ komisjoni.

Raudteede rahaline vahekorid välisriikide raudteedega (ilma transiidita, Raudteevalitsuse andmell).

Situation financière des chemins de fer envers l'étranger en 1927 et 1928 (sans transit).

4.	1928		1927	
	Saada	Maksta	A recevoir	A payer
Reisijatevedu Trafic des voyageurs				
	1000 krooni			
Läti raudteed	53,1	69,0	53,8	80,0
Leedu „	0,7	7,4	1,0	10,8
Saksa „	—	0,5	—	0,9
N. S. V. L. „	9,8	22,8	10,1	25,0
Muud „	0,4	0,1	—	—
Kokku	64,0	99,8	64,9	117,6
Pagasivedu—Bagages				
Läti raudteed	14,4	9,3	18,1	10,8
Leedu „	0,7	1,9	1,0	1,7
Saksa „	1,3	0,4	0,8	0,1
N. S. V. L. „	0,6	2,3	0,5	3,5
Muud „	0,2	0,2	—	—
Kokku	17,2	14,1	20,4	16,1
Kaubavedu Trafic des marchandises				
Läti raudteed	30,6	22,9	6,0	13,9
Leedu „	0,0	6,7	0,0	5,9
Saksa „	1,6	12,4	1,8	6,3
N. S. V. L. „	0,0	0,0	1,5	—
Muud „	—	—	—	—
Kokku	32,2	42,0	9,3	26,1
Üldse—Total	113,4	155,9	94,6	159,8

Komisjonid ja preemiad koosnevad ainult kindlustusseltside tegevuse tagajärjel saadud ja makstud summadest. Peale 1926 a., kus välismailt tunduvalt rohkem saadi, on 1927 a. siin meie ennustus täitunud — summad ligikaudu tasakaalustuvad.

1927 a.

Väljamaa kindlustusseltsile makstud:

Edasikindlustuspreemiaid	tuh. Kr	1 920
Kahjude tasu	"	334
Komisjoni	"	177
Kokku	tuh. Kr	2 431

Väljamaa kindlustusseltselt saadud:

Edasikindlustuspreemiaid	tuh. Kr	654
Kahjude tasu	"	1 237
Komisjoni	"	449
Kokku	tuh. Kr	2 340

Väljamaaseltsile rohkem makstud tuh. Kr 91.

On lubatav oletada, et umbes samane seisukord kujunes ka 1928 a., millise kohta täpsed andmed seni saamata.

Kulud välisesinduste peale, välismaalised ametisõidud, riigi ostud välismailt ja Eesti kodanikkude võõrsiit kojutoomise kulud on arvestatud tegelikult tehtud kulude järgi.

Rahvusvahelised maksud olid 1928 a. (tuh. kr).	
Üleilmlikkude posti- ja telegraafi liitude rahvusvaheliste büroode liikmemaks	3,3
Telefoni kaugeühenduste pidamise rahvusvahelise nõuandva komitee sekretariaadi maks	0,8
Parlamentide vahelise Ühingu liikmem.	0,15
Rahvasteliidu liikmemaks	51,88
Muud rahvusvahelised maksud	4,74
	60,87

2. Ligikaudsed andmed (võimalik viga alla 10%)

Données approximatives (erreur probable moins 10%)

Kaubalaevastiku teenistust ja selle kulutusi välissadamais oleme sunnitud ka seda-

kord ikkagi ligikaudselt arvestama, olgugi et vastavatel asutistel (Kaub.-tööstuskoda) täpsete andmete kogumine erilisi raskusi ei võiks sünnitada.

1928 a. meie kaubalaevastik, mille suurus mitu aastat peaaegu muutumatuna püsis, nihkus sellest surnud punktilt. Aasta kestel osteti mitu laeva juure.

Merilaevastiku mahu oli brutto reg. tonni

1. I. 1928	65 290
1. I. 1929	74 012

Selle tõttu suurenes arvatavasti ka teenistus. Et selliste muutuste mõju arvesse võtta, oleme arvestamisel kasutanud mitte laevastiku mahu aasta algul, nagu senini, vaid keskmist aasta algu ja lõpuarvu vahel. Ühes sellega oleme arvanud ümber ka eelmiste aastate arvud, millised vähe muutuvad.

Keskmine teenistus tonnilt on võetud Skandinaavia riikide ja Läti andmete kohaselt 1914 a. ja korrigeeritud järgnevate aastate jaoks „Economist'i“ prahtide indeksi järgi. See indeks näitab järgnevat käiku.

1924	113,4
1925	102,2
1926	110,5
1927	109,6
1928	98,8

1928 a. kujuneb madalate prahtide aastaks. Alles aasta lõpuks tõusid prahtid umbes 1924 a. tasapinnale.

Kulud võõrais sadamais, maksud jne. on arvatud 50% saadud summadest (1924—26 — 40%), kuna pool saadust kodumaale jäi (palgad, moon jne.).

Selle ligikaudse arvestuse kohaselt on 1928 a. meie sissetulek laevamisest siiski suurenenud ligi 5% võrra, mida tuleb panna laevastiku kasvu arvele.

Kaubalaevastiku teenistus 1924—28. (revideeritud arvud).

Frets et perçus par des navires nationaux de 1924—28 (chiffres corrigés d'après le tonnage au milieu de chaque l'année).

5.	Merilaevastiku redutseeritud netto mahu aasta keskel <i>Tonnage vapeur net au milieu de l'année</i>	Ligikaudne teenistus ühe netto tonni kohta <i>(kr)</i> <i>Montant probable gagné par tonne (kr)</i>	Ligikaudne koguteenus <i>(1000 kr)</i> <i>Montant total gagné (1000 kr)</i>	Sellest maksud ja kulud võõrais sadamais <i>(1000 kr)</i> <i>Dont droits et autres sommes dépensées dans les ports étrangers (1000 kr)</i>	Rahvamajand. sissetulek ja kulud kodumal <i>(1000 kr)</i> <i>Restant (1000 kr)</i>
1924	17 980	210	3 770	1 510 ¹⁾	2 266
1925	18 195	190	3 457	1 383 ¹⁾	2 074
1926	18 203	205	3 744	1 498 ¹⁾	2 246
1927	19 557	203	3 970	1 985 ²⁾	1 985
1928	23 085	183	4 224	2 112 ²⁾	2 112

Välisriikide laevade maksud ja kulutused meie sadamas on arvestatud samal viisil, nagu eelmisel aastal (v. E. St. Nr. 78. 1928 a.).

3. Umbkaudsed andmed (võimalik viga üle 10%).

Evaluations (erreur probable plus de 10%).

Sissetulek reisi- jaist 1928 a. suurenes. Aluseks võttes peatus- lubade ja registreeri-

¹⁾ 40%
²⁾ 50%

RAHVUSVAHELINE MAKSUBILANS 1925—28 a.
(Rahvasteliidu uue kava kohaselt muudetud. * on märgitud revideeritud arvud).
BALANCE INTERNATIONALE DES PAIEMENTS DE 1925—26.
(Chiffres modifiées selon le modèle de la Société Nations. Par * sont marquées les chiffres révisés).

	1928	1927	1926	1925	
	1000 kr		100 000 mk		
6.					
KRĒDIT (saadud summad). (Väljavedu).					MOUVEMENT DES ENTRÉES OU DU CRÉDIT. (Exportations).
I.—II. Kaubad ja kallismetallid (v. tab. 1) . . .	127 216,0	106 040,0	96 585,0	96 916,0	I.—II. EXPORTATIONS DE MARCHANDISES ET DES MÉTAUX PRÉC. (v. tab. 1).
III. Protsendid ja dividendid.					III. INTÉRÊTS ET DIVIDENDES.
6. Välisriikid. antud laenude pealt saadud %%	—	—	—	—	6. Intérêts perçus sur des dettes intergouvernementales, n. i. a. (dettes interalliées, etc.).
7. Välisriikidele ja välislinnadele antud laenude pealt saadud %%	—	—	—	—	7. Intérêts perçus sur d'autres emprunts étrangers nationaux et municipaux.
8. Välismaile antud pikaajaliste kapitalipaigutuste %% ja dividendid	—	—	—	—	8. Autres intérêts et dividendes perçus au titre de placements de capitaux à long terme à l'étranger.
9. Lühiajaliste kapitalipaigutuste %%	—	—	—	—	9. Intérêts perçus sur les capitaux à court terme placés à l'étranger.
IV. Muud jooksvad tulud.					IV. AUTRES ARTICLES COURANTS.
10. Prahid, aja peale üüritud laevade tasu, reisijate veoraha ja t. s. oma laevade sissetulekud meretranspordi ja väliskaubanduse alal	4 224	*3 970	*3 744	*3 457	10. Frets, loyer des navires loués par charte-partie, frais de transport des voyageurs et recettes similaires, perçues par des navires nationaux dans toutes opérations de commerce extérieur.
11. Võõraste laevade poolt:					11. Navires étrangers:
a) makstud sadamamaksud	460	440	360	400	a) Droits de port.
b) muud kulutused	500	500	400	450	b) Autres dépenses
12. Transpordist saadud:					12. Frais de transport:
a) Transiitkaupade transporteerimisest raudteel	358,3	276,9	703,9	79,1	a) Transport des marchandises transit. par chemins de fer.
b) Transiitkaupade laadimine, lossimine, aitate ja elevaatori kordasendmine ja Vene kaupade täiendav ümbertöötamine jne.	400	400	420	480	b) Transbordement; entrepôts et le perfectionnement des marchandises transitaires.
c) Raudteede poolt välismailt saadud	113,4	94,6	80,9	54,1	c) Recettes des chemins de fer n. i. a.
13. Komisjonid, kindlustuspreemiad, kurtaaz ja muud sarnased sissetulekud	2 400	*2 440	*2 180,7	1 832,5	13. Commissions, primes d'assurance, courtages et recettes similaires n. i. a.
14. Saadud välisriigelt posti-telegraafi- ja telefonioperatsioonide eest jne.	1 886,1	1 392,7	900,0	416,4	14. Recettes postales, télégraphiques et téléphoniques, n. i. a.
15. Sisserändajate ja tagasitunud väljarändajate poolt sissetoodud summad	15. Fonds importés par les immigrants ainsi que par les émigrants revenus dans le pays.
16. Väljarännanute poolt Eesti saadetud summad ja Eesti tulnud rahalised kingitused	16. Sommes envoyées par les émigrants et dons en espèces provenant de l'étranger, n. i. a.
17. Välismaaliste reisijate ja turistide poolt Eestis tehtud kulutused	5 000	4 300	4 500	5 000	17. Sommes dépensées par les touristes et voyageurs étrangers.
18. Välisriikide poolt tehtud kulutused diplomaat- ja konsulaaresinduste peale Eestis ja muud sarnased kulud	1 300	1 300	1 310	1 380	18. Dépenses des services diplomatiques et consulaires et dépenses analogues en Estonie
22. Viisade, passide jne. maksu saadud, konsulaatide ja saatkondade muud tulud välismail	154,2	106,4	63,0	101,0	22. Sommes reçues de l'étranger par le Gouvernement n. i. a.
23. Muud jooksvad tulud	50	50	70	98,0	23. Autres articles courants.
Kokku	144 062,0	121 310,6	111 317,5	110 664,1	Total
		arvestatud	punkt	14	
DEEBET (makstud summad). (Sissevedu).					MOUVEMENT DES SORTIES OU DU DÉBIT. (Importations).
24.—27. Kaupade ja kallismetallide sissevedu (v. tab. 1)	132 437,0	97 347,0	95 590,0	96 725,0	24.—27. IMPORTATIONS DE MARCHANDISES ET DES MÉTAUX PRÉCIEUX (v. tab. 1).
III. Protsendid ja dividendid.					III. INTÉRÊTS ET DIVIDENDES.
29. Riigi võlgade pealt makstud %%	3 067,6	2 619,9	1 360,9	288,0	29. Intérêts versés au titre d'autres dettes intergouvernementales n. i. a.
30. Riigi ja linnavalitsuste välisvõlgade pealt makstud %%	46,5	—	—	68,2	30. Intérêts versés au titre des dettes extérieures nationales et municipales.
31. Pikaajaliselt Eesti paigutatud väliskapitali pealt makstud %% ja dividendid	4 000	4 000	3 000	2 750	31. Intérêts et dividendes versés au titre des capitaux étrangers à long terme, placés en Estonie
32. Lühiajaliselt Eesti paigutatud väliskapitali pealt makstud %% ja dividendid	32. Intérêts versés au titre des capitaux étrangers à court terme, placés en Estonie
IV. Muud jooksvad kulud.					IV. AUTRES ARTICLES COURANTS.
34. Sadamamaksud ja muud meie laevade poolt tehtud kulutused võõrais sadamais	2 112	*1 985	*1 408	*1 383	34. Droits de port acquittés par les navires nationaux dans les ports étrangers.
35. Välismaade transpordiaagentidele makstud transporditasu	155,9	159,8	159,5	118,0	35. Frais de transport payés à des agents de transport étrangers, n. i. a.
36. Komisjonid, kindlustuspreemiad, kurtaaz ja muud sarnased väljaminekud	2 400	*2 431,0	*2 152,5	2 000,0	36. Commissions, primes d'assurance, courtages et paiements similaires n. i. a.
37. Makstud välisriigile posti-telegraafi-telefoni operatsioonide eest	685,1	487,3	450,0	156,0	37. Rédevances postales, télégraphiques et téléphoniques n. i. a.
38. Väljarändajate ja väljasõitnud immigrantide poolt väljaviidud summad	415	1 100	500	600	38. Fonds exportés par les émigrants ainsi que par les immigrants retournant dans leur pays.

	1928	1927	1926	1925	
	1000 kr		100 000 mk		
39. Immigrantide poolt välismaile saadetud summad ja välismaile saadetud rahafised kingitused	arvestatud punkt 37				39. Sommes transférées à l'étranger par les immigrants et dons en espèces envoyés à l'étranger n. l. a.
40. Reisijate ja turistide poolt väljamaal tehtud kulutused	3 150	3 000	3 200	3 550	40. Dépenses effectuées à l'étranger par les touristes et voyageurs nationaux.
41. Välismail tehtud kulutused					41. Dépenses effectuées à l'étranger par les services diplomatiques, consulaires et dépenses analogues.
a) Eesti välisesinduste ilalpidamiseks	623,3	593,0	606,7	650,1	
b) ametisõidud, ümberpaigutused, konverentsid ja erakorralised esindused välismail	248,7	206,7	282,3	249,0	
45. Muud Valitsuse poolt välismail tehtud kulutused, mis mujal nimetatamata:					45. Sommes dépensées par le Gouvernement à l'étranger, n. l. a.
a) Eesti kodanik. võõrsilt kojutoomine	10,1	14,9	14,7	15,3	a) Dépenses pour les émigr. retournant dans l'Estonie.
b) Rahvusvahelised maksud	60,9	61,2	65,2	55,5	b) Droits internationaux.
c) Mitmesugused väliskaubanduses arvestamata ostud	634,4	527,3	735,0	1 058,0	c) Différentes acquisitions non comprises dans l'importation.
46. Muud jooksvad kulud (eriti kinofilmid)	420	420	400	380	46. Autres articles courants (en outre films cinémat.).
Kokku	151 066,5	115 026,1	110 020,8	110 052,7	Total
Vahe (maksubilansi tulemus) (Kapitalide liikumine arvestamata).	-7 004,5	+6 284,5	+1 296,7	+611,4	Différence (balance des paiements). (Mouvement des capitaux non compris).

mise maksu proportsionaalsust 1924 a. omadega, mil võimalik oli mõningaid arvestusi teha, võiks seda sissetulekut arvata ca 4 670 tuh. kr. Ligi 27,5 tuh. siin välispassiga peatunud ja läbisõitnud välismaalase kohta annaks see ca 170 kr isiku kohta.*) Arvesse võttes veel sel aastal peetud laulupidu ja ekskursioone, võiks arvata, et need sissetulekud igatahes alla 5 000 tuh. kr. ei jäänud.

Eesti riikondlusest välispasidega käis välismaal ca 11,3 tuh. isikut (peale väljarännanute ja dipl. passidega sõitjate). Arvestades nende kulusid proportsionaalselt 1924 a. omadele, mil välismaal viibimise kestuse kohta oli võimalik mõningaid andmeid koondada, oleks nende kulutused väljunud ca 3 150 tuh. kr.

Väljarännanute arv vähenes 1928 a. ligi kahekordselt eelmise aasta vastu. Nende arv ja oletatud keskmine väljaviidud vahesumma olid:

	Arv	Keskmine väljaviidud summa (kr.)
Austraalia	96	1000
Am. Ühisriigid ja Kaanada	247	500
Brasiilia ja Argentina	47	300
Muud riigid	903	200
Kokku	1293	—

Selle arvestuse kohaselt viisid väljarändajad välja raha ca 415 tuh. kr.

Välisriikide esinduste kulud ja kinofilmide üürimise summad on uute andmete puudumisel võetud eelmise aasta kohaselt.

Väliskapitalide pealt tasutud % summa on arvatud samuti eelmise aasta suurusena, uute autoriteetsete arvamuste puudusel.

Punktid, mille kohta meil andmed puuduvad, kuid milliseil kahtlemata ka meie maksubilansis suurem-vähem koht oleks:

Kreediti alal:

- 1) Pankade poolt välismailt saadud % ja komisjonid.
- 2) Salakaubitsentsega teenitud summad.
- 3) Sisserännanud ja Eestis peatuma jäänud isikute ühes toodud väärtused ja raha.

*) Keskmine kulu siinviibitud päevas ca 5 kr.

- 4) Eesti kunstnikkude, näitlejate jne. poolt välismailt Eesti loodud raha.
- 5) Eesti kirjanduse, ajakirjanduse ning raamatute tellimised välismailt.

Deebet alal:

- 1) Pankade % ja komisjonid.
- 2) Salakaubana sissetoodud kauba eest väljaläinud summad
- 3) Välismailt tellitud kirjandus ja ajakirjandus.
- 4) Teadete puudumisel arvestamata jäänud väike osa riigioste välismailt.

Need punktid ei moodusta igatahes kuigi tähelepanuväärset osa. Mitmesuguste tunnuste järele otsustades peaks nad tulemuse meie kasuks andma.

4. Maksubilansi tulemus. Ühes kapitaliarvete ärajätmisega (meie poolt saadud laenud

ja tasutud võlad) muutuvad ka eelmiste aastate arvud. Väiksemal määral on muudatusi põhjustanud ka mõnede arvude tagantjäreli ettevõetud täpsustamised. Siiski, tulemuste vahe pole väga suur ja erineb sisuliselt ainult 1925 a. kus endise väikse passiivsuse asemel saame väikse aktiivsuse (sel aastal olnud suuremate laenuetasumiste ärajäämise tõttu).

Kuid üldtulemused ei muutu selle tagajärjel kuigi tunduvalt. Nagu ennemgi, selgub alltoodud arvudest, et 1925 ja 1926 a. meil tegemist oli maksubilansi tasakaalu saamisega, kusjuures siiski võlgade ja võlaprotsentide tasumine suudeti teostada ilma uute kapitali laenudeta. 1927 a. andis tunduva ülejäägi ja 1928 a. veidi suurema puudujäägi.

Maksubilansi tulemus 1925—28—Balance de paiements de 1925—28.

	1928	1927	1926	1925
	Milj. kr		100 milj. mk	
Kreedit	144,1	121,3	111,3	110,7
Deebet	151,1	115,0	110,0	110,1
Vahe	-7,0	+6,3	+1,3	+0,6

Kõigil aastail on tulemus otsejoones olnud põhjustatud väliskaubanduse tagajärgedest, kuna muud artiklid vastastikku umbes tasakaalus-

Maksuabiansi üksikute osade ostähitšus ja arvestuse täpsus 1928 a. — Importance relative de différents postes de la balance des paiements et le degré de la précision des calculs en 1928.

	1928		Kalkulatsioonide väärtused Kalkulations de valeur	Summad (1000 kr) Sommers (1000 kr)	Täpsuse umbkaudne % (0 tähendab täpsust) — % de la précision possible	Kalkulatsioonide väärtused Kalkulations de valeur	1927		1926		1925		1928, 1927, 1926, 1925	%
	Summad (1000 kr) Sommers (1000 kr)	Täpsuse umbkaudne % (0 tähendab täpsust) — % de la précision possible					Summad (1000 kr) Sommers (1000 kr)	Summad (1000 kr) Sommers (1000 kr)	Summad (1000 kr) Sommers (1000 kr)	Summad (1000 kr) Sommers (1000 kr)				
A. KREEDIT.														
Kaubad ja kallismetallid (väljavõetud)	127 216,0	0	—	4646	—	106 040,0	96 535,0	96 916,0	88,3	87,4	86,8	87,6		
Laevade sisetulekud mere transpordist ja väliskaubandusest	4 224	± 10	—	—	—	3 970	3 744	3 457	2,9	3,3	3,4	3,1		
Võetava laevade poolt makstud sadamamaksu ja muud kulutused	960	± 5	907	1 003	—	940	760	830	0,7	0,8	0,7	0,8		
Saadud transpordist jne.	871,7	± 5	825	946	—	771,5	1 204,8	613,2	0,6	0,6	1,1	0,6		
Komisjonid, kindlustuspreemiat jne.	2 300	0	—	—	—	2 440,0	2 150,7	1 532,5	1,7	2,0	1,9	1,6		
Saadud välisriigist posti-telegraafi- ja telefoni operatsioonide eest jne.	1 886,1	0	—	—	—	1 392,7	900,0	416,4	1,3	1,1	0,8	0,4		
Välismaalaste ja turistide poolt Eestis tehtud kulutused	5 000	± 15	4 250	5 750	—	4 300	4 500	5 000	3,5	3,5	4,0	4,5		
Välisriikide kulutused diplomaat ja konsulaar esinduste peale Eestis	1 300	± 5	1 235	1 305	—	1 300	1 310	1 280	0,9	1,1	1,2	1,2		
Viisade, passide jne. maksu saadud ja konsulaatide ja saatkondade muud tulud välismaal	151,2	0	—	—	—	106,4	63,0	101,0	0,1	0,1	0,0	0,1		
Muud jooksvad tulud	144 062,0	± 1,9	142 324	146 774	—	121 310,6	111 317,5	110 664,1	100	100	100	100		
Kokku	131 706,3	0	—	—	—	106,4	63,0	101,0	0,1	0,1	0,0	0,1		
Täpsed andmed	7 555,7	1,4	—	—	—	30	70	98,0	0,0	0,1	0,1	0,1		
Võimaliku veaga kuni 10%	5 000	0,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
" " üle 10%	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
ÜLDINE TÄPSUS														
Kampaad ja kallismetallide (sissevedu)	132 497,0	0	—	—	—	97 347,0	95 530,0	96 735,0	87,7	84,6	86,9	87,9		
Riigi ja omavalitsuste välisvõlgade pealt makstud %	3 714,1	0	—	—	—	2 619,9	1 866,9	3 568,8	2,5	2,3	1,2	0,3		
Privaatsest Eesti paigutatud väliskapitali pealt makstud %	4 000	± 10	3 600	4 400	—	4 000	3 000	2 750	2,6	3,5	2,7	2,5		
Sadamamaksud ja muud meie laevade poolt tehtud kulutused võõralis sadamais	2 112	± 10	1 901	2 323	—	1 985	1 498	1 363	1,4	1,7	1,4	1,3		
Välismaade transportagentidele makstud transport tasu	1 559,9	0	—	—	—	1 598,8	1 595,5	1 181,0	0,1	0,1	0,1	0,1		
Komisjonid, kindlustuspreemiat jne.	2 400	0	—	—	—	2 431,0	2 132,5	2 000,0	1,6	2,1	2,0	1,8		
Makstud välisriigile posti-telegraafi-telefoni operatsioonide eest	685,1	0	—	—	—	497,3	450,0	456,0	0,5	0,4	0,4	0,1		
Väljandrätajate ja väljasõitnud immigrantide poolt välja- võetud summad	455	± 20	332	498	—	1 100	500	600	0,2	1,0	0,5	0,6		
Reisijate ja turistide poolt väljamaal tehtud kulutused	3 150	± 15	2 678	3 622	—	3 000	3 200	3 550	2,1	2,6	2,9	3,2		
Eesti väliseinduse teatipidamiseks, ametisõidud, konverensid jne. välismaal	872,0	0	—	—	—	559,7	839,0	905,1	0,6	0,8	0,8	0,8		
Muud välisriigile poolt tehtud kulutused välismaal, mis mujal nimetatamata	705,4	0	—	—	—	606,4	814,9	1 128,8	0,4	0,5	0,7	1,0		
Muud jooksvad kulud	430	0	—	—	—	420	400	380	0,3	0,4	0,4	0,4		
Kokku	151 066,5	0,77	149 900	152 232	—	110 026,1	110 026,7	110 664,1	100	100	100	100		
Täpsed andmed	141 389,5	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Võimaliku veaga kuni 10%	6 112	0,40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
" " üle 10%	3 565	0,37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
PRECISION GÉNÉRALE.														

A. CREDIT.

Marchandises (exportation)
Frèdes raluasid par des navires nationaux.
Dèpenses des navires ètrangers dans les ports nationaux.
navig, y compris les droits de port acquitès.
Transport des marchandises de transit par les chemins de fer, leur transbord, et perfection.
Commissions, primes d'assurances, courtage etc.
Receites postales, télégraphiques et téléphoniques.
n. a. en plus recettes de chemins de fer de l'étranger.
Touristes et voyageurs ètrangers.
Dèpenses des agents diplomatiques, consulaires et autres en Estonie.
Paiements pour les visas, passeports et permis divers.
Autres recettes courantes.
Total.

B. DEBET.

Donnèes exactes.
Erreur possible jusqu'à 10%.
" " plus que 10%.
PRECISION GÉNÉRALE.
Marchandises (importation).
Intérêts aux emprunts èmis à l'étranger.
Dèpenses des navires nationaux à l'étranger.
Commissions, primes d'assurance etc.
Redevances postales, télégraphiques et téléphoniques.
Fonds exportés par les émigrants.
Dèpenses des touristes et les voyageurs nationaux à l'étranger.
Dèpenses effectuées à l'étranger par les agents diplomatiques, consulaires etc.
Sommes dèpensées par le Gouvernement à l'étranger n. a.
Autres dépenses courantes.
Total

Donnèes exactes.

Erreur possible jusqu'à 10%.
" " plus que 10%.
PRECISION GÉNÉRALE.

tuvad. Väliskaubanduse osatähtsus tõusis 1928 a. veelgi ja viimase aasta puudujääk oli esijoones ligi kolmandiku võrra suurenenud sisseveo tagajärg, millest ei suutnud katta ligi veerandi võrra tõusnud väljavedu. Tunduvalt aitas aga selleks kaasa riigi välisvõlgade % suurenemine.

Seda puudujääki ei suutnud katta ei suurenenud sissetulekud laevamisest, turismist ja posti kaudu saadud rahast, ega ka väljarännu vähenemine, ühes väljaviidava varanduse vähenemisega.

Tähelepanu väärib selle juures meie rahvusvahelise läbikäimise elustumine. Kuna eelmise kolme aasta kestel krediti ja deebet summad püsisid peaaegu samal tasapinnal, tõusid nad 1928 a. ligi kolmandiku võrra.

Tab. 7 oleme arvutanud tähtsamate artiklite osatähtsuse ja viimase aasta kohta ka täpsuse

määra, millest selgub, et vaatamata paljudele ligikaudselt võetud arvudele, üldine täpsus siiski on väga tõepärane.

Et meie ligikaudsed arvutused seisukorda üldjoontes õieti valgustavad, kinnitab ka see nähe, et Eesti Panga valuutatagavarad jne. näitavad peaaegu samasuurust suurenemist eelmisel ja vähenemist viimasel aastal, kui meie tulemused.

Rahvasteliidu kavas ettenähtud kahe teise arvutuse—kapitalide liikumise ja rahvusvahelise võla bilansi üle aasta vahetusel—on praegu võimata anda täielikku ülevaadet. On siiski eeltööd käimas vastavate andmete nõutamiseks ja kui mitte ennem, siis 1929 a. maksubilansi arvutusel loodame ka sellekohase ülevaate anda.

Maksubilansi kohta enim Keskbüroo väljaandets ilmunud andmed:

Maksubilans 1927 a., A. Tooms, Eesti Statistika kuukiri Nr. 78(5), 1928 a., lhk. 303—310.

Eesti maksubilans 1924—28 a., A. Tooms, Eesti Statistika kuukiri Nr. 66(5), 1927 a., lhk. 239—256.

NAKKUSHAIGUSED 1928 a.
MALADIES CONTAGIEUSES en 1928.

Sunduslikult teadustatavaid nakkushaigusi registreeriti 1928 a. 5 053, seega ligi kaks korda vähem, kui eelmisel aastal (10 072 : 5 053). Üle poole nakkushaiguste üldarvust (58,3%) moodustavad sarlakid, missugused vaatlusele võetud aastal kuigi mitte just taudina, siiski

Sunduslikult registreeritud nakkushaigused 1928 a. — Maladies contagieuses soumise à l'enregistrement obligatoire en 1928.

1.	Kõhutüüfus <i>Typhus abdominalis</i>		Paratüüfus <i>Paratyphus</i>		Plekküüfus <i>Typhus exanthematicus</i>		Korduv palavik <i>Febris recurrens</i>		Soopmalavik—Malaria		Rõuged— <i>Varicella</i>		Leetrid— <i>Morbilli</i>		Sarlakid— <i>Scarlatina</i>		Difteeria— <i>Diphtheria</i>		Verine kõhutõbi <i>Dysenteria</i>		Pidalitõbi— <i>Lepra</i>		Unehaigus <i>Encephalitis leth.</i>		Epideemiline aju-keemeningiit <i>Mening. cerebrosp. ep.</i>		Siimamarjad <i>Trachoma</i>		Kokku—Total					
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	K.			
Linnad —																																		
<i>Villes</i> . . .	150	127	115	108									1	119	89	554	530	56	49	1	4	2	5			7		16	22	1020	935	1955		
Tallinn . . .	81	73	100	93									1	22	8	215	174	28	26				3			8	13	454	390	844				
Haapsalu . . .															1	24	22									1		25	23	48				
Kuressaare . . .																												2	1	3				
Narva . . .	12	11	3	1												60	70		1									76	91	167				
Nõmme . . .																30	38	6	5									47	47	94				
Palde . . .																2	3											1	1	2				
Paldiski . . .																1	67	61											71	67	138			
Petseri . . .																		3											1	1				
Pärnu . . .																6	3											20	10	30				
Põtsamaa . . .																14		41	40									66	53	119				
Rakvere . . .																		1											1	1				
Tapa . . .																17	23		1	1	1	2						23	31	54				
Tartu . . .																5	2											13	5	18				
Tõrva . . .																102	108	6	3									147	152	299				
Türi . . .																3	1											4	1	5				
Valga . . .																3	3		2	1	1							8	6	14				
Viljandi . . .																1	1		6	3	2	3						2	20	13	33			
Võru . . .																35	31		1	1								1	41	39	80			
																1	3		1									3	4	7				
Maad —																																		
<i>Arrondts.</i> . . .	107	110	27	31									1	217	215	914	949	125	86		1	1		7	4	1		27	25	88	155	1518	1590	3098
Viru . . .	27	22	7	8					1					8	11	339	317	29	23				1			1	2	7	414	393	807			
Järva . . .														25	28	62	68	6	1									3	5	102	112	214		
Harju . . .														3		59	57	14	9				2	3				9	96	90	186			
Lääne . . .														10	11	142	166	9	6									3	14	175	212	387		
Saare . . .														1		3	1											1	1	34	39	73		
Pärnu . . .														2	5	86	119	2	4									13	23	117	173	290		
Viljandi . . .														2		55	57	7	7									3	11	74	82	156		
Tartu . . .														21	35	145	186	35	16									2	20	247	232	479		
Valga . . .														4		1	6	2	5	1								3	6	14	19	33		
Võru . . .														13	25	7	8	1	4	1								4	17	34	65	99		
Petseri . . .														128	100	15	14											22	18	211	163	374		
Kokku—Tot.	257	237	142	139					1	3	3	1	1	336	304	1468	1479	181	135		2	5	9	9	1		34	25	104	177	2538	2515	5053	
	494		281											640		2947					7							281						

küllalt rohkearvuliselt levisid, eriti Virumaal (656 juhtu). Sarlakite järele registreeriti suuremal arvul kõhutüüfust (775 juhtu, paratüüfus hulka arvatud), leetreid (640 juhtu) ja difteeriat (316 juhtu).

Leprahaigust teadustati 18 juhtu, malaariat 6, unehaigust 1, korduvat palavikku 1 ja rõugeid 2 juhtu, kuna plekitüüfust sel aastal üldse ette ei tulnud. Väärrib tähelepanu, et epideemilise ajukelmepõletiku juhtude arv 1928 a. tundu-

valt on suurenenud, võrreldes eelmise aastaga (59:10), ja trachoma juhtude arv märksa vähenenud (281:412).

Võrreldes eelmise aastaga, on nakkushaiguste arv 1928 a. vähenenud nii linnades (1955:3780), kui maades (3098:6292). Sarnane nakkus-

haiguste arvu langus on toimunud peaaesjalikult kahe tähtsama lastehaiguse — leetrite ja sarlakeite arvel, missugustest esimest 2379 juhu võrra ja teist 2395 juhu võrra vähem registreeriti, kui 1927 a.

Nakkushaigused kuude järgi 1928 a. — *Maladies contagieuses d'après le mois en 1928.*

	Jaanuar		Veebruar		Märts		Aprill		Mai		Juuni		Juuli		August		September		Oktoober		November		Detsember		Kokku		Üldse—Total	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.		
Typhus abdominalis	26	29	13	10	10	10	8	11	24	10	29	27	31	29	16	21	17	17	29	21	25	21	29	25	257	237	494	
Paratyphus	4	5	4	5	2	4	1	—	11	4	6	7	1	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Typhus exanthemat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Febris recurrens	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Malaria	—	—	1	—	—	—	—	—	1	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	6	
Variola	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Morbilli	49	21	41	37	35	45	38	49	40	39	21	15	5	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Scarlatina	218	277	190	215	244	200	109	148	123	116	90	71	55	51	44	60	42	39	87	86	93	99	113	117	1468	1479	2947	
Diphtheria	33	23	27	22	26	18	15	9	12	14	10	9	4	4	9	9	13	7	14	8	11	4	—	—	181	135	316	
Dysenteria	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5	7
Lepra	2	1	2	2	1	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	18
Encephalitis letharg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Mening. cerebros. ep.	2	5	7	5	10	4	2	1	2	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Trachoma	8	17	19	20	9	10	9	13	14	17	10	15	7	14	5	9	3	12	5	21	4	15	6	14	104	177	281	
Kokku—Total	343	378	305	322	337	291	242	233	227	204	167	146	105	111	84	112	91	85	153	144	259	257	225	232	2538	2515	5053	

Vaadeldes nakkushaiguste levimist registreerimiskuude järele, näeme et sarlakeid tuli ette kõige rohkem talvekuudel: jaanuaris (495 juhtu), veebruaris (405) ja märtsis (444); kõige vähem septembris (81). Samuti langeb difteeria suurim sagedus talvekuude jaanuari (55), veebru-

ari (49) ja märtsi (44) peale. Leetrid registreeriti kõige rohkem novembris (101), selle järele aprillis (87) ja märtsis (80); kõige vähem augustis (4). Kõhutüüfus esineb vahelduva sagedusega nii suvel, kui talvel, kuna paratüüfuse haripunkt novembri peale langes.

Nakkushaigused vanuse järgi 1928 a. — *Maladies contagieuses d'après l'âge des malades.*

	Kunila. Moins d'1 an		1—4 a.		5—9 a.		10—14 a.		15—19 a.		20—39 a.		40—59 a.		60 ja vanem. 60 a. et plus		Teadmata Inconnu		Kokku Total		Üldse Grand total		
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.			
Typhus abdominalis	—	—	5	5	14	13	9	21	51	30	125	108	38	50	8	10	7	—	—	—	257	237	494
Paratyphus	—	1	7	4	12	11	10	11	—	23	24	80	72	7	12	—	2	3	2	—	142	139	281
Typhus exanthemat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Febris recurrens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malaria	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Variola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbilli	13	9	62	63	106	95	90	104	30	29	34	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scarlatina	31	17	451	358	509	546	228	239	100	110	135	125	3	12	—	—	3	11	13	—	—	—	—
Diphtheria	11	7	87	43	45	32	13	17	9	5	9	22	6	4	—	—	1	1	4	—	—	—	—
Dysenteria	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lepra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Encephalitis letharg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mening. cerebros. ep.	4	—	13	7	10	7	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Trachoma	—	1	1	7	8	10	19	27	10	19	39	49	15	39	11	24	—	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	59	35	627	488	705	715	375	477	224	224	425	386	75	126	24	43	24	21	—	—	2538	2515	5053

Vanuse järele registreeriti kõige rohkem sarlakeid: 5—9 a. vanusrühmas (126,1 pro 10000); leetrid samuti 5—9 a. vanuses (24,1 pro 10000);

difteeriat 1—4 a. v. (19,1 pro 10000) ja kõhutüüfust 15—19 a. vanusrühmas (7,5 pro 10000). Rinnalastel on nakkushaigusi ette tulnud 94

Surevus sarlakelisse 1928 a.
Mortalité par suite de scarlatine en 1928.

Linnad Villes	4.				Maad Arrondis.	Mortalité en %			
	Registreeritud haigus- juhtude arv	Sellest surnud	Surevuse %	Sarlakelisesarvud, kuid haigetena registreerim.		Nombre de cas de maladies enregistrés	Dont décédés	Mortalité en %	Décédés par suite de scarlat sans être enre- gistr. parmi les malades.
Tallinn . . .	389	11	2,8	8	Viru . . .	656	72	10,9	37
Haapsalu . .	46	—	—	—	Järva . . .	130	16	12,3	16
Kuressaare . .	—	—	—	—	Harju . . .	116	10	8,6	8
Narva . . .	136	7	5,1	2	Lääne . . .	308	28	9,1	22
Nõmme . . .	69	1	1,5	—	Saare . . .	4	—	—	—
Paide . . .	5	—	—	—	Pärnu . . .	205	30	14,6	18
Paldiski . . .	—	—	—	—	Viljandi . .	112	9	8,0	10
Petseri . . .	15	—	—	—	Tartu . . .	281	26	9,2	37
Pärnu . . .	81	8	9,9	2	Valga . . .	7	—	—	—
Põhisaama . .	1	—	—	—	Võru . . .	15	—	—	—
Rakvere . . .	40	3	7,5	2	Petseri . . .	29	—	—	—
Tapa . . .	7	—	—	—	Kokku-Total	1863	191	10,2	164
Tartu . . .	210	12	5,7	2					
Tõrva . . .	4	—	—	—					
Türi . . .	5	—	—	—					
Valga . . .	9	—	—	—					
Viljandi . . .	66	—	—	1					
Võru . . .	2	—	—	—					
Kokku-Total	1084	42	3,9	17					

Nakkushaiguste kohta Eestis enne keskburro väljaandis linnade artiklid ja andmed:
Nakkushaigused 1927 a., E. Lasberg, Eesti Statistika Nr. 33 (10) 1925 a., lk. 587—588.
Nakkushaigused 1925 ja 1926 a., E. Lasberg, Eesti Statistika Nr. 67 (6), 1927 a., lk. 351—353.
Erväljaanne: Tervishoid Eestis, 1925 a., seeria „Eesti Demograafia“, v. III.
Tervishoidlik seisukord Eestis 1924—26, E. Lasberg, Eesti Statistika Nr. 58 (13), 1926 a., lk. 3—5.

A. Kits.

VÄLIS- JA RANNASÖIT JA KAUBA-NING REISIJATE VEDU 1928 a. NAVIGATION et TRANSPORTS MARITIMES des MARCHANDISES et des VOYAGEURS en 1928.

Sisu: 1) Üldiseloome, lk. 429. 2) Sadamate tegevus, lk. 430. 3) Laevasõit ja kaubavedu sadamate, riikide ja kaubaliikide järgi, lk. 431. 4) Laevade rahvuslipp, lk. 433. 5) Liinilaevade tegevus, lk. 436. 6) Laevaliigid, lk. 436. 7) Vedud, lk. 436. 8) Rannasõiduliigid, lk. 436. 9) Rahvuslipp rannasõidus, lk. 436. 10) Laevaliik rannasõidus, lk. 436.

1. Üldiseloome. Caractéristique générale.

Aast-aastalt arenenud laevasõit Eesti sadamais näitab ka 1928 a. tõusu. Välis- ja rannasõit kokkuvõetult käis Eesti sadamais 1928 a. kokku 8944 laeva kogumahuga 1 279 088 *nt*. Eelmise aastaga võrreldes oli suurenemine 161 laeva, ehk 1,8%, mahuga 99 286 *nt* ehk 8,4%. Sissetulnud laevade arvu poolest jääb seega 1928 a. maha ainult 1923 a., mil sissetulnud laevade arv oli 9 164, kuna laevade üldmahu tunduvalt — 99 286 *nt* — ületas kõigi eelmiste aastate arvud 1922 a. peale. Välissõidust sissetulnud laevade arv ületas eelmise aastaarvu 142 laeva võrra, ehk 5,3%, olles 73 laeva võrra suurem ka 1923 a. arvust, missugune senini oli suurim. Samuti laevade üldmaht ületas senini suurima arvu 72 264 *nt* ehk 8,5% võrra. Rannasõidust sissetulnud laevade arv püsis 1928 a. eelmise aasta tasapinnal — suurenemine oli kõigest 19 laeva. 1928 a. jäi maha 1923 a. aasta arvust, mil rannasõidus kõige elavam liikumine oli, 293 laeva võrra, samuti ka 1925 a. omast 105 laeva võrra. Vastandina laevade arvu liikumisele, mis pea

eelmise aasta tasapinnal püsis, tõusis rannasõidust sissetulnud laevade maht eelmise aastaga võrreldes 27 022 *nt* ehk 8,2% võrra. Sarnane suur tõus võrreldes laevade arvu vähesega tõusuga näitab, et 1928 a. käisid sadamais suurema mahuga laevad — keskmine rannasõidu laeva maht oli 58,2 *nt* eelmise aasta 54,0 *nt* vastu. 1928 a. jõudis rannasõidust sissetulnud laevade maht päris lähedale senini suurima arvuga aasta — 1923 — omale, jäädes viimasest maha ainult 479 *nt* võrra.

Sissetulnud laevade arv ja maht.

1.	Laevade arv			Laevade maht n. rgt.			% 1922 a. = 100
	Välissõit	Rannasõit	Kokku	Välissõit	Rannasõit	Kokku	
1928	2 814	6 130	8 944	922 260	356 828	1 279 088	119,4
1927	2 672	6 111	8 783	849 936	329 806	1 179 802	110,2
1926	2 498	5 679	8 171	724 168	325 547	1 049 715	98,0
1925	2 566	6 235	8 801	768 094	355 995	1 124 089	105,0
1924	2 448	5 302	7 750	685 139	313 040	998 179	93,2
1923	2 741	6 423	9 164	758 264	357 307	1 115 571	104,2
1922	2 572	5 629	8 201	824 293	246 708	1 071 001	100

Välis- ja rannasõidu laevade mahu osatähtsus sissetulnud laevade üldmahust, kõigub välissõidus 68,0 — 77,0% vahel — (rannasõidus seega 23,0 — 32,0% vahel). Kuid tingitud on see osatähtsuse kõikumine peaaesjalikult välissõidu laevade mahu kõikumistest, sest seal ette tulevad võnked on palju suuremad ja neid muutusi mõjutavaid tegureid enam. 1928 a. väljendus välis- ja rannasõidu osatähtsus 72,1 — 27,0% sissetulnud laevade üldmahust; ning ajajärgul 1928—1922 a. järgmiselt:

1928 72,1 — 27,0 1925 68,3 — 31,7 1922 77,0 — 23,0
1927 72,0 — 28,0 1924 68,6 — 31,4
1926 69,0 — 31,0 1923 68,0 — 32,0

Need arvud näitavad, et välissõidus liikuvate laevade mahu osatähtsus ehkki aeglaselt, kuid siiski järjekindlalt tõuseb.

Kauba- ja reisijate vedu.

2.	Välissõit				Rannasõit			
	Sisse	Välja	Kokku	%	Sisse	Välja	Kokku	%
Tonnid								
1928 . . .	465 270,559 695,1	024 965	116,3	74 564	34 924,109 488	52,1		
1927 . . .	353 295,613 167	866 462	98,4	76 390	33 891,110 081	52,4		
1926 . . .	403 449,424 551	828 000	94,0	87 813	37 559,125 372	59,7		
1925 . . .	380 132,358 887	719 019	81,6	80 781	34 399,115 180	54,8		
1924 . . .	295 904,503 726	799 630	90,8	84 724	30 336,115 060	54,8		
1923 . . .	350 549,334 171	684 720	77,7	158 826	56 207,210 038	100		
1922 . . .	624 416,256 458	880 874	100		
Reisijate arv								
1928 . . .	19 564	19 321	36 885	165,1	50 087	40 551,100 538	91,0	
1927 . . .	17 046	17 082	34 128	144,9	48 795	47 953, 96 748	87,6	
1926 . . .	12 552	11 371	23 923	101,6	50 121	51 619,101 740	92,1	
1925 . . .	11 767	11 767	23 534	100	55 277	55 208,110 485	100	

Suurema laevade liikumise 1928 a. tingis suurenenud kaubanduslik läbikäimine meriteel. Üldiselt suurenes 1928 a. meriteel välissõidus veetud kaubahulk võrreldes eelmise aastaga 158 503 *tn* ehk 18,0% võrra ja seda peaaesjalikult meriteel sisseveetud kauba arvel. Nimelt võrdus suurenenine sisseveos 111 975 *tn*, ehk 31,7%, kuna väljaveo suurenenine seevastu oli ainult 46 528 *tn*, ehk 9,0%. Selle nähtuse 1928 a. tingis osaliselt ikaldusaasta, mille tõttu välismaalt palju vilja sisse veeti, kuid samuti suurenes ka tooresainete ja tööstussaaduste sissevedu, mida isegi meie 1928 a. eriti suur raskekaalulise suitsumaterjali väljaveodu tasakaalustada ei suutnud. Seetõttu oleme ka 1928 a. välissõidus meriteel veetud kaubahulga poolest rekordarvuni jõudnud, ja seda oma kaubanduse arvel, kuna transiit täiesti tähtsusetuks jäänud.

Kaubavedu rannasõidus on eelmise aasta tasapinnale jäänud, olles ühes sellega ka väikseim ajajärgul 1922—28 a. Rannasõidus veetud kaubaveo osatähtsus 1928 a. oli 9,6%, 1927 a. väljendus see vahekord 11,3%.

Kui nüüd vaatleme Eesti sadamaist sisse — välja liikunud laevade koormatust, siis näeme, et 1928 a. sissesõitnud laevadest oli laaditud

mahu järgi arvates 58,3%, väljasõitnutest 66,0%, vastavate liikide üldmahust.

Eelmisel aastail olid samad arvud:

	Sissesõitnud	Väljasõitnud
1927	58,8	66,3
1926	65,6	69,2
1925	72,7	76,6

Need arvud näitavad, et laaditud laeva % meie sadamais vähenemise tendentsi avaldab, ning viimasel kahel aastal pea võrdsetena püsis. Kuna aga veetud kaubahulk vastuoksa suureneb, siis võib oletada, et laaditud laevadest peaaegu kõik täie koormatusega liikusid*).

Reisijate veos näeme 1928 a. suurenemist, isegi rannasõidus, kus reisijate arv 1925 a. peale vähenes. Välissõidus võrdus see reisijate arvu suurenenine eelmise aastaga võrreldes 13,0%-le ja seda pea võrdsetel nii sisse- kui väljasõitnud reisijate arvel. 1925 a. aluseks võttes on meriteel välissõidus liikunud reisijate arv 1928 a.ks suurenenud 65,1% võrra, mis osaliselt tingitud on turismi suurenemisest.

Absoluutarvudes pea samasuurune kui välissõidus, suhteliselt aga 3,0%-line reisijate arvu suurenenine rannasõidus, tõstis reisijate arvu 1926 a. tasapinnale, kuid kas see suurenenine ka edaspidi aset saab leidma, või ainult ajutine nähtus, on raske ütelda, kuna teised liiklemisvõimalused uute avatavate raudteede ja mootorsõidukite liinide näol ei jäta oma mõju avaldamata.

2. Sadamate tegevus.

Activité des ports.

Kogu Eesti sadamaisse sissetulnud laevade arvust langes Tallinna peale 32,3%, kuid kuna Tallinnas, kui tähtsamas kaubanduskeskkoha sadamas, suuremad laevad sees käivad, võrdub sinna sissetulnud laevade maht 65,1% üldmahust. Välissõidust sissetulnud laevade arvust langes Tallinna sadama peale 56,9%, seega ligi 3%, ning nende maht 81,7% välissõidust sissetulnud laevade üldmahust. Ehkki Tallinna sadam ka rannasõidus esikohal, pole tema osatähtsus nii sissetulnud laevade arvu ega ka nende mahu poolest mitte nii kõrge, kui välissõidus; nimelt on siin vastavad arvud 21,1% ja 23,2%.

Kaubaveos liikus Tallinna sadama kaudu üldkaubaveost 68,2%; välissõidu kaubaveost 69,3%, ning rannasõidu kaubaveost 58,0%. Reisijate veos sündis välissõit pea ainult (96%) Tallinna sadama kaudu, rannasõidus aga ainult 12,4%; see rannasõidu reisijate vähenine arv mõjutab ka võrdlemisi %, mis Tallinna sadama peale langeb reisijate üldarvust.

Teised sadamad, millel suurem tähtsus kaubaveos, on Pärnu, Narva-Jõesuu, Loksa, Kure-

* Laadituks on arvatud laevad, mis täie ehk osalise (% mahust) koormaga liikusid.

Laevasõit ja kauba- ning reisijate vedu sadamate järele.

3.	Sissetulnud laevad						Kaubavedu			Reisijate vedu		
	Välissõidus		Rannasõidus		Kokku		Välis-	Ranna-	Kokku	Välis-	Ranna-	Kokku
	Arv	Maht net.	Arv	Maht net.	Arv	Maht net.	Tonnid	Tonnid	Tonnid	Arv	Arv	Arv
Tallinn	1601	753 421	1291	82 748	2892	836 169	171 390	63 541	773 931	37 298	12 438	49 734
Pärnu	173	83 501	732	56 828	905	140 329	171 178	18 931	190 109	242	2 233	2 475
Kuressaare	71	15 124	193	30 797	264	45 921	19 164	7 273	26 437	1 294	14 160	15 454
Narva-Jõesuu	128	31 812	89	11 284	217	43 046	54 775	3 825	58 600	12	167	179
Kuivastu	—	—	886	42 849	686	42 849	—	1 391	1 391	—	10 807	10 807
Rohuküla	—	—	292	30 888	292	30 888	—	985	985	—	20 235	20 235
Loksa	214	15 905	253	14 737	467	30 642	31 999	4 468	36 467	3	970	973
Virtsu	—	—	619	19 234	619	19 234	—	1 323	1 323	—	8 218	8 218
Heltermaa	—	—	326	17 587	326	17 587	—	781	781	—	11 421	11 421
Paldiski	132	8 807	259	3 699	391	12 506	13 989	72	14 061	12	1	13
Haapsalu	95	2 396	710	9 238	805	11 634	3 247	1 023	4 270	24	12 391	12 415
Kunda	361	9 295	135	2 055	496	11 350	18 190	75	18 265	—	—	—
Triigi	2	21	155	9 678	157	9 699	—	1 266	1 266	—	1 906	1 906
Käsmu	34	1 704	111	6 356	145	8 060	1 712	1 623	3 335	—	1 319	1 319
Taaliku	1	96	110	7 373	111	7 469	200	1 130	1 330	—	940	940
Kärdla	—	—	82	5 846	82	5 846	—	1 316	1 316	—	3 188	3 188
Tsitre	—	—	64	4 753	64	4 753	—	236	236	—	146	146
Orjaku	—	—	15	751	15	751	—	29	29	—	—	—
Mõntu	2	178	8	177	10	355	—	121	200	—	—	—
Kokku	2 814	922 260	6 130	356 828	8 944	1 279 088	1 024 965	109 488	1 134 453	38 885	100 538	139 423

saare, Kunda ja Paldiski sadamad. Kõigil neil ületab kaubaläbikäik 1928 a. 10 tuh. *tn* ja seda peaaesjalikult välissõidus veetud kaupade arvel. Üksikult võttes moodustas nende sadamate läbi läinud kaubahulk üldkaubaveost Pärnul 16,8%, Narva-Jõesuul 5,2%, Loksal 3,3%, Kuressaarel 2,3%, järgmisil aga tunduvalt vähem.

Tallinna, Pärnu ja Narva-Jõesuu kaudu liikunud kauba hulk moodustab 90,2% üldkaubaveost—seega on kõigi teiste sadamate osatähtsus üsna väike. Sissetulnud laevade suuremate arvudega esinevad peale nimetatud kolme veel Haapsalu, Virtsu, Kuivaste, Loksa jne., kuid kuna need sadamad rannasõiduliinide peal asuvad, mis esijoonel reisijate teenistuses, on ka arusaadav elav liikumine neis ja enam-vähem

suur reisijate arv, kuid üsna tähtsuseta kaubavedu. Peaaesjalikult reisijate liikumisest on tingitud laevasõit Rohuküla, Kuressaare, Haapsalu, Heltermaa, Kuivastu ja Virtsu sadamais.

Laevade liikumine aasta läbi sündis 1928 a. ainult Tallinna sadamas, kuna teisis sadamais, peale paari erandi, laevade liikumine aasta 3 esimese kuu jooksul, — jaanuar — märts jääolude tõttu seisis. Elavam liikumine algas alles mai kuus ja kestis kuni aasta lõpuni. 1928 aasta lõpu kuudel, novembris — detsembris, oli liikumine siiski elavam kui samadel kuudel eelmisel aastal. Elavamaks kuuks nii 1928 a., kui ka 1927 a. osutus juuni kuu. Üksikasjalised andmed laevade liikumise kohta kuude ja sadamate järgi v. tab 1.

VÄLISSÕIT — LONG COURS.

3. Laevasõit ja kaubavedu sadamate, riikide ja kaubaliikide järgi.

Navigation et transport des marchandises d'après les ports, les pays et les articles.

Sadamate arv, millised ühenduses olnud välismaa sadamatega välissõidus kurseerivate laevade kaudu, tõuseb 1928 a. 12 peale, seega 3 sadama võrra suurem, kui eelmisel 1927 a. (Mõntu, Taaliku ja Triigi). Kuid suure sadamate arvu peale vaatamata sünnib laevasõit välisriikidega peaaesjalikult Tallinna kaudu. 1928 a. Tallinna sadamasse sissetulnud laevade arv võrdus 56,8% välissõidust sissetulnud laevade üldarvust ja nende maht 81,7% üldmahust. Eelmisel 1927 a. olid vastavad % 56,3 ja 82,6. Seega võrdus 1928 a. Tallinna sadama sissetulnud laevade arv ja maht suhteliselt 1927 a. omale, kuna absoluutne suuremine võrdus 97 laevale, ning mahu arv 51 110 *tn*.

Teisist sadamast olid mahu arvud Pärnul 9,0%, Narva-Jõesuul 3,4%, Loksal 1,7%, Kuressaarel 1,6%, ning ülejäänul veel väiksemad.

Neis 5 sadamas välissõidust seeskäinud laevade maht võrdub 899 763 *nt* ehk 97,5% kõigi välissõidust sissetulnud laevade üldmahust. Siit selgub, et ülejäänud 7 sadamal oli üsna vähene tähtsus välissõidus — ainult 22,8% sissetulnud laevade arvust ja 2,5% mahust.

Tallinna tolliameti kaudu on läinud 64,1% väliskaubanduse üldläbikäigust, mille moodustab peamiselt sissevedu—87,3%, ning ligi pool (45,8%) väljaveost ja üle poole transiidist. Sama peame ütlema ka reisijate veo kohta, kuna pea 100% välissõidus liikunud reisijaist Tallinna sadama kaudu omad reisid on sooritanud.

Teiste sadamate tegevus kaubaveo alal piirdub peaaesjalikult väljaveoga (suurem, võrreldes teiste sadamatega, sissevedu sünnib ainult Pärnu sadama kaudu), kuna nad asuvad teatud saduste tootmisvaldkondade piirides—sarnasena võiks nimetada Pärnut ja Narva-Jõesuud, peamiselt metsasaaduste väljaveo sadamadena,

Loksat, Kundat—tsemendi ja telliskivi väljaveo sadamatena jne.

Välismaade arv, missugustega meil mereteel otsekohene läbikäimine, on 1928 a. samane, mis

eelmisel aastalgi. Veidi muutunud on riikide järjekord meie sadamais käinud laevade arvu poolest, võrreldes 1927 a. ja seda peamiselt väiksema osatähtsusega riikide juures.

4. Riik	Laevasõit (sisse tulnud, välja läinud)				Kaubavedu		
	Arv	Maht net.	Neist laadit.		Sisse	Välja	Kokku
			Arv	Maht net.			
Inglise	372	308 256	347	285 744	101 310	229 531	330 841
Saksa	712	436 191	564	357 800	205 967	66 256	272 223
Soome	3 180	528 257	1 557	186 273	8 401	105 005	113 406
Hollandi	90	59 025	74	47 525	20 273	68 440	88 713
Rootsi	521	149 453	401	85 130	39 422	32 092	71 514
Belgia	66	44 614	61	41 378	19 413	19 133	38 546
Danzig	109	30 219	42	8 435	24 251	5 305	30 056
Taanil	161	43 063	35	8 199	11 665	8 538	20 203
Lätti	265	78 560	150	35 333	6 801	6 707	13 508
N. S. V. L.	38	32 199	5	12 010	11 619	2	11 621
Ühisriigid	5	12 723	5	12 723	9 235	—	9 235
Prantsuse	75	60 380	73	58 260	1 393	7 575	8 968
Muud riigid	45	46 669	23	15 825	5 520	10 521	16 041
Merelt tagasi tulnud	91	10 793	11	5 042	—	—	—
Kokku	5 670	1 840 440	3 348	1 159 727	465 270	559 695	1 024 965

Nagu tab. 4 näeme, on meil tihedam läbikäimine välissõidus nii laevade arvu, kui ka mahu poolest nelja riigiga—Soome, Saksa, Inglise ja Rootsi, eriti Soomega, mis tingitud elavast reisilaevade liikumisest. Nende riikide ja meie sadamate vahel liikunud laevade arv moodustab 81,3% ja nende maht 77,3% sisse- ja väljaläinud üldmahust. Mahu suurus nende riikide järgi üksikult võttes, saame järgmised arvud, (sulgudes 1927 a. arvud): Soome 28,7 (24,4), Saksa 23,7 (23,9), Rootsi 8,1 (9,1) ja Inglise 16,7% (18,5). Nii on siis kokku teiste riikide osatähtsus laevade arvust 15,7% ja nende mahust 22,7%.

Võrreldes 1928 a. laevade mahu arvusi eelmise aasta arvudega, näeme eelpoolnimetatud 4 läbikäimise poolest elavamate riikide juures tunduvat suurenemist Soome ja Eesti vahel liikunud mahu, kuna Saksa, Inglise ja Rootsi vahel liikunud mahud pea eelmise aasta tasapinnal püsivad. Ka vähema osatähtsusega esinevate riikide arvud on muutunud, enamjaolt suurenedes proportsionaalselt üldarvu suurenemisele, ainult Taani vahel liikunud maht on tähelepanevalt vähenenud.

Täiesti erinev järjekorrast mahu poolest on järjekord meie ja välisriikide vahel veetud kaubakvantumi poolest. Kuna esimene oleneb suurel määral laevaliinidest, mille teedel meie sadamad asuvad, oleneb viimane ainult kaubavahetuse elavusest meie ja üksikute välisriikide vahel. Määrav on siin asjaolu, et üle poole (58,3%) kaubavahetusest mereteel sünnib ainult kahe riigiga—Inglise ja Saksamaaga; neist esineb esimene meie suurima väljaveo-, teine sisseveomaana.

Ülejäänud riigest oli suurem kaubavahetus Soomega ja Hollandiga—meie väljaveo suure

ülekaaluga, Rootsi—väikese sisseveo ülekaaluga; andmed teiste riikide kohta, kelle osatähtsus kaubavahetuses meiega väiksem, leiduvad tab. 4.

Kaubavedu 1928 a. koosnes järgmisest kaubaliikist.

5.	Kaubavedu sisse ja välja (tonnides)	%
Tera- ja jahvatatud viil, kartul, loomatõli	156 199	15,2
Toiduained—karjasaadused	13 275	1,3
Puu- ja puutööstussaadused	300 212	29,3
Paber, paberikaup ja trükitöö	42 167	4,1
Puuviil, lõua ja muud kiudained	18 883	1,9
Metallid	38 532	3,8
Kivid, mullad ja nende saadused	148 776	14,5
Kivisüsi, koks, põlevkivi	94 489	9,2
Muud	207 452	20,2
Üldse	1 024 965	100

Tab. 4 nägime, et esimesel kohal mereteel veetud kauba hulga seisab Inglismaa oma 32,3%-ga üldkaubaveost mereteel, millest üle 1/3 moodustab meie väljavedu. Nagu eelmisilgi aastail on pea väljaveo kaupadeks Inglismaale metsamaterjalid, peekon ja munad. Samaks on jäänud peajoontes ka sisseveetavad kaubad, millisteks osutusid kivisüsi, heeringad, metallid, viil jne. Kaubavahetus Inglismaaga sündis meil väljaveos kolme suurema sadama—Tallinna, Pärnu, N.-Jõesuu kaudu, missugused meie suuremad metsamaterjali väljaveo sadamad, kuna sissevedu pea ainuüksi Tallinna sadama kaudu sündis. Inglismaa sadamate arv, milliste kaudu kaubavahetus meiega sündis, ulatub ligi 50-ni, neist tähtsamad, kui meie kaupade sisseveo sadamad—Hull, London, Grangemouth, Boness, ja kui väljaveo sadamad meile—Hull ja London. Võrreldes eelmise aastaga on kaubavahetus

meriteel Inglismaaga suurenenud ligi 9 tuh. tn ja seda võrdselt nii sisse- kui väljaveo arvel.

Saksamaa osatähtsus ja teine koht suuruse järgi on tingitud suurest sisseveost Saksamaalt. Sissevedu meriteel Saksamaalt moodustab ligi poole — 44,3% — meie üldsisseveost meriteel, kuna väljavedu Saksamaale seevastu ainult 11,3% üldväljaveost on. Sarnane suur sissevedu Saksamaalt on tingitud ühest küljest sellest, et suurima osa välismaalt ostetavaist kaupadest ostame meie Saksamaalt, teisest küljest aga esineb paljudele meile sisseveetavaile kaupadele Saksa transiitmaana. Nii tulevad meile Saksamaa kaudu paljude kesk- ja lõuna Euroopa riikide kaubad, millistega meil otsekohene läbikäimine meriteel puudub. Samuti ka ookeani taguste maade kaubad, nagu Ameerika vili, nahad, Austraalia vili, mis Saksa sadamais ookeanilaevadelt väiksemaile laevadele ümberlaaditakse ja seega kui Saksamaalt tulevad kaubad meie sisseveos figureerivad.

Saksamaalt sisseveetavate kaupade nimestik on väga suur; peakondingendi moodustasid siin 1928 a. vili, mitmesugused koloniaal kaubad, metallid ja masinad, väetisained, igasugused keemikaalid j. n. e. Võrreldes 1927 a., on sissevedu Saksamaalt 1928 a. järsult suurenenud — 100 000 tn võrra, mida põhjustas suur teravilja sissevedu esmakordselt Saksamaalt. Väljavedu Saksamaale koosnes tsemendist, metsamaterjalist, võist, tekstiiltööstussaadusist jne. Sadamaist, mille kaudu kaubavahetus sündis, olid tähtsamad meil Tallinn ja Pärnu; Saksamaa enam kui 20 sadamast — Hamburg, Stettin, Lübeck, Bremen, Königsberg.

Eesti-Soome vahelise kaubaveo, mis 1927 a. omast $\frac{1}{4}$ võrra suurem, moodustas väljavedu meilt, kuna sissevedu Soomest ainult $\frac{1}{14}$ üldlääbikäigust Soomega võrdub. Aastate jooksul on väljakujunenud teatud kaubad, mis omale Soomes turgu leidnud; need on telliskivid, tsement, kartulid, elusloomad jne., kuna Soomest sisseveame paberit ja paberimassi, kive sillutamiseks, silke jne. Sadamaiks, mille kaudu kaubavahetus Soomega sünnib, on meil peale Tallinna tähtsamad Kunda ja Loksa — kui tsemendi- ja telliskivivabrikute läheduses ja kartulikasvatuse raionis asuvad sadamad; Soome — Helsinki, Turku ja Viipuri.

Eesti-Hollandi vahelisest kaubaveost moodustab väljavedu meilt üle $\frac{3}{4}$, ning koosneb peamiselt metsamaterjalist, tsemendist ja paberist. Hollandist vedasime sisse vilja, väetisaineid, mitmesugust koloniaalkaupa. Tähtsaimaks sadamaiks Eesti-Hollandi vahelises kaubaveos olid meil Tallinn ja Pärnu; Hollandil Amsterdam ja Rotterdam.

Eesti-Rootsi vahel on kaubavedu võrreldes eelmise aastaga suurenenud ligi 20% ja seda

ainuüksi sisseveo arvel Rootsist, mis suurem eelmise aasta omast ligi 13 tuh. tonni. Peasisseveo kaupadeks Rootsist olid väetisained, kivid tänavsillutuseks ja tööstusotstarbeiks, mitmesugused masinad ja põllutööriistad; väljavedasime Rootsi kartulaid, elusloomi, tsementi.

Eesti-Belgia vaheline kaubavedu suurenes eelmise aastaga võrreldes ligi 50% ja seda ühevõrdselt nii sisse- kui väljaveos. Väljaveo kaupadeks olid metsamaterjalid, lina, paber; sisseveos metallid ja väetisained.

Eesti-Danzigi vaheline kaubavedu näitab ligi 20% vähenemist ja seda peamiselt väljaveos. Sisse veame Danzigi kaudu vilja ja suhkurt.

Eesti-Taani vaheline kaubavedu on suurenenud ligi 11%, ainult sisseveo arvel, kuna väljavedu on püsinud eelmise aasta tasapinnal. Taani veame meie metsamaterjale, paberit, tekstiiltööstussaadusi; sisse veame peamiselt väetisaineid, mitmesugust savi ja kive (shammott), õlisi jne.

Teistest riikidest on suurenenud kaubavahetus mereteel Lätiga, N. S. V. L., Ühisriikidega (viimasega ainult sissevedu), ning vähenenud (ligi 15%) Prantsusmaaga.

4. Laevade rahvuslipp. Puvillonsuutla.

Ehkki meie sadamais 1928 a. 20 riigi lippude all laevad sees käisid, on suurem osatähtsus neis ainult mõnel üksikul. Sarnastena on meil juba aastaid mahu suuruse järjekorras võttes väljakujunenud Saksa, Eesti, Soome ja Inglise lipud. Nende 4 riigi lipu all sissetulnud laevade maht võrdus 1928 a. 81,6% sissetulnud laevade üldmahust — ülejäänud 18,4% jaguneb 13 riigi lippude vahel, millest suuremad Taani (6,9%), Rootsi (5,2%) ja Norra (3,1%). Kõigi teiste lippude osatähtsus võrdub 1% ja alla selle. Kuidas aga 4 suurema lipu osatähtsus on liikunud, näitab tab. 6.

% sissetulnud laevade üldmahust.

	1928	1927	1926	1925	1924	1923	1922	1921
6.								
Saksa	33,7	35,6	38,6	40,8	35,5	30,8	26,1	27,4
Soome	15,9	15,1	14,6	13,1	17,6	15,9	17,2	18,0
Eesti	20,5	17,3	15,0	12,9	13,7	17,7	11,8	19,4
Inglise	11,5	12,6	9,8	10,1	13,8	13,7	10,1	6,6

Nagu tab. arvudest näeme on 1921—28 a. muutmatult esimesel kohal püsinud Saksa lipp; olles 1921 a. 27,4%, suurenes Saksa lipu osatähtsus aasta-aastalt (väljaarvatud 1922 a.) ja jõudis 1925 a. 40,8%-ni. Viimased 3 aastat näitab aga Saksa lipp langust, mis teda juba 1924 a. tasapinnast madalamale on viinud. Teine koht sissetulnud laevade mahu suuruse järgi on vaheldamisi Soome ja Eesti lippude käes olnud, kus juures teine koht oli Soome lipul 1922, 1924 ja 1925 a., ning Eesti lipul 1921, 1923 ja

1926—28 a. Kolme viimase aasta jooksul on Eesti lipu osatähtsus üldiselt järjekindlalt suurenenud, jõudes 1928 a. 20,5%, mis ka senini kõrgeimaks Eesti lipu suhtarvuks osutub. Siin juures peab märkima, et Eesti lipu osatähtsuse suurenemine ei sünni mitte Soome, vaid pigemini Saksa lipu arvel, sest ka Soome lipp näitab peale langust 1926 a., jälle tõusu 2 viimase aasta jooksul.

Inglise lipu osatähtsus võrdus ainult 1924 a., millal ta kõige kõrgemal — 13,8% oli — Eesti lipule; kõigil teistel aastatel oli Inglise lipu osatähtsus madalam.

Laevastit ja kauba ning reisijate vedu laevade rahvusliku järele.

7. Lipp:	Sissetulnud maht		Kaubavedu (sisse+välja)		Reisijate vedu	
	n. rgt.	%	tonnid	%	arv	%
Eesti	189 182	20,5	342 165	33,4	6 622	17,0
Saksa	310 509	33,7	379 777	37,1	7 537	19,4
Taanil	63 869	6,9	89 831	8,8	14	—
Inglise	106 158	11,5	59 990	5,9	2 835	7,3
Soome	146 317	15,9	47 809	4,7	21 438	55,1
Rootsi	47 753	5,2	44 986	4,4	214	0,6
Norra	28 500	3,1	35 782	3,5	2	—
Prantsuse	10 848	1,2	9 485	0,9	—	—
Läti	4 954	0,5	8 352	0,8	59	0,2
Hollandil	2 014	0,2	3 660	0,3	5	—
N. S. V. L.	3 158	0,3	2 382	0,2	—	—
Leedu	437	—	573	—	—	—
Čiili	2 260	0,2	31	—	15	—
Rumeenia	1 824	0,2	23	—	—	—
Cehhoslovakkia	1 598	0,2	13	—	24	0,1
Türgil	514	0,1	5	—	—	—
Kreeka	1 014	0,2	2	—	1	—
Poola	575	0,1	—	—	119	0,3
Austria	136	—	—	—	—	—
Ungari	240	—	—	—	—	—
Kokku	922 260	100	1 024 965	100	38 885	100

Kaubaveos lippude järgi püsivad esikohal Eesti ja Saksa lipud. Nende lippude all liikuvail laevadel veeti 1928 a. 70,5% meriteel kaugesõidus veetud kaupadest. Samuti kui mahu suurenemise juures, puutub ka siin silma Eesti lipu osatähtsuse suurenemine 3 viimase aasta jooksul. Oles 1926 a. 23,3%, tõusis see arv 1927 a.—29,9% ja 1928 a. 33,4% üldkaubaveost välissõidus. Ka Saksa lipul näeme jälle 1928 a. suurenemist 2,4% võrra, kuna 1927 aasta võrreldes eelmise 1926 a. 5,8% langust näitas. Üldiselt on aga Saksa lipu suur ülekaal kaubaveos Eesti lipu üle, mis 1926 a.

17,3% võrdus, tublisti vähenenud, ning võrdus 1927 a. 4,8% ja 1928 a. 3,7%. Ning kui arvesse võtta intensiivset Eesti kaubalaevastiku kasvamist, mis aset leidis 1928 ja 1929 a., ning uue Eesti-Ingliise vahelise laevaliini asutamist, võib loota, et lähemas tulevikus Eesti lipp meie merikaubanduses esimesele kohale siirdub.

Saksa lipu senine suur osatähtsus kaubaveos on tingitud sellest, et meie Saksamaalt kõige enam, võrreldes teiste riikidega, kaupu ostame; ka tuleb meile Saksamaa kaudu palju kaupu teistest riikidest ja ilmajagudest, ja kuna Saksa laevad on oma kätte koondanud suurema ja tähtsama osa laevaliinest Balti meres, on nad ka suurema osa kaubaveost oma kätte koondanud.

Kõigi teiste lippude osatähtsus kaubaveos Saksa ja Eesti kõrval on väikene, ning ehkki 1928 a. üksikui, nagu Taanil, Rootsil, Norral, Soome ja Prantsuse absoluutselt suurenes—suhteliselt siiski vähenemist näitab (väljaarvatud Prantsusmaa), mõnel, nagu N. S. V. L. isegi väga tunduvalt. (v. tab. 7.)

Reisijate vedu sündis tavaliselt Soome, Saksa ja Eesti lipu all sõitvatel laevadel, kuna nende valdamisel laevaliinid ja nende riikide laevad sagedamini kurseerivad. 1928 a. veeti nende 3 lipu all sõitvatel laevadel 91,5% välissõidu reisijaist. Võrdluseks 1927 a võiks märkida, et 1928 a. reisijate vedu välissõidus Eesti laevadel võrdlemisi suurt langust näitab. Kuna reisijate arv 1927 a. 8643 in. — 25,4% oli, veeti 1928 a. 6 622 in., mis vastava aasta reisijate arvust ainult 17,0% on; seega vähenemine ligi 23,4%. Seevastu suurenes aga reisijate arv Saksa ja Soome laevadel. Väikest suurenemist näitab reisijate arv Inglise laevadel, ning suuresti on vähenenud Rootsi laevadel.

Lõpuks vaatleme missuguste riikide laevadel sündis Eesti ja üksikute välisriikide vaheline kaubavedu, ning kuna kaubaveos pea võrdsetena esinevad Eesti ja Saksa lipp oma 70% osatähtsusega, kuidas nad oma vahel suhtuvad, ning missugust osa mängib igal üksikul riigil tema oma lipp.

8.	Inglise	Saksa	Soome	Hollandil	Rootsil	Belgia	Danzig	Taanil	Läti	N.S.V.L.	Prantsuse	Muud
Sisse- ja väljaläinud maht n. rgt.	308 256	436 199	528 257	59 025	149 458	44 614	30 219	43 063	78 590	32 199	60 380	70 185
Sellest:												
Eesti lipu %	30,6	3,3	23,0	50,9	39,5	8,8	17,0	31,7	34,8	2,7	—	12,5
Vastava riigi lipu %	41,8	70,3	36,9	1,2	29,0	—	—	42,9	5,0	0,3	23,5	—
Saksa lipu %	10,7	70,3	30,3	28,4	5,8	76,0	28,0	18,0	27,5	71,8	—	5,5
Kaubavedu tonnides	330 841	272 223	113 406	88 713	71 514	38 546	30 056	20 203	13 508	11 621	8 968	25 276
Sellest:												
Eesti lipu %	44,4	4,7	64,6	44,8	61,2	10,9	26,6	17,4	39,4	—	—	15,9
Vastava riigi lipu %	17,8	87,9	33,1	0,7	23,9	—	—	47,3	1,6	—	54,2	—
Saksa lipu %	15,1	87,9	1,6	32,6	4,8	71,9	65,0	6,4	2,0	52,5	5,1	3,7

Nagu tabelist näeme, on 1928 a. suurem kaubavedu Eesti laevadel olnud Soome, Rootsi, Hollandil ja Inglise vahel. Nende riikide ja Eesti

vahel veetud kaubahulk teeb välja 88,9% Eesti laevadel veetud kaubahulgast. Ehkki Eesti lipul küllalt suur osatähtsus veel oli kaubaveos Lä-

tiga (39,4%) ja Danzigiga (28,6%), kuid vähese kauba kvantumi tõttu on ka vastavad absoluut arvud tähtsusetud.

Ülaltoodust näeme ka, et Eesti lipp oli 1928 a. ülekaalukalt domineeriv ainult kaubaveos Soome ja Rootsiiga. Ligi pool kaubaveost sündis Eesti laevadel Inglismaaga ja Hollandiga. Väga madalale ehk peaaegu väljasurutud on Saksa lipu pool Eesti lipp kaubavahetuses Saksamaa enesega, Belgiaga, Danzigiga ja N. S. V. L. Huvitaval kombel on N. S. V. L. ja Eesti vaheline kaubavahetus meriteel sündinud ainuüksi Saksa laevadel.

Viimase 3 aasta, 1926–28 a. andmeid võrreldes võime tähele panna Eesti lipu osatähtsuse suuremist kaubaveos Inglismaaga (20,3 : 32,1 : 44,4%), kuna Inglise oma lipp väikest vähenemist näitab (21,3 : 21,0 : 17,8).

Kaubavahetuses teiste riikidega on kõikumised sinna ehk teise poole väikesed, ja arvesse võttes ka vähese kauba kvantumi, mis nende riikide ja Eesti vahel (väljaarvatud Saksamaa) veetakse, ilma suurema tähtsusetu.

5. Liinilaevade tegevus. Tallinna sadama kaudu

Lignes de navigation läksid 1928 a. 13 laevaliini, ning Pärnu sadama kaudu 1. Seega suurenes Eesti sadamate kaudu käivate laeva liinide arv 1 võrra. Kuid see juurdetulnud uus laevaliin ei oma püsivat iseloomu vaid liigub punktide Hamburg—Tallinn—Gent vahel ainult siis, kui laadung olemas. Suurem osa laevaliine ühendavad meid Saksa ja Soome sadamatega, kuid vähemalt ühe liiniga oleme seotud ka Rootsi, Inglise, Hollandi, Belgia ja Prantsuse sadamatega. Mis puutub kurseerivate liinilaevade tonnažandmissesse, siis ei saa neid absoluutselt täpsetena terve aasta kohta võtta, kuna ettetulevate tarviduste puhul üks laev asetakse teisega. Sarnastel juhtudel on toodud aasta jooksul sõitnud laevade keskmine tonnaž.

9.	Eesti lipp	Välislipp	
		br. reg. ton.	
Tallinn—Helsinki	—	484	Soome
Helsinki—Tallinn—Stettin	—	2291	Soome, 2010 Saksa
Tallinn—Hamburg	—	1137	Saksa
Tallinn—Stettin	—	887	Saksa
Lübeck—Danzig—Tallinn—Lübeck	—	1014	Saksa
London—Tallinn—Riga—London	—	1542	Inglise
Göteborg—Helsingborg—Malmö—Danzig—Riga—Helsinki	—	409	Rootsi
Tallinn—Stockholm	507	—	—
Pärnu—Kuressaare—Riga	483	—	—
Tallinn—Kopenhagen—Prantsuse (viim. sadam Bordeaux)	—	1383	Prantsuse
Hamburg—Tallinn—Soome sad.	—	1369	Taani
Antwerpen—Rotterdam—Tallinn	—	1042	Saksa
Tallinn—Bremen	—	1153	Saksa
Hamburg—Tallinn—Gent (ainult kui kaupa on)	—	1162	Saksa

Eesti lipul on ainult 2 liini—Tallinn—Stockholmi ja Tallinn—Riia vahel, kuna enamus liinilaevadest Saksa lipu all sõidavad.

Võrreldes eelmise aastaga, on kaubavedu liinilaevadel üsna tunduvalt suurenenud—absoluutselt üle 77 tuh. tonni, mis võrdub 37%-le, nii et 1928 a. veeti liinilaevadel ligikaudu 1/3 meriteel välissõidus veetavaist kaupadest.

Kuna laevaliinidel Saksa laevad liiguvad, siis on ka loomulik, et suurem kaubavedu (70%) Saksa laevadel sündis. Teiste lippude all sõitvate liinilaevade osatähtsus liinilaevade kaubaveos on üsna väike, kõige suurem Inglise lipul—12,3, ülejäänul aga palju vähem, ning üksikult, nagu Prantsuse liin, isegi alla 1%. Eesti lipu all sõitvatel liinilaevadel on kaubavedu üsna väike, ulatudes ainult 5,3%. See on ka loomulik, kuna Eesti liinilaevad maade vahel liiguvad, millistega meil võrdlemisi väikene kaubavahetus, ning veetavad kaubad mitte kõik oma iseloomu tõttu kohased pole liinilaevadel vedamiseks.

10.	Lippud	Kaubavedu tonnides			Reisijate vedu (arv)		
		Üldse	Sellest liinilaevadel	Liinilaevadel veetud kauba arvu % üld-arvust	Üldse	Sellest liinilaevadel	Liinilaevadel veetud reisijate arvu % üld-arvust
Eesti	342 165	13 008	3,8	6 622	3 211	48,5	
Saksa	379 777	215 121	56,6	7 537	7 012	93,0	
Taani	89 831	13 115	14,6	14	7	49,0	
Inglise	59 999	37 168	61,9	2 835	307	10,8	
Soome	47 890	19 161	40,0	21 438	21 028	98,1	
Rootsi	44 986	7 299	16,2	214	9	3,7	
Norra	35 782	—	—	2	—	—	
Prantsuse	9 485	1 741	18,4	—	—	—	
Läti	8 352	—	—	59	—	—	
Hollandi	3 660	—	—	5	—	—	
N. S. V. L.	2 382	—	—	—	—	—	
Leedu	573	—	—	—	—	—	
Čiili	31	—	—	15	—	—	
Rumeenia	23	—	—	—	—	—	
Čehhoslovakkia	13	—	—	24	—	—	
Türgi	5	—	—	—	—	—	
Kreeka	2	—	—	1	—	—	
Poola	—	—	—	119	—	—	
Kokku	1 024 985	306 613	29,9	38 885	31 573	81,2	

Kuna kaubaveost liinilaevadel 30% sündis, oli reisijate veos vastav % 81,2. Üksikult lippudel, nagu Soome, sündis reisijate vedu pea ainult liinilaevadel; teistel, nagu Saksa üle 91% (93,0%). Teiste riikide lippude all sõitvatel liinilaevadel on reisijate % väiksem — nii Eestil—48,5, Taanil 40,0, Inglise 10,8 jne., reisijate arvust vastava lipu laevadel.

Reisijate üldarvust liikusid 54,0% Soome liinilaevadel, 18,0% Saksa, ning 8,2% Eesti liinilaevadel. Seega 81,2% reisijate üldarvust liikusid ülaltoodud 3 riigi liinilaevadel, ning ülejäänud 18,8% reisijate arvust ehk 7 312 in. tramplaeval.

6. Laevaliigid. Laevasõitu vaadeldes laevaliikide järgi võime 1928 a. võrreldes 1927 a. tähele panna kaubaveos aurulaevade osatähtsuse väikest (1,1%) suurenemist, samuti praamide (0,6%). Vähenenud on mootor- ja mootorpurjelaevade (0,7%) ja purjelaevade (1,8%) osatähtsus. Reisijate vedu üksikute laevaliikidel on püsinud sarnasena 1927 a.

RANNASÕIT — CABOTAGE.

7. Veod — Trafik. Suurim kaubavedu rannasõidus samuti kui välissõidus, sündis 1928 a. Tallinna sadama kaudu, mille kaudu on läinud 58,0% üldkaubaveost rannasõidus. Peale Tallinna on suurem kaubavedu, 17,3%, rannasõidus olnud Pärnu sadamal. Kõigil teistel sadamail on kaubavedu rannasõidus palju väiksem, nagu näha *tab.* 6. Suur kaubavedu rannasõidus Tallinna ja Pärnu kaudu on tingitud veetud kaupade iseloomust: kuna nende kahe sadama kaudu sünnib meie metsamaterjalide eksport välismaale, siis on rannasõidul siin juurveo osa täita ja pikki randa valmistatud metsamaterjalid neisse kahte sadamasse kokku koondada. Peale selle veetakse Tallinna ka palju põletispuid, ning ehitus- ja tänavasilutuskive.

Suurem reisijate läbikäik rannasõidus on olnud Rohuküla, Kuressaare, Tallinna, Haapsalu, Heltermaa ja Kuivastu sadamais — s. o. sadamais mille kaudu sünnib liikumine mandri ja saarte vahel ehk sadamais, mille ümbruskonna elanikked liikumine laevaldel hõlpsama läbikäimiseks osutub. Kõigis loetletud sadamates ületab aastane reisijate läbikäik 10 000 in.

8. Rannasõiduliinid Rannasõidu liinide tek-
Lignes de navigation de cabotage. kimine ja funktsioneerimine on esijoones tingitud ühenduspäidamise — reisijate veovajadusest, kuna kaubaveost liinilaevaldel väike osa, 26,9%, sünnib. Sarnane vähene kaubavedu liinilaevaldel rannasõidus on ka arusaadav, kui arvesse võtame rannasõidus veetavate kaupade massilist iseloomu, mille moodustavad peamiselt raskekaaluline metsamaterjal, põletispuid jne. Liinilaevaldel seevastu veetakse mitmesugust sega, koloniaal jne. kergekaalulist, kallimabinnalist ja rikkimivaid kaupu. Seda näeme ka saarte sadamate — Kuressaare, Kuivastu, Virtsu, Kärda, jne. andmeist, missugustes kaubavedu sünnib peasjalikult liinilaevaldel.

Laevasõidu ja kauba- ning reisijate veo kohta enne Keskbüroo väljaandeks ilmunud artiklid.

Välis- ja rannasõit ja kauba- ning reisijate vedu 1927 a., A. Kits, Eesti Statistika Nr. 80(7), 1928 a., lhk. 421—437.
Välis- ja rannasõit ja kauba- ning reisijate vedu 1926 a., J. Oisman, Eesti Statistika Nr. 67(6), 1927 a., lhk. 331—346.
Laevasõit ja kaubavedu veeteel Eestis 1925 a., Eesti Statistika Nr. 58(11) 1926 a., lhk. 1—18.
Ertväljaanne: Eesti sadamad, veeteed, kaubalaevastik ja laevasõit. Seeria „Eesti Majandus“ v. II, 1925 a.

11. Laevaliik	Kaubavedu		Reisijate vedu	
	Tonnid	%	Arv	%
Aurulaeval	878 484	85,7	38 313	98,5
Mootor- ja mootorpurjelaeval	75 464	7,4	513	1,3
Purjelaeval	47 216	4,6	59	0,2
Praamid	23 801	2,3	—	—
Kokku	1 024 965	100	38 885	100

Vastandina kaubaveole sünnib aga reisijate vedu ligikaudu 100% liinilaevaldel.

12.	Laevade	
	arv	tonnaž (net.)
Tallinn—Kuivastu—Virtsu—Pärnu—Kuressaare—Heltermaa—Tallinn	1	135
Tallinn—Kärda—Heltermaa—Taaliku—Triigi—Sõru	1	76
Tallinn—Rohuküla—Kuivastu—Kuressaare	1	253
Tallinn—Tsitre—Loksa—Käsmu—Võsu	1	114
Haapsalu—Heltermaa	1	29
Rohuküla—Heltermaa—Rohuküla	1	66
Rohuküla—Triigi—Taaliku—Rohuküla	1	66
Kuivastu—Virtsu	1	22
Vormsi—Haapsalu	—	6

9. Rahvuslipp rannasõidus. Kauba- ja reisijate vedu rannasõidus sündis 1928 a. ainult Eesti laevaldel ja kuigi rannasõidus ka välislipud on näidatud, ei toiminud nad kauba-ega reisijate vedu, vaid juhtudel, kui ühes sadamas kaupu täieks laadungiks ei jatkunud, liikusid edasi järgmistesse sadamatesse laadungi täiendamiseks; analoogiliselt ka lossimisega. Sarnaste välisriikide lippude all liikunud laevade tonnaž ulatus 9,3% rannasõidus liikunud laevade kogutonnažist. Eelmistel 1927 ja 1926 a. olid vastavad arvud 9,3 ja 8,7%.

10. Laevaliik rannasõidus. Domineerivaks laevaliigiks rannasõidu kaubaveos oli 1928 a., nagu eelmiselgi aastail purjelaev, millel sündis 52,9% rannasõidu kaubaveost. Aurulaevaldel veetud kaubahulk võrdus 33%, seega suurenemine eelmise aastaga võrreldes 4%; praamid 8,7%, ning ülejäänud mootor- ja mootorpurjelaevaldel.

Kuna reisijate vedu sündis pea ainult liinilaevaldel, mis suure enamuses aurulaevad ja vähemal arvul mootor- ja mootorpurjelaevad, oli ka reisijaid veetud 81,1% aurulaevaldel, ning 18,9% mootor- ja mootorpurjelaevaldel.

Rahvuslik lipp Pavillons nationaux	Belgia - Belgique				Danzig - Dantzig				Hollandi - Pays-Bas				Inglise - Angleterre				Läti - Lettonie				Prantsuse - France			
	Arv-Nombre	Maht Ton. net	Sellest laad. maht	Kaubavedu tonnides	Arv-Nombre	Maht Ton. net	Sellest laad. maht	Kaubavedu tonnides	Arv-Nombre	Maht Ton. net	Sellest laad. maht	Kaubavedu tonnides	Arv-Nombre	Maht Ton. net	Sellest laad. maht	Kaubavedu tonnides	Arv-Nombre	Maht Ton. net	Sellest laad. maht	Kaubavedu tonnides	Arv-Nombre	Maht Ton. net	Sellest laad. maht	Kaubavedu tonnides
1. Sissetuln. Entrés	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
2. Väljajään. Sorties	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Eesti	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Austria	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Hollandi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Inglise	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Kreeka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Läti	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Leedu	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
N.S.V.L.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Norra	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Poola	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Prantsuse	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Rumeenia	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Rootsi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Saksa	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Soome	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Taani	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Türgi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Õiti	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Čehhoslovakkia	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Ungari	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Kokku	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Üldläbikäik	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

Rahvuslik lipp Pavillons nationaux	Rootsi - Suède				Saksa - Allemagne				Soome - Finlande				Taani - Danemark				N.S.V.L. - U.R.S.S.				Muud Austraalia			
	Arv-Nombre	Maht Ton. net	Sellest laad. maht	Kaubavedu tonnides	Arv-Nombre	Maht Ton. net	Sellest laad. maht	Kaubavedu tonnides	Arv-Nombre	Maht Ton. net	Sellest laad. maht	Kaubavedu tonnides	Arv-Nombre	Maht Ton. net	Sellest laad. maht	Kaubavedu tonnides	Arv-Nombre	Maht Ton. net	Sellest laad. maht	Kaubavedu tonnides	Arv-Nombre	Maht Ton. net	Sellest laad. maht	Kaubavedu tonnides
1. Sissetuln. Entrés	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
2. Väljajään. Sorties	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Eesti	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Austria	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Hollandi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Inglise	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Kreeka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Läti	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Leedu	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
N.S.V.L.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Norra	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Poola	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Prantsuse	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Rumeenia	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Rootsi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Saksa	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Soome	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Taani	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Türgi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Õiti	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Čehhoslovakkia	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Ungari	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Kokku	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Üldläbikäik	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

Välissõit Long cours Rannasõit Cabofrage	Jaanuar Janvier				Veebruar Février				Märts Mars				Aprill Avril				Mai Mai				Juuni Junin				Juuli Juil																										
	Maht Ton. net		Neist laadit.		Maht Ton. net		Neist laadit.		Maht Ton. net		Neist laadit.		Maht Ton. net		Neist laadit.		Maht Ton. net		Neist laadit.		Maht Ton. net		Neist laadit.		Arv	Maht Ton. net																									
	Arv	1	Arv	2	Arv	3	Arv	4	Arv	5	Arv	6	Arv	7	Arv	8	Arv	9	Arv	10	Arv	11	Arv	12			Arv	13	Arv	14	Arv	15	Arv	16	Arv	17	Arv	18	Arv	19	Arv	20	Arv	21	Arv	22	Arv	23	Arv	24	Arv
Tallinn	6947816	5134808	5237465	4529033	5033934	4427720	8545723	6818363	30585910214	63082	433	83328	29150030	384	1134																																				
Välissõit	6447717	5034732	5237465	4529033	5033934	4427720	7245123	5937780	10578904	9356324	10971985	9442948	180	10187																																					
Rannasõit	5	90	1	76			13	600	9	583	140	9006121	6758	234	11343																																				
Haapsalu							10	99	4	13	181	2037100	1061	156	1546																																				
Välissõit											22	434	2	122	26																																				
Rannasõit							10	99	4	13	159	1603	98	339	130																																				
Heltermaa rann.							4	84	1	29	38	1800	12	637	42																																				
Kuressaare							3	146	2	141	44	3795	24	2143	33																																				
Välissõit											9	322	1	7	1809																																				
Rannasõit							3	146	2	141	35	3473	23	2136	31																																				
Kunda											122	3070	33	832	109																																				
Välissõit											86	2622	5	409	83																																				
Rannasõit											36	448	28	423	26																																				
Kuivastu rannas.											66	3939	10	1334	91																																				
Käsmu											14	791	5	532	18																																				
Välissõit											2	55	—	—	14																																				
Rannasõit											12	736	5	532	16																																				
Kärdla rannas.	1	51	1	51			1	10	—	—	9	612	9	612	11																																				
Loksa							2	10	—	—	57	4066	15	638	100																																				
Välissõit											29	2149	—	—	51																																				
Rannasõit							2	10	—	—	28	1917	15	638	49																																				
Mõntu																																																			
Välissõit																																																			
Rannasõit																																																			
Närva-Jõesuu																																																			
Välissõit																																																			
Rannasõit																																																			
Orjaku rannas.																																																			
Paidiski							1	798	—	—	39	751	33	652	74																																				
Välissõit																																																			
Rannasõit							1	798	—	—	39	751	33	652	32																																				
Pärnu																																																			
Välissõit																																																			
Rannasõit																																																			
Rohukülarannas.																																																			
Taalliku																																																			
Välissõit																																																			
Rannasõit																																																			
Triigi																																																			
Välissõit																																																			
Rannasõit																																																			
Tsitire rannas.																																																			
Virtsu rannas.																																																			
Välissõit	6447717	5034732	5237465	4529033	5033934	4427720	7345291	5937780	36897569	11862481	42890021	13045126	349	12873																																					
Rannasõit	6	150	2	127	1	798	88	2223	58	1725	815	41957481	269869	992																																					
Üldse—Gr. total	7047867	5234859	5237465	4529033	5134732	4427720	16147514	11739505	1201139526	59989467	1420147140	69475903	1243	183173																																					

A. Sisse tulnud

B. Välja läinud

Table with columns for months (August, September, October, November, December) and sub-columns for 'Neist laadit.' and 'Kokku Total'. Includes a 'Neist-Dont' section at the top right.

Entrées.

Main data table for 'Entrées' with columns numbered 27 to 54, containing numerical values for each month and sub-column.

Sorties.

Main data table for 'Sorties' with columns numbered 220 to 508, containing numerical values for each month and sub-column.

Tab. 2. Eestl sadamate läbikäik üksikute välisriikide sadamatega — Communication avec les ports étrangers.

Siht- ja saatesadam Port de provenance et de destination	Üldine läbikäik — Total																								
	Sisse tulnud — Entrés						Välja läinud — Sortis																		
	Arv Nombre	Mahd Ton. net	Neist laa- ditult Dont avec cargais.	Kaupade si- gevedu tonn. des 5)	Arv Nombre	Mahd Ton. net	Neist laa- ditult Dont avec cargais.	Kaupade si- gevedu tonn. des 5)	Arv Nombre	Mahd Ton. net	Neist laa- ditult Dont avec cargais.	Kaupade si- gevedu tonn. des 5)													
Belgia — Belgique	29	18885	26	17012	19413	37	25729	35	24366	49133	19026	24	46984	1205	387	7	4617	7	4617	3042	7	4617	3042		
Antwerpen	28	15704	26	17012	19113	17	12465	16	11667	7281	19026	14	10449	4731	357	2	1100	2	1100	910	2	1100	910		
Brügge				779	1440							10	6870	5482						2132					
Gent				505						992		1	443												
Ostende				443																					
Seizante				1																					
Zeebrugge	1	121																							
Danzig — Danzig	31	12439	11	4035	24251	78	17780	31	4480	5885	22363	56	15040	4019	1109	4	839	4	839	1629	4	839	1629		
Holland — Pays-Bas	28	18878	14	8807	20273	62	40637	60	38218	65440	18956	27	15832	25336	4	2544	22	14645	22	14645	27303	22	14645	27303	
Amsterdam	6	3867	1	371		20	16123	24	14691	26343	4	2545	1	680	238	2	1922	10	5838	5924	10	5838	5924		
Harlingen	1	680				1		1		1098															
Delfzijl						6	2807	6	2807	3103															
Rotterdam	20	12886	13	7036	20273	25	19327	25	19327	34982	15	10155	11	7217	8291	2	1222	7	6417	13965	7	6417	13965		
Zaandam	1	945				4	1710	4	1710	3534															
Englese — Anglettere	154	122283	138	108211	101310	216	185973	209	173583	226581	133	104555	99184	126	112233	108905	15	12497	5	3656	2126	65	51305	78644	
Altoa	1	920				1	308	1	308	1011												1	308	1	308
Åyr	2	1590	2	1590						257															
Blyth	4	3952				6	6061	6	6061	5173															
Belfast	15	15285	15	15285	22698			15	15285	22698															
Bo'ness	11	455				1	455	1	455	678															
Cardiff	11	8269	11	8269	13070			11	8269	13070															
Dundee	2	1978	2	1978	1759			2	1978	1759															
Dublin	5	2155	5	2155	3016			5	2155	3016															
Fowey	4	1875	4	1875	4003			4	1875	4003															
Goole	2	707	1	707	114			1	707	114															
Grangemouth	1	795				3	2608	3	2608	4777															
Gr. Grimsby	36	30786	37	29958	55692	44	38097	40	33389	46614	35	27769	34	26686	54477	22	18327	22	18327	606	606	14	9131	14105	
Hull	2	1478	2	1478	2883			2	1478	2883															
Kings-Lynn	52	51278	52	51278	12413			52	51278	12413															
London	7	4123	7	4123	1596			7	4123	1596															
Liverpool	9	3242	9	3242	3220			9	3242	3220															
Lerwick	4	2895	4	2895	1204			4	2895	1204															
Leith	2	933	2	933	1634			2	933	1634															
Middlesbrough	2	2248	2	2248	4631			2	2248	4631															
Manchester	1	439	1	439	112			1	439	112															
Newcastle	1	439	1	439	112			1	439	112															
Preston	2	2248	2	2248	4631			2	2248	4631															
Seaman-Harbour	1	439	1	439	112			1	439	112															
Stronsay	1	618	1	618	1112			1	618	1112															
Sunderland	1	1103	1	1103	2412			1	1103	2412															
Tayport	2	1691	2	1691	2524			2	1691	2524															
Tyne	2	1034	2	1034	1761			2	1034	1761															
Warrington	7	6799	7	6799	8482			7	6799	8482															
West-Hartlepool	3	3668	3	3668	2469			3	3668	2469															
Wick	2	810	2	810	1258			2	810	1258															
Muud	11	7175	8	5444	6172	6	7717	6	7717	5967	9	5870	8	5444	6050	4	6951	4	6951	4624	2	1365	2	766	748
Leedu — Lithuanie	8	4850	2	182	349	10	8675	5	1404	1917	2	182	2	182	349	5	7755	4	3357	177	4	3357	177	91	91
Meemel	8	4850	2	182	349	10	8675	5	1404	1917	2	182	2	182	349	5	7755	4	3357	177	4	3357	177	91	91

Lää—Lettio	121	26398	60	16914	6801	144	51892	99	18469	6707	16	3523	5565	44	33619	17	6990	3545	43	13809	21	6902	1044	49	10774	39	6507	2168		
Domspris	10	162				10	161	380																						
Lihlavi	7	1437	5	396	594	8	1777	5	735	177	1	215	594	3	638	2	366	0	2	246				4	1141	3	369	169		
Riga	89	24963	58	10578	6207	108	47684	72	17558	6149	15	3308	4971	37	31616	15	6624	3537	36	13440	21	6902	1044	39	9156	33	6423	1998		
Vindavi	3	281				5	1721							3	1307					103				5	354	15				
Mund	12	55				13	159	3	15	1									20											
Norra—Norvège	6	4521	1	425	660	9	14697	8	2665	4601	1	425	660	9	14697	8	2665	4601	1	1120				1	542	1	542	1059		
Drammen	1	1103				2	242	2	242	624				2	242	2	242	624												
Haugesund	1					1	586	1	586	1176				1	586	1	586	1176												
Oslo	3	2421				6	13869	5	1637	2626				6	13869	5	1637	2626												
Mund	2	997	1	425	660	2	997	1	425	176								176												
Prantsuse—France	37	30513	35	28393	1393	38	29867	38	29867	7575				37	29325	37	29325	7575												
Bordeaux	34	27389	34	27389	244	33	26576	33	26576	702				33	26576	33	26576	702												
Le-Havre	3	3124	1	1004	850	1	1284	1	1284	582				3	3124	1	1004	850												
Rouen						4	2007	4	2007	5085								5085												
Mund							293			1196								1196												
Rootsi—Sveits	249	75935	180	38292	39422	272	73518	221	46338	32092				209	65602	172	41346	26576												
Burgsvick	9	340	9	340	610	7	244	4	158	180				1	37															
Göteborg	27	11836	23	5813	225	31	12924	28	11845	4518				28	10815	25	9736	3957												
Gotland	1	104	1	104	104	7	4							7	4															
Gävle	3	3427	2	981	2012	6	1008	2	98	125				6	1608	2	98	125												
Furillen	2	981	2	981	2012	1	626							1	626															
Helsingborg	5	696	4	569	1447																									
Hudiksvall						1	500																							
Landskrona	7	2422	7	2422	4982																									
Lånhamn	5	1234	5	1234	2891																									
Malmö	2	2998																												
Norrköping	4	3499	2	678	711	6	1634	5	1403	2069																				
Örebro	3	359	2	299	558	2	299	2	299	558																				
Skellefteå	3	3120																												
Stockholm	159	243011	115	243011	24650	162	41730	163	27020	22002				143	39543	132	26303	21271												
Solivesborg	2	285	2	285	433																									
Sundsvall						3	841	1	99	250																				
Mund	18	3027	8	1266	1326	22	8114	12	2765	2488																				
Saksa—Allemagne	441	272920	343	264752	205967	271	164179	221	153048	66256				228	152106	189	141780	41744												
Bremen	20	13129	19	12083	12586	21	10472	21	10472	5690																				
Emden						1	658																							
Eibing	5	1071	5	1071	1972																									
Flensburg	11	4070	1	612																										
Hamburg	132	81728	128	79288	116559	51	24209	38	21761	16261																				
Kiel	18	9495	36	26	36	23	4009	1	737	1017																				
Königsberg	29	7493	27	14645	1076	12	2912	5	926	1017																				
Kölnberg	2	696	2	696	14645	241	476																							
Lübeck	39	15742	37	15212	10314	10	6234	9	6048	16094																				
Rostock	3	598	2	347	607																									
Pflau	1	352	1	352	645																									
Stettin	156	129875	142	84031	37758	142	112968	139	110067	20210																				
Stralsunde	8	3046	3	1822	2176	1	147																							
Stralsunde	8	3046	3	1822	2176	1	147																							
Mund	12	5355	4	1449	2808	4	2431	3	1966	5437																				
Soome—Finlande	1518	255673	284	61632	8401	1662	272584	1273	124641	105095				684	226219	410	86337	33797												
Haapasaari	11	100	2	16																										
Hanko	40	1760	7	408	129	53	5995	34	399	60																				
Helsinki	4	287				10	4119	4	662	1449																				
Helinski	879	106102	171	44272	5855	906	171284	754	82916	74117																				
Idpila						4	1056	2	384	796																				
Kotka	9	16821	21	7850	1765	95	18424	52	5956	2351																				
Koivisio						3	3314			47																				

1) Importation des marchandises en tonnes. 2) Exportation des marchandises en tonnes.

Kuressaare						Narva				Loksa				Kunda			Paldiski			Haapsalu			Käsmu			Taaliku			Mõntu		
Sissevedu Importation		Väljavedu Exportation		Kokku Total		Sissevedu Importation	Väljavedu Exportation	Kokku—Total	Sissevedu Importation	Väljavedu Exportation	Kokku—Total	Sissevedu Importation	Väljavedu Exportation	Kokku—Total	Sissevedu Importation	Väljavedu Exportation	Kokku—Total	Sissevedu Importation	Väljavedu Exportation	Kokku—Total	Sissevedu Importation	Väljavedu Exportation	Kokku—Total	Sissevedu Importation	Väljavedu Exportation	Kokku—Total	Sissevedu Importation	Väljavedu Exportation	Kokku—Total		
a)	b)	a)	b)	a)	b)																										
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48		
1708	148	13415	17	15123	165	560	19384	10944	812	2526	26073	1186	11870	13065	187	4400	4596	15	3184	3199	1712	1712	200	—	200	—	121	121			
471	148	11946	17	12417	165	—	13497	13497	—	—	—	5	2779	2784	—	2245	2245	—	1409	1409	—	—	—	—	—	—	—	—			
237	—	455	—	692	—	303	27	330	809	11195	12004	11	6876	6887	—	218	218	1	389	390	—	—	—	—	—	—	—	—			
1000	—	1014	—	2014	—	—	160	160	3	14066	14069	1170	2224	3394	187	1946	2133	14	1386	1400	1712	1712	200	—	200	—	121	121			
—	—	600	—	600	—	334	18514	18848	855	—	—	—	855	—	—	3482	3482	—	48	48	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	—	1440	—	1440	—	—	6489	6489	—	—	—	—	—	—	—	5802	5802	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	—	664	664	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
1	—	1550	—	1551	—	6	5502	3508	—	—	—	55	3330	3335	—	109	109	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	—	450	—	450	—	—	2772	2772	—	—	—	—	1098	1098	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	—	2396	2396	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	154	—	—	—	—	—	—	642	642	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
1709	148	17455	17	19164	165	1054	53721	54775	1667	30332	31990	1241	16940	18190	187	13902	13930	15	3232	3247	1712	1712	200	—	200	—	121	121			
472	148	14636	17	15108	165	154	44827	44081	855	946	1801	5	6291	6296	—	11520	11520	—	1409	1409	—	—	—	—	—	—	—	—			
237	—	1805	—	2042	—	643	1384	2027	800	14136	14945	41	7497	7538	—	283	283	1	437	438	—	—	—	—	—	—	—	—			
1000	—	1014	—	2014	—	—	1810	1810	3	15250	15253	1195	3161	4356	187	1990	2177	14	1386	1400	1712	1712	200	—	200	—	121	121			
—	—	—	—	—	—	257	5700	5957	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			

Transport des marchandises (en tonnes).

Transport des voyageurs (nombre).

19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
562	525	667	478	1229	1063	4	2	6	31	—	—	3	—	—	—	5	7	12	17	7	24	—	—	—	—	—	—	—	—
527	525	481	478	1008	1003	2	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50	—	7	—	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
620	525	674	478	1294	1003	9	3	12	3	—	—	3	—	—	—	5	7	12	17	7	24	—	—	—	—	—	—	—	—
527	525	481	478	1008	1003	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
93	—	193	—	286	—	7	3	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Navigation d'après les pavillons nationaux.

Rahvuslik lipp Pavillons nationaux	Üldse — Grand total								Sellest Tallinn — Dont port de Tallinn							
	Sisse tulnud — Entrés				Välja läinud — Sortis				Sisse tulnud — Entrés				Välja läinud — Sortis			
	Arv		Maht Ton.net		Arv		Maht Ton.net		Arv		Maht Ton.net		Arv		Maht Ton.net	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Rannasõit — Cabotage																
Eesti	6032	323816	3189	206224	5995	320959	2021	181596	1202	69903	1077	59519	1327	84864	700	57471
Austria	—	—	—	—	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kreeka	10	222	—	—	12	134	—	—	4	44	—	—	2	18	—	—
Läti	2	110	—	—	1	104	—	—	1	6	—	—	1	104	—	—
Norra	8	5875	4	1790	7	4735	7	4755	4	4085	—	—	4	1790	4	1790
Prantsuse	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poola	—	—	—	—	1	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rumeenia	—	173	—	—	3	173	—	—	1	84	—	—	1	15	—	—
Rootsi	3	769	—	—	3	700	2	545	—	—	—	—	3	790	2	545
Saksa	41	18329	25	12837	38	18114	20	12050	9	4039	2	296	31	14911	15	8870
Soome	19	497	8	104	15	305	1	0	3	37	—	—	4	173	1	6
Taani	9	6894	2	1491	9	7312	7	5640	6	4503	—	—	3	2391	1	719
Türgi	—	—	—	—	1	11	1	11	—	—	—	—	—	—	—	—
Chii	1	94	—	—	2	227	—	—	—	—	—	—	2	227	—	—
Cehoslovakkia	1	47	—	—	2	120	—	—	1	47	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	6130	356828	3230	222970	6091	353031	2059	204603	1291	82748	1079	59815	1379	105367	723	69401
1. Navires à vapeur	2056	262323	1116	167090	2056	259874	1022	171451	200	45498	149	24587	238	64814	202	50394
2. Navires à moteur et à moteur-voiles	2004	29195	490	5502	2010	28990	252	3153	168	3250	54	2226	182	4366	60	1089
3. Navires à voiles	1996	54797	1027	42710	1949	53216	767	24002	901	30153	855	29217	932	30302	451	15579
4. Chalands	74	10513	57	7868	76	10951	28	5997	22	3847	21	3783	27	5585	10	2339

Väliskaubandus muude riikidega — Commerce extérieur avec les autres pays.

Riik	Sissevedu		Väljavedu		Nomenclature internationale des territoires statistiques	Sissevedu		Väljavedu	
	ton	kr	ton	kr		ton	kr	ton	kr
168. Argentina - Argentine	1 035,2	190 800	26,3	6 424	140. Kostarika - Costarica	—	—	8,0	3 020
182. Austraalia - Australie	15,0	19 737	—	—	172. Kolumbia - Colombie	—	—	6,7	1 713
6. Austria - Autriche	16,5	78 044	—	—	15. Kreeka - Grèce	27,8	24 980	249,8	55 193
7. Belgia-Luksemburgi majand. liit	—	—	—	—	141. Kuuba - Cuba	51,6	75 960	25,5	6 800
Belgo-Luxembourg. Union écon.	1 060,7	204 403	218,9	213 200	22. Leedu - Lithuanie	2,8	3 413	63,2	46 026
83 Belgia-Kongo - Congo-Belge	—	—	—	—	93. Lõuna-Aafrika ühend. riigid - Union Sud-Africaine	2,7	1 474	—	—
169. Boliivia - Bolivie	—	—	8,4	3 585	34. Lõuna-Slaavia - Yougoslavie	0,0	90	—	—
170. Brasiilia - Brésil	1,1	2 500	61,4	11 237	146. Mehhiko - Mexique	0,0	65	6,1	2 367
160. Briti-Borneo - Borneo-britannique	0,2	169	—	—	147. Nikaragua - Nicaragua	0,1	200	—	—
98-104. Briti-Ida-Aafrika - Afrique d'Est Britannique	11,5	10 953	—	—	23. Norra - Norvège	54,0	22 739	49,2	75 155
150-153. Briti Kesk-Ameerika - Colonies britanniques de l'Amérique Centrale	—	—	2,0	455	148. Panama - Panama	—	—	1,0	400
66. Briti-Malaia - Malaisie britannique	—	—	24,9	5 075	175. Peruu - Pérou	48,4	120 460	2,7	1 553
8. Bulgaaria - Bulgarie	9,0	13 852	—	—	27. Portugaalia - Portugal	1,7	740	57,6	14 106
76. Egiptuse - Egypte	150,5	820 640	11,0	2 300	129-132. Portugaalia-Lääne-Aafrika - Afrique Occidentale Portugaise	1,4	1 353	—	—
173. Ekvador - Equateur	1,2	1 419	40,9	10 840	26. Poola-Daazig - Pologne-Danubie	6 755,9	776 000	1 029,1	419 823
143. Guatemala - Guatemala	0,1	300	4,1	1 210	14. Prantsuse - France	400,2	568 000	1 310,6	261 250
35. Helveetsia - Suisse	5,0	58 038	0,0	50	70. Prantsuse-India - Etablissements Français de l'Inde	0,1	140	—	—
40. Hiina - Chine	15,8	53 198	82,1	45 809	149. Salvador - Salvador	0,2	600	—	—
11. Hispaania - Espagne	153,1	55 333	100,9	18 911	13. Soome - Finlande	324,5	1 050 500	4 587,4	585 800
25. Hollandi - Pays-Bas	382,9	204 576	5 081,0	41 150	9. Taani - Danemark	1 119,9	512 968	193,6	338 500
72. Hollandi-India - Indes néerlandaises	4,6	9	—	—	62. Tseilon - Ceylon	1,6	6 800	—	—
42. Hadromaud - Hadramout	0,1	136	—	—	171. Čilli - Chili	200,0	30 755	231,5	53 039
65. India - Inde	806,4	339 605	197,0	21 692	56. Türgi - Turquie	6,8	8 124	35,5	14 577
18. Island - Islande	0,0	50	—	—	16. Ungari - Hongrie	1,5	6 234	1,3	4 000
19. Itaalia - Italie	247,3	143 974	—	—	176. Uruguai - Uruguay	—	—	5,0	2 050
40. Jaapani - Japon	0,1	612	—	—	185. Uus-Meremaa - Nouv.-Zélande	0,6	2 785	—	—
154. Jamaica - Jamaïque	8,0	5 806	—	—	177. Venezuela - Venezuela	3 246,3	133 000	17,4	6 980
136. Kanaada - Canada	239,7	61 503	—	—	134. Ühtsriigid - États-Unis	—	—	490,5	271 619
107. Kanaaria saared - Îles canaries	1,8	990	—	—	Muud riigid - Autres pays	0,1	178	0,2	200

Tab. 3. Tähtsamate ainete sisse- ja väljavedu mais 1929 a. Importation et exportation des principaux articles en mai 1929.

Järjek. nr. tüelikus üksikainete nomenklat.	Eesti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr.	Järjek. nr. tüelikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie, égale 100/248 gramme de Or pur (100 marks antérieurs)	ton	kr

SISSEVEDU

II. Toidu ja maitseained, joogid		20 320,1	3 781 289	7. Loomasööt		710,8	107 126
2. Tera- ja jahvatatud vill		13 679,0	2 506 210	231	Kliid igasugused (loomatoit)	475,0	68 776
11	Rukis	4 401,3	767 339		Sel.: Saksa	475,0	68 776
	Sel.: Saksa	2 738,7	471 064	232	Õlikoogid	—	—
	Argentina	1 016,0	174 752	233	Soojatangud	150,2	27 628
	Poola	548,5	94 342	236	Muu loomatoit ern.	16,8	2 350
12	Nisu	1 833,5	377 696	III. Toores ja poolvalmistained			
	Sel.: Saksa	864,6	178 107	8. Loomariigained, peale rasvade		104,3	168 288
	Ühisriigid	860,5	177 270	237-241	Loomaahad kuivalt soolatud	31,6	79 907
	Rootsi	58,4	12 032		Sel.: Hiina	14,9	50 286
13	Oder	2 081,4	370 488		India	13,5	22 984
14	Kaer	—	—		Soome	1,9	3 861
16	Mais	4 102,7	664 635	237-241	Loomaahad märjalt soolatud	53,4	77 948
21	Nisujahu	659,7	176 801	243-257	Karusnahad	0,03	2 615
	Sel.: Inglise	337,5	90 441	9. Seemned, taimed ja nende osad		258,8	282 130
	Kanaada	182,2	48 827	274, 275	Linsseemned	33,2	18 382
	Ühisriigid	92,3	24 746	278	Püevalmisesemned	—	—
26	Mauna	52,3	14 162	281	Kopra	—	—
	Sel.: Rootsi	42,3	11 462	285	Ristikheinasseemned	32,0	44 081
	Saksa	5,0	1 354	305, 306	Tubak lehtedes, kasvudes	79,3	122 527
	Prantsuse	5,0	1 346		Sel.: Taani	28,4	38 845
27	Herkulo ehk kaeratangud	32,5	8 936		Ühisriigid	18,6	14 867
30	Riis	385,7	102 981		Prantsuse	11,8	20 580
	Sel.: India	372,7	99 521	307	Humalad	4,2	13 164
3. Aia- ja juurvill		781,1	281 180	11. Paberitooresained			
35	Herned	240,2	72 845	346	Paberimass kuiv	92,0	23 936
59	Apelsinid ja mandariinid	347,6	117 734	347	Paberimass märj	—	—
60	Sidrunid	46,3	16 643	349	Tselluloos kuiv	92,0	23 936
62	Banaanid	12,8	7 621	349	Tselluloos märj	—	—
69-75	Puuvilli ja marjad kuivatatud	93,3	52 051	12. Tekstiilitooresained			
5. Kala, kalasoadused ja vähid		334,8	78 878	352	Puuvill toores	958,3	1 298 033
112	Heeringad	314,6	76 260		Sel.: Ühisriigid	513,4	998 438
6. Muud toidu- ja maitseained ning joogid		4 744,1	728 578		Egiptuse	314,3	548 832
167	Kohv toores, ubades	21,3	44 720	357	Kanep	150,5	396 640
172, 175	Kakao ubades ja pulbris	19,7	17 903		Sel.: N. S. V. L.	26,0	19 097
176	Tee igasugune	9,1	26 844	359	India	14,8	10 088
178, 179	Suhkur peenike ja rafinaad	2 204,4	517 498	363	Džuut	7,4	6 360
	Sel.: Poola - Danzig	1 207,4	281 375		Vill värvimata	369,4	185 000
	N. S. V. L.	1 207,4	281 375		Sel.: Inglise	11,2	48 050
	Čehhoslovakkia	428,4	100 569		Austraalia	2,8	13 880
205, 206	Sool	240,8	57 677			2,8	13 010
207	Kunstvõi	2 318,6	51 188			—	—
218, 217,		7,5	6 959	13. Ärsid ja metallid töötlemata (metallimurd)			
221-224	Viinad ja veinid	—	—	376	Malm toores	133,5	36 348
		1,4	2 601			92,0	7 572

Tab. 3. Tähtsamate ainete sisse- ja väljavedu mais 1929 a. (järg).
 Importation et exportation des principaux articles en mai 1929 (suite).

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Eesti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie, égale 100/248 gramane de l'or par (100 marks antérieurs)	ton	kr
1		2	3	4		5	6
SISSEVEDU							
14.	Mineraalid peale äriside	14 752,6	278 329	792	Vasktraat isoleeritud 0,5-12,5 mm	5,9	9 142
397, 398	Vabrik ja ehit. tarvilatav savid	316,8	1 660	794, 795	Inglisina	0,02	140
447	Kivisüsi	13 079,7	249 503				
	Sel.: Inglise	9 978,1	185 113	21.	Põllumajandusmasinad ja riistad (silla ka	1 317,7	949 765
	Poola	3 354,5	51 490		plimatalid.	30,2	41 571
	N. S. V. L.	9 070,3	980 291	809	Traktorid		
15.	Keemiatööstuse tooresained	3 551,3	553 776	810, 811	Viljapüksigarnituurid jõumasi-		
a)	õild, rasvad, vaigud, kummi toorelt			817, 818	naga ja ilma	17,6	19 225
462	Loomaravim tehniliseks tarbeks	16,7	9 073	820	Nõudumasinad	500,8	337 089
473	Palmiteraõli	19,8	17 937	824	Adraad	34,9	18 113
474	Kookosõli	5,6	3 868	830-835	Vikadid	14,9	40 506
	Sel.: Hollandi	2,5	1 948	835	Separaatorid ja m. plimandus-		
	Rootsi	2,1	1 200		masinad	14,9	43 321
481	Kakaovõi	6,9	16 725		Põllutöömasinate osad	61,3	39 377
483	Nafta toores	270,1	26 929	22.	Jõu- ja töömasinad	265,5	390 140
	Sel.: N.S.V.L.	231,8	23 100	836	Aurumasinad ja lokomotiivid	1,5	1 890
	Poola-Danzig	37,9	3 770	837	Pluhvatusjõumasinad	14,9	38 565
484	Masud	50,4	3 600	841	Veskite sisseaad	3,4	6 160
485	Petrooleum	2 176,4	219 800	849	Kudumismasinad	65,9	63 475
	Sel.: N.S.V.L.	1 811,3	181 130	850	Õmblus- ja piltumismasinad ja		
	Ühisriigid	165,2	18 170		nende osad	4,7	18 308
487	Bensliin	360,9	62 825	842-846	Igasugused töömasinad ja abi-		
	Sel.: Inglise	150,0	22 500	851-864	nõud rauast, malmist, terasest	13,1	184 961
	Ühisriigid	115,5	23 107	865	Masinade ja aparatuuride osad	40,9	76 783
	N.S.V.L.	92,7	16 688				
493	Paraffiin	3,8	1 809	23.	Metallkaup	1 009,2	613 019
495	Määrdeõli ern.	211,5	77 163	872	Rauast ja terasest tootud, pressid		
	Sel.: Ühisriigid	93,7	43 680		ja valatud kaup ern.	79,2	32 815
	Saksa	39,7	11 082	876	Raud- ja terastorud ja nende		
	Poola	28,2	8 500		ühenduslaod	142,0	43 677
498	Kivisöetõrv	138,7	15 611	881, 885	Raudtraatlaod ja -needid	8,9	5 664
518	Kampol	35,9	12 848	875, 877-	Muu freitud, poleeritud, lihitud		
	Sel.: Ühisriigid	35,9	12 848	880, 886	raud- ja teraskaup igasugune	226,4	171 483
		4 295,9	298 403	887, 889	Raudplekk-kaup ern. lihtne	41,6	51 900
b)	Väetisained			892	Okastraat	161,1	24 583
535	Chilisalpeeter	600,0	75 755	895	Raud- ja terastraatkaup ern.	41,7	33 225
537	Värvelhapu ammoniak	50,0	10 000	901-903	Noakkaup igasugune	3,5	16 470
541	Superfosfaat	—	—	906-908, 911	Ern. käsitööriistad	26,5	44 516
542	Toomassiakk jahvatatud	—	—	912	Vaskkaup igasugune	8,3	44 542
546, 547	Kaalisoolad	150,0	12 678	920	Alumiiniumkaup ern.	2,6	11 763
c)	Muud keemiatööstuse tooresained	1 223,1	128 112	24.	Elektrimasinad - aparaadid ja tarbeasjad	31,9	128 228
549	Värvitel toores, tükikides	1 219,2	120 852	924, 925	El-dünaamad, -mootorid, trans-		
IV. Valmissaadused.							
16.	Nahad töötletud ja nahkkaup	9,4	131 941		EL-dünaamad, -mootorid, trans-	4,7	14 241
566-568	Suured parknahad	2,6	21 582	932	EL-lambid metallnõidiga	0,2	4 705
569-576	Töötletud peenesord. nahad	2,3	64 530	934	El-kaablid metallpanseriga	6,2	6 090
580	Masinarhmad	1,5	10 063	935	El-juhed isoleeritud	5,7	13 166
17.	Puutööstussaadused	229,7	106 038	943	Raadioaparaadid, -osad ja -tarb.	1,9	18 490
600-604	Aami- ja puusepatöö	201,5	65 046	25.	Instrumentid, aparaadid (peale elektripar.)	12,9	110 205
609-612	Tisleri- ja treialitöö	5,5	10 094	ja laskeriistad			
18.	Pabertööstussaadused	362,4	230 078	953	Astiriistad, -aparaadid ja -tarbed	0,6	8 434
624	Puupapp värvimata	92,1	19 114	958-966	Kellad	0,6	10 226
	Sel.: Soome	86,8	17 574	973-980	Muusikuriistad	6,4	43 332
636, 637, 650	Paberossipaber	14,5	37 289	981-984	Laskeriistad	0,6	3 231
648	Kirjutus- ja trükipaber	20,2	20 200	26.	Transpordivõimed	241,2	793 198
	Tapetid ja bordüürid	68,2	54 192	986-992	Veesõiduriistad	22 tk.	500
19.	Tekstiilitööstussaadused	114,7	1 360 162	999	Sõidunõud	78 tk.	70 453
657-670	Puuvillanööd ja -lõng	8,0	64 326	1002	Veeautode raamid ühes moo-		
671-676	Puuvillariie	44,2	385 850	1008	tori ja ratastega	28 tk.	160 232
	Sel.: Saksa	11,5	102 534		Jalgkraatid	6 480 tk.	471 886
	Inglise	9,9	92 281				
	Cehhoslovakkia	8,6	81 702	27.	Keraamika ja muud mineraalkaupad	1 413,1	167 380
686, 750	Sukad, sokid	2,9	71 813	1025	Käid, tahud loomulikud	9,0	4 878
687, 708, 751	Muud kujutud tööd ern.	0,9	33 600	1038	Tulekindlad kivid ja tahvid		
699-701	Villane lõng	5,6	43 717	1051-1053	(samottkivid)	329,3	32 800
702, 703	Villane riie kangas	22,9	444 461	1054, 1055	Fajanskaup	26,7	23 071
	Sel.: Prantsuse	12,8	297 120	1056-1073	Portselankaup	16,1	20 031
	Inglise	3,9	68 826		Tahvelklaas ja klaaskaup	38,5	47 970
	Cehhoslovakkia	2,1	44 277	28.	Keemiatööstussaadused	950,0	754 179
713, 715	Sild- ja kunstsiidniit ja -lõng	3,4	33 822		Albumiin	25,1	18 004
716-719				1103	Põhimest kummist asjad ühend.		
721, 731	Siidriie	0,7	42 292	1105-1109	kludainetega	34,8	151 950
747, 748	Kõied ja nõõrid	8,0	7 182	1110	Veeautode massiiv-kummiisind	2,5	5 390
749	Kalavõrgud	0,7	7 902	1113, 1114	Kummist jalanõud	30,1	164 021
762-767	Peakatted igasugused	1,4	50 905	1146	Värvelhapu alumiinium	87,0	7 188
20.	Metallid	2 870,2	517 587	1165	Pesuosoda	62,1	7 647
768-772	Lait-, sordi- ja vormraud igasug.	1 714,6	228 251	1168	Kaustiksooda puhastamata	43,1	11 104
	Sel.: Belgia	779,0	98 310	1231	Lõhna- (ja kosmeetika)ained	9,3	5 473
	Saksa	602,4	81 169	1308-1311	Sõhnaparadid	0,5	10 085
773, 774	Lehtraud ja raudplekk	699,2	174 213	1323-1328	Parkimisekstraktid	71,0	35 246
781-783	Sel.: Inglise	228,3	65 958	1336-1344	Mineraalvärvid	224,0	65 214
	Belgia	174,8	29 058	1348	Alisariinvärvid ern.	4,7	17 381
775-780	Teras	141,4	24 868	1355	Saapamääre	6,9	14 033
	Sel.: Saksa	36,0	5 970	1356	Trüki-must	4,0	5 099
	Rootsi	6,2	1 357	1360	Pronkspulber	0,5	1 495
784-785	Raud- ja terastraat Ø 1-5 mm	279,4	54 355	1368	Linoleum	5,1	5 118
789-790	Vask	6,4	9 870	29.	Muud eraldi nimetatama kaupad	6,8	58 770
	Sel.: Saksa	4,4	6 449	1394-1396	Kirjutusmaterjal ern.	0,6	5 142
	Rootsi	2,1	3 421				

Tab. 3. Tähtsamate ainete sisse- ja väljavedu mais 1929 a. (järg).
Importation et exportation des principaux articles en mai 1929 (suite).

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Resti-Läti ühine nomenklatuur <i>Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie</i>	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie, égale 100/248 gramme de l'or pur (100 marks antérieurs)	ton	kr
1		2	3	4		5	6
VÄLJAVEDU							
I. Elustoomad.							
		353	45 430	13. Artsid ja metallid töötlemata (metallimurd)		878,0	50 815
1	Hõbused (arv)	98	21 500	Vanaraud		826,3	36 693
2	Voised (väljaarvatud vasikad)			Sel: Poola-Danzig		618,0	27 811
	(arv)	21	2 860	Saksa		116,3	4 653
5	Sead, põrsad (arv)	234	18 070	Läti		94,0	4 229
II. Toidu- ja maitseained, joogid							
		6 862,8	3 694 202	385,356	Vanavask	12,5	7 451
3. Ala- ja juurvil		5 199,2	565 933	Sel: Rootsi		9,3	5 444
38	Kartul toores	5 199,2	564 903	Taani		3,2	2 010
57	Üunad	—	—	14. Mineraalid peale artside			
4. Karjasadused							
		1 139,7	2 588 436	406,407	Kips	147,5	3 653
76	Pekou	153,9	286 202	408	Lubi kustutamata	99,4	3 000
	Sel: Inglise	153,9	286 202	15. Keemiatööstuse tooresained			
77	Sealiha värsked ja soolatud	—	—	a) õlid, rasvad vaigud, kummi toorelt			
78	Sealiha suitset. (singid, küljed)	12,9	28 395	397	Põlevikiviõli	128,6	14 660
79	Loomaliha	90,5	86 951	IV. Valmisadused.			
	Sel: Soome	90,5	86 951	8 051,5 2 735 417			
81	Lambaliha	6,6	7 573	16. Nahad töötletud ja nahkaup			
	Sel: Rootsi	4,9	5 618	566,567	Stuured parknahad	0,1	1 910
	Soome	1,7	1 955	17. Puutööstussaadused			
95	Kohupiim	—	—	593	Vincer	1 918,5	455 597
96	Või	752,6	2 032 117		Sel: Inglise	1 615,7	340 494
	Sel: Inglise	458,2	1 237 051		Saksa	1 500,0	314 991
	Saksa	294,5	795 066	594	Vincerist tootl põhjad	69,6	15 100
99	Munad	1 804 360 tk.	144 349		Sel: Saksa	194,9	102 200
	Sel: Saksa	1 806 120 "	111 690		Sel: Saksa	83,2	43 300
	Inglise	336 240 "	26 899		Belgia	44,0	22 000
	Läti	72 000 "	5 760	598	Tikutraat	—	—
5. Kala, kalasaadused ja vähid							
100—105	Värsked kalad	478,5	466 676	603	Üksed	10,4	2 025
116—120	Kalakonservid	475,5	463 689	609,610	Niidirullid	59,9	21 032
6. Muud toidu- ja maitseained ning joogid							
127	Kartulijahu	23,4	68 841	607	Mööbel	33,8	18 146
187	Sokolaad	17,8	62 398		Sel: Inglise	19,5	9 828
210	Teraleib, pain normal	0,6	289		Soome	7,5	3 676
III. Toores- ja poolvalmisained							
		25 161,8	2 943 864	18. Paberitööstussaadused			
8. Loomariistained, peale rasvade		140,6	444 558	634	Pakkimis- ja kirjutuspaber	2 247,9	565 369
237—241	Loomanahad kuivalt soolatud	37,2	179 762	635	Rotatsioonipaber	179,7	68 720
	Sel: Saksa	33,2	159 432	636,637	Kirjutus- ja trükipaber	1 543,6	345 078
	Läti	2,4	11 204			523,5	149 375
237—241	Loomanahad märjalt soolatud	81,0	207 628	19. Tekstiilitööstussaadused			
	Sel: Saksa	43,5	108 713	604,605	Puuvillavatt	400	1 278 027
	Ühisriistad	31,3	84 037	667—670	Puuvillaniit ja lõng	3,8	5 500
243—257	Karunahad	2,0	31 138		Sel: Saksa	89,9	390 473
260	Jõhvid	2,4	10 988		Taani	50,9	238 598
270	Sooled	7,1	5 832		Läti	17,1	52 788
9. Seemned, taimed ja nende osad							
274, 275	Linaseemned	1,0	252	671—676	Puuvillariie	117,2	581 233
10. Metsamaterjal							
		21 294,1	1 236 846		Sel: Rootsi	39,6	154 647
310—319—325	Palgid, prussid, pakud, latid	38457 kj.	37 995		Läti	32,0	150 885
321	Lüpsid	—	—	696	Taani	39,0	131 582
322	Propsid	552 078 kj.	264 097		Pakkimis- ja kotiriie	107,0	167 971
320, 326—329	Kuuse- ja männilauad ja -plangud	4 438,18 st.	911 965		Sel: Taani	95,7	99 663
	Sel: Inglise	2 570,36 "	529 034	702,703	Inglise	30,3	51 531
	Hollandi	1 867,02 "	382 739		Villane riie	2,7	32 504
338	Krohvimispeered	35,0 "	9 800		Sel: Hiina	2,3	27 224
11. Paberitooresained							
		1 871,7	336 224		Taani	0,2	2 799
349	Tselluloos	1 871,7	336 224	27. Keraamika ja muud mineraalkaunad			
	Sel: Prantsuse	1 009,0	174 059	1015	Tsement	3 125,6	123 210
	Inglise	302,7	56 240		Sel: Soome	3 082,1	118 508
	Belgia	156,4	26 587		Läti	2 211,0	87 150
12. Tekstiilitooresained							
		695,4	849 246	1031	Telliskivid vaupamata	871,1	31 350
354	Lina	527,1	753 798			34,3	520
	Sel: Inglise	359,4	514 111	28. Keemiatööstussaadused			
	Belgia	99,9	130 037	1102	Kaseiin	248,7	128 525
	Soome	56,6	81 004	1318	Tuletikud	7,0	4 115
355	Takud	61,3	70 510			240,1	121 000

Tab. 4. Väliskaubandus mais 1929 a. (ollamette järgi). — *Commerce extérieur en mai 1929 (d'après les bureaux de douane).*

	Tallinn	Vaiga	Pärnu	Narva	Loksa	Haap- sali	Kuusa- saare	Kunda	Paldiski	Kokku Total
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ton										
	50 641	1 492	1 653	132	—	—	—	133	17	54 118
	18 261	2 146	11 049	55	20	362	1 441	3 357	3 388	40 076
Üldisiklik—Total de l'importation et de l'export.	68 902	3 640	12 702	187	20	362	1 441	3 540	3 400	94 194
1 000 kr										
	12 602	326	160	21	—	—	—	62	2	13 179
	7 573	820	725	7	2	60	112	100	162	9 421
Üldisiklik—Total de l'importation et de l'export.	20 175	946	891	28	2	60	112	222	164	22 600

Tab. 6. Riigiraudteed aprillis 1929 a. — Chemins de fer unis en avril 1929.

1. Tähtsamad andmed piirkondade järgi — Données principales d'après les districts du réseau.

	Rongide arv Nombre de trains	Ärakasutade läbilaske võime % de l'expl. de la capacité	Reisijate üldarv Nombre de voyageurs-km	Sellest III kl. (tüh.) Dont III cl. (mit-tiers)	Istekoh-tade arvu kasutata % de places occupées	Tühjade kauba-vagunite % % des wagons à marchandises non chargés	Laaditud kaubavag. keskmine teljekoorem *) Charge moyen d'essieu pour un wagon à marchand.	Kaubarongi keskmine kaal (toonides) Poids moyen d'un train de marchandises	Kaubarongi keskmine teigede arv Nombre moyen d'essieu pour un train de marchand.
a) Lalaroopalisel teel — Voie large									
Auru- ja mootorronges	—	—	16 175	13 102	44,0	27,76	5,12	452	68,95
Sei.: Paldiski—Keila aurumoot.	240	57,14	100	100	15,6	20,36	4,22	—	—
Huapsalu—Keila	236	39,33	875	860	29,1	25,37	3,20	191	33,39
Keila-Tallinn	368	82,73	985	976	59,9	22,23	3,74	359	57,02
Tallinn—Tapa	658	78,33	3 386	3 022	40,7	20,49	5,95	599	79,57
Tapa—Narva	428	47,56	2 466	2 328	40,5	35,93	4,68	391	59,90
Tapa—Kobila	—	—	—	—	—	37,59	4,80	363	66,02
Tapa—Tartu aurumoot.	351	50,11	3 123	3 078	39,9	19,21	5,03	526	71,05
Tartu—Valga	708	52,44	3 129	2 960	55,6	17,56	4,75	450	60,85
Valga—Irboska	230	34,85	1 810	1 772	64,5	21,10	5,23	328	44,55
Elektrironges: Tallinn—Pääsküla	2 362	—	2 371	2 371	30,5	—	—	—	—
Kokku — Total	4 642	—	18 547	17 473	43,4	27,76	5,12	452	68,95
Märtsis—Mars 1929 a.	4 860	—	10 343	15 377	38,1	33,66	4,93	451	67,89
Aprillis—Avril 1929 a.	3 277	—	18 093	16 966	52,9	25,51	4,54	462	66,93
1/IV.—30. IV. 1929/30 a.	4 612	—	18 547	17 473	43,4	27,76	5,12	452	68,95
1/I.—31. IV. 1929 a.	18 478	—	62 663	58 899	37,5	30,68	4,92	431	63,75
b) Kitsaropalisel teel — Voie étroite									
Sellest: Tallinn—Türi	740	—	2 164	1 894	56,6	31,45	4,57	212	88,19
Türi—Mõisaküla	382	—	1 269	1 125	55,2	37,11	5,75	126	40,45
Mõisaküla—Pärnu	270	—	480	444	36,8	35,75	2,25	117	61,03
Lüva—Vääna	120	—	64	64	36,9	22,53	3,59	—	—
Lelle—Papiñidud	356	—	551	463	51,3	34,78	3,86	183	76,71
Türi—Tamsalu	304	—	434	406	43,6	33,17	2,78	92	40,51
Riiselja—Orajõe	90	—	83	83	08,1	41,25	3,00	153	72,65
Mõisaküla—Valga	120	—	384	339	49,2	20,32	2,65	53	34,00
Valga—Mõniste	150	—	188	167	77,4	45,47	3,26	90	41,81
Sonda—Mustvee	342	—	213	209	43,2	45,57	2,85	105	52,85
Kokku — Total	2 217	—	5 830	5 234	51,5	35,01	4,09	156	64,27
Märtsis—Mars 1929 a.	2 232	—	3 620	3 971	38,4	34,59	4,13	141	59,41
Aprillis—Avril 1929 a.	1 775	—	5 260	4 713	50,7	28,77	3,50	159	66,40
1/IV.—30. IV. 1929/30 a.	2 217	—	5 830	5 234	51,5	35,01	4,09	156	64,27
1/I.—31. IV. 1929 a.	7 922	—	18 710	16 572	39,8	33,00	3,87	143	59,60

	Lalaroopalisel teel—Voie large				Kitsaropalisel teel Voie étroite			
	Aprillis		1/IV-30/IV	1/I-30/IV	Aprillis		1/IV-30/IV	1/I-30/IV
	1929	1928	1929/30	1929	1929	1928	1929/30	1929
2. Kaubavedu — Transport des marchandises								
Kõigi suadetiste kaal—poids (tuh. tn.)	197	131	197	670	97	73	97	302
tn-km (tuh.)	22 018	14 227	22 018	75 940	8 274	5 333	8 274	26 294
Sellest maksulised saadetised (tuh. tn.)—Dont les marchandises payables (1000 tn.)	171	118	171	594	89	67	89	275
tn-km (tuh.)	19 245	12 894	19 245	66 222	7 585	4 968	7 585	23 548
Sellest: erakaubad—Dont marchandises privées	150	107	150	539	86	64	86	266
kaal — poids (tuh. tn.)	16 316	11 273	16 316	56 037	7 386	4 781	7 386	22 727
tn-km (tuh.)	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Pagasivedu — Transport des bagages								
Kaal — poids (tuh. tn.)	0,5	0,5	0,5	1,9	0,2	0,3	0,2	1,0
tn-km (tuh.)	54	35	54	192	23	21	23	90
4. Reisijate vedu — Transport des voyageurs.								
Reisijate üldarv — Nombre total de voyageurs	439 502	416 588	439 502	1 454 470	133 487	130 291	133 487	441 761
Sellest välisühendus—Communic. avec l'étranger	3 956	3 472	3 956	12 286	871	563	871	3 822
Dont Kohalik liikumine — Mouvement local	435 546	413 091	435 546	1 442 184	132 616	129 728	132 616	438 439
Sellest: I klassis	173	143	173	390	—	—	—	—
" II "	7 093	8 722	7 093	26 242	0 353	5 907	6 355	24 644
" III "	432 236	407 698	432 236	1 427 838	127 134	124 354	127 134	417 117
Reisija-km üldarv—Voyageurs-km.	18 546 736	18 277 710	18 546 736	62 682 998	5 829 614	5 259 954	5 829 614	18 710 063
Sellest Elektrirongid — Trains électriques	2 371 190	2 089 358	2 371 190	8 958 256	—	—	—	—
Dont Mootorvagunid — Wagons à moteur	—	—	—	—	—	—	—	—
Reisijad ühe tee-km peale—Voyageurs par km exp.	27 558	26 884	27 558	93 110	10 410	9 376	10 410	33 411
Keskmine sõidukaugus — Parcours moyen	42,3	53,2	42,3	43,1	49,7	41,5	43,7	42,4
Majamiskaartide üldarv—Cart. pour wag.-bils vend.	3 917	4 172	3 917	14 264	1 090	503	1 090	3 469
Jaamaesise-piletite üldarv—Tickets d'entrée vendus	12 899	15 437	12 899	30 628	564	2 625	564	2 227
5. Veerevkoosseltsu kasutamine — Exploitation du matériel roulant								
Rong-km üldarv — Trains-km.	268 130	184 151	268 130	1 042 734	158 581	135 603	158 581	605 814
Sellest reisironges — Dont trains de voyageurs	189 251	137 102	189 251	716 372	94 953	80 944	94 953	386 244
Teig-km üldarv — Essieux-km.	8 665 052	7 117 458	8 665 052	32 740 709	7 061 376	6 819 724	7 061 376	27 747 239
Sellest Reisivaguneis — Voitures à voyageurs	3 215 863	3 202 740	3 215 863	12 789 741	2 016 152	1 938 421	2 016 152	8 372 577
Dont Kaubavaguneis — Wagons à marchand.	5 349 189	3 914 718	5 349 189	19 950 958	5 045 224	4 881 303	5 045 224	19 374 653
Kesk. tig. arv rong. — Moyen. des essieux par train.	32,32	38,55	32,32	31,40	50,23	50,29	50,23	45,81
Sellest Reisironges — Trains de voyageurs	24,52	30,44	24,52	24,74	40,70	41,09	40,70	38,51
Dont Elektrironges — Trains électriques	8,52	7,96	8,52	8,66	—	—	—	—
Dont Kaubaronges — Trains de marchand.	63,94	60,93	63,94	63,75	64,37	66,40	64,37	59,63
Kesk. kaub. kaal — Poids moyen. d'un train de march.	452	402	452	431	156	139	156	143

*) Keskmine telje koorem kitsaropalisel teel on arvestatud paari telje peale.

Tab. 10. Era- ja tähtsamate ühispankade äriseis 1 mail ja 1 juunil 1929 a.

Situation financière des banques privées et des principales banques coopératives au 1 mai et 1 juin.

	19		21		19		21	
	erapanka		ühispanka		erapanka		ühispanka	
	19 bang. privées		21 bang. cooper.		19 bang. privées		21 bang. cooper.	
	1/VI	1/V	1/VI	1/V	1/VI	1/V	1/VI	1/V
	1000 kr.				%			
Aktiva—Actif								
1. Kassa—Caisse	1 579	1 788	241	311	1,4	1,6	0,7	0,9
2. Jooksvad arved teisis rahaasutis	1 431	509	1 686	1 624	1,2	0,4	5,1	5,0
<i>Comptes courants</i>								
a) Sellest Eesti pangas— <i>Dont à la Banque d'Estonie</i>	968	284	0,8	0,2
3. Pt. 1 ja 2 kokku— <i>Total p. 1 et 2</i>	3 010	2 297	1 927	1 935	2,6	2,0	5,8	5,9
4. Panga päralit olevad väärtused— <i>Effets en portefeuille</i>	1 755	1 805	140	144	1,5	1,6	0,4	0,4
a) Väärtpaberid— <i>Effets</i>	1 487	1 438	126	126	1,2	1,3	0,4	0,4
1) Sellest börsil koteeritavad— <i>Dont effets cotés à la Bourse</i>	212	199	0,2	0,2
b, d) Väljamaa rahad, kallismetallid, čekkid ja maksukäs. välisvaluutas— <i>Métaux précieux et effets en valeurs étrangères</i>	318	367	14	18	0,3	0,3	0,0	0,0
5. Laenud— <i>Prêts</i>	75 441	76 578	24 178	23 970	65,5	66,6	72,3	73,2
a) Disk. vekslid— <i>Escomptes</i>	34 159	35 235	13 030	12 933	29,7	30,7	39,0	39,5
1) Sellest sisemaa vekslid— <i>Dont des pays</i>	23 298	24 130	20,2	21,0
b) Tähtajal. laenud— <i>Prêts term. in.</i>	1 657	1 815	6 448	6 267	1,4	1,5	19,3	19,1
d) Kto-kr. laenud— <i>Autres prêts</i>	39 626	39 529	4 691	4 770	34,4	34,4	14,0	14,6
6. Garantitlaen. debitor— <i>Prêts de gar.</i>	16 840	17 026	1 472	1 430	14,6	14,8	4,4	4,4
7. Korrespondendid— <i>Correspondants</i>	5 011	4 731	1 034	774	4,4	4,1	3,1	2,3
a) Sisemaa— <i>en Estonie</i>	1 796	1 877	635	592	1,6	1,6	1,9	1,8
<i>Loro</i>	1 153	1 053	386	105	1,0	0,9	1,2	0,5
<i>Nostro</i>	643	824	249	487	0,6	0,7	0,7	0,3
b) Väljamaa— <i>à l'étranger</i>	58	174	0	0	0,1	0,2	0,0	0,0
<i>Loro</i>	2 004	1 627	13	14	1,7	1,4	0,0	0,0
<i>Nostro</i>								
8. Protesteeritud vekslid— <i>Effets protestés</i>	418	296	234	192	0,4	0,2	0,7	0,6
9. Osakondade arved— <i>Succursales</i>	3 190	3 138	37	36	2,8	2,7	0,1	0,1
10. Kinnisvara— <i>Immobilites</i>	5 355	5 356	851	841	4,6	4,7	2,5	2,6
11. Vallasvara— <i>Mobilites</i>	439	429	154	153	0,4	0,4	0,5	0,5
12. Jooksvad kulud, maksud, % ja komisj.— <i>Frais courants, intérêts et comm. payés</i>	2 043	1 686	563	450	1,8	1,5	1,7	1,4
14. Üleminevad summad— <i>Actifs transitaires</i>	924	931	217	211	0,8	0,8	0,6	0,6
15. Muud aktiivad— <i>Actifs divers</i>	653	648	2 349	2 286	0,6	0,6	7,9	8,0
a) Liikmete vastutus ¹⁾	2 349	2 286	7,0	7,0
Kokku— <i>Total</i>	115 069	114 921	33 442	32 742	100	100	100	100
Passiva—Passif								
1. Panga kapitalid— <i>Capitales et réserves</i>	8 724	8 474	2 137	2 127	7,6	7,4	6,4	6,5
a) Sisemaskatitud aktsiakapital— <i>Capital versé</i>	6 924	6 792	1 616	1 617	6,0	5,9	4,8	4,9
b) Tagavarakapital— <i>Réserves</i>	1 546	1 518	365	354	1,4	1,3	1,1	1,1
d) Muu erikapital— <i>Réserves spéciales</i>	254	254	156	156	0,2	0,2	0,5	0,5
2. Hoiusummad— <i>Dépôts</i>	45 616	44 064	19 444	19 025	39,6	38,9	53,1	53,1
a) Tähtajal. hoiusummad— <i>Dépôts terminables</i>	11 563	11 302	8 338	8 245	10,0	9,9	24,9	25,2
b) Jooksvad arved— <i>Comptes courants</i>	32 233	30 708	10 099	10 433	28,0	28,7	32,0	32,0
c) Kontokorrentarvete krediitväljald— <i>Autres dépôts</i>	1 815	1 934	407	297	1,6	1,7	1,2	0,9
3. Reditskont— <i>Récompte</i>	14 772	15 075	1 724	1 775	12,8	13,6	5,2	5,4
a) Sellest maksukohaga sisemaal— <i>Dont payables à l'intérieur du pays</i>	9 991	4 512	3,5	3,9
b) Võlaarved teisis. asut.— <i>Crediteurs</i>	5 867	6 824	2 942	2 989	5,1	5,5	8,8	9,1
a) Sellest sisemaa krediitväljald— <i>Dont établissements du pays</i>	5 221	5 573	4,5	4,8
5. Pt. 3 ja 4 kokku— <i>Total p. 3, 4</i>	20 639	21 999	4 666	4 764	17,9	19,1	14,0	14,5
6. Korrespondendid— <i>Correspondants</i>	12 234	12 356	898	776	10,6	10,8	2,7	2,4
a) Sisemaa— <i>en Estonie</i>	2 197	1 736	353	220	1,9	1,5	1,1	0,7
<i>Loro</i>	1 836	1 940	492	403	1,6	1,7	1,5	1,4
<i>Nostro</i>	361	796	861	817	0,3	0,3	0,0	0,0
b) Väljamaa— <i>à l'étranger</i>	927	998	4	4	0,8	0,9	0,0	0,0
<i>Loro</i>	7 274	7 632	49	89	6,3	6,7	0,1	0,3
<i>Nostro</i>								
7, 8. Maksukäsud ja aktseptid— <i>Acceptations</i>	739	674	17	18	0,7	0,6	0,1	0,1
9. Väljamaksmata %— <i>Restant à payer</i>	499	511	136	166	0,4	0,4	0,4	0,5
10. Väljamaksmata osakasu— <i>Dividendes restant à payer</i>	236	140	147	145	0,2	0,1	0,4	0,4
11. Garantide kreditorid— <i>Créditeurs de garanties</i>	16 840	17 026	1 472	1 430	14,6	14,8	4,4	4,4
12. Osakondade arved— <i>Succursales</i>	3 217	3 137	30	36	2,8	2,8	0,1	0,1
14. Saadud prots. ja muud tulud— <i>Intérêts et commissions reçus</i>	3 384	2 930	1 344	1 150	3,0	2,6	4,0	3,5
16. Jagamata puhaskasu— <i>Bénéfice net.</i>	—	257	—	20	—	0,2	—	0,1
17. Üleminevad summad— <i>Transitoires</i>	914	963	238	267	0,8	0,8	0,7	0,8
18. Muud passivad— <i>Passifs divers</i>	2 033	2 350	2 907	2 818	1,8	2,1	8,7	8,6
a) Amortisatsioonkapital ²⁾	1 155	1 155	212	210	1,0	1,0	0,6	0,6
b) Liikmete lisakohustus ³⁾	—	—	2 349	2 286	—	—	7,0	7,0
Kokku— <i>Total</i>	115 069	114 921	33 442	32 742	100	100	100	100

Tab. 11. Üksikute pankade äriseisu summad 1 mail ja 1 juunil 1929 a.
Montant des bilans des banques au 1 mai et 1 juin 1929.

	1. VI.	1. V.
	1000 kr.	1000 kr.
Erapangad—Banques privées		
G. Scheel ja Ko.	29 555	29 481
Tallinna krediitpank a/s.	30 573	30 295
Besti kommertsbank	15 583	15 430
Tartu pank	7 918	7 895
Tallinna linna pank	5 193	4 857
Tallinna aktsiapank	4 920	5 167
Diskonto pank	3 911	4 091
Eesti laenupank a/s.	2 577	2 573
Sakala pank	2 530	2 566
Kaubapank a/s.	2 295	2 365
Pärnu pank	2 355	2 332
Pärnu krediitpank	1 698	1 869
Tartu tööstuspank	1 471	1 490
Valga pank	1 173	1 186
Viru pank	998	1 017
Tartu linnupank	928	921
Tartumaa pank	627	609
Rosen ja Ko	547	563
Võru pank	217	214
Kokku—Total	115 069	114 921
Tähtsamad ühispankad—Principales banques coopératives		
Besti rahvapank	5 088	4 998
Eesti laenu- ja hoiuühisus Tartus	3 804	3 878
Kolmas Tartu laenu- ja hoiuühisus	3 335	3 301
Tallinna majaomanikkude pank	3 039	3 063
Tartu majaomanikkude pank	2 807	2 836
Viljandi ühispank	2 318	2 288
Rakvere ühispank	1 247	1 212
Pärnu Eesti laenu- ja hoiuühisus	1 250	1 221
Tallinna laenu- ja hoiukassa	1 308	1 302
Tallinna juudi ühispank	1 058	1 034
Võru ühispank	1 173	1 083
Paide ühispank	859	859
Jõgeva ühispank	886	854
Põllupidajate ühispank	920	845
Põltsamaa ühispank	815	810
Narva ühispank	645	634
Saarde laenu- hoiuühisus	643	607
Põhja-Eesti ühispank	592	574
Võhma ühispank	492	488
Saarte ühispank	560	497
Petseri laenu- ja hoiuühisus	395	338
Kokku—Total	33 442	32 742

Arvestatud pankade üksikasjaline äriseis v. F. St. nr. 90(5) lk. 312—313, (äriseis 1. jaan. peale).
Données sur la situation séparément pour chaque banque v. Rec. nr. 90(5) page 312—313 (au 1 janvier 1929).

¹⁾ Responsabilité des membres. ²⁾ Capital d'amortissement. ³⁾ Responsabilité supplémentaire des membres.

Tab. 24. Suurmükihinnad juunis ja juulis 1929 a.

Prix de gros en juin et juillet 1929.

Hinnad kroonides — Prix en kr.		Juuli 1929 a.	Juuni 1929 a.			Juuli 1929 a.	Juuni 1929 a.
kr = couronne d'Estonie, égale 100/248 gramme de l'or pur (100 marks antérieurs)		1	2			3	4
Toidunained ja loomatoit — Denrées alimentaires et fourrage							
1. Rukis, Eesti—Seigle du pays		—	—	77. Puuvillane riie, Bjas.—Colonnade		5) 0,86	0,66
2. " Saksa—d'Allemagne	15,50	15,19	—	78. " Mitkal,—		5) 0,49	0,49
3. " Ameerika—d'Amérique	—	—	—	79. Paber, rotatsiooni—Papier roulé		24,40	24,40
4. Nisu, Eesti—Froment du pays	—	—	—	80. Tallanahk, Eesti nahast—Cuir à semelles du pays	1)	3,23	3,23
5. " Vene—de Russie	—	—	—	81. " Ameer. nahast I s.—Cuir d'Amér. I s.	1)	3,90	3,90
6. Oder, toidu—Orge	—	—	—	82. " " II s.—" " II s.	1)	3,70	3,73
7. Õie—Orge pour bière	17,40	17,63	—	Ehitusmaterjalid—Matériel de construction			
8. Kaer, toidu Eesti—Avoine du pays	14,65	15,08	—	83. Tsement, Portland, Port-Kuuda—Ciment d. Portland	6)	8,90	8,90
9. " Saksa—d'Allemagne	15,90	15,52	—	84. " Aseri—	6)	—	—
10. " külvil,—Avoine (pour semence)	—	—	—	85. Kriit, toores—Craie brute		—	—
11. Rukkijahu—Farine de seigle	18,06	17,73	—	86. " pestud—travée		7,00	7,00
12. Rukkipüül—biadée	24,60	24,52	—	87. Asfalt—Asphalte		7,25	7,25
13. Nisuj., Ameerika, sõre—Farine de from. amér., I s.	48,07	43,65	—	88. Lubi—Chaux		2,85	2,85
14. Nisuj. Ameer. pehme, kõrg. s. II	47,17	43,35	—	89. Kips tükikides (fr. l'boska)—Plâtre en morceaux	1)	15,25	15,25
15. Kartulid, ekspord.—Pommes de terre (d'export.)	—	6,93	—	90. " jahvatatud—moulu		24,40	24,40
16. " piirituse—pour alcool	—	—	—	91. " krovvimise—pour ouvrages en stuc.	1)	39,65	39,65
17. Kartulihelbed—Flocons de pommes de terre	—	—	—	92. Telliskivid I s.—Briques I sorte	1)	59,75	59,75
18. Kartulitärklis "Supérieur"—Fécule de pom. de terre	41,20	41,20	—	Metallid—Métaux			
19. Erised. " Vene—Pois verts	—	—	—	93. Raud, sordi —Fer en espèces		17,50	17,00
20. " Hollandi—Pois verts d'Hollande	37	37	—	94. " lant —lingots		—	—
21. Odratangud—Grains d'orge	—	—	—	95. " vits —Ferraillé		24,00	24,00
22. Või, meierei, ekspord.—Beurre de ferme (d'export.)	1) 2,68	2,74	—	96. " plekk—Tôle de fer		26,00	26,00
23. " siseturu—	—	—	—	97. " tsingitud—Tôle de fer zinguée		36,50	36,50
24. Margariin, väljamaa—Margarine	1) 1,19	1,20	—	98. " salad (T)—Somniers en fer		19,00	16,00
25. Juust "sveitsi", Eesti—Fromage "suisse", du pays	1) 1,84	1,78	—	99. Teras, vedru—Acier à ressort		29,00	29,00
26. Kaseiin—Caséine	76	76	—	100. " tööriistade—Outils en acier		79,53	79,53
27. Munad, eksp. I s.—Oeufs (d'exp.) I s.	2) 31,95	29,20	—	101. " taita—Aimant		—	—
28. " II s.—Oeufs d'exportation II s.	—	—	—	102. Malm—Fonte de fer		—	—
29. Suhkur, peen., Dantzigi—Sucre en poud., de Dantzig	—	32,92	—	103. Inglistina—Étain		5,25	5,50
30. " Saksa—" d'Allen.	—	—	—	104. Seafina—Plomb		55,68	55,67
31. " Ameerika—" d'Amér.	30,50	33,50	—	105. Vaskplekk, punane—Tôle de cuivre, rouge		250	250
32. " C. Slov.—" de T.-Slovag.	35	—	—	106. " valge—" blanche		230	230
33. " Vene—" de Russie	34,75	32,92	—	107. Tsinkplekk—" de zinc		97,50	97,50
34. " Poola—" de Pologne	34	33,50	—	Küttekained, õidid ja nende saadused—Combustibles, huiles et leurs produits			
35. " Inglis—" d'Angleterre	48,80	48,80	—	108. Põletispuud—Bois		—	—
36. Siirup, kartuli, 42°—Sirop de pom. de terre 42°	48,80	45,70	—	109. Kivisüsi auru, Yorkshire—Houille de Yorkshire	1)	28,50	28,33
37. Glükkoos—Glucose	5,00	5,03	—	110. " Newcastle—Houille de Newcastle	1)	28,50	28,33
38. Tee, lahtine, Pekoe broken, Java—Thé	5,43	5,43	—	111. " sepa—Houille de forge	1)	24,50	27
39. " Orange Pekoe, —	2,68	2,67	—	112. Koks, valge—Coke de fonte	1)	40,00	40,00
40. " Teellon —	2,70	2,70	—	113. " gaasi—Coke de gaz	1)	6,10	6,10
41. " Mõning Hiina—	3,73	3,73	—	114. Põlevkivi, I s. A.—Schiste combustible I sorte A.	1)	4,90	4,90
42. Kõhvi, Rio, Santos—Café de Rio, Santos	1,38	1,38	—	115. " II s.—" II	1)	2,75	2,75
43. " Keskm. Ameerika sordid—Café d'Amér. Centr.	1,65	1,65	—	116. " III s.—" III	1)	—	—
44. Kakao, Inglise—Cacao d'Angleterre	39,75	34,92	—	117. Põlevkiviõli—Houille de schiste combustible		13,55	13,55
45. " Ameerika—Cacao d'Amérique	4,00	4,00	—	118. Nafta, Vene—Naphte de Russie		12,50	12,50
46. " Hollandi—d'Hollande	3,38	3,38	—	119. " Ameerika—Naphte d'Amérique		17,87	17,87
47. Riis, Burma II —Riz de Burma II	4,00	4,00	—	120. Petrooleum, Vene—Pétrole de Russie		17,87	17,87
48. Sool, lahtine, Saksa—Sel d'Allemagne	25,00	25,00	—	121. " Ameerika—Pétrole d'Amérique		37,50	37,50
49. " " Vene (Iranko Norva ja Isborsk)	24,00	24,00	—	122. Bensiin, Vene—Benzine de Russie		37,50	37,50
50. " " Hispaania—Sel d'Espagne	1,20	1,20	—	123. " Ameerika—Benzine d'Amérique		28,38	28,38
51. Heeringad, Yarmouth, Maties —Harengs d. Yarm.	0,71	0,78	—	124. Masinaõli, Vene ja Poola—Huile à graiss. de Russie et de Pologne		30,80	30,80
52. " Matfuss—	20	20,75	—	Väetisained — Engrais			
53. " Soti, Maties—Harengs d'Écosse	20	20	—	126. Superfosfaat, 18—20%—Superphosphate 18—20%		6,03	5,95
54. " Matfuss—	20	21	—	127. Toomasjahu, 16—17%—Scorie Thomas 16—17%		6,03	—
55. " Norra—" de Norvège	19,30	19,75	—	128. Kaalisool, 30%—Sel de potasse 30%		10,45	10,45
56. " Islandi—" d'Islande	17,75	18	—	129. " 40%—" 40%		4,50	4,50
57. Seallha I s. —Viande de porc I sorte	13,25	12,80	—	130. Kainiit, 12%—Cainite 12%		4,90	4,80
58. Pekk —Lard I sorte	—	—	—	131. Eesti fosforiit, 25—27%—Phosphor. du pays 25—27%		18,30	18,30
59. Loomalaha I s.—Viande de boeuf I sorte	—	—	—	132. Salpeeter, Norra—Salpêtre de Norvège		22,30	22,30
60. Õlikoogid, Hnaseemne—Tourteaux de graines d. lin	—	—	—	133. " Chilli —" de Chili		—	—
61. " püevalille —" de tournesol.	—	—	—	Värvid ja muu keemilakauup—Matières tinctoriales et autres produits chimiques			
62. " puuvilla —" de coton	—	—	—	134. Nigrosiin, veesulav, väljam.—Nigrosine fondante	1)	5,50	5,50
63. " soojatangud—" de soya	—	—	—	135. Tsinkvalge, väljamaa—Blanc de zinc, étranger	1)	0,87	0,88
64. " palmi —" de palmé	—	—	—	136. " plumb —" plomb	1)	0,95	1,01
65. Segajõutoit I sort—Fourrage concentré mélté	—	—	—	137. Ooker, —" Ocre étrangère	1)	0,22	0,22
66. " II —" II	—	—	—	138. Pesusooda—Soude	1)	10,25	10,25
67. Nisukliid—Sons de froment	—	—	—	139. Seebikivi, Inglise—Pierre de savon d'Angleterre	1)	28,72	28,72
68. Rukkiikliid—Sons de seigle	—	—	—	140. Tuletikud—Allumettes	1)	130	130
Linaseeme, lina, riie, paber ja nahk—Graines de lin, lin, lissus, papier et cuirs							
69. Linaseeme, õli 37% basis—Grains de lin	—	—	—				
70. " külvil 93% basis—Graines d. lin p. semence	—	—	—				
71. Lina, liivi, R—Lin de Livonie, R	1) 1,134	1,134	—				
72. " Peiseri, R—" de Peiseri, R	1) 1,195	1,195	—				
73. " Võru, R—" de Võru, R	1) 1,174	1,174	—				
74. " Tartu, R—" de Tartu, R	1) 1,134	1,134	—				
75. Takud, Codilla I—Étoupes de Codilla I	—	—	—				
76. " II—" II	—	—	—				

Hinnad on antud ühe kvintaali (100 kg) kohta peale märgitute — Les prix sont indiqués par 100 kg exc. les cas marqués ci-après.

1) kg, 2) kast 360 tk. — boîte à 360 oeufs, 3) tünn — baril, 4) meeterionn (1000 kg), 5) meeter — mètre, 6) tünn — baril (170 kg) 7) tuhat — mille, 8) 5000 toosi — 5000 boîtes.

Tab. 27—28. ELUMAKSUMUS- ja SUURMÜÜGIINDEKSID (geom. kesk.)
 Nombres-indices du coût de la vie et nombres-indices des prix de gros en
 valeur ar (moyenne géom.)

	Keskmiselt aast. Moyenne annuel.			1929 a.			
	1926	1927	1928	April	Mail	Juuni	Juuli
				1928			
1. Toitlus—Alimentation	118	112	120	131	130	130	127
2. Korter—Logement	31	40	52	52	52	52	52
3. Küte ja valgustus—Chauffage et éclair. Puud—Bois	76	80	83	93	97	97	81
Elekter—Electricité	43	43	43	43	43	43	43
Petrooleum—Pétrole	74	89	86	83	83	83	83
Tütetükid—Allumettes	55	53	109	130	130	130	122
4. Riietus—Habillement	149	147	150	150	150	150	150
Elie—Étoffe	120	120	120	120	120	120	120
Õmblamine—Couture	150	150	150	150	150	150	150
Pesu—Linge	159	148	155	155	155	155	155
Jalatsid—Chaussures	181	181	187	187	187	187	187
5. Puhastus—Hygiène et nettoyage	99	95	100	100	100	100	100
Seep—Savon	146	123	111	109	109	109	109
Saun—Bain	52	52	71	73	73	73	73
Habemeajamine—Barbe	105	105	105	105	105	105	105
Juukseõigus—Coupe de cheveux	121	121	121	121	121	121	121
6. Reisid, liikumine, post—Voyages etc. Tall.—Nõmme pii. hind—Chem. de fer	77	79	78	78	78	78	78
Tramm—Tramway	75	79	79	79	79	79	79
Postitariif—Tarif postal	70	70	70	70	70	70	70
7. Haridus—Instruction	86	86	86	86	86	86	86
8. Lõbustus—Divertissements	94	94	94	94	94	94	94
Teater—Théâtre	142	142	143	143	143	143	143
Kino—Cinéma	56	56	56	56	56	56	56
Tubak—Tabac	46	46	46	46	46	46	46
Alkohol—Alcool	174	174	174	174	174	174	174
9. Muud kulud—Autres dépenses	142	142	151	153	153	153	153
Üldindeks—N.-ind. général du coût de la vie	90	92	97	100	100	101	98
	106	105	112	119	119	119	121

B. (1922 = 100)

Toitlus—Alimentation	122	117	125	137	136	139	132
Korter—Logement	136	175	227	227	227	227	227
Küte ja valgustus—Chauffage et éclair. Riietus—Habillement	84	89	93	104	109	109	90
Puhastus—Hygiène et nettoyage	106	105	107	107	107	107	107
Reisid, liikumine, post—Voyages etc. Haridus—Instruction	138	140	140	140	140	140	140
Lõbustus—Divertissements	141	141	141	141	141	141	141
Muud kulud—Autres dépenses	132	132	132	132	132	132	132
Üldindeks—N.-ind. général	119	122	129	133	133	133	130
	118	117	123	133	133	135	130

Tab. 28. a) SUURMÜÜGIINDEKSID (kaalumata kesk.)
 Nombres-indices des prix de gros (moyennes non pondérées).

A. (1913 = 100).

Sisseveetavad ained—Articles d'importation	108	110	108	100	103	100	105	109
Toiduained—Denrées aliment.	83	84	82	88	82	81	84	81
Sellest koloniaalkaubad—Dont denrées coloniales	154	156	135	177	175	163	159	200
Tööstussaadused—Matières premières et produits industriels	99	94	87	93	92	92	93	87
Kokku sisseveetav. ained—Gr. total	109	108	106	107	105	103	105	107
Väljaveetavad ained—Articles d'exportation	114	108	128	131	126	133	131	128
Toiduained—Denrées aliment.	121	127	139	130	135	133	133	141
Tööstussaadused—Matières premières et produits industriels	148	184	228	181	173	173	173	141
Kokku väljaveetav. ained—Gr. total	120	122	141	138	135	137	136	142
Üldindeks—Nombre-indices général	114	114	121	120	118	117	118	122
Sellest toiduained—Dont denrées alimentaires	110	109	117	116	113	114	115	117
Tööstussaadused—Dont matières prem. et prod. industr.	108	107	111	111	110	109	110	109

B. (1922 = 100).

Sisseveetavad ained—Articles d'imp.	100	99	98	97	95	97	99
Väljaveetavad ained—Articles d'export.	101	109	119	116	113	115	120
Üldindeks—N.-ind. général	101	101	107	106	104	103	108

c) PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE HINDADE VÕRDKAALUSTATUD INDEKSID.

Nombres-indices pondérés des prix des produits agricoles.

Sisseveetavad ained—Articles d'imp.	152	155	159	148	144	135	140	165
Väljaveetavad ained—Articles d'export.	122	131	152	135	157	140	135	149
Üldindeks—N.-ind. général agricole	131	134	155	139	152	138	137	155

Hinnamuutused 1929 a. juulis eelmise kuuga võrreldes.

Elumaksumusindeksid

	Kallinenud:		Odavnenud:	
	Juuni	Juuli	Juuni	Juuli
Loomaliha 110	115	115	115	115
Vastikaliba 74	90	90	90	90
Raimed, värsked 24	29	29	29	29
Kilud, värsk. 20	30	30	30	30
Flaugid	73	88	88	88
Mesi	220	225	225	225
Kapsad, värsked 50	55	55	55	55
Porgandid	50	80	80	80
Kanamunad 6	7,5	7,5	7,5	7,5

Suurmüügindeksid

	Kallinenud:		Odavnenud:	
	Juuni	Juuli	Juuni	Juuli
Rukis	15,19	15,50	15,50	15,50
Rukkijahu 17,73	18,08	18,08	18,08	18,08
Nisupüüt	43,35	47,17	47,17	47,17
„ sõre 43,65	48,07	48,07	48,07	48,07
Juust	1,78	1,84	1,84	1,84
Monad	28,20	31,95	31,95	31,95
Riis	34,92	38,75	38,75	38,75
Tee	5,00	5,43	5,43	5,43
Suhkur	33,50	35,50	35,50	35,50
Kivistisi, „ auru 26,33	28,50	28,50	28,50	28,50
„ sepa 27,00	29,50	29,50	29,50	29,50
Raad	17,00	17,50	17,50	17,50
Superfosf. 5,95	6,03	6,03	6,03	6,03

Indeksi koostamisviis.

Indeksid on arvatud kuulas, alusajaga aasta 1913 ja 1922. Kuna keskmised on tuletatud geometriliselt, võib huasi muuta otsekohe vastavate aegade indekside alusel, arvuist aligusest peale tegemata.

Elumaksumusindeks on koostatud Tallinnas 1925 a. oktoobris büdžetilise uuringuga kindlaks tehtud tööliste-konnakaeskmise tarvitamise kohaselt. Toitluskultuuri indeks arvutatakse üksikute ainete peale mineva tegeliku kogukulu alusel, kuna muude rühmade indekseid väljaarvamisel arvutatakse iga bina kohta tema suhteline muutumine alusajaga võrreldes; need suhtelised arvud on rühmade indekseiks ja need omakorda üldindekseiks arvutatud, tarvitades sellejuures büdžetilisel uuringul selgunud võrdkaale. Toitluskulu arvestamisel esinevad üldise 51 iseseisva hinnaga ainet, millede tootlusväärtus võrdub 3820 kalorie. Korteritüüri iseloomustamiseks on kasutatud ühiseid norme korterite kohta pöranda pinna ja mitte ühe 12 sülla. Ükskate kulturühmade võrdkaalud on järgmised: toitlus—58,5%, korter—7,5%, küte ja valgustus—5,8%, riietus—15,7%, puhastus—2,7%, reisid, liikumine, post—0,7%, haridus (ajalehed)—2,7%, lõbustus—2,8% ja muud kulud 3,9%.

Suurmüügindeks kujutab võrdkaalustamata geometriliselt keskmist. Üldindeksi arvutamiseks on tarvitatud 42 hinda.

Põllumajandussaaduste võrdkaalustatud indeksid 12 aine (6 sisseveo ja 6 väljaveo) hindade võrdkaalustatud keskmise. Võrdkaaludeks on võetud nende ainete osatühtsus väliskaubanduses viimase 4 a. kestel. Võrdkaalude jne. kohta v. pikemalt E. St. 65 (4) lhk. 220.

Üksikasjaliselt indeksi koostamisviisi kohta v. „E. St.“ Nr. 77 (4), lhk. 201.

Pour les méthodes de calcul des nombres-indices v. Recueil Nr. 86 (1) 1929.

Tab. 29. Tööstöside ja eravahetatiskontorite tegevus mais 1929 a. Activité des bourses du travail et des agences d'affaires privées en mai 1929.

	O mavalitsuste tööstöside — Bourses du travail des administrations publiques										Eravahetatiskontorid — Agences d'affaires privées									
	Tööstöside arv — Nombre de chômeurs					Tööstöside arv — Nombre de chômeurs					Tööstöside arv — Nombre de chômeurs					Tööstöside arv — Nombre de chômeurs				
	M.	N.	H.	F.	M.	M.	N.	M.	N.	M.	M.	N.	M.	N.	M.	M.	N.	M.	N.	M.
1. Põllu- ja aiandus- — Ouvriers agric. et horticult.	303	176	80	111	8	11	85	203	17	29	65	95	65	90	124	61	3	12	1	
2. Meisatööstus- — Forstiers	4	4	2	7	1	1	14	14	17	4	2	2	2	2	4	1	1	1	1	
3. Kaevandus- — Ouvriers en métaux	26	1	2	8	1	1	73	21	77	4	3	1	3	1	23	33	8	1	1	
4. Metalltööstus- — Ouvriers dans l'industrie textile	62	10	32	5	3	2	4	2	2	19	1	1	20	1	1	1	1	1	1	
5. Tekstiilitööstus- — Ouvriers dans l'industrie textile	2	10	1	5	2	2	52	14	14	1	1	73	1	69	104	6	142	9	9	
6. Ehitustööstus- — Ouvriers dans construction	19	208	98	136	2	2	82	11	11	70	4	4	63	43	13	30	30	30	30	
7. Ehitustööstus- — Ouvriers dans l'industrie du bois	64	—	8	—	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
8. Transpord- ja sidetööstus- ¹⁾	17	9	5	3	1	1	1	1	1	3	1	3	1	1	1	1	1	1	1	
9. Kauplus- ja kontofimeetrik- — Empl. de bureau	64	134	77	6	142	6	1	68	1	1	3	2	8	2	37	45	5	1	1	
10. Kantsel- ja kontofimeetrik- — Empl. de bureau	21	134	6	6	142	6	1	68	1	1	3	2	8	2	37	45	5	1	1	
11. Majaleenid- — Service domestique	721	783	314	848	96	95	265	180	43	29	246	251	224	226	451	381	1	1	1	
12. Libidöörid- — Journaliers	44	82	49	1	1	1	6	6	6	14	14	5	13	5	61	44	1	1	1	
13. Muud tööstused- — Autres ouvriers	100	44	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
14. Põllumajandus- ja aiandus- — Agric. et horticult.	121	145	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
15. Metsandus- — Exploitation des forêts	18	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
16. Kaevandus- — Ouvriers en métaux	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	
17. Metalltööstus- — Industrie des métaux	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	
18. Tekstiilitööstus- — Industrie textile	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
19. Põuetööstus- — Industrie du bois	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	
20. Paberitööstus- — Industrie du papier	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
21. Kenakaitetööstus- — Confection de vêtements	76	107	14	17	14	17	28	14	14	4	4	28	11	11	28	11	28	11	28	
22. Ehitustööstus- — Construction de bâtiments	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	
23. Kaubandusliku iseloomuga ettevõtte- — Commerces	76	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	
24. Transpord- ja sidetööstus- — Transport et communication	35	173	85	173	85	173	85	173	85	173	85	173	85	173	85	173	85	173	85	
25. Isikuteenistus- — Service domestique	192	719	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
26. Muud tööstused- — Autres industries	192	719	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
27. Tallinna linna	204	287	261	279	85	17	156	27	45	151	27	139	27	139	27	139	27	139	27	
28. Tartu linna ja -maa	462	500	219	567	43	69	267	333	33	27	213	406	208	305	255	534	37	11	11	
29. Valga linna	67	104	8	12	5	14	45	3	13	11	34	11	34	11	34	11	34	11	34	
30. Pärnu linna	36	21	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
31. Viilandi linna	118	204	20	28	6	33	2	2	3	46	14	34	7	11	28	7	11	28	7	
32. Narva linna	61	57	9	27	1	1	78	7	41	—	9	13	63	127	6	3	2	9	9	
33. Rakvere linna	82	113	8	11	1	1	2	10	6	5	1	1	1	1	8	3	1	1	1	
34. Harjumaa	8	9	8	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
35. Saaremaa	236	35	21	278	7	9	44	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
36. Võru linna ja -maa	277	30	46	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
37. Põlva linna	13	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
38. Nõmme	8	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
39. Põltsamaa	1572	1442	582	1311	142	131	532	532	167	84	430	560	401	443	897	1272	40	30	30	
40. Haapsalu	3014	1905	—	—	276	—	1064	251	—	—	990	844	—	—	2169	419	70	415	415	
Kokku	51407	26807	9883	6093	889	6171	6884	5161	1443	23415	40147	7705	674	4261	21853	18743	13971	449	81	
1929 a. — April	2240	1925	1046	1105	158	136	796	883	633	34	717	998	669	889	1572	1442	76	25	18	
1928 a. — Mai	953	1209	582	748	195	283	890	616	318	186	648	581	572	454	527	948	83	22	7	

1) 1 jaanuariks 1929 a. 2) Tähtend. kuude 1 kuupäevaks jäävad tööõtte ja vabrikohitate keskmise arv. 3) Vähem näidat 1661 olitud. 4) Sellest maha arvatud tööõttejate hulgas väljalangenute arv. 5) Ouvriers des industries extractives, des produits d'extraction et ouvriers verriers. 6) Ouvriers des transports et des communications. 7) Employés de magasins (aussi garçons d'hôtel). 8) Industries extractives et transformation de leurs produits.

Tab. 30. Tööstustettevõtted ja nende töötajad 1-ks juuniks 1929 a.
Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1 juin 1929.

	Etevõtte arv — Nombre d'entreprises			Töötajate üldarv — Nombre général des travailleurs			Neist tööliste — Dont ouvriers			Tööliste ja teenistajate arvu suhe (alla 18 a.) — Ateliers parmi les ouvriers et service			
	Mais tegevust a. font. en mai	Töötajaid 1 juunil 1929 — Au 1 juin 1929	Tööstustused An 1 mai	Mais tegevust a. font. en mai	Tööstustused An 1 mai	Mais tegevust a. font. en mai	Mais tegevust a. font. en mai	Tööstustused An 1 mai	Mais tegevust a. font. en mai	Tööstustused An 1 juin 1929	Teenistajad — Service	Tööstustused An 1 juin 1929	Teenistajad — Service
I. Murrud ja kaevandused	15	17	2 669	2 279	4 527	1 888	1 689	4 21	2 256	421	2 556	4 265	1 885
II. Mineralide ümbertöötamine	15	16	1 585	2 000	1 686	1 100	1 063	1 382	1 382	1 80	1 498	1 498	1 01
III. Metallitööstus	35	35	3 797	3 791	6	99,8	631	174	3 265	174	3 265	3 265	100,0
IV. Keemiatööstus	12	12	766	126	821	55	107,2	118	631	63	63	107,9	4
V. Nahatööstus	10	10	423	9	22	410	13	94,9	359	21	359	36,4	3
VI. Tekstiilitööstus	27	27	9 773	345	332	9 786	13	100,1	8 964	305	8 992	28	11
VII. Puittööstus	58	62	1 084	1 084	4 791	688	116,3	3 623	1 052	393	4 282	659	23
VIII. Pabertööstus	13	13	2 323	83	606	2 346	23	101,0	2 012	60	2 035	23	1
IX. Põlleraiatööstus	15	15	1 129	41	20	1 129	16	101,5	977	22	999	16	1
X. Toidu-, maitseainete- ja jookide tööstus	43	43	2 405	105	2 423	18	100,7	1 893	90	75	1 905	15	4
XI. Kehakäsitse- ja padrikapade tööstus	20	1	1 388	49	183	1 004	88,2	47	1 025	47	898	127	31
XII. Ehitustööstus	11	12	1 132	498	572	1 008	110,8	1 002	442	557	887	115	5
XIII. Elektrifitsemine ning gaasi- ja veevarustus	7	7	687	98	76	689	22	102,3	457	74	90	475	3
XIV. Puhastustööstus	3	3	161	170	170	9	105,6	156	9	165	165	9	1
Kokku suuritööstus — Total	274	10	32 064	5 155	2 820	34 598	253,5	107,9	29 208	5 021	30 705	2497	826
Salles { ettevõtted 50 ja üle töötajaga — les entreprises prises, ayant plus de 50 travailleurs	121	3	28 691	4 189	1 905	28 955	228,4	108,5	23 528	4 063	25 774	2246	645
Dont: { ettevõtted 20–49 töötajaga — les entreprises, ayant 20–49 travailleurs	153	7	5 373	886	715	5 644	271	105,0	4 680	958	4 891	251	184
1929 a. mai arvud — Chiffres au mai 1929.	270	5	32 147	2 510	2 538	32 064	83	99,7	28 328	2 410	28 208	120	798
Kokku suuritööstus — Total	17	20	178	82	11	249	71	139,9	165	79	11	233	3
I. Industries extractives	71	70	919	72	80	895	21	97,4	867	71	90	848	3
II. Industrie minérale	21	21	259	7	8	286	23	91,1	191	7	23	175	1
III. " chimique	19	18	168	11	17	182	6	98,4	143	10	18	137	6
IV. " des caux et peaux	45	44	481	71	61	488	7	101,4	429	70	63	436	7
V. " textile	76	75	1 089	181	204	996	23	97,7	907	174	194	890	31
VI. " du bois	9	12	148	30	16	148	28	115,5	130	9	146	19	2
VII. " du papier	42	43	509	13	14	508	17	99,3	476	12	474	2	1
VIII. " polygraphique	114	112	987	65	62	970	17	99,3	824	62	67	89,6	6
IX. " de l'imprimerie et des boisssons etc.	41	42	419	40	20	469	20	101,4	425	39	20	444	19
X. " de l'habillement et fab. de mercerie	5	5	45	5	5	45	—	38	5	5	38	—	1
XI. Constructions	6	6	58	3	2	59	1	101,7	47	3	48	1	—
XII. Usines électriques, à gaz d'éclairage et distillation d'eau	8	8	84	8	5	82	2	97,6	73	5	71	2	—
XIII. Industrie du nettoyage	473	11	5 294	583	580	5 317	23	100,4	4 715	566	4 762	47	2
XIV. Industries diverses	747	21	37 359	5 738	3 180	39 916	253,5	108,8	32 923	3 043	35 467	2544	31
Kokku kesk- ja väike- ja suurtööstus — Total	487	13	5 340	558	609	5 294	46	99,1	4 740	537	4 715	25	298
1929 a. mai arvud — Chiffres au mai 1929.	757	18	37 487	3 073	3 202	37 358	120	99,7	33 088	2 947	32 923	145	1 070
Kokku kesk- ja väike- ja suurtööstus — Total	487	11	5 294	583	580	5 317	23	100,4	4 715	566	4 762	47	2
Uldise suur- ja kesk- ja väike- ja suurtööstus — Grand total (entreprises grandes et moyennes)	747	21	37 359	5 738	3 180	39 916	253,5	108,8	32 923	3 043	35 467	2544	31
1929 a. mai arvud — Chiffres au mai 1929.	487	13	5 340	558	609	5 294	46	99,1	4 740	537	4 715	25	298
Kokku kesk- ja väike- ja suurtööstus — Total (entreprises grandes et moyennes)	757	18	37 487	3 073	3 202	37 358	120	99,7	33 088	2 947	32 923	145	1 070

1) Arvestatud juba ennem tegevust alustanud, andmete puudumisel eelmise kokkuvõtte väljajäetud ettevõtte.

	Suurtöödustus (20 ja üle tööt. ettevõtted) Grand. entrep. (plus de 20 travailleurs)	Sellest—Dont		Kesköödustus (5–19 töötaja- ga ettevõtted) Entreprises moyennes (de 5–19 travail- leurs)	Kokku Total	Aprillis Avril 1929
		Üle 50 töötaja- ga ettevõtted Entr. ayant plus de 50 travail- leurs	20–49 töötaja- ga ettevõtted Entr. ayant 20–49 tra- vailleurs			
I. Murrud ja kaevandused	107	97	10	—	107	95
II. Mineraalide ümbertöötamine	30	10	20	—	30	23
III. Metallitöödustus	53	48	5	6	59	56
IV. Keemiaindust	19	15	4	—	19	11
V. Nahatöödustus	1	1	—	—	3	2
VI. Tekstiilitöödustus	141	140	1	4	145	81
VII. Puitöödustus	56	42	14	10	66	73
VIII. Paberitöödustus	20	20	—	—	20	29
IX. Poligraafiatöödustus	6	5	1	—	6	1
X. Toidu-, maitseaini- ja jookide tööst. XI. Kehakaitse- ja pudukaupade tööstus	15	12	3	1	16	11
XII. Ehitustöödustus	3	1	2	1	4	9
XIII. Elektrijaam- ning gaasi- ja veevar. XIV. Puhastustöödustus	2	1	1	—	2	1
Kokku—Total	453	392	61	24	477	394
Kokku—Total 1/I—31/V. 1929 a.	2 080	1 837	243	75	2 155	

Tab. 32. TÖÖSTUSETTEVÕTTEIS ARVU LIIKUMISE INDEKSID (1-ks kuupäevaks).
Nombres-indices du mouvement du nombre de main-d'oeuvre dans les entreprises industrielles (au 1-er du mois).

	A. Liikuvale baasil (eelmine kuu = 100 järgmise kuu jaoks) A. Base mouvante (chaque mois précédent = 100 par rapport au mois suivant)					B. Indeksid baasil 1. I. 1927 = 100. B. Base 1. I. 1927 = 100						
	Töötajad ¹⁾ —Travailleurs en général ¹⁾				Kesköödustus (5–19 tööt.)	Töölised—Ouvriers			Töötajad ¹⁾	Töölised Entreprises grandes et moyennes		
	Suur- ja kesk- töödustus	Suurtöödustus	50 ja üle töötajaga	20–49 tööt.		Entreprises grandes et mo- yennes	Grandes entreprises	Dont 50 et plus de travail- leurs			20–49 travail- leurs	Entreprises moyennes (5–19 ouv.)
1928 Jaanuar	99,3	98,8	99,2	96,5	102,0	99,1	98,6	99,1	95,9	101,8	102,0	102,6
Veebruar	103,0	102,4	101,7	106,7	106,7	103,3	102,7	102,0	107,2	107,0	105,1	106,0
Märts	103,6	103,6	102,5	109,8	103,9	104,0	103,9	102,8	110,9	104,7	108,9	110,2
Aprill	101,0	101,2	100,7	103,7	99,9	101,2	101,3	100,8	104,0	100,3	110,0	111,5
Mai	101,6	101,5	101,3	102,7	101,9	101,8	101,6	102,7	102,0	101,7	111,7	113,5
Juuni	106,6	107,2	105,2	117,8	108,3	107,2	107,9	105,6	119,9	108,1	119,1	121,7
Juuli	99,6	99,5	98,2	105,7	100,3	99,7	99,6	98,2	106,6	100,2	118,7	121,3
August	101,2	101,7	102,1	99,2	97,8	101,1	101,6	102,1	89,9	98,2	120,4	123,1
September	97,2	96,9	96,9	96,9	98,3	96,0	96,6	96,5	96,8	98,6	116,9	119,2
Oktoober	95,8	95,3	94,9	96,2	99,7	95,4	94,8	94,6	95,7	99,4	112,1	113,7
November	99,7	99,2	98,9	100,6	102,3	99,8	99,3	99,0	100,8	103,3	111,8	113,5
Detsember	98,7	98,5	99,2	94,6	99,7	98,6	98,4	99,3	99,9	99,6	110,3	111,9
1929 Jaanuar	97,5	97,2	97,8	93,5	99,7	97,1	96,8	97,5	99,0	98,8	107,5	108,7
Veebruar	104,3	104,1	102,9	111,0	105,3	104,6	104,4	103,1	112,4	105,6	112,1	113,7
Märts	101,8	101,9	101,1	106,0	101,5	102,1	102,2	101,3	106,8	101,5	114,2	116,0
Aprill	101,0	101,1	100,6	103,8	100,0	101,1	101,3	100,7	104,3	99,9	115,3	117,3
Mai	99,7	99,7	99,5	101,0	99,1	99,6	99,6	99,3	100,9	99,5	114,9	116,8
Juuni	106,8	107,9	108,5	105,0	100,4	107,7	108,8	100,5	105,4	101,0	122,8	125,8

Tab. 33. NAKKUSAIGUSED MAIS 1929 a. — Maladies contagieuses en mai 1929.

	Typhus ab- dominalis	Paratyphus	Typhus ex- anthematic.	Febris recurrens	Malaria	Variola	Morbilli	Scarlatina	Diphtheria	Dysenteria	Lepra	Encephalit. lethargica	Meningitis cerebrospinalis	Trachoma	Tubercul- osis	Kokku Total
Linnad—Villes	13	8	—	—	—	—	377	149	13	—	—	—	3	3	77	643
Tallinn	4	—	—	—	—	—	204	49	—	—	—	—	—	—	35	308
Haapsalu	1	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	2	7
Kuressaare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Narva	—	1	—	—	—	—	89	16	1	—	—	—	—	—	5	112
Nõmme	1	—	—	—	—	—	6	9	—	—	—	—	—	—	1	19
Paide	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	7
Paldiski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petseri	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	4
Pärnu	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	11
Põltsamaa	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Rakvere	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	2	5
Tapa	—	—	—	—	—	—	67	3	—	—	—	—	—	—	—	70
Tartu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Tõrva	5	3	—	—	—	—	—	40	—	—	—	—	—	—	18	66
Türi	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Valga	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	10
Viljandi	1	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	5
Võru	—	—	—	—	—	—	10	1	—	—	—	—	—	—	2	18
Maad—Arrond.	12	5	—	—	—	—	155	87	9	—	5	—	2	20	99	394
Viru	2	2	—	—	—	—	64	23	1	—	—	—	—	2	4	98
Järva	1	—	—	—	—	—	28	11	—	—	—	—	—	—	10	50
Harju	1	—	—	—	—	—	43	9	2	—	1	—	—	4	10	70
Lääne	1	3	—	—	—	—	11	4	—	—	—	—	—	4	14	37
Saare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3
Pärnu	2	—	—	—	—	—	—	4	2	—	1	—	—	2	14	27
Viljandi	2	—	—	—	—	—	2	9	—	—	3	—	—	—	7	23
Tartu	1	—	—	—	—	—	—	21	—	—	—	—	—	4	19	45
Valga	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	3
Võru	1	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	17	27
Petseri	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	2	2	11
Kokku—Total	25	18	—	—	—	—	532	236	22	—	5	—	5	23	176	1037

1) Töölised, tehniline personaal, ametnikud ja teenijad. — Ouvriers, personnel technique, employés et service.

Väliskaubandus muude riikidega — Commerce extérieur avec les autres pays.

Rahvusvaheline statistiliste territooriumide numeratsioon	Sissevedu Importation		Väljavedu Exportation		Numération internationale des territoires statistiques	Sissevedu Importation		Väljavedu Exportation	
	ton	kr	ton	kr		ton	kr	ton	kr
109. Alžeer— <i>Algérie</i>	37,6	12 037	—	—	172. Kolumbia— <i>Colombie</i>	5,9	13 784	16,1	3 611
168. Argentina— <i>Argentine</i>	—	—	71,5	16 439	15. Kreeka— <i>Grèce</i>	20,5	16 513	269,0	56 824
182. Austraalia— <i>Australie</i>	12,1	6 749	—	—	141. Kuuba— <i>Cuba</i>	—	—	34,2	8 839
6. Austria— <i>Autriche</i>	16,6	78 469	—	—	22. Leedu— <i>Lithuanie</i>	140,0	7 923	243,2	85 020
7. Belgia-Luksemburgi majand. liit <i>Belgo-Luxembourg. Union écon.</i>	3 124,3	527 749	1 157,7	360 662	93. Lõuna-Aafrika ühend. riigid— <i>Union Sud-Africaine</i>	0,7	6 946	0,6	1 540
83 Belgia-Kongo— <i>Congo-Belge</i>	0,2	630	—	—	34. Lõunaaslaavia— <i>Yongostavia</i>	0,0	8	1,0	13 127
170. Brasiilia— <i>Brésil</i>	5,1	3 720	45,3	9 074	146. Mehhiko— <i>Mexique</i>	0,7	734	30,0	7 140
98-104. Briti-Ida-Aafrika— <i>Afrique d'Est Britannique</i>	15,0	13 286	—	—	123. Madagaskar— <i>Madagascar</i>	0,0	109	—	—
66. Briti-Malaja— <i>Malaisie britannique</i>	—	—	19,4	4 179	41. Mongoolia— <i>Mongolie</i>	0,1	49	—	—
8. Bulgaaria— <i>Bulgarie</i>	3,8	6 384	1,9	26 000	23. Norra— <i>Norvège</i>	63,0	10 480	32,0	89 976
76. Egiptuse— <i>Egypte</i>	137,9	298 536	15,8	3 099	174. Paraguay— <i>Paraguay</i>	15,4	7 383	—	—
69. Filipiinid— <i>Philippines</i>	0,0	47	—	—	175. Peruu— <i>Pérou</i>	—	—	17,4	6 454
143. Guatemala— <i>Guatemala</i>	0,0	193	43,5	10 782	27. Portugaalia— <i>Portugal</i>	19,7	10 762	—	—
144. Haiti— <i>Haiti</i>	—	—	1,3	320	26. Poola-Danzig— <i>Pologne-Danzig</i>	5 045,4	903 890	1 153,6	343 646
35. Helveetia— <i>Suisse</i>	20,6	71 725	—	—	14. Prantsuse— <i>France</i>	491,4	344 908	1 973,8	203 412
40. Hiina— <i>Chine</i>	0,6	1 676	60,0	13 411	70. Prantsuse-India— <i>Etablissements français de l'Inde</i>	0,1	338	—	—
11. Hispaania— <i>Espagne</i>	229,9	88 596	203,0	36 540	Rumeenia— <i>Roumanie</i>	—	—	0,3	4 058
25. Hollandi— <i>Pays-Bas</i>	191,1	172 266	4 150,1	322 583	149. Salvador— <i>Salvador</i>	—	—	2,6	576
72. Hollandi-India— <i>Indes néerlandaises</i>	2,6	7 642	—	—	142. Santa-Domingo— <i>St. Domingue</i>	1,3	805	2,3	855
65. India— <i>Inde</i>	422,3	169 542	151,4	35 871	13. Soome— <i>Finlande</i>	695,0	144 727	3 455,5	367 640
19. Itaalia— <i>Italie</i>	67,0	44 652	—	—	9. Taani— <i>Danemark</i>	343,8	366 509	456,7	601 900
46. Jaapani— <i>Japon</i>	1,3	4 626	—	—	62. Tšellon— <i>Ceylon</i>	1,5	3 252	—	—
154. Jamaika— <i>Jamaïque</i>	16,7	10 810	—	—	56. Türgi— <i>Turquie</i>	3,0	4 016	4,1	27 851
136. Kanaada— <i>Canada</i>	327,8	80 880	—	—	16. Ungari— <i>Hongrie</i>	0,9	4 484	0,2	2 564
107. Kanaaria saared— <i>Îles Canaries</i>	1,5	840	10,2	3 654	176. Uruguai— <i>Uruguay</i>	2,6	1 536	—	—
140. Kostarika— <i>Costarico</i>	—	—	2,6	942	177. Venezuela— <i>Venezuela</i>	—	—	16,0	3 829
					134. Ühisriigid— <i>États-Unis</i>	2 651,1	1 620 191	164,0	329 385
					Muud riigid— <i>Autres pays</i>	0,2	237	—	—

Tab. 3. Tähtsamate ainete sisse- ja väljavedu juunis 1929 a.
Importation et exportation des principaux articles en juin 1929

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Eesti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr.	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie, égale 100/248 gramme de l'or pur (100 marks antérieurs)	ton	kr
1		2	3	4		5	6
SISSEVEDU							
II. Toidu ja maitseained, joogid							
2.	Tera- ja jahvatatud vili	10 313,6	1 885 853	7.	Loomasööd	206,1	30 416
11	Rukis	6 656,6	1 144 742	231	Kliid igasugused (toomatoit)	150,0	25 679
	Sel.: Saksaa	4 252,8	731 478	232	Sel.: Saksaa	180,0	25 679
12	Nisu	1 275,8	262 817	233	Õlikoogid	—	—
	Sel.: Ühisriigid	1 011,2	208 810	236	Soojatangud	25,1	4 555
	Kanaada	214,7	44 221		Muu loomatoit ern.	—	—
13	Oder	412,6	78 449	III. Toores ja poolvalmisained			
14	Kaer	1 162,8	188 377	8.	Loomariigilained, peale rasvade	20,9	63 069
16	Maie	—	—	237—241	Loomanahad kuivalt soolatud	7,7	20 230
21	Nisujahu	404,9	124 583		Sel.: Kolumbia	5,9	13 784
	Sel.: Inglise	262,5	70 345		Hollandi-India	1,3	4 725
	Kanaada	90,8	24 279	237—241	Loomanahad märjalt soolatud	8,4	16 441
26	Manna	47,3	12 827	243—257	Karusanahad	0,3	16 304
	Sel.: Rootsi	39,8	10 795				
27	Herkulo ehk kaeratangud	15,7	4 431	9.	Seemned, taimed ja nende osad	237,4	180 869
30	Riis	267,4	71 887	274, 275	Linaseemned	—	—
	Sel.: India	205,2	70 798	278	Päevailleseemned	—	—
3.	Aia- ja juurviljad	544,7	208 957	281	Kopra	98,0	50 032
35	Herned	155,8	45 240	285	Ristküüneaseemned	4,5	6 800
59	Apelsinid ja mandariinid	237,8	91 239	305, 306	Tubak lehtedes, kasvudes	72,7	92 804
60	Sidrunid	42,8	16 217		Sel.: Ühisriigid	27,0	22 772
62	Banaanid	25,0	10 082		Taani	25,3	36 144
63—75	Puuvili ja marjad kuivatatud	56,0	30 798		Prantsuse	8,4	14 319
				307	Humalad	0,9	1 492
5.	Kala, kalasaadused ja vähid	561,9	140 630	11. Paberitoorsained			
112	Heeringad	523,4	135 247	346	Paberimass kuiv	—	—
				347	Paberimass märg	—	—
6.	Muud toidu- ja maitseained ning joogid	3 587,0	581 572	349	Tselluloos kuiv	50,5	14 263
167	Kohv toores, ubades	10,4	22 842	349	Tselluloos märg	—	—
172, 175	Kakao ubades ja pulbris	21,6	19 805	12. Tekstilttoorsained			
176	Tee igasugune	4,6	15 078	352	Puuvill toores	630,3	996 921
178, 179	Suhkur peenike ja raffinaad	1 839,4	432 018		Sel.: Ühisriigid	465,0	746 440
	Sel.: Poota-Danzig	1 356,1	317 337		Egiptuse	360,1	528 306
	Saksaa	179,6	42 068	357	Kanep	104,5	219 230
205, 206	Sool	1 578,0	33 137		Sel.: Inglise	32,5	25 579
207	Kunstvõi	2,9	2 602		N. S. V. L.	9,2	5 520
213, 217,	Viinad ja veinid	4,0	9 384	359	Dzhuut	8,6	6 932
221—224				363	Vill värvimata	45,4	29 425
					Sel.: Läti	11,2	67 725
						2,0	7 885
				13. Ärsid ja metallid töötlemata (metallimurd)			
				376	Malm toores	273,0	52 988
						199,5	15 262

Tab. 3. Tähtsamate ainete sisse- ja väljavedu juunis 1929 a. (järg).
Importation et exportation des principaux articles en juin 1929 (suite).

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Eesti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie, égale 100/248 grammes de l'or pur (100 marks antérieurs)	ton	kr
1		2	3	4		5	6
VÄLJAVEDU							
	I. Elusloomad.	624	52 390	13. Ärtsid ja	metallid töötlemata (metallmurd)	1 271,4	57 655
1	Hobused (arv)	38	9 690	380	Vanarauad	1 245,6	45 809
2	Veised (väljaarvatud vasikad)				Sel.: Poola-Danzig	864,3	31 461
	(arv)	323	21 840		Saksa	318,0	11 500
5	Sead, põrsad (arv)	256	20 600	385, 386	Vanavask	13,8	6 547
					Sel.: Rootsi	6,8	3 204
					Taani	5,9	2 790
	II. Toidu- ja maitseained, joogid	4 033,1	4 926 767	14. Mineraalid peale ärtside		115,0	3 400
3. Aia- ja	Juurviljad	1 861,3	174 370	306, 407	Kips	82,0	2 500
38	Kartul toores	1 800,8	174 037	308	Lubi kustutamata	33,0	900
57	Õunad	—	—				
4. Karjasaadused		1 750,3	4 277 899	15. Keemiatööstuse tooresained		360,9	38 924
76	Pekon	163,3	284 112				
	Sel.: Inglise	163,3	284 112				
77	Sealiha värske ja soolatud	2,8	6 739	a) Õild, rasvad valgud, kuumi tooreid		296,6	32 446
78	Sealiha suitset (singid küljed)	19,9	19 517	497	Põlevkiviõli	204,4	19 785
79	Loomaliha	19,9	19 517				
	Sel.: Soome	9,1	10 906				
81	Lambaliha	8,8	10 564	IV. Valmissaadused.		8 846,0	3 231 135
	Sel.: Rootsi	—	—				
95	Kohupiim	1 327,8	3 651 398	16. Nahad töötletud ja nahkkaup		7,1	33 192
96	Või	1 159,4	3 189 477	566, 567	Suured parknahad	7,0	28 593
	Sel.: Inglise	162,0	447 095				
	Saksa	3 355 320 tk.	3 019 979	17. Puittootussaadused		1 341,0	363 978
99	Munad	3 301 320 „	297 119	593	Vineer	1 091,1	240 080
	Sel.: Saksa	—	—		Sel.: Inglise	1 081,7	227 500
5. Kala, kalasaadused ja vahid		409,5	463 466	594	Vineerist tootl põhjad	184,1	95 280
100—105	Värsked kalad	403,2	458 683		Sel.: Inglise	83,2	48 800
116—120	Kalakonservid	4,2	4 139	598	Tikutraat	—	—
				603	Üksed	—	—
6. Muud toidu- ja maitseained ning joogid		6,8	9 916	609, 610	Niidirullid	33,6	12 559
127	Kartulijahu	—	—	607	Mööbel	21,8	10 815
187	Sokolaad	1,5	5 168		Sel.: Inglise	18,9	9 480
210	Teraleib, pain normal	2,8	1 233				
	Sel.: Läti	2,7	1 178				
	III. Toores- ja poolvalmisained	27 058,0	3 301 938	18. Paberitööstussaadused		1 903,2	471 935
8. Loomariigained, peale rasvade		144,8	358 348	634	Pakkimispaaber	132,0	47 737
237—241	Loomanahad kuivalt soolatud	17,8	95 242	635	Rotatsioopaber	1 200,1	277 537
	Sel.: Ühisriigid	18,9	89 720	636, 637	Kirjutus- ja trükipaber	511,0	146 364
237—241	Loomanahad märjalt soolatud	108,2	240 305				
	Sel.: Ühisriigid	94,7	212 465				
243—257	Karusnahad	—	—	19. Tekstiilitööstussaadused		634,0	2 019 723
260	Jõhvid	—	—	664, 665	Puuvillavatt	—	—
270	Soolid	13,0	10 350	667—670	Puuvillaniit ja -õng	150,5	654 206
					Sel.: Saksa	94,5	435 147
9. Seemned, talmed ja nende osad		—	—		Taani	23,1	75 349
274, 275	Linaseemned	—	—	671—676	Puuvillariie	136,2	796 987
					Sel.: Taani	54,7	210 620
10. Metsamaterjal		20 678,8	1 369 009		Läti	43,0	178 375
310—319—325	Palgid, prussid, pakud, latid	6 182 kj.	4 560		Saksa	37,6	162 847
321	Lilprid	—	—	696	Pakkimis- ja kotiriie	197,5	303 991
322	Propsid	306 049 kj.	137 822		Sel.: Taani	136,1	206 441
320, 326—329	Kuuse- ja männitauvad ja -piangud	5 900,36 st.	1 216 673		Inglise	31,7	52 100
	Sel.: Inglise	3 489,05 „	719 943	702, 703	Villane riie	5,7	76 093
	Hollandi	1 531,29 „	315 446		Sel.: Bulgaaria	1,9	26 060
	Krohvintisperud	35,00 „	9 890		Türgi	1,4	18 050
11. Paberitooresained		3 873,9	704 103	27. Keraamika ja muud mineraalkaubad		4 797,5	175 015
349	Tselluloos	3 873,9	704 103	1016	Tsement	4 380,8	162 547
	Sel.: Inglise	2 129,0	387 476		Sel.: Läti	3 243,2	117 117
	Belgia	918,0	166 714	1034	Telliskivid vaupamata	395,6	4 381
12. Tekstiilitooresained		613,5	773 419	28. Keemiatööstussaadused		103,7	54 101
354	Lina	455,6	651 554	1102	Kaseiin	12,9	11 032
	Sel.: Inglise	277,7	397 064	1318	Tuletikud	85,1	39 000
	Belgia	127,3	182 042				
355	Takud	94,1	105 359				

Tab. 4. Väliskaubandus juunis 1929 a. (tollametite järgi). — *Commerce extérieur en juin 1929 (d'après les bureaux de douane).*

	Tallinn	Valga	Pärnu	Narva	Loksa	Haap-salu	Kures-saare	Kunda	Paldiski	Kokku Total
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ton										
{ Sissevedu—Importation	34 868	1 390	1 509	449	—	—	261	421	—	38 898
{ Väljavedu—Exportation	21 752	647	8 725	2 910	375	143	6	5 039	340	39 937
Üldtähts—Total de l'importation et de l'export.	56 620	2 037	10 234	3 359	375	143	267	5 460	340	78 835
1 000 kr										
{ Sissevedu—Importation	9 433	350	208	16	—	—	12	19	—	10 038
{ Väljavedu—Exportation	10 083	333	925	156	6	43	14	222	31	11 513
Üldtähts—Total de l'importation et de l'export.	19 516	683	833	172	6	43	26	241	31	21 551

Tab. 6. Riigiraudteed mais 1929 a. — Chemins de fer unis en mai 1929.

1. Tähtsamad andmed piirkondade järgi — Données principales d'après les districts du réseau.

Rongide arv Nombre de trains	Arukasutud läbilaske võimatus % de l'expl. de la capacité	Reisijate üldarv (tuh.) Voyageurs-km (milj.)	Sellest III kl. (tuh.) Dont III cl. (milj.)	Istekohade arvu kasutamise % % des places occupées	Tühjade kaubavagunite üldarvust % des wagons à marchandises non chargés au nombre total des wagons à marchandises	Laaditud kaubavag. keskmine teljekoorem*) Charge moyen pour un wagon à marchand. chargé	Kaubarongi keskmine kaal (tonnides) Poids moyen d'un train de marchand.	Kaubarongi keskmine telgede arv Nombre moyen d'essieux pour un train de marchand.	
a) Lalaroopalisel teel — Voie large									
Auru- ja mootorronges	2 300	—	18 558	17 355	45,1	27,85	425	63,99	
Sel.: Paldiski—Keila auru-moot.	329	75,81	141	140	18,0	4,09	—	—	
Haapsalu—Keila	276	44,62	1 106	1 088	34,9	3,06	181	31,67	
Keila-Tallinn	487	87,51	1 282	1 253	68,4	3,47	298	48,57	
Tallinn—Tapa	625	72,00	4 200	3 811	45,2	4,88	566	82,08	
Tapa—Narva	403	43,33	2 903	2 725	42,5	4,22	961	58,32	
Tapa—Kohtla	—	—	—	—	—	39,19	4,49	416	67,27
Tapa—Tartu auru-moot.	507	54,07	4 123	3 735	41,7	21,34	4,83	174	66,93
Tartu—Valga	742	53,18	3 295	3 138	49,0	25,42	4,78	453	64,74
Valga—Irboska	222	32,55	1 528	1 465	46,4	19,26	5,12	325	44,36
Elektrironges: Tallinn—Pääsküla	2 497	—	2 952	2 952	44,9	—	—	—	—
Kokku — Total	4 857	—	21 510	20 307	45,0	27,85	425	63,99	
Aprillis—April 1929 a.	4 642	—	18 647	17 473	43,4	5,12	452	63,95	
Mais—Mai 1928 a.	3 757	—	20 403	19 064	52,5	29,21	433	70,82	
1/IV.—31. V. 1929/30 a.	8 499	—	40 037	37 780	44,3	27,78	438	63,69	
1/I.—31. V. 1929 a.	23 335	—	84 173	79 204	39,3	30,11	430	63,90	
b) Kitsaroopalisel teel — Voie étroite									
Sellest: Tallinn—Türi	711	—	2 221	1 950	53,1	31,41	3,48	204	86,82
Türi—Mõisaküla	316	—	1 033	933	40,5	41,45	5,18	133	47,22
Mõisaküla—Pärnu	291	—	550	513	41,5	36,91	2,51	114	59,12
Lüüva—Vääna	130	—	89	89	45,6	24,44	1,90	69	40,00
Lelle—Papiõid	450	—	688	574	56,4	28,37	2,80	159	75,32
Türi—Tamsalu	293	—	512	489	38,0	32,51	1,88	78	38,26
Riisela—Orajõe	166	—	74	74	45,4	40,17	2,02	176	101,82
Mõisaküla—Valga	163	—	250	238	42,5	45,87	4,25	158	75,28
Valga—Mõniste	190	—	175	175	46,9	46,63	3,34	299	76,25
Sonda—Mustvee	406	—	329	225	51,6	45,92	2,64	104	65,59
Kokku — Total	2 431	—	5 801	5 265	47,9	35,61	3,35	158	69,41
Aprillis—April 1929 a.	2 217	—	5 330	5 234	51,5	35,01	4,09	156	64,37
Mais—Mai 1928 a.	2 408	—	5 624	5 106	59,4	29,35	3,09	159	69,32
1/IV.—31. V. 1929/30 a.	4 648	—	11 631	10 500	49,2	35,31	3,72	157	66,06
1/I.—31. V. 1929 a.	10 353	—	24 511	21 837	41,3	33,82	3,76	146	61,65

	Lalaroopalisel teel — Voie large				Kitsaroopalisel teel — Voie étroite			
	Mais		1/IV-31/V	1/I-31/V	Mais		1/IV-31/V	1/I-31/V
	1929	1928	1929/30	1929	1929	1928	1929/30	1929
2. Kaubavedu — Transport des marchandises								
Kõigi saadetiste kaal—poids (tuh. tn.)	177	151	374	859	80	72	177	382
tn-km (tuh.)	19 386	15 591	41 404	95 326	6 857	5 168	15 131	33 151
Sellest maksulised saadetised (tuh. tn.)—Dont les marchandises payables (1000 tn.)	150	131	321	744	70	65	159	346
tn-km (tuh.)	15 753	13 404	36 003	82 980	6 129	4 573	13 714	29 726
Sellest: erakaubad—Dont marchandises privées	—	—	—	—	—	—	—	—
kaal — poids (tuh. tn.)	138	122	294	672	98	63	154	334
tn-km (tuh.)	14 552	12 142	30 868	70 538	5 965	4 339	13 351	28 692
3. Pagasivedu — Transport des bagages								
Kaal — poids (tuh. tn.)	0,8	0,8	1,4	2,7	0,5	0,4	0,7	1,5
tn-km (tuh.)	71	69	125	264	85	32	58	125
4. Reisijate vedu — Transport des voyageurs.								
Reisijate üldarv — Nombre total de voyageurs	529 467	497 109	968 969	1 988 937	141 619	137 225	275 106	589 380
Sellest: Välisühendus—Communic. avec l'étranger	4 476	4 050	8 432	16 782	1 155	757	2 026	4 477
Dont: Kohalik liikumine — Mouvement local	524 991	493 131	960 537	1 972 175	140 464	136 468	273 080	584 913
Sellest: I klassis	97	123	270	487	—	—	—	—
" II "	9 366	10 367	16 459	35 608	6 214	5 798	12 567	30 858
" III "	520 004	486 700	952 240	1 947 842	135 405	131 429	262 439	552 522
Reisijate üldarv—Voyageurs-km.	21 509 881	20 403 171	40 036 617	84 172 879	8 013 388	5 624 951	11 031 002	24 511 471
Sellest: Elektrirongid — Trains électriques	2 951 944	2 672 173	5 323 134	11 910 200	—	—	—	—
Dont: Mootorvagnid — Wagons à moteur	—	—	—	—	—	—	—	—
Reisijad ühe tee-km peale—Voyageurs par km exp.	31 961	30 317	59 519	125 071	10 360	10 152	20 287	43 770
Keskmine sõidukaugus — Parcours moyen	40,6	53,7	41,3	42,4	41,0	40,6	42,3	42,0
Magniskaartide üldarv—Cart. pour wag.-lits vend.	4 237	4 823	8 154	18 501	732	547	1 822	4 201
Jaamaestse-piletite üldarv—Tickets d'entrée vendus	13 439	16 348	26 338	52 967	845	2 557	1 409	3 072
5. Veerevkoossesu kasutamine — Exploitation du matériel roulant								
Rong-km üldarv — Trains-km.	273 070	209 072	541 206	1 315 804	185 831	146 466	324 412	771 645
Sellest reisironges — Dont trains de voyageurs	192 462	148 810	380 713	612 491	102 301	83 495	197 254	488 545
Telg-km üldarv — Essieux-km.	8 952 733	8 525 559	17 617 785	41 693 433	8 411 165	7 707 232	16 372 541	36 158 395
Sellest: Reisivaguneid — Voitures à voyageurs	3 634 733	3 429 922	6 950 601	16 424 473	2 159 552	1 902 904	4 175 704	10 532 129
Dont: Kaubavaguneid — Wagons à marchand.	5 317 995	5 095 631	10 667 184	25 268 954	6 251 613	5 786 328	12 196 837	25 626 266
Kesk. ülg. arv rong. — Moyen. des essieux par train	32,78	40,73	32,55	31,68	50,72	52,62	50,46	46,85
Sellest: Reisironges — Trains de voyageurs	26,94	28,59	25,71	25,99	41,90	45,73	41,32	39,45
Dont: Elektrironges — Trains électriques	8,73	8,52	8,63	8,62	—	—	—	—
Dont: Kaubaronges — Trains de marchand.	63,99	70,81	63,89	63,80	69,41	69,32	66,66	61,65
Kesk. kaub. kaal — Poids moyen d'un train de march.	425	483	438	430	158	150	157	146

*) Keskmine telje koorem kitsaroopalisel teel on arvestatud paari telje peale.

Tab. 29. Tööstöside ja eravahetalituskontorite tegevus juunis 1929 a.
Activité des bourses du travail et des agences d'affaires privées en juin 1929.

	O m a v a l i t s u s t e t ö ö b ö r s i d — Bourses du travail et des administrations publiques												E r a v a h e t a l i t u s k o n t o r i d Agences d'affaires privées																																			
	Tööstöside arv Nombre de chômeurs						A j u t i s e l l i t ö ö t a g a situaatio arv ¹⁾ N. d. ventras après leur temporaires						K u n j o o k s u l p ö u n d N. d. places vacantes						Tööstöside arv Nombre de places vacantes						Tööstöside arv Nombre de places vacantes																							
	M.	N.	H.	F.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.																
1. Põllu- ja metsatöölised—Ouvriers agric. et horticult.	124	61	35	65	1	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	179	297	184	84	71	25	152	24	25	11	120	25	126	23	167	208	17	408	24	348	108	18	365
2. Metsatöölised—Forestiers	23	8	5	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	225	534	170	240	22	28	155	273	28	28	145	311	133	260	167	365	31	1	1	1	1	1	1
3. Kaev. ja murd. ning nende saad. töölised	33	6	19	1	2	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	24	18	47	3	5	4	3	4	3	2	2	6	16	67	2	4	2	2	2	2	2	2	2
5. Metallitöölised—Ouvriers dans l'industrie textile	104	6	6	21	1	9	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	63	127	3	15	4	8	3	4	2	9	9	6	10	2	3	9	21	3	9	9	9	9	9	9	
9. Riidetöölised—Ouvriers dans la confection de vêtements	49	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11	28	7	5	5	22	8	8	20	8	6	10	2	3	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	
10. Ehitustöölised—Ouvriers dans la construction	13	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	16	45	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
11. Puit- ja sidetöölised ²⁾	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	18	45	3	7	7	2	1	38	7	7	16	194	187	45	19	25	51	3	1	1	1	1	1	1	
19. Kaupmeis. töölised (ka telnerid) ³⁾	37	5	5	7	7	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	451	86	224	230	73	53	141	75	25	7	161	197	184	187	229	525	13	13	19	19	19	19	19		
20. Kaupmeis. ja kontoriteametnikud—Empl. de bureau	25	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	26	88	17	11	11	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
24. Meilajenitajad—Service domestique	61	38	17	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	178	116	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	
25. Muud töölised—Autres ouvriers	124	61	35	65	1	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	179	297	184	84	71	25	152	24	25	11	120	25	126	23	167	208	17	408	24	348	108	18	365
1. Põllumajandus ja siidandus—Agricult. et horticult.	124	61	35	65	1	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	179	297	184	84	71	25	152	24	25	11	120	25	126	23	167	208	17	408	24	348	108	18	365
2. Metsandus—Exploitation des forêts	23	8	5	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	225	534	170	240	22	28	155	273	28	28	145	311	133	260	167	365	31	1	1	1	1	1	1	
3. Kaevandus ja kaevand. ja nende saaduste ts. ⁴⁾	33	6	19	1	2	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	24	18	47	3	5	4	3	4	3	2	2	6	16	67	2	4	2	2	2	2	2	2	2	
5. Metallitööstus—Industrie des métaux	104	6	6	21	1	9	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	63	127	3	15	4	8	3	4	2	9	9	6	10	2	3	9	21	3	9	9	9	9	9	9	
9. Tekstiilitööstus—Industrie textile	49	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11	28	7	5	5	22	8	8	20	8	6	10	2	3	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	
10. Puit- ja sidetööstus—Industrie du bois	13	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	16	45	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
12. Paberitööstus—Industrie du papier	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	18	45	3	7	7	2	1	38	7	7	16	194	187	45	19	25	51	3	1	1	1	1	1	1	
15. Kellatööstus—Confection de vêtements	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	16	45	3	7	7	2	1	38	7	7	16	194	187	45	19	25	51	3	1	1	1	1	1	1	
16. Ehitustööstus—Construction	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	18	45	3	7	7	2	1	38	7	7	16	194	187	45	19	25	51	3	1	1	1	1	1	1	
18. Kaubandusliku iseloomuga ettevõtted—Commerces	37	5	5	7	7	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	451	86	224	230	73	53	141	75	25	7	161	197	184	187	229	525	13	13	19	19	19	19	19		
20. Transport ja side—Transport et communication	25	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	26	88	17	11	11	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
24. Isikteenistus—Service domestique	61	38	17	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	178	116	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	139	
27. Muud—Autres industries	124	61	35	65	1	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	179	297	184	84	71	25	152	24	25	11	120	25	126	23	167	208	17	408	24	348	108	18	365

1) Vähem näidat 1929 a. — Total
 Kokku 1/1 — 30/VI. 1929 a. — Total
 1929 a. — Mai 1929
 1928 a. — Juuni 1928

2) Vähem näidat 1929 a. — Total
 Kokku 1/1 — 30/VI. 1929 a. — Total
 1929 a. — Mai 1929
 1928 a. — Juuni 1928

3) Sestest maha arvatud tööstöside hulgest väljalangenute arv. 4) Täheend. kande 1 kaupmeis. jäänud töötute ja vabakohalade keskmine arv. 5) Ouvriers des industries extractives, des produits d'extraction et ouvriers verreries. 6) Chariers des transports et des communications. 7) Employés de magasins (aussi garçons d'hôtel). 8) Industries extractives et transformation de leurs produits.

Tab. 30. Tööstusettevõtted ja nende töötajad 1-ks juuliks 1929 a.
Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1 juillet 1929.

	Ehitevõtte arv—Nombre d'entreprises		Töötajate üldarv—Nombre général des travailleurs				Neist töölisi—Dont ouvriers		Töölised ja teenistajad alaealised (alla 18 a.) Mineurs parmi les ouvriers et service	Töölised—Ouvriers	Teenind—Service	Kokku—Total
	Juunis tegevust alustanud—Commencé en juin	Juunis tegevust lõpetanud—Arrêté en juin	Töölised 1 juulil 1929—Au 1 juillet 1929	Töölised 1 juulil 1929—Au 1 juillet 1929	Töölised 1 juulil 1929—Au 1 juillet 1929	Teenistajad 1 juulil 1929—Au 1 juillet 1929	Teenistajad 1 juulil 1929—Au 1 juillet 1929	Teenistajad 1 juulil 1929—Au 1 juillet 1929				
I. Murrud ja kaevandused	17	—	19 1/2	4 627	859	547	4 869	342	107,6	—	175	175
II. Mineraalide imbertöötamine	16	3	20 1/2	1 635	331	76	1 890	255	115,6	—	94	94
III. Metallitööstus	35	—	35	3 791	180	132	3 839	46	101,0	—	135	135
IV. Keemiatööstus	12	—	12	621	162	183	800	21	97,4	—	3	3
V. Nahatööstus	12	—	12	614	8	41	877	33	92,6	—	3	3
VI. Tekstiilitööstus	27	—	25	9 736	280	557	9 300	277	97,2	—	299	299
VII. Puitööstus	62	1	61 1/2	4 791	843	396	5 038	247	111,1	—	37	37
VIII. Paberitööstus	13	1	12	2 846	101	90	2 857	11	100,5	—	51	51
IX. Polügraafiatööstus	16	1	16	1 209	16	15	1 201	11	100,1	—	4	4
X. Toidu-, maitseaine- ja jookide tööstus	43	—	43	2 423	101	78	2 448	25	101,0	—	23	23
XI. Kehakatte- ja pudukapade tööstus	9	—	3	1 004	94	266	832	172	82,9	—	55	55
XII. Ehitistööstus	12	—	3	1 006	249	170	1 076	29	107,0	—	33	33
XIII. Elektrienergia ja veetarvitus	3	—	7	689	74	29	735	46	106,7	—	26	26
XIV. Puhastustööstus	7	—	3	170	—	—	170	—	100,0	—	4	4
Kokku suurtööstus—Total	282	5	281 1/2	34 599	3 328	2 786	35 141	542	101,6	—	932	932
Sellessest { ettevõtteid 50 ja üle töötajaga — les entre- Dent: { prises ayant plus de 50 travailleurs	123	—	4	28 055	2 385	1 934	29 856	401	101,4	—	726	726
ettevõtteid 20—49 töötajaga—les entrepre- ses, ayant 20—49 travailleurs	159	5	5	5 644	1 033	852	5 825	181	102,5	—	206	206
1929 a. juuni arvad—Chiffres de juin 1929.	274	10	282	32 064	5 155	2 620	34 699	4 355	107,9	—	926	926
Kokku suurtööstus—Total	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. Industries extractives	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. Industrie minière	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. " chimique	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. " des cuirs et peaux	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V. " textile	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VI. " du bois	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII. " du papier	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VIII. " polygraphique	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IX. " de l'alimentation et des boissons etc	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
X. Construction de vêtements et fab. de mercerie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XI. Construction de vêtements et fab. de mercerie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XII. Usines électriques, à gaz d'éclairage et distri- bution d'eau	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIII. Industrie au nettoyage	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIV. Industrie au nettoyage	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku kesk tööstus—Total	476	13	473	5 317	580	624	5 273	44	99,2	—	290	290
Üldise suur- ja kesk tööstus—Grand total	758	18	754 1/2	39 916	3 908	3 410	40 414	488	101,2	—	1 222	1 222
1929 a. juuni arvad—Chiffres de juin 1929.	473	11	470 1/2	5 234	563	560	5 817	23	100,4	—	308	308
Kokku kesk tööstus—Total (entreprises moyennes)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Üldise suur- ja kesk tööstus—Grand total (entreprises grandes et moyennes)	747	21	758 1/2	37 958	5 738	3 130	39 916	255,8	108,8	—	1 129	1 129

1) Arvestatud juba enne tegevust alustanud, andmete puudumisel eelmise kokkuvõttest väljaarvanud ettevõtted.

Tab. 14. VABARIIGI PIIRIDEST ÜLESÕITNUTE ARV JUULIS 1929 a.
NOMBRE DE PERSONNES PASSÉES LES CONFINS DE LA RÉPUBLIQUE EN JUILLET 1929.

	Sisse sõitnud Entrées			Välja sõitnud Sorties			Sisse sõitnud Entrées			Välja sõitnud Sorties			
	M.	N.	K.	M.	N.	K.	M.	N.	K.	M.	N.	K.	
Välispassiidega <i>Passeports pour l'étranger</i>	Riikondsuse järgi <i>D'après la sujétion</i>						Välispassiidega <i>Passeports pour l'étranger</i>						
Eesti — <i>Estonie</i>	939	915	1854	754	696	1450	Tallinn	2495	2310	4805	2436	2162	4598
Ameerika — <i>États-Unis</i>	322	416	738	319	413	732	Valga	1087	596	1683	1218	607	1825
Austria — <i>Autriche</i>	78	12	90	62	5	67	Narva	175	41	216	151	50	261
Belgia — <i>Belgique</i>	5	3	8	4	4	8	Mõisaküla	51	41	92	30	21	51
Helveetsia — <i>Suisse</i>	18	17	35	19	14	33	Mõniste	—	—	—	7	—	7
Hollandi — <i>Pays-Bas</i>	12	13	24	8	8	16	Haapsalu	54	6	60	27	6	33
Inglise — <i>Angleterre</i>	106	41	147	90	33	123	Paldiski	1	1	2	1	—	1
Itaalia — <i>Italie</i>	16	8	24	16	9	25	Pärnu	13	18	31	14	6	20
Leedu — <i>Lithuanie</i>	56	26	82	54	17	71	Kuressaare	102	108	210	63	69	132
Läti — <i>Lettonie</i>	349	166	515	342	191	534	N-Jõesuu	—	—	—	1	1	2
N. S. V. L. (Vene) — <i>U. R. S. S.</i>	102	15	117	100	15	115	Piirivalvepunktid — D'après les <i>cordons de la garde-frontière</i>	116	63	179	116	63	179
Poola — <i>Pologne</i>	46	25	71	45	27	72	Kokku — Total	4094	3184	7278	4064	2985	7049
Prantsuse — <i>France</i>	25	8	33	27	6	33	Reisikaartidega	2278	2252
Rootsi — <i>Suède</i>	180	136	316	208	143	351	Kuressaare	139	62
Saksa — <i>Allemagne</i>	795	385	1180	671	264	935	Kokku — Total	2417	2314
Soome — <i>Finlande</i>	815	876	1691	1024	1045	2069	Sisepassiidega — Passeports ordinair	14	9
Taani — <i>Danemark</i>	35	20	55	46	16	62	Tallinn	1490	1500
Cehhoslovakkia — <i>Chécoslovaquie</i>	61	23	84	53	15	68	Valga	318	357
Ungari — <i>Hongrie</i>	38	26	64	40	23	63	Mõniste	73	87
Muud riigid — <i>Autres états</i>	47	16	63	43	17	60	Koikküla	114	116
Riikondsuseta — <i>N'ayant auc. sujét.</i>	49	37	86	138	24	162	Pärnu	1	2
Reisikaartidega	165	374	Kuressaare	453	409
Eesti	165	374		18 868	18 371
Soome	2252	1940		21 271	20 851
Sisepassiidega — <i>Passeports ordin.</i>	13 024	12 843		30 966	30 214
Eesti — <i>Estoniens</i>	13 024	12 843		155 899	155 416
Läti — <i>Lettons</i>	8247	8408		30 444	30 092
	8247	8408		27 289	27 135
	8247	8408		18 868	18 371
	8247	8408		21 271	20 851
	8247	8408		30 966	30 214
	8247	8408		155 899	155 416
	8247	8408		30 444	30 092
	8247	8408		27 289	27 135

TÄHTSAMAD EESTI MAJANDUS- JA ÜHISKONDLIKU
ELU ILMUVUSED 1921—1929 a.

*DONNÉES PRINCIPALES CONCERNANT LA VIE ÉCONOMIQUE
ET SOCIALE DE L'ESTONIE 1921—1929.*

Rahandus (10 tuh. kr.) — Finances (en)

Main financial table with columns for circulation (Liikvel olev raha), payments (Pangad), and compensation (Pankade vaheline arvekoda). Includes rows for annual totals (Aastas kokku) and average monthly figures (Keskmine kuus) from 1921 to 1929.

Väliskaubandus (järg) —

Table of foreign trade (Väliskaubandus) showing export and import values for various commodities like cement, linens, butter, wool, etc. Columns are labeled with product names in English and Estonian.

1) 10 000 kroonides, 1921-24 milj. mk.—En 10 000 couronnes, 1921-24 en millions mk.
2) Ilma Eesti panga kaassades olnud vahetusrahadeta.

T ö ö s t u s — I n d u s t r i e

Hoikekassade liikmeid ¹⁾ Membres des caisses de matraie	Töötajate arv suurtoöstuses Nombre des employés dans les grandes entreprises				Tööstöside tegevus Activité des bourses du travail					
	Üldarv Nombre total	Viimase kuu- päeval Au dernier du mois	Neist töölisi Dont ouvriers		Üldse registreeri- tud tööliste arv Nombre total des chôm. enregistrés	Tööliste arv vilma- seks kuupäevaks N. des chômeurs au dernier du mois	Üldine vabakoh- tade arv Nombre total des places vacantes	Vabakohdade arv Viimase kuupäev. N. des places vac. au dernier du mois	Tööd saanud arv kuus—Placements au cours du mois	
			Üldarv Nombre total	Viimase kuupäeval Au dernier du mois						
92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	
...	
19 499	1 810	945	
24 634	1 557	746	608	152	451	
33 359	...	30 439 ²⁾	3 993	2 314	612	170	442	
33 665	...	29 000	5 089	2 406	771	163	608	
34 349	...	29 815	4 041	2 145	1 870	301	1 521	
37 064	...	30 887 ²⁾	5 105	2 957	1 319	314	1 002	
37 047	32 467	30 094	28 613	26 339	4 249	2 957	1 272	138	1 116	
...	33 983	31 602	30 071	27 783	3 970	2 629	1 125	148	943	
37 014	33 233	31 185	30 377	27 403	2 901	2 182	1 219	124	981	
36 716	36 167	33 434	32 228	29 556	3 701	1 470	1 221	105	1 026	
40 133	36 583	33 274	32 582	29 443	2 369	983	766	170	596	
40 653	37 029	34 173	33 028	30 250	1 616	466	665	107	558	
41 865	36 250	33 118	32 263	29 232	1 099	487	491	52	439	
41 324	34 893	31 557	30 944	27 702	1 358	786	598	134	464	
...	33 533	31 305	29 635	27 496	2 980	1 561	700	130	520	
...	32 962	30 533	29 082	27 064	5 306	4 369	914	265	649	
...	31 979	29 957	28 145	26 208	3 406	7 770	1 307	178	1 129	
...	32 804	31 189	28 894	27 372	2 056	6 329	3 247	555	2 592	
...	33 081	31 783	29 194	26 967	9 096	4 624	3 307	1042	2 397	
...	33 787	32 147	29 914	28 328	7 515	4 165	2 623	647	1 976	
...	34 657	32 064	30 738	28 208	6 610	3 014	1 659	101	1 558	
...	37 219	34 599	33 229	30 705	5 193	2 169	914	70	844	
...	37 927	35 141	33 934	31 240	3 095	1 110	616	45	571	

graphie	Loomataudid—Épizooties											Suurmüügiindeksid (geom. keskm.)—N. indices des prix de gros (moy. géom.)															
												1913 = 100															
												Sisseveetavad ained Articles d'importation						Väljaveetavad ained Articles d'exportation				Sellest Dont			1922 = 100		
												Toiduained Denrées aliment.	Sellest kolonisaal- kaupad—Dont denrées coloniales	Sõdaained Denrées fourragères	Tööstussaadused Matières premières et produits industr.	Kokku Total	Toiduained Denrées aliment.	Tööstussaadused Matières premières et produits industr.	Lina—Lin	Kokku Total	Üldindeks N. indice général	Toiduained Denrées aliment.	Tööstussaadused Matières premières et produits industr.	Sisseveetavad ained Articles d'importation	Väljaveetavad ained Articles d'exportation	Üldindeks N. indice général	
118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139						
46 554	30 288	111	44	82	1874	153					

1) 1927 a. peale eelkõikuvõtte andmed. 2) Esimese poolaasta andmed. 3) Ühes piirivalve punktidega—Y compris les cordons de la garde-frontière. 4) 1913 aasta—année 1913. 5) Teise poolaasta andmed.

Tähtsamad Eesti majandus- ja ühiskondliku elu ilmutused 1921—1929 a. (järg).
 Données principales concernant la vie économique et sociale de l'Estonie 1921—1929 (suite).

		Elumaksusindeksite käik 1913—29 (geom. keskm.) Nombres-indices du coût de la vie 1913—1929 (moy. geom.)																			
		1913 = 100										1922 = 100									
		Toitus	Korter	Küte ja valgustus	Riietus	Puhastus	Reisid, liikumine, post	Haridus	Lõhustus	Muud kulud	Üldindeks	Alimentation	Logement	Chauf. et éclairage	Habillement	Hyg. du corps et nettoyage	Vogag., circulant., poste	Instruction	Diversissements	Autres dépenses	N-indices général
140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159		
	1913	100	100	100	100	100	100	100	100	100	104	435	112	71	107	180	151	93	133	112	
Juuli—Juulit	1921	104	10	83	124	79	44	57	120	63	85	108	44	93	88	84	85	111	84	95	
	1922	98	23	90	141	93	50	66	108	76	91	100 ¹⁾	100	100	100	100	100	100	100	100	
	1923	115	34	86	135	89	56	83	106	82	102	120	147	96	96	95	100	125	99	108	114
	1924	106	28	53	129	86	51	69	102	76	94	110	123	93	92	98	105	95	100	105	
	1925	118	31	83	151	100	75	94	138	91	107	123	136	93	107	107	131	141	128	120	120
	1926	118	31	76	149	99	77	94	142	90	106	122	136	84	106	106	138	141	132	119	118
	1927	112	40	80	147	95	78	94	142	92	105	117	175	89	105	102	140	141	132	122	117
1928	120	52	83	150	100	78	94	143	97	112	125	227	93	107	107	140	141	132	129	125	
1928	121	52	81	150	100	78	94	143	97	113	126	227	90	107	107	140	141	132	129	126	
1928	121	52	81	150	100	78	94	143	97	113	126	227	90	107	107	140	141	132	129	126	
1928	120	52	81	150	100	78	94	143	97	112	125	227	90	107	107	140	141	132	129	126	
1928	127	52	81	150	100	78	94	143	98	116	132	227	90	107	107	140	141	132	130	130	
1928	124	52	84	150	100	78	94	143	98	114	129	227	94	107	107	140	141	132	130	128	
1928	119	52	84	150	100	78	94	143	98	112	124	227	94	107	107	140	141	132	130	125	
1928	120	52	85	150	100	78	94	143	98	112	125	227	95	107	107	140	141	132	130	126	
1928	121	52	84	150	100	78	94	143	98	113	126	227	93	107	107	140	141	132	130	126	
1928	120	52	85	150	100	78	94	143	98	113	125	227	95	107	107	140	141	132	130	126	
1929	128	52	85	150	100	78	94	143	99	117	133	227	95	107	107	140	141	132	131	130	
1929	132	52	85	150	100	78	94	143	99	119	138	227	95	107	107	140	141	132	131	133	
1929	136	52	93	150	100	78	94	143	100	122	142	227	104	107	107	140	141	132	133	136	
1929	131	52	93	150	100	78	94	143	100	119	137	227	104	107	107	140	141	132	133	133	
1929	130	52	97	150	100	78	94	143	100	119	136	227	109	107	107	140	141	132	133	133	
1929	130	52	97	150	100	78	94	143	100	119	136	227	109	107	107	140	141	132	133	133	
1929	134	52	97	150	100	78	94	143	101	121	139	227	100	107	107	140	141	132	134	135	

¹⁾ Keskmiselt aastas. — Moyenne annuelle.

Sama 1922-26 a. Nr. 73(12), lhk. 690-695
 Eesti rahaasutuste arenemine, 1920-21a. 1-2, " 203-205

RABANDUS.

Meie riigimajandus nettoarvudes ja üldi
 ne maksukoormatus Nr. 86(1), lhk. 42-50
 Riigi tulud ja kulud 1918-27 79(6), " 362-366
 Maavalitsuste tulud ja kulud 1923-26 a. 79(6), " 367-373
 Linnade ja alevite tulud ja kulud
 1. I. 1927-31. III. 1928 91(6), " 325-335
 Linnade ja alevite tulud ja kulud 1926 a. 78(5), " 311-322
 Linnade ja alevite tulud ja kulud 1925 a. 86(5), " 257-269
 Sama 1924 a. 52(7), " 1-13
 Sama 1923 a. 40(7), " 1-13
 Omavalitsuste kulud tervishoia ja hoo-
 lekande peale 1925 a. Nr. 65(4), lhk. 203-205
 Maksuabilans 1927 a. 78(5), " 303-310
 Eesti maksuabilans 1924-26 66(5), " 239-256
 Puhaskasumaks 1927 a. 81(8), " 479-484
 Tulumaks 1928 a. 90(5), " 261-276
 Tulumaks 1927 a. 77(4), " 249-260

ÜHISTEGEVUS.

Tarvitajate ja majandusühingud 1926 a. Nr. 73(12), lhk. 725-727
 Tarvitajateühisused 1. I. 1924 33(13), " 1-31

VARIA.

Alkoholi toodang ja tarvitamine 1920-27 a. Nr. 78(5), lhk. 291-293
 Riigiteenijate palgaolud 1927/28 a. 84(11), " 653-649
 Riigiteenijate arv ja selle vähendamis-
 probleem 76(3), " 211-218
 Eesti sõdurite pikkus 1924 a. 69(9), " 431-445
 Ühingud ja seltsid 1926-28 91(6), " 354-359
 Ühingud ja seltsid Eestis 1921-26 a. 61(16), " 18-21
 Esmene rahvahäälletus Eestis
 17.-19. veebruaril 1923 a. 14(8), " 58-74
 Eesti Vabariigi piirijoone pikkus 3-4, " 9-16

PÖLLUSAAGID JA KASVUPIND.

Riigimaa suurus ja kruntide arv 1. I. 29 a. Nr. 89(4), lhk. 220-224
 Viljade kasvupind ja saak 1927 a. 76(8), " 187-193
 Viljade kasvupind 1927 a. 70(9), " 495-497
 1927 a. viljasaagi eelteated 72(11), " 634-636
 Viljade kasvupind ja saak 1926 a. 62(1), " 1-8
 Viljade kasvupind ja saagid 1925 a. 49(4), " 9-14

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO ERIVÄLJAANDED

LHK A. EESTI DEMOGRAFIA

Vihk I. Haridus Eestis I	Lhk. 288-186, 1924.	Kr. 6.-
" " Haridus Eestis (Üh. väijaanne)	" 300, 1924.	" 3.50
" II. Sündivus, surevus, abielluv. ja rahva liikum. 1921-1923 a.	" 52-54, 1925.	" 3.-
" III. Tervishoid Eestis	" 182+80, 1925.	" 5.-
" IV. Rahvastik ja tervishoid	" Valmistusel.	"

EESTI MAJANDUS

Vihk I. Väliskeubandus 1925 a.	Lhk. 20+72, 1924.	Kr. 2.-
" II. Eesti sadamad, veeteed, kaubalaevastik ja laevasõit	" 102, 1925.	" 2.50
" III. Raudtee, post, telegraaf ja telefon Eestis	" 64, 1925.	" 2.-
" IV. Väliskeubandus 1924 a.	" 22+92, 1925.	" 3.-
" V. Tööstus Eestis	" 80, 1926.	" 2.50
" VI. Riigiraudteed 1924 a.	" 89, 1926.	" 2.-
" VII. Väliskeubandus 1925 a.	" 109, 1926.	" 3.25
" VIII. Väliskeubandus 1926 a.	" 1V+106, 1927	" 3.25
" IX. Aktsiaseltside, osatühisuste ja ühisteg. asut. äriseltsid 1. I. 1926 (kuldbilansid)	" 32+34, 1927.	" 2.-
" X. Väliskeubandus 1927 a.	" 106, 1928.	" 3.25
" XI. Väliskeubandus 1928 a.	" 120, 1928.	" 3.50

EESTI PÖLLUMAJANDUS

Vihk I. Eesti põllumajandus I.	Lhk. 290, 1923.	Kr. 5.-
" II. Eesti põllumajandus II. a.	" 132, 1924.	" 2.25
" III. Loomapidamine Eestis 1924	" 17-105, 1925.	" 1.50
" IV. Eesti põllumajandus 1925 a.	" 3-201, 1926.	" 5.-
" V. Eesti Põllumajandus 1926 a.	" VIII-254, 1927.	" 3.-
" VI. Eesti Põllumajandus 1927 a.	" VIII-207, 1928.	" 2.75
" VII. Eesti Põllumajandus 1928 a.	" Trtkika.	"

LHK B. 1. I. Üldrahvalgemise eelkuvõtted	" 78, 1923.	Kr. 2.-
2. Sugemed vigaste laste kohta Eestis	" 164, 1923.	" 3.75
3. II. Riigikogu valimised	" 78, 1923.	" 3.-
4. Eesti väliskeubandus 1921-1922	" 60+38, 1923.	" 2.50
5. 1922 a. Üldrahvalgemise andmed	"	"

Vihk I. Rahva demograafiline koosseis ja korterolud Eestis	Lhk. 88, 1925.	Kr. 2.-
" II. Üleriikiline kokkuvõte (tab.)	" 8+188, 1924.	" 4.-
" III. Rahva tööala ja ühiskondline kihitus	" 82+84, 1925.	" 3.-
" IV. Viru maakond	" 24+52, 1924.	" 2.-
" V. Järva maakond	" 52+60, 1923.	" 3.-
" VI. Harju maakond ja Tallinn	" 40+56, 1924.	" 3.-
" VII. a) Lääne maakond	" 20+56, 1924.	" 2.-
" b) Saare maakond	" 20+56, 1924.	" 2.-
" VIII. Pärnu maakond	" 40+84, 1924.	" 3.50
" IX. Viljandi maakond	" 36+84, 1924.	" 3.50
" X. Tartu ja Valga maakonnad	" 40+92, 1924.	" 3.-
" XI. Võru ja Peeteri maakonnad	" 30+46, 1927.	" 3.-
6. 1922 a. Üldrahvalgemise andmete läbitöötam. plaan ja tabelite sisu	" 43, 1923.	" 1.-
7. Asumaa majapidamised Eestis 1919-23 a.	" 46+60, 1924.	" 3.50
8. 1925 a. Põllumajandusliku üleskirjutuse andmed	" 4+219, 1926.	" 3.75
9. Statistilise album, v. I. Maa ja rahv. (38 dia- ja kart. värv.)	" 1925.	" 6.-
" " II. Majandus. (24)	" 1926.	" 6.-
" " III. Põllumajandus. 112 lhk. (joonised, fotod ja tekst)	" 1925.	" 7.50
10. III. Riigikogu valimised	" 43, 1927.	" 1.75
11. Karjajamajandus ja karjasaaduste turg välismaal ja Eestis	" 72, 1923.	"
12. IV. Riigikogu valimised	" Valmistusel.	"

LHK F. EESTI STATISTIKA KUUKIRI	1926 Nr. 74(1) 15 jaan. 64	Kr. 1.50	1928 Nr. 83(10) 15 okt. 56	" 1.50
1922 a. Nr. Nr. 1-11 hind kokku	" 75(2) 15 veebr. 96	" 1.50	" 84(11) 15 nov. 72	" 1.50
1923 " " 12-21	" 76(3) 15 märts 72	" 1.50	" 85(12) 15 det. 72	" 1.50
1924 " " 22-33	" 77(4) 15 apr. 52	" 1.50	1929 " " 86(1) 15 jaan. 68	" 1.50
1925 " " 34-45	" 78(5) 15 mai 56	" 1.50	" " 87(2) 15 veeb. 64	" 1.50
1926 " " 46-61	" 79(6) 15 juuni 56	" 1.50	" " 88(3) 15 märts. 68	" 1.50
1927 " " 62-73	" 80(7) 15 juuli 56	" 1.50	" " 89(4) 15 aprill. 60	" 1.50
	" 81(8) 15 aug. 60	" 1.50	" " 90(5) 15 mai 64	" 1.50
	" 82(9) 15 sept. 52	Kr. 1.50	" " 91(6) 15 juuni 60	" 1.50